

Tačno.net

POP RATNA DJELA

Sabrani članci, opservacije, 34 komentara

SALMEDIN MESIHOVIĆ

Sarajevo, 2012

Doc. dr. Salmedin Mesihović

POP RATNA DJELA. Sabrani članci, opservacije, 34 komentara

Urednik:

Amer Bahtijar

Izdanje:

Drugo

Izdavač:

Tacno.net

Sarajevo, 2011

Elektronsko II. izdanje

POP RATNA DJELA. Sabrani članci, opservacije, 34 komentara

SALMEDIN MESIHOVIĆ

POP RATNA DJELA.
Sabrani članci, opservacije, 34 komentara

Sarajevo, 2011

"Upoznali su istinu i sada se moraju boriti kako bi je održali živom, nijedna vlast ih ne može zaustaviti u tome."

1. Sabrani članci

1.1 Kraj Zapada

Oswald Spengler, jedan od najvećih njemačkih, europskih i svjetskih historičara i mislilaca, pod utjecajem katastrofe I. svjetskog rata je napisao i objavio djelo „Propast Zapada“ (*Der Untergang des Abendlandes, The Decline of the West*), u kome izlaže svoju teoriju o cikličnom razvitku ljudske kulture... civilizacije dolaze i prolaze. Spengler je racionalno zaključio kojim putem se započela kretati civilizacija koja se naziva „zapadnom“. Ova civilizacija je nastala transformiranjem srednjovjekovnog društva zapadne i centralne Europe i svoj dominirajući zenit, nakon stoljeća uspona, doživjela je u periodu uobičajeno nazivanom „*Belle Époque*“ (otprilike od 1870. do 1914. god.). Ako je I. svjetski rat označio početak propasti moderne Zapadne civilizacije, onda je augustovski rat 2008. godine na Kavkazu označio i simbolički Pad Zapada i završetak historijskog procesa koji je trajao u toku XX. st. i početkom XXI. st., a koji je vodio dekadensu te civilizacije.

Mala Gruzija postala je žrtva igre velikih sila, ali u prvom redu neracionalne politike sadašnjeg rukovodstva USA i njihovih trabanata. Ona je u strateškim planovima USA bila jedna od okosnica, uglavnom radi naftovoda koji kroz nju prolazi. Gruzija je bila i poligon i „bušističke ekspanzije“, procesa kojim je sadašnja USA administracija, i oni koji ideološki i ekonomski stoje iza nje, željela da zagospodari glavnim energetske resursima na Planeti. U okviru tih strateških planova ona je trebala biti oslon i na američku bliskoistočnu politiku. Taj oslon je trebao biti usmjeren i prema Rusiji i prema Iranu. Savjetnici, instruktori, naglo i enormno uvećavanje vojnog budžeta, kao i slatkorječivost usmjerena prema gruzijskom sadašnjem predsjedniku bila je ustvari samo obična zavjesa totalnog promašaja. Sam Sakašvili je opijen američkim snom, što ne treba čuditi ako se poznaje njegov background, školovanje pa i porodica. Međutim, riječ je o jednoj nekometentnoj osobi, koja izgleda nema ništa protiv da njegova zemlja bude obična moneta za potkusurivanje velikih sila. I tako je započeo rat. Brzom, vrlo djelotvornom, kirurški preciznom vojnom akcijom koristeći vrlo mali dio svoga arsenala i sa relativno malobrojnim snagama Rusija je u potpunosti za nezamislivo kratko vrijeme slomila vojnu silu Gruzije, koja je kao eto obučavana i naoružavana po američkim standardima. Ovaj rat je samo kulminacija procesa koji mnoge zapadne vođe nisu vidjele. Samozadovoljna i opijena svojom navodnom nadmoći i arogancijom zapadnjačka društva su se pokazala

kao obični tigar od papira. Zapad je pokazao svijetu da je pao. Bušistička ekspanzija je bio samo labuđi pjev jednog svijeta, ogrezlog u totalnom dekadensu i njena ekspanzija i pored velikog zamaha sada ne samo da stagnira, nego se povlači. Razlozi tome su isti oni koji su doveli do propasti druge civilizacije a to su : prevladavanje konformizma, napuštanje odgovornosti, demografski pad, postupno napuštanje tekovina racionalizma, prosvjetiteljstva, preduzumljivosti, progresivizma i prepuštanje umišljenosti, samozadovoljstvu, hedonizmu, pohlepi, fantaziji i mistici.

Čini se kao da je taj čitav svijet ustajao i da su nove generacija napustile vrijednosti onih generacija koje su izgradile Europu i Anglo-Ameriku kao najnapredniji dio čovječanstva, njegovu „parnu lokomotivu“. Britanija, Francuska, Njemačka nisu više nikakve sile, i kao takve ih treba i vrednovati i tretirati. Njihov utjecaj proizlazi samo iz historijske tradicije i ničega više. Jedino još su ostale USA, ali pitanje koliko će i one uspjeti da još održavaju prilično poljuljanu dominantnu poziciju u svijetu. Uspješna imperijalna vladavina se zasniva na tri stuba : viziji, odgovornosti i privilegijama. Da bi imperij mogao funkcionirati sva tri stuba istovremeno i u punoj snazi moraju pulsirati, i kada se zaboravi održavati prva dva spomenuta stuba, imperij definitivno prelazi u proces deklinacije i konačnog kraja. Zadnje dvije dekade američke prevlasti su samo primjer šta se dešava kada se stubovi vizije i odgovornosti ne održavaju. Historijski gledano monopolnost USA je bila vrlo kratkotrajna, najviše radi toga jer se zasnivala na tome da se uzimaju samo privilegije hegemonije. I sada kada je njihova hegemonija nepovratno nestala, ostala im je samo arogancija i zavist i ništa više. To najbolje pokazuju kada traže i najmanji izgovor da umanje pobjede Kine na Olimpijskim igrama. Ali sadašnja kriza je pokazala nešto drugo, Zapad je ostao potpuno izoliran od strane čitavog svijeta. Svijet niti ijedna imperija se ne mogu zasnivati samo na činjenici „Novac je bog i sve je moralno ako se može doći do njega“. Planetom sada „marširaju“ nove sile i u ekonomskom i u političkom i u kulturnom pogledu, a to su Kina, Rusija, Indija i Brazil. Ovo je stoljeće ovih zemalja. Pet velikih zvijezda se ocrtalo na nebu XXI. st. i njihova riječ i uloga će biti dominirajuća za sudbinu čovječanstva i rodne Planete u ovom stoljeću. U ovom trenutku „najsimpatičniji“ je Brazil sa svojim sposobnim i karizmatičnim ljevičarskim predsjednikom Lula da Silvom. Ali to je samo zato što je Brazil još uvijek u statusu proto-sile. Vidjećemo kako će se ponašati kada postane prava sila, hoće li tada biti sličan bezskrupuloznoj bušističkoj USA ili hladnoj i brutalnoj putinovskoj Rusiji. Treba se nadati da će Brazilci ipak na vrijeme shvatiti sve mane vođenja imperijalističke politike zasnovane samo na pohlepi.

Nekadašnja politika nesvrstanosti, koja je u periodu bipolarnosti i hladnog rata bila najbolje rješenje kako bi zemlje u tjesnacu između velikih sila pokušale da sačuvaju kakvu takvu nezavisnost, više nije moguća, ona je umrla skoro prije dvije decenije. U vremenu kada se događa smjena civilizacija prateća pojava su velike turbulencija i

prestrojavanja u svim aspektima života i pojedinaca i zajednica. I gdje smo tu mi, u tome košmaru historijske prekretnice. Zemlje Zapadnog Balkana i općenito ovog jugoistočno europskog poluotoka nalaze se u okvirima zapadnog imperija, ali na njegovim krajnjim granicama, u zoni u koju je već polako počeo prodirati ruski politički i posebno ekonomski imperijalizam. Nivo njihove autonomije i prava odlučivanja u odnosu na imperije je vrlo nizak, tako da se sa pravom može govoriti o visokom stupnju političke, ekonomske i kulturne potčinjenosti, skoro ropskog karaktera. Jugoistočno europske zemlje su najobičnije monete za potkusurivanje, sa marionetskim lokalnim vladama, i oblasti izvlačenja resursa i ljudi. Takvom stanju je doprinijela iznimna partikularizacija prostora, njegova unutarnja podijeljenost, korumpiranost lokalnih predstavnika i općenito kancerogeno stanje korupcije u društvu, totalna propast i nefunkcioniranje ne više državnih struktura nego društva u cjelini. Problem je što u vremenu kada propada jedna imperija, a rađaju se nove imperije sa svojim civilizacijskim sustavima i vrijednostima, ustvari najviše stradaju oni mali, posebno ako se nalaze na tektonskim rasjelinama sudara imperijalnih ploča. Tu u prvom redu dolaze u obzir Balkan, Kavkaz i Bliski i Srednji Istok. Vrlo je realna opasnost za male zajednice na ovim prostorima da se raspše u historijskim bespućima i tako iščeznu kao prepoznatljive i funkcionalne pojave. Spas se kao po pravilu traži u još jačem vezivanju za imperijalnog gospodara, što je potpuno pogrešna politika na duge staze. Velike sile imaju svoju logiku djelovanja, svoje interese koji znatno prevazilaze shvatanje interesa majušnih, partikularnih zajednica (bez obzira koliko one bile samoljubive i arogantne). Nada da imperijalističke sile poštuju i vrednuju majušne balkanske zajednice kao saveznike, partnere ili prijatelje je iluzija. Imperijalističke sile majušne zajednice mogu doživljavati samo kao sluge i podložnike, metaforički rečeno majušne zajednice Balkana su obični sitni novac za razračunavanje. I USA i Rusija i države jalove EU i Kina mogu biti samo apsolutistički gospodari i ništa više i ništa bolje one jednostavno ne mogu biti; to je bitni aksiom historijskog razvitka. U konačnici svako nazovi „savezništvo“ sa određenim imperijalizmom, a u praksi najobičnije sluganstvo uvijek vodi ka propasti. I zato je bolje za prijatelja imati Zambiju, nego oligarhijsku USA ili apsolutističku Rusiju, jer je prijateljstvo Zambije iskreno i pravo. Rješenje nije ni prelazak na kolosjek tradicionalizma, fundamentalizma i konzervativizma, kao što to pokušavaju učiniti pojedine zajednice koje se zatvaraju u sebe. Tako se one postupno otuđuju od okruženja, samoizoliraju i prepuštaju unutarnjem dekadensu. Stare religije su izgubile smisao dogmatske sadržine koja je prilično relativizirana historijskim progresom, a prazni prostor pokušavaju popuniti new age religioznost, kao što su scijentologija, damanhur, piramidiotija i mnoge druge sekte. New age religioznost sa svojim aktivnostima, iti „učenjima“ i dogmama jednostavno nije dostojna da bude nova kolektivna savjest i svijest čovječanstva.

Koliko god to zvučalo utopistički, jedino rješenje za balkanske i podunavske male zajednice je njihovo jedinstvo. Svaka od tih zajednica je i previše malena da bi mogla

sama ostvariti bilo kakav progres. Kao takve one postaju leglo za ispoljavanje najnižih i najmračnijih strasti čovjeka. Savršeno okruženje za kriminal i korupciju. Zaostalo tlo na kojem uspijeva i raste samo demagogija, primitivizam i mržnja. Svijet beščašća. Takvo stanje u potpunosti odgovara imperijalističkim planovima, jer su otporne snage uslijed razarajućeg djelovanja autarkičnih elita prilično oslabile, i crpljenje resursa je samo tehničko pitanje, a nipošto lokalnog suprostavljanja. Da bi se znači to prevazišlo, potrebno je uspostaviti to jedinstvo čitavog niza zajednica koje se naslanjaju na osnovicu koja povezuje dva nekadašnja carska grada Beč – Istanbul. Naravno, da bi se uopće pristupilo realizaciji ovoga projekta potrebno je da i ljudi i zajednice sa ove osi dožive unutarnju katarzu, preobražaj i da se oslobode strahova i taloga kolektivnih i individualnih trauma. Da oslobode i otvore i svoju svijest i svoju savjest, ali i da postanu odgovorniji, humaniji, progresivniji.

Ta Unija bi odgovorila i novim potrebama i zahtjevima ljudi. Informacije i komunikacije bi premrežavale i povezivale kompletan prostor. Privredne, kulturne, intelektualne i druge potrebe ljudi bi se lakše ostvarivale. Što manje ograničenja i granica to više interakcije, što kao posljedicu ima brži, svestraniji i bolji razvoj. Takva zajednica bi mogla da bude uzor i za jalove i birokratske strukture Europske Unije čije je nevizionarstvo i neidealizam nanijelo velike gubitke nekad preduzumljivoj Europi. Te strukture su i preglomazne i umorne i bezvoljne i moraju biti zamijenjene vitalnijim i svježijim i znatno funkcionalnijim institucijama, idejama, vizijama i projektima. To podrazumijeva i da Britanija, Francuska i Njemačka konačno raskinu sa svojim kolonijalnim i megalomanskim mentalitetom, načinom ponašanja, arogantnim odnosom i rječnikom i postanu svesni svoga stvarnog statusa i utjecaja u svijetu. Ta jedna Balkansko – Podunavska zajednica bi mogla biti i okosnica te nove Europske ili Euro-mediteranske Unije, ravnopravnih građana i zajednica.

1.2 Ujedinjenje ljevice ili propast u vladavini maligne desnice

Posljednja godina je svjedokom konačnog sunovrata neoliberalnog kapitalističkog poretka, koji je skoro tri decenije dominirao svjetkom pozornicom. Kao što nije adekvatno znala dočekati informatičko-tehnološku revoluciju, tako BiH još lošije se suočava sa posljedicama sloma neoliberalizma. Teško je očekivati od jedne podijeljene zemlje sa čitavim „okeanom“ unutarnjih predrasuda i strahova, do srži korumpirane i sa uništenom privredom i opljačkanom imovinom, sa ruiniranom srednjom klasom i radništvom dovedenim na rub gole egzistencije da bude zaobiđena od trenutnih svjetskih procesa. Vladajućem i dominirajućem sustavu koji je kombinacija kolonijalno-izrabljivačke strane elite oličene prvenstveno u stranim bankama (poglavito austrijskim) i stranim koncernima i domaće maligne desnice, oličene u kriminaliziranim,

nekompetentnim, skoro kolaboracionističkim krugovima i pojedincima, jednostavno nije stalo da BiH sa svim svojim sastavnim dijelovima uspije se odhrvati i sadašnjim nedaćama i narastajućem valu recesije i ekonomske krize. I ako se ovakav sustav zadrži još neko vrijeme, u kome navedeni elementi su pripijeni kao pijavice na ono još uvijek živućeg tkiva nase zemlje, vrlo brzo ćemo se naći na putu bez povratka... u pakao.

Međutim, koliko strani ekonomski i politički protektori, kao i domaći maligni desničari bili krivi za trenutnu situaciju i za mogući put bez povratka... historijsku krivicu će nositi i naša ljevica ako ne prihvati povijesnu odgovornost i preuzme poluge kako bi se spriječila katastrofa. Sadasnja BH ljevica bi se mogla podijeliti na dva dijela : nestranački sektor sačinjen od čitavog niza organizacija (uglavnom vođenih od mladih ljudi) i stranački sektor sačinjen od više političkih partija. Nestranačka ljevica je danas praktično jedini nosilac progresivnih, ljevicarskih tendencija i aktivnosti na terenu. U prvom redu tu treba istaći Pokret Dosta!, zatim Demokratski omladinski pokret (koji je socijalhumanistička opcija), Akciju Građana, pokret Revolt, Gariwo, Društvo Josip Broz Tito, Pokret za socijalnu pravdu, Jedinstvenu organizaciju za socijalizam i demokratiju i mnoge druge organizacije koje djeluju na prostoru BiH. I pojedini sindikati vode očajničku borbu za pravdu i dostojanstvo. Za razliku od nestranačkog dijela, na stranačkom polu ljevice stanje je teže, i upravo ta činjenica i olakšava djelovanje i vlast marionetsko-lopovskih struktura. Radničko-komunistička partija BiH je pred gašenjem, Socijaldemokratska Unija je skoro nestala dok je Nasa Stranka još uvijek strukturalno i organizaciono nesazrela i idejno nedovoljno profilirana. Posebna priča je SDP, čija je praksa djelovanja još uvijek na načelima neoliberalne filozofije, i sa nedovoljno demokratskom unutarnjom atmosferom. Npr. portal SDP-a je vjerojatno portal sa najviše cenzure na internetu, sa brisanjem svakog komentara koji nije ulizivački ili koji se imalo kritički odnosi na stanje i djelovanje pojedinaca u SDP-u. Istovremeno ljevica, posebno ona stranačka, gubi i previše i vremena i energije na međusobna prepucavanja, unutarnje subobe i kalkulacije, međuljudske odnose, politikanstvo, neke sitne dnevnopolitičke kalkulacije i slično.

Međutim, neminovno će se stranačka ljevica morati osloboditi ovih slabosti i stupiti u proces stvaranja zajedničkog fronta i međusobno i sa nestranačkom ljevicom, sada aktivnijom i snažnijom opcijom. Ta ideja zajedništva ljevice i njenog zajedničkog nastupa je jedina nada i šansa za Bosnu i Hercegovinu. To ne mora biti koalicija, dovoljno je postojanje jedne koordinacije koja bi usmjeravala rad ljevičarske misli na zadovoljstvo građana Bosne i Hercegovine. Naravno preduvjet uspjeha djelovanja Udruženog fronta ljevicarskih, demokratskih i građanskih organizacija jeste prevazilaženje osobnih animoziteta, sujeta i ambicija te jačanje unutarnje demokratske a sve radi ideje, općeg interesa i višeg cilja. Oni koji odbiju suradnju i savezništvo

neminovno će na sebi ponijeti biljeg povijesne odgovornosti za neuspjeh ideje zvane Bosna i Hercegovina.

1.3 Analiza destrukturalnog sustava

Zadnja dešavanja od 21. II. 2010. god. pred zgradom Federalne vlade, koja je demolirana od strane protestanata i sukob sa policijskim jedinicima predstavljaju ustvari jedan vanjski, pojavni simptom teške bolesti kompletne zajednice. Sama dešavanja pred Federalnom vladom su vrlo slojevita, i ne bi ih trebalo promatrati jednoznačno ili samo u dnevopolitičkom kontekstu. Prvi sloj je nesumnjivo odnos prema konkretnom povodu, radi čega su se i održavali protesti. Sljedeći sloj stvarno može predstavljati sukob određenih interesno – oligarhijskih klika, odnosno početak žestoke predizborne kampanje koja bi trebala kulminirati izborima u jesen ove godine. Riječ je možda o sukobu između trenutno vladajuće oligarhije i one suparničke oligarhijske grupacije koja želi doći na vlast, a što se jasno primijeti i u ponašanju određenih medija. Žestina toga sukoba je logična, jer je riječ o borbi nad kontrolom preostale, još uvijek nepotrošene i naslijeđene „porodične srebrenine“, odnosno javnog bogatstva na „bošnjačkom dijelu Federacije“. Da se bude konkretan riječ je o oligarhijama Stranke demokratske akcije (SDA), Stranke za BiH (SBiH) i Saveza za bolju budućnost (SBB). Kada se skine taj strančarski, dnevopolitički sloj sa dešavanja pred vladom na svjetlo dana izbija jedan drugi sloj, a u njime se primjećuje sav bijes i nezadovoljstvo naroda koji nije usmjeren prema rješavanju konkretnog problema (povoda demonstracija), prema određenom pojedincu ili oligarhiji ili stranci, nego primarno prema trenutnom sustavu takvom kakav je. I tu se dolazi do ključnog elementa koji bi mogao objasniti sve ono što se desilo pred zgradom Federalne vlade, ali i što se stalno dešava na našim ulicama, selima i gradovima. Taj sustav dominira ovim prostorima već 20 godina i riječ je o onom političkom, društveno – ekonomskom i kulturološkom uređenju koje je naslijedilo nekadašnje socijalističko samoupravljanje. I činjenica je da za ove dvije decenije on nije pokazao da je funkcionalan, i da je za naše uvjete teško provodiv i neprogresivistički. Riječ je ustvari o jednoj zanimljivoj kombinaciji neoliberalnog kapitalizma, čija rješenja i mentalitet odnosa suštinski dominiraju, i religijsko - nacionalnog fundamentalizma koji uglavnom daje vanjsko, formalističko obilježje. Takva obilježja navedenog sustava su u svim dijelovima BiH, u oba entiteta, u svih deset kantona i jednom distriktu. Zbog svoje suštinske prirode, ovakav „sistemski mastodont“ nije mogao, niti je, a niti će moći izgraditi djelotvorne i prepoznatljive strukture, koje bi mu omogućile funkcionalnost. Tako bi se trenutno dominantno uređenje moglo najbolje opisati kao „destrukturalni sustav“ koji iz sebe producira čitav niz negativnosti. Potrebno je navesti neke od tih negativnosti, proistekle iz višedecenijske „geneze zla“ na našim prostorima, kao što su :

- a) Radikalno socijalno raslojavanje, u okviru čega se pauperizira srednja i radnička klasa.
- b) Pauperizirana radna, plebejska većina se pretvara u masu sa sve manjim pravima, a sve većim obavezama.
- c) Stvaranje i izdizanje novih malih, naglo obogaćenih (tzv. tranzicijskih) elita, koje svoje bogatstvo nisu stekli zakonitim, moralnim niti progresivno - proizvodnim radom i djelovanjem, nego koristeći „sive zone“ tzv. „tranzicijskog poslovanja“, ratno profiterstvo, bliskost sa političkim stranim i domaćim strukturama ili čak i klasični kriminal. U okviru toga je potrebno navesti da ni strani ni domaći kapital u rukama tih elita uglavnom nije proizvodnog karaktera, nego (kod stranaca) bankarskog, uslužnog ili je riječ o posjedovanju nekretnina (kod domaćih oligarhijskih klika).
- d) Te nove oligarhijske elite imaju i aristokratski način ponašanja i na malograđanski način prakticiraju manifestiranje svoga novostećenog bogatstva i moći.
- e) Pošto je nemoguće da ovakav sistem bude funkcionalan i razvojno – progresivan, onda se ta činjenica amortizira sve većim povećavanjem birokratizma, korupcije i demagogijom.
- f) Provomiranje mentaliteta kakistokracije, kao moralno i vrijednosno dopustivog.
- g) U Republici Srpskoj je riječ o autokraciji jednog čovjeka i njegovog neposrednog okruženja.

Iz svega je jasno da zbivanja ne samo kod zgrade Vlade Federacije, nego i općenito val protesta, nezadovoljstva i nemira nisu posljedica rješavanje ili nerješavanja određenog problema, nego direktno i nedvosmisleno proizlaze iz strukturalne greške unutar samog sustava. Posebno mjesto u ovoj priči ima određenje Socijaldemokratske partije BiH. Stranačke oligarhije SDA, SBiH i SBB, SNSD (uz svoje trabante), oba HDZ, SDS (sa hipotekom nositelja ratnih zločina), SRS, PDP nemaju niti su ikada imale temeljnu socijalno – ekonomsku i kulturološku teoriju iz koje su proistekle, nego više – manje svoje idejno i ideološko određenje nalaze u improviziranju i prilagođavanju datoj situaciji. Za razliku od njih SDP BiH svoje porijeklo ima u teoriji marksizma, i po svojoj temeljnoj vokaciji trebao bi da zastupa interese radničke klase, pauperiziranih slojeva i svih onih koji su nastradali u tranziciji. Međutim, situacija je znatno drugačija i politika dijela rukovodstva SDP BiH i odnos prema sadašnjem „destrukturalnom sustavu“ se može sa punim pravom smatrati neoliberalnim, pa se i zvanični stav rukovodstva SDP BiH u vezi protesta i trenutnog stanja u zemlji ne može smatrati da je na liniji tekovina

ljevičarske misli. Ulaziti u dnevno-političko strančaranje i potpuno svrstavanje uz samo jednu oligarhijsku kliku, radi toga što predsjednik SDP BiH ima personalni sukob sa vođom druge oligarhijske klike definitivno nije rješenje. Ustvari glavni problem svih stranaka (kao što su SDP, Naša Stranka i Nova socijalistička partija) koje bar načelno pokušavaju da se izdignu iz ove „kaljuže“ jeste to da one to pokušavaju ostvariti tako što pristaju igrati na protivničkom terenu, sa njihovim sudijama i po njihovim pravilima, i naravno pred gledalištem u kojem se u potpunosti nalaze samo protivnički navijači. U takvim uvjetima se ne može očekivati nikakva pobjeda, jedino je moguće da se prilagodite (što su nažalost neki i učinili).

Izlazak iz ovakve situacije se nalazi u otklanjanju strukturalne greške, odnosno promoviranju i izgradnji potpuno novog sustava sa funkcionalnim sustavom, novim moralnim i vrijednosnim načelima i odnosima i institucijama koje postoje radi građana, a ne obrnuto. Zato je potrebno ponuditi cjeloviti program za izgradnju funkcionalnog sustava, a koji bi bio prilagodljiv našim uvjetima i željama. Taj program bi morao biti sveobuhvatan i odnosio bi se i na političke, socijalne, ekonomsko – društvene i kulturološke segmente, ali on u sebi mora sadržavati progresivna, razvojna, demokratska i socijalistička načela. Neophodno je bezpogovorno i bezkompromisno istrajavanje na tome programu, jer bi u suprotnom moglo doći do njegovog kompromitiranja, a posebno je opasno korištenje jezika mržnje, kako bi se populistički dobila kratkoročna popularnost.

1.4 Razumijevanje sadašnjeg „historijskog međaša“

Cjelokupni historijski proces se zasniva i na određenim „međašima“ preko kojih se usmjerava i ubrzava dalji politički, društveno – ekonomski i socijalni razvitak. Nastanak „historijskog međaša“ se uzrokuje čitavim nizom razloga (ekonomski, politički, društveni, socijalni i kulturni procesi; znanstveni progres; vrijednosni i moralni razvitak; stanje resursa; klimatske i ekološke promjene). Kada se određena zajednica suoči sa „historijskim međašem“, ona će se naći u velikom iskušenju. Posebno će se to reflektirati u zajednicama koje funkcioniraju po „destrukturalnom sustavu“, jer je pojava tog „historijskog međaša“ prva vidljiva posljedica njegove defunkcionalnosti. „Historijski međaš“ tako možemo definirati i kao podsjetnik o neophodnim potrebama strukturalnih i sistemskih reformi. Trenutna politička, društveno – ekonomska, socijalna i kulturološka dešavanja, i procesi iz kojih su se oni razvili, jasno oslikavaju da se nalazimo u prijelomnom momentu, na stazi koja nepovratno vodi prema jednom, novom „historijskom međašu“, koji će predodrediti naš razvitak u budućnosti. Kako bi se uspjele „suočiti“ sa iskušenjima, koje donosi dostizanje „historijskog međaša“ potrebno je imati odlično razumijevanje i shvatanje trenutka, odnosno „historijskog međaša“ (u njegovoj

cjelosti, uključujući i uzroke, povode, dešavanja, manifestacije, eventualne posljedice) kako bi se moglo u datim okolnostima djelotvorno i uspješno djelovati. U ovakvim vremenima uvijek postoje slojevi, interesne grupacije, pokreti koje bi (na osnovi svojih idejnih baza ili deklarativnih vokacija) trebale da budu nosilac promjena i rukovođenja procesom prevazilaženja „historijskog međaša“. Međutim, historijske činjenice govore da se u nekim slučajevima te snage i ne snalaze baš najbolje, jer ih ograničava pasivizacija, pretjerani oportunizam ili pretjerano sektaštvo, loša procjena, uhljebljenost u malograđansko shvatanje procesa, zakovanost u dogmatsko – ideološke postavke... itd. Dobar primjer pružaju upravo ruski menjševici ili Ebertov SPD u Njemačkoj koji jednostavno nisu shvatili aktuelnost i potrebe koje iz njega proističu. Posebno loš primjer pružaju socijaldemokratske stranke neposredno pred I. svjetski rat, koje su u velikoj većini podržale ratni poklič svojih ratnohuškačkih vlada i generalštabova. Tako su ta rukovodstva tadašnjih radničkih partija izdale radničku klasu i svoje ideale, odabravši put socijalpatriotizma ili socijalšovinizma. Radi toga i ta rukovodstva snose odgovornost za tadašnju tragediju Evrope. Svjetli izuzetak čine samo mučenik Žan Žores, te neke druge manje radničke i socijaldemokratske partije (npr. Dimitrije Tucović). Bez obzira šta se sve može zamjeriti Vladimiru Iljiću Lenjinu (i njegovom socijaldemokratskom - boljševičkom pokretu), on je u datoj situaciji, posebno za 1917. god. bio potpuno u pravu. On je shvatio kako se situacija razvija, razumio je u potpunosti kontekst pojave „historijskog međaša“, i to je savršeno iskoristio za razliku od svoje socijaldemokratske - menjševičke „sabraće“, socijalrevolucionara (esera), austromarksista... itd. Slično „menjševizmu“ nerazumijevanje „historijskog međaša“ pokazali su staljinisti, koji su u svojoj krutosti najodgovorniji za pad Španske Republike, za razliku od lijevih republikanaca, socijalista, trockista (POUM) i anarhista (koji su shvatili nužnost Narodnog fronta). Inače, staljističko neshvatanje historijskog momenta i njegova paranoidna šizofrenija su doprinijeli velikim gubicima na ljevici (masovne čistke komunističkih kadrova, razbijanje koncepcije Narodnog fronta zbog potpisivanja pakta Molotov – Ribentrop... itd). Politika „Third way“ koja je danas najprisutnija u evropskoj (ne i svjetskoj) socijaldemokratiji isto pokazuje totalno nerazumijevanje sadašnjih historijskih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih procesa. Dogmatsko zatupljivanje uslijed provođenja politika „Third way“ (koji je samo šminka socijalizma na licu neoliberalizma) nesumnjivo je kao posljedicu imalo nerazumijevanje trenutnog „historijskog međaša“. Nerazumljivo je zašto se socijaldemokratija „Third way“ toliko arogantno odnosi prema novoj ljevici (koja baštini i sprovodi još uvijek temeljne tekovine), koja danas npr. dominira u Latinskoj Americi. Dobar primjer izbjegavanja saradnje pruža i SPD koji uporno odbija bilo kakvu vezu sa LINKE, što je i rezultat posvemašnjeg poraza SPD-a (sa njegovim „Third Way“ i centralističkim , dogmatskim načelima) na nedavnim njemačkim izborima, a uspjehu opcije koju zastupa LINKE (demokratski socijalizam i

pluralna ljevica sa federaliziranom partijom). Gotovo je sigurno da će sličnu sudbinu doživjeti i britanski laburisti.

Sve silnice historijskog razvitka na svjetskoj razini se ogledaju i u domaćim prilikama, gdje je činjenica da jedan dio struktura onih koji bi trebali da budu predvodnici sistemskih promjena i reformi, ima „menjševičko“ razumijevanje aktuelnog historijskog momenta...a to je shvatanje potpuno pogrešno i neodgovarajuće, pa i neodgovorno jer je suprotno silnicima historijskog progresa. A stanje u zemlji je kritično i to ne u nekom parcijalnom aspektu, nego u smislu konačnog i totalnog dekadensa „destrukturalnog sustava“. Dovoljno je obratiti pažnju na samo neke primjere kao što je to destruiranje domaće industrije i proizvodnje, rasturanje poljoprivredne proizvodnje, slom saobraćajnog uređenja (vidjeti pod Željeznice), i umjesto toga pretjerano koncentriranje samo na uslužne i „zabavljачke“ djelatnosti. O lošem stanju u zdravstvu i obrazovanju (stubovima funkcioniranja neke zajednice) bezpredmetno je uopće tropiti riječi. Uz to provode se tzv. reforme (vidjeti pod Bolonjski proces) i donose zakoni koji su neprovodivi. A zakoni koje je nemoguće provoditi ili koji se ne provode su najgori zakoni, jer samo produciraju kaos. Posebna priča su porezi, jer sadašnji porezi i nameti na građane su ubjedljivo veći nego u vrijeme socijalističkog samoupravljanja, a što je apsurd jer kapitalizam u svome temeljnom načelu promovira smanjivanje poreznih opterećenja. A to što gdje odlazi (bolje reći gdje nestaje) javni novac skupljen iz tih velikih poreznih obaveza je posebno, otvoreno (još uvijek neodgovoreno) poglavlje i pitanje našeg društva. Javni novac je naš novac i to treba znati i uvijek isticati. Svoje mjesto u našoj zemlji zauzima i sve veća (suštinski nepotrebna) birokratizacija i papirologija koja poprima dimenzije orvelovske „1984“ ili priče ispričane u kulturnom filmu „Brasil“. Golemi porezi i prevelika birokratizacija (daleko od potreba učinkovite i potrebne administracije) imaju samo otežavajući efekt po bilo kakav pokušaj poduzetništva i proizvodno – razvojne djelatnosti, jer im oduzimaju dovoljnu količinu kapitala koji bi im omogućio produkciju i poduzetnički duh. Posebno veliki razaralački udar na naše zajednice imaju korupcija i kriminal (ta dva glavna pratioca „geneze zla“), koji su nažalost postali prirodno stanje naših života. Domaće firme – giganti (kombinati, proizvodni sistemi, kompanije) i domaći kapital (koji upravo najvećim dijelom produciraju velike korporacije i kompanije) su prosto isparili u dimnoj zavjesi tzv. „tranzicije“. Zato nas ne treba čuditi da je kompletan bankarsko - finansijski sustav u stranim rukama, i samim tim akumulacija našeg rada (oličena u profitu) se ustvari prelijeva u centre van prostora na kojima se ostvaruje ta akumulacija. Logično je onda očekivati da se naša ostvarena zarada, izražena u vrijednosti viška našeg rada, ne troši i ne usmjerava u domaći razvitak i progres. Tako naš finansijski, proizvodni i resursni dohodak (bolje reći dobit) koristi neko drugi, za zadovoljavanje svojih (po zakonitostima neoliberalnog tržišta) potreba, daleko od matičke teritorije i ljudi koji su ostvarili tu dobit. Svjesno se i proizvodno – razvojne mogućnosti tih zajednica drže na niskom nivou (sa

jasno postavljenim ograničenjima) a ako su te proizvodno – razvojne mogućnosti i postojale, one se rasturaju. Cilj je jasan : stvaranje i održavanje običnog tržišta za svoju robu, a koje je samo od sebe nesposobno da postane konkurencija. Zato mi i imamo veliki broj tržnih centara, neshvatljivo velik za jednu relativno malobrojnu zajednicu, koja slabo proizvodi. Ne ulazeći u porijeklo osnivačkog kapitala tih tržnih centara (da li je produkt „sivog tranzicijskog poslovanja“, strani kapital ili regularni domaći kapital), činjenica je da se u njima uglavnom nudi (istina u velikom asortimanu) roba koja nije rezultat domaće proizvodno – razvojne djelatnosti. Za primjer je dovoljno otići u BBI, Merkatore, Visu, Interrex... itd i samo prebrojati radnje gdje se prodaje tzv. „markirana roba“ iz uvoza, i uvidjeti da je riječ o apsolutnoj nadmoći uvoza. Da bi se ovakvo tržište (a bez razvijanja domaće proizvodnje i razvoja) održalo potrebno je da ono sa svoje strane, uz dobit koju ostvaruje naš rad, ponudi i svoje resurse i sirovine (u našem slučaju šume i energiju, što nam je priroda velikodušno podarila). A kao idejnu osnovu održanja stalne naše tržišne aktivnosti (odnosno kupovanja robe koja dolazi na naše tržište) oblikuje se posebni mentalitet potrošački mentalitet (u pretjeranom i nepotrebnom obimu), stanje uma koje nije racionalističko, niži moralni i vrijednosti sustav, a promovira se malograđanska kultura i pokondirenost. Održanje na nivou neproizvodnog tržišta, resursno – sirovinske baze, sa zaostalijim stupnjem razvitka može imati samo katastrofalne posljedice po jednu zajednicu (osim ako ona sama ne želi da se „zamara“ svojim progresom). Ne treba zaboraviti da je glavni razlog staljinističkog pritiska za vrijeme Informbiroa bila činjenica da je tadašnje jugoslavensko rukovodstvo odabralo put brze industrijalizacije i urbanizacije, protiv volje sovjetskog rukovodstva koje je smatralo da treba ostati na nivou ekstenzivnog ruralnog društva i ekonomike (koje je dominiralo u tadašnjim YU-republikama) kako bi bilo pogodno tržište za robu sa industrijaliziranog Urala (vidjeti pod Bugarska).

Naravno, takva zatucana neproizvođačka zajednica (što je ideal koji nam se sada nameće ne sa staljinističkog Istoka, nego sa neoliberalnog Zapada) može održavati svoje postojanje jako dugo, jer cilj onih koji njom posredno gospodare nije da je uguše, nego da je mogu kontinuirano iskorištavati, cijediti i koristiti za svoje potrebe... ukratko da je tretiraju kao stado stoke ili jato kokoški. Naravno tu se postavlja pitanje da li je nama cilj da budemo racionalni, svjesni, savjesni i odgovorni građanin i radni čovjek ili neki „šminker“ koji pod gelom na frizuri, markiranom majicom, osobnom kvazi i bezrazložnom ufuranošću i sa mlaćenjem „prazne slame“ krije činjenicu da je mali vijak u mašineriji iskorištavanja. Ovakav sustav je nemoguće krpiti, a naši moderni „menjševici“ misle da je to jedino rješenje, jer „destrukturalni“ sustav nema na sebi rupe (koje se mogu zakrpiti) iz jednostavnog razloga što je on sam po sebi jedna velika rupa. Samo je jedno rješenje u ovim uvjetima, a to je zamijeniti čitav sustav Isto tako je potpuno kontraproduktivno se boriti protiv defunkcionalnosti sustava demagoškim mjerama i verbalnom akrobatikom. Isto kao što je neprihvatljivo da mi budemo zaostalo

tržište, isto je tako loše zatvaranje u sebe, u neku autarkičnu zajednicu dovoljnu samu sebi ili zabranjivanje uvoza i komunikacije sa svijetom (vidjeti pod ideologija Envera Hodže, ili radikalni oblici maoizma), Novi sustav mora biti otvoren prema vanjskim utjecajima, prema vanjskoj trgovini (ali na ravnopravnim i poštenim načelima), prema drugim zajednicama jer mi svi, zajedno sa drugim ljudima, činimo ujedinjeni humanitet (svijet povezan i biološkim i socijalnim vezama koje je nemoguće raskinuti). Protiv vanjske dominacije se ne može uspješno boriti zabranama ili pretjeranim šovinizmom i nacionalizmom, nego samo svojim sopstvenim razvitkom, dostizanjem viših nivoa spoznaje, sticanjem novih znanja, odlučnošću, predanošću, marljivošću, visokim moralom i boljim vrijednosnim odnosima, promoviranjem suradnje (na svim poljima od ekonomije do kulture i znanosti) i zajedništva, i naravno zaštitom svojih interesa u smislu da tuđe nećemo – ali ni svoj ne damo. Ali sve navedeno se ne može ostvariti ako se ne razviju proizvodno – razvojni sustav koji bi mogao parirati stranim razvojno – proizvodnim sustavima na ravnopravnim odnosima... u istinskoj tržišnoj utakmici (a ne u smislu neoliberalne kapitalističke prakse potčinjenosti i iskorištavanja). To podrazumijeva i da je svako pretjerivanje u nastupu loše i kontraproduktivno, ali i da je svaki kompromis sa korumpiranim i kriminaliziranim eksponentima sadašnjeg „destrukturalnog sustava“ (makar i u najmanjem segmentu) nepojmljiv jer bi se tako kompromitirala i ideja i borba za izgradnju strukturalnog sustava.

Novi sustav bi morao biti temeljen na sljedećih pet načela : Progresivizam, socijalizam, demokratija, odgovornost, Republika

- I. **PROGRESIVIZAM** : Osnovna historijska zakonitost jeste da ona zajednica i onaj pojedinac koji se progresivno ne razvijaju u kontinuitetu prvo se izlažu unutarnjoj dekadenciji, a zatim i nestanku. Progres se mora i propagirati i manifestirati u svim aspektima ljudskog razvitka, posebno u znanosti.
- II. **SOCIJALIZAM** : Neoliberalni kapitalizam je bio posljednja faza razvitka kapitalizma i normalno je očekivati da je socijalizam taj koji će ga zamijeniti. I to onaj socijalizam u izvornom smislu riječi, bez zastranjivanja i netačnih tumačenja. Socijalizam koji će nuditi rad i dostojanstven život, a ne biti krinka za milostinju ili nepotrebna socijalna davanja koja vode ka svođenju radnog čovjeka na parazita. Socijalizam u kojem će akumulacija i dobit biti korišteni za potrebe radnih zajednica i onih koji su stvorili taj profit, a ne da se slijevaju u „đepove“ samo onih koji nemaju nikakve veze sa procesom stjecanja dobiti i akumulacije.
- III. **DEMOKRATIJA** : Lenjinova verzija tumačenja marksizma je napravila samo jednu veliku grešku, a to je da nije shvatila značenje demokratije u izgradnji socijalizma (posebno u zemlji sa tradicijom brutalnog i neprosvjedenog

autokratizma). Ali ta demokratija u socijalizmu nije puka simbolika i prevara izvornog smisla demokratije izražena u kvazi višestranačju.

- IV. ODGOVORNOST : Da bi neki sustav bio funkcionalan, on se mora temeljiti ne samo na pravima, nego i na načelu odgovornosti građanina prema javnom interesu, ali i javnih institucija prema građaninu.
- V. REPUBLIKA : Svaki sustav mora imati i politički i institucionalni okvir kako bi mogao funkcionirati. Republika u njenom izvornom značenju kao „javna stvar“ je najbolje rješenje za politički, državni okvir.

1.5 Prijedlozi za rješavanje krize

Konacni i nepovratni slom neoliberalnog poretka ima nesumnjivi utjecaj i na domaći, „destrukturalni“ sustav koji se pretvorio u običnu i političku i društveno – ekonomsku i socijalnu i kulturološku i moralnu i vrijednosnu kaljužu. Sasvim je očekivano da taj tzv. sustav koji još uvijek negativno utječe na naše živote treba kritizirati u svako vrijeme i na svakom mjestu. Međutim, od kritike praktično nema ništa ako se ne ponude i odgovarajuća rješenja koja bi bar na neki način olakšala život običnim ljudima, koji ubjedljivo najviše ispaštaju pod sve većim teretima ovoga „destrukturalnog sustava“. U prvom redu to bi se zasnivalo na regulaciji finansijsko – monetarnog uređenja, koje je u potpunosti u rukama stranih banaka. To bi podrazumijevalo povratak temeljnog monetarnog suvereniteta, što bi se moglo realizirati preko dvije mjere i to :

- a) Ponovnim uvođenjem institucije slične nekadašnjem Zavodu za društveno knjigovodstvo/Zavod za platni promet (nekada čuveni ZDK) i ukidanjem čitavog niza nepotrebnih finansijskih ustanova. Novi ZDK bi bio nezavisna, nestranačka, neideologizirana institucija koju bi vodili samo eksperti.
- b) Sve finansijske transakcije koje obavljaju institucije koje se financiraju iz javnih fondova ili budžeta Države, entiteta, kantona, distrikta Brčko, gradova Sarajeva i Mostara i općina bi se obavljale samo u bankama i finansijskim ustanovama u društvenom, javnom ili u većinskom javnom vlasništvu.

Pored finansijsko – monetarnih mjera išlo bi se i sa sljedećim mjerama :

- c) U kompanijama, korporacijama i firmama koje su prvo na nemoralan način 1994. god. nacionalizirane i tako prenesene iz društvenog vlasništva u državno, a onda izložene tzv. privatizaciji u toku tranzicije i pri tome sustavno upropaštene, bi se omogućilo uvođenje radničkih savjeta/vijeća kao vrhovnih upravnih tijela. Radnicima koji su dvaput već opljačkani, prvo od strane države koja im je nacionalizirala imovinu, a kasnije od tzv. kupaca (u većini slučajeva riječ je o

običnim bezskrupuloznim špekulantim i mešetarima), to bi bar mala satisfakcija za svu njihovu patnju i poniženja kojima su izloženi.

- d) Ustanova „upravnih odbora“ se pokazala potpuno promašenom i neadekvatnom i radi toga bi je trebalo ukinuti. Inače tzv. „upravni i nadzorni odbori“ u većini slučajeva niti u stvarnosti upravljaju niti nadziraju, nego su leglo kriminala, nepotizma, nesposobnosti, uhljebljivanja podobnih kadrova, crnih fondova a sve pod krinkom tzv. zakonitosti.

Dati zemlju onima koji je žele obrađivati i kultivirati. Žalosno je da veliki pojasevi zemlje ostaju nekultivirani u okviru poljoprivredne proizvodnje. Radi toga je potrebno pristupiti procesu dodjele zemlje onima koji je žele kultivirati i podsticati intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.

1.6 Europsko proljeće 2010.

Prva majska sedmica će sigurno ostati duboko urezana i zapisana u historiji EU. Na ulicama i trgovima Atene, na kojima vrije već godinu i po kronična buna (još uvijek ne prerasla u revoluciju) 5. maja - srijeda su pale i ljudske žrtve. Bez obzira kako to predstavljali neoliberalni mediji, riječ je o opravdanom nezadovoljstvu radnika, studenata i penzionera jer pod pritiskom totalitarnih institucija kao što je MMF dolazi do ne samo do krnjenja državnog suvereniteta Grčke (jer im strani neoliberalni finansijski moćnici određuju zakone), nego do činjenice da se posljedice krize svjesno usmjeravaju na one koji nisu nimalo krivi, na mase radnih ljudi. Tako obični ljudi, svojim priličnim „zatezanjem kaiša“, moraju ispaštati za loše rukovođenje i stravičnu korupciju u političko – špekulantskim krugovima EU i Grčke. Pohlepna i neodgovorna grčka elita je svojim ponašanjem u zadnje dvije decenije ustvari ne samo uništila ekonomiku Grčke, nego je sopstvenu zemlju dovela na sami rub propasti nezabilježen u 3000 godina historije ove zemlje. A ta tzv. „pomoć“, koja treba doći je ustvari najobičniji kredit MMF i već prilično uzdrmane i poljuljane EU. Novac tzv. „pomoći“ nije usmjeren da se otvore nova radna mjesta, da se podigne poljoprivreda i industrija nego npr. da se zalijeće rupe u deficitu, da Grčka može otplaćivati kreditne rate i naravno na dalje davanje finansijskih podsticaja onima koji su ustvari uništili ekonomiku. Čitava konstrukcija, da nije tragično i žalosno besmislena, bila bi smiješna jer Grčka se prisiljava da uzme kredit, kako bi mogla njime otplatiti rate ranijih kredita.!!!??? Antički grčko – rimski historičar bi ovu pojavu jednostavno nazvao „zelenašenjem publikana“, pa je samim tim jasno da rimska historija može puno ponuditi modernom čovjeku da shvati da ljudska pohlepa i glupost ostaju konstanta. Ti naši „moderni publikani“ oličeni u pohlepnim bankama, preko svojih ekponenata (kao to je Angela Merkel) arogantno izjavljuju da Grčka proda svoje otoke, vjerovatno kako bi se na njima mogli i dalje „toviti“ i „uživati“ oni pojedinci koji su

svojom pohlepnom, neodgovornom i neracionalnom politikom uništili evropsku ekonomiju. Mnogi tzv. eksperti na „neoliberalnim“ medijima optužuju grčki narod da je ovakav i onakav, da je lijen, da se previše zaduživao, da nemaju industriju, da hoće da uzimaju još iz evropskih fondova i slično. Ali niko neće reći javnosti (ne zato što to ne zna, nego zato što to ne želi) da je uvođenjem zajedničkog tržišta u EU i zajedničke valute Euro (što je odlična i potrebna stvar za evropski svijet) ali na neoliberalni način i neoliberalnim metodama (što je loša i katastrofalna odluka) grčka ekonomika praktično zbrisana, jer je ona postala žrtvom velikih neoliberalnih korporacija, koje su je pretvorile u obično tržište za svoju robu (koja je jednim dijelom potpuno nekorisna, tipa razna markirana odjeća) ili kao ljetovalište. Krediti su se većinom davali za potrošnju (jer time ustvari omogućavaju stvaranje kulture nekritičkog i nepotrebnog „konzumerizma“), a ne radi unapređenja proizvodnje i industrije (čime eliminiraju održanje i stvaranje konkurencije). Zato što grčka industrija i proizvodnja nisu mogle parirati, grčka ekonomsko – društvena struktura je jednostavno počela odumirati, a Grčka se polako transformirala u ono što nije smjela postati, a to je neprogresivno, neproizvodno društvo. Ali da bi se ta roba mogla i dalje prodavati (a neoliberalni menadžeri i eksperti se enormno bogatili), Grčka je namjerno i svjesno pumpana kreditima (bez obzira što ona nije imala više ikakve snage da ih vraća). I kada se dođe do jedne tačke, logičnim slijedom dešavanja taj mjehur od sapunice zvan ekonomika, društvo i politika EU mora puknuti i on je nesumnjivo ovih dana nepovratno eksplodirao i pretvorio se u obični „prah i pepeo“. Tako je Grčka privreda, kao prva u EU, na sebi osjetila isto ono što su decenijama već osjećale latinoameričke zemlje, koje su se gušile u „dužničkoj krizi“. Zemlje južne i srednje Amerike su iz te svoje dužničko-eksploatirane pozicije počele izlaziti tek kada su odlučile da mijenjaju sustav, razvlaste domaće oligarhijske elite koje su u bijedi i neznanju držale sopstveni narod (vidjeti primjere Brazila, Venecuele, Bolivije, itd...), ne dozvole dalje uplitanje pohlepnih i arogantnih neoliberalnih korporacijskih i bankarskih moćnika i naravno krenu u razvitak svojih proizvodno – industrijskih kapaciteta i potencijala (uključujući i programe masovne edukacije kao ciljane politike države).

Ali stvar bi bila jednostavnija da je samo Grčka problem, ustvari problem leži u strukturalnom ekonomskom, pa i društveno - političkom uređenju same Unije, i onih njenih okolnih satelita i „trabanata“ koji se formalno nazivaju državama (imaju pravo na zastavu, himnu, reprezentaciju, ali nemaju pravo na svoju ekonomiju i imovinu). Greška proistiće iz dogmatskog pristupa neoliberalizmu, kao jednom sustavu u kojem se ispod „demokratske“, „liberalne“, „zalaganja za ljudska prava“ ljuštore krije jedan od najkonzervativnijih i najperfidnijih eksploatorskih, neokolonijalnih, antiprogresivnih i destruktivnih sustava u ljudskoj historiji. Sustav koji se ustvari zasnivao na prodaji magli i „piramidalnoj strukturi“ jednostavno ima svoj rok trajanja i mora se rasprsnuti. Grčki model slijede i Španija, Portugal, Irska... i te zemlje se u neoliberalnim medijima

„posprdn“ nazivaju PIGS (svinje). Na ovom mjestu je ilustrativno primijetiti da se Irska prije samo par godina u tim istim medijima nazivala „keltskim tigrom“, i da je joj je trebalo samo par godina da se iz „tigra“ pretvori u „svinju“. Svećenica Kirka iz „Odiseje“ epa nastalog na pratkozorju evropske civilizacije (grčkog porijekla) je ljude pretvarala u svinje, a ovi naši medijski moguli i neoliberalni eksperti su čitavu jednu zemlju „tigra“ pretvorili u „svinju“. Zanima me da li će neoliberalni mediji za lijenost optuživati i Špance, Italijane, Portugalce, Irce, ustvari očekivati je da uskoro svi građani EU postanu optuženi da su lijeni. Novac se i u ovim zemljama, kao uostalom i u drugim neoliberalnim zajednicama, trošio i još uvijek troši na raznorazne gluposti, koje služi samo zadovoljavanju neoliberalnog mentaliteta površnosti i nekritičkog „konzumerizma“. Zato nas i ne treba čuditi da se fudbalski timovi prosto takmiče da kupe igrače dajući za njih stotine miliona eura (koje nekada nabavljaju kreditom), a jedini kvalitet osoba za koje se daje toliko bogatstvo jeste da dobro nogom šutaju krpenu loptu. Ali i tzv. velike EU zemlje imaju problema, pa tako Velika Britanija ima isto golemi deficit...ustvari nijedna EU članica nije se našla van krize, nego su sve (pa i Njemačka) ubačene u vrtlog krize, visokog deficita, dugova. A evropske berze liče na ping – pong meč, jer cijene akcija lete i padaju na sve strane.

I onda se 6. maja - četvrtak (ponovo) urušio Wall Street (i to u sekundi), povukavši sa sobom i azijske berze (7. maja u petak) i još produbljujući pad na evropskim berzama. Bizarno zvući tvrdnja izrečena od kojekakvih eksperata i analitičara na neoliberalnim medijima, da je Grčka ta koja je kriva za slom Wall Streeta, i drugih svjetskih berzi. Izreka da je možda tehnička greška u elektronskom sustavu Wall Streeta kriva za slom te berze, koja je onda povukla i ostale berze u sunovrat, izgleda još blesavijom. Nije gospodo eksperti, za svjetske okvire minijatura, Grčka kriva za slom svjetske ekonomike ili tehnička greška, nego je u greška u političkom i društveno – ekonomskom modelu koji vi protežirate a zove se „neoliberalizam“, i naravno u načinu poslovanja na vašim berzama gdje se bogati na račun špekulacija a ne na račun stvarne trgovine i proizvodnje. Tako se i može desiti da cijene dionica luduju, i kontinuirano padaju. Gospodo eksperti, neoliberalni poredak se ne može popravljati, on se mora mijenjati i već dvije godine taj sustav, koji je upropastio dobar dio čovječanstva, se održava na „intenzivnoj njezi“ (u predsmrtnoj agoniji) sa stalnim infuzijama javnog novca. Zanimljiva je pozornica u USA, gdje sve više raste anti-obamistička (bez obzira sto Obama – i pored određenih reformi - i dalje nastavlja neoliberalnu politiku) opozicija, oličena u „Tea party“. I po već ustaljenom šablonu, američki komentatori uglavnom komentiraju da je za krizu kriva Evropa, potpuno zanemarujući činjenicu da i su problemi počeli na Wall Streetu, a da ubjedljivo najveći ceh uglavnom plaćaju drugi. Sličnu situaciju historija poznaje i iz vremena Velike krize 1929. god. čija je glavna posljedica bilo izbijanje II. svjetskog rata. Ustvari ne bi me čudilo da i za slom ekonomike šaikata Dubai i njegove dugove optuže beduinske nomade ili indijske radnike koji u skoro

ropskim uvjetima rade u zemljama Arabijskog poluotoka, a ne pohlepne, ogrezle u luksuzu, nemoralu i dekadenciji raznorazne prinčeve, kraljeve, šeike sa ovoga područja i naravno njihove neoliberalne patrone. Da je čitav ovaj sustav obična prevara, jasno se vidi i iz činjenice da su se podaci o ekonomskom stanju i kapacitetima svjesno frizirali i lažirali, kako bi se u neznanju držali ulagači i javnost. Isto tako, EU „lideri“ sada optužuju agencije za rangiranje da su one krive za slom sustava za koji su odgovorni, jer su loše rangirali pojedine zemlje. Zanima me koga oni to „farbaju“, jer nema toga papira i te analize koja može uništiti održivi političko – ekonomski sustav. Sve što je propalo, propalo je jer je moralo propasti i jer je bilo trajavo. Zanimljivo je kako se uzroci krize lako prebacuju na psihološka stanja ulagača, trgovaca dionica, brokera, kao da „psihologija“ ličnosti (pojedinaca koji su zaposleni na berzi) je ta koja utiče na ekonomiku, a ne proizvodnja, razvitak, industrija, količina uloženog rada.

Ono što zabrinjava u vezi ove krize u Evropi, jeste da se EU birokratska, partokratska vodstva uopće ne snalaze i da se praktično „tresu od straha“. Davno je prošlo vrijeme kada su trećerazredni EU birokrati i eksperti pametovali i uređivali odnose „trabant zemljama“, arogantno (u kolonijalnoj maniri) se odnoseći prema „domaćoj populaciji“. Upravo ovdje se pokazuje sva nesposobnost tih „lidera“ koji su na svojim stalnim birokratskim sesijama (nazivanim samitima da izgleda zvučnije) pored trošenja golemog novca, određivali ko je „dobar“ a ko „loš“ i ko može putovati bez vize u tu obećanu, prezaduženu i slomljenu EU. Jer u duhu evropske proklamirane „slobode kretanja“ nije svako podoban da se može slobodno kretati, neko se i dalje treba patiti i biti ponižavan i maltretiran pred konzulatima i ambasadama, jer po istom EU načelu „*quod licet Iovi, non licet bovi*“ („što priliči Jupiteru, tj bogu, to ne priliči volu, tj. stoci“) neki još uvijek imaju status stoke. A nije nemoguće ni pomisliti i da će ta „stoka“ kasnije u neoliberalnim medijima biti optužena da je počinila grijeh uništivši ekonomiku EU. Ovi tzv. EU „lideri“, ti umišljeni mali „olimpski bogovi“, ne smiju se suočiti sa krizom odlučno, kako bi je sasjekli u njenoj srži, nego pokušavaju preživjeti presipajući iz šupljeg u prazno, što se upravo vidi na primjeru davanja novih kredita kako bi Grčka mogla oplaćivati stare kredite (bolje rečeno kamate, a ne glavnice koja uvijek ostaje). I ti EU „olimpski bogovi“ su odlučili da u potpunosti unište Grčku. Upravo zato što je te EU „lidere“ strah da pokažu prstom u stvarne eksponente krize, u tu neradničku, pohlepnu, eksploatorsku, špekulatorsku kliku, pravo rješenje krize nije na pomolu. Dobar dio tih EU „lidera“ i njihovih stranaka je „pupčanom i krvnom vrpcom“ (ustvari uzajamnim profiterstvom, korupcijom, unosnim poslovima... itd) vezan za centre onih koji su generirali krizu. Partokratska logika većine tih EU samoproglasnih „olimpskih bogova“ ih je zasljepila i ostavila da bauljaju u besmislu pokušavanja spašavanja onoga što se spasti više ne može. Tako se javni novac iz članica EU kao kredit daje za spas grčke oligarhijske elite, koja otplaćuje kredite drugim, snažnijim neoliberalnim oligarhijama jer njihov profit ne smije trpiti. Tako indirektno se eksploatiraju i prihvodi običnih građana EU i koriste za održanje

bogastava onih oligarhijskih, neoliberalnih elita koje su i stvorile i kreirale krizu. I umjesto da se kazne oni koji su stvarni krivci (tako što bi oni snosili posljedice krize, dajući dio svoga bogatstva) i zamijeni sustav koji su oni stvorili i održavali, kažnjavaju se javni fondovi država članica EU. Čitava ova situacija prilično podsjeća na vrijeme „agrarne krize“ koja je bila uzrok propasti Rimske Republike, kada su pohlepni špekulanti i veleposjednici nemoralnim, neodgovornim i nezakonitim ponašanjem stvorili sustav „latifundija“ koji je uništio rimsko seljaštvo, tadašnju srednju klasu. Rimski enciklopedista Plinije Stariji je izjavio „*latifundia perdidere Italiam* (latifundija je uništila Italiju)“, a neki budući enciklopedista i historičar će izreći „neoliberalizam je uništio Evropu“.

Posebno mjesto u ovoj analizi treba posvetiti i Socijalističkoj Internacionali, najsnažnijoj organizaciji koja bi se trebala na pravilan način suprotstaviti neoliberalizmu. Nažalost, kao i u vrijeme početka I. svjetskog rata, Socijalistička Internacionala je izdala i svoje ideje i načela, i radne slojeve i obične ljude (uz časne iznimke). Zar nije grčki premijer Papandreu iz PASOKA (grčke članice SI), za kojeg je istine radi potrebno navesti da je naslijedio prije par mjeseci grčku agoniju od desničarske vlade, ipak i sam „sageo“ glavu pred MMF i finansijsko – bankarskim magnatima i moćnicima i poslao policiju da tuče sopstveni narod koji ne želi pristati na nova zaduženja. Ono što ohrabruje jeste da je grčki sindikat, koji se smatra da je pod kontrolom PASOKA, pod plimom nezadovoljstva svojih članova ipak odabrao pravilnu liniju otpora, a ne stranački diktat, kao i da je dio poslanika PASOKA odbio da glasa za potvrđivanje naređenja koja na aminovanje parlamentima (tim bezličnim tijelima koja samo formalno još predstavljaju narodni suverenitet) šalju ti centri neoliberalnih kontrolora financija. Poraz laburista na izborima u Velikoj Britaniji je upravo rezultat narodnog nezadovoljstva sa politikom „Third way“, tom šminkom socijalizma na licu neoliberalizma. I u Španiji vlada Socijalističke radničke partije je više gubila vremena na zaštiti interesa liberalnih ideja, nego na interesima „rada“, u Mađarskoj je donedavno vladajuća Socijalistička partija bila otvoreni zatupnik interesa neoliberalizma i krupnog kapitala. Veliko je pitanje kako će djelovati i druge članice SI, hoće li ostati poslovično pasivne i pretjerano oportunističke ili će se konačno otrijezniti i priključiti sve većem nezadovoljstvu koje vode raznorazne sindikalne, anarhističke i komunističke (svih mogućih provenijencija od trockista, preko titoista do eurokomunista) organizacije. U Grčkoj su tako pored sindikata, najaktivne organizacije koje vode proteste dvije parlamentarne ljevičarske – revolucionarne partije (i to tradicionalistička komunistička KKE i koalicija radikalne ljevice SYRIZA koja inklinira idejama eurokomunizma i ljevičarskog pluralizma) i mnoge anarhističke i trockističke skupine. Zato nas ne treba čuditi da je prepoznatljiv simbolički čin ove atmosfere burnog i vrelog „evropskog proljeća“ 2010. god. bilo zauzimanje Akropolja, najvažnijeg simbola evropske civilizacije, koje su 4. maja (utorak) izveli pripadnici tradicionalne grčke komunističke partije KKE (koja je, nažalost, još uvijek zadržala stari sektaški i dogmatski

stav). Zidine Akropolja su tako bile prekrivene sa prikazima srpa i čekića, što je nesumnjivo historijski čin koji najavljuje novo vrijeme i na jedan simboličan način predestinira našu budućnost. Ipak za razliku od ostatka svijeta Evropa ima jednu dobru osobinu, a to je sposobnost unutarnje brze transformacije (uglavnom revolucionarnim putem), a koja se kronično dešava u određenim vremenskim i historijskim razdobljima (1789, 1830, 1848, 1870, 1917, 1968), kada se stare zakržljale grane odrežu kako bi mogle narasti mladice. Evropsko proljeće 2010. god. tako neodoljivo podsjeća na evropsko proljeće 1848. god., koje je imalo dalekosežne posljedice po evropsku i svjetsku historiju.

Ono što se može očekivati jeste kontrareakcija, da ne upotrijebimo termin kontrarevolucija, oligarhijskih moćnika i klika koji će nesumnjivo braniti svoje tekovine, stečene na bezobziran i bezobrazan način. To se može najbolje vidjeti na primjeru medijskog izvještavanja u vezi protesta u Grčkoj i sukoba na ulicama jer se jasno osjeti i cenzura i medijska blokada „slobodnih medija“ u vlasništvu raznoraznih tajkuna i oligarhijskih klika. Informacije cure na kapaljku i teško je saznati kakvo je stvarno stanje na ulicama Atene, a propaganda mašinerija prikazuje demonstrante kao nasilnike, huligane, a grčki radni narod kao ljude koji se bore za neke malograđanske stvari kao što su 13. i 14. plata i održanje „lezihljebovičkog statusa“. Cilj je jasan da se radne mase i njihovi pokreti diskreditiraju u očima javnosti. Zanimljivo je da CNN naprimjer mnogo više pažnje posvećuje padu berze, nego ljudskim žrtvama na ulicama Atene. A čim cijene dionica naglo padaju više se u desnom donjem uglu CNN ekrana (u toku 7. i 8. maja desilo se da se taj mali kut jednostavno prestao da emitira) ne pojavljuju kontinuirani berzanski izvještaji, a umjesto toga se emitiraju optimistički podaci o ekonomici koje izdaju preplašene vladine agencije i reklamni spotovi koji uljepšavaju ove tmurne dane. Kao da smo mala djeca, pa nas se može prevariti „šarenim lažama“. Istovremeno se van zvaničnih medija, ali posrednim putevima, pokušava usmjeriti bijes i ljutnja građana EU na druge smjerove. Oligarhijske neoliberalne klike su spremne na sve kako bi održali svoju finansijsku i imovinsku moć, ili je i dalje širili. Zato nas ne bi trebalo iznenaditi da se u EU pronađu „dežurni krivci“ za tešku situaciju i to u redovima nekih manjina i nekonvencionalnih skupina... pa bi tako mjesto Jevreja u nacističkoj Evropi mogle danas zauzeti raznorazne imigrantske skupine rasute po evropskim gradovima. Isto tako očekivati je i raspirivanje rasne, religijske, nacionalne, etničke mržnje... posebno u redovima malograđanskih slojeva te u masama onih koji ostaju bez posla. Na kraju će se proicirati kaos, pa je logično onda da će se tražiti „čvrsta ruka“ (tako je i propast Rimske Republike porodila Rimsko Carstvo) da situaciju smiri i uredi na novim osnovama. Međutim, potrebno je ukazati na još jedan detalj, koji promiče pažnji analitičara a to je da ne treba isključivati i vanjsku intervenciju kako bi se zaveo u Evropskoj Uniji i njenim „trabant pratiočima“. Ne treba zaboraviti da je na revoluciju 1848 – 1849. god. tačku stavila intervencija Nikolaja I. Romanova i kozačke sablje koje su zavele red u

Mađarskoj (tada je poginuo i pjesnik Šandor Petefi). A sadašnji gospodar Kremlja se još uvijek ne oglašava... Ono što se pitam da li su Ronald Regan i Margaret Tačer (praktični tvorci neoliberalizma) i Fukujama i Huntington (idejni propagatori neoliberalizma) u svojim nacrnjim snovima mogli zamisliti u šta se izrodio njihov projekt, i koje su njegove krajnje posljedice.

Situacija u PIGS zemljama je načelno slično kao u slučaju Zapadnog Balkana (izuzev Slovenije), samo različita u metodama provođenja. Dok je industrijsko – proizvodni potencijal Grčke, Španije, Portugala, Irske, i mnogih drugih EU zemalja uništena tzv. „zajedničkim tržištem“ i sve većim bankarsko – kreditnim zelenišnjem, u našem slučaju dosta razvijeni industrijsko – proizvodni potencijal i njegovi kapaciteti su uništeni brutalnom silom i otvorenim kriminalom i prevarom u toku ratova i tzv. „tranzicije“ (odnosno zakonskim „kriminalom“ oličenim u procesima „nacionalizacije“ društvene imovine, a zatim njene „privatizacije“). Na uništenu industrijsko – proizvodnu strukturu sada su došli enormni krediti koji se neodgovorno uzimaju od MMF i drugih totalitarnih finansijskih institucija, pa imamo enormna zadužena kao u slučaju Hrvatske. Inače i kod nas je prisutno forsiranje „bezrazložnog konzumerizma“, jer je i ovo područje pretvoreno u plodno tržište koje se crpi i crpi. A krediti se daju uglavnom za potrošnju i to bez ikakve kontrole i nadzora, a ne za proizvodnu djelatnost, radi čega je proizašao i problem žiranata koji isplaćuju tuđe kredite. U BiH i to u oba entiteta i u svi kantonima procjenjuju se da ima 300 000 žiranata koji otplaćuju taj kreditni cirkus koji su kreirale banke u stranom vlasništvu. Nametanje mentaliteta „nekritičkog konzumerizma“ se ogleda i u velikom broju tržnih centara koji prosto bujaju po Sarajevu, ako gljive poslije kiše. Pošto nemam dokaza ne ulazim u porijeklo kapitala na osnovi kojih nastaju ti tržni centri. Ali činjenica ostaje da su ipak dva najvažnija i najveća tržna centra za naše ljude : pijaca Sirano i Velika pijaca na Stupu.

1.7 Odgovor na historijski revizionizam XX. st.

osebno u proljeće svake godine ponovo se „oživljavaju“ duhovi II. svjetskog rata, koji još uvijek imaju traumatično dejstvo čak i za nas, koji smo generacijama udaljeni od ovog historijskog fenomena. To je i razumljivo ako se ima u vidu da je riječ o jednom veliko događaju (iako znanstveno gledajući samo prirodnom produžetku I. svjetskog rata) koji je odlučno determinirao budućnost naše Planete. Upravo zbog njegovog historijskog značenja, pitanje konteksta i dešavanja II. svjetskog rata je i dan danas jedno od najvažnijih „polja u igri“ i ima nesumnjivo dnevopolitičko značenje, koje se nimalo ne smije zanemariti. Ustvari, najviše udjela u oživljavanju duhova II. svjetskog rata ima zanimljivo ona strana koja ga je izgubila na vojničkom i političkom terenu. Riječ je o onome što se redefriranje historije II. svjetskog rata, ili da se preciznije izrazi o

„historijskom revizionizmu“. Cilj stalnog pokušavanja redefiniranja II. svjetskog rata se sastoji u tome da se sudionici rata relativiziraju, i da se tako u krajnjoj konsekvenci rehabilitiraju nacionalsocijalistički, fašistički i kolaboracionistički pokreti koji su izgubili rat 1945. god. Tako bi na kraju svi postali isto krivi, svi bi bili isto odgovorni i SS čuvari u konclogorima i pripadnici pokreta otpora. To se pokušava primarno „provući“ kroz priču o savezničkim zločinima u II. svjetskom ratu, čime se vrši nesumnjiva zloupotreba i tih žrtava savezničkih zločina (od kojih je dosta bilo i nevinih) kako bi se rehabilitirali notorni zločinci, manijakalne ubice, kreatori čudovišnih i satanskih projekata itd...Posebno se to može vidjeti na primjeru priče o završetku II. svjetskog rata na prostorima ex – YU. Već dvije decenije stalno se priča i priča o partizanskoj osveti u periodu od kraja 1944. god. do zaključno sa sredinom 1945. god., poglavito nad kolaboracionističkim i sluganskim pokretima i pojedincima (onome što bi se nazvalo domaći izdajnici). Činjenica je da je tada stradao veliki broj ljudi, jedan dio i u sumarnim egzekucijama bez suđenja. Da ne bilo zabune, to se dešavalo u svim savezničkim zemljama i vojskama, pa je npr. u Francuskoj izvršen čitav niz pogroma nad onima koji su bili pripadnici višijevskog sluganskog režima i koji su surađivali sa nacistima. Zanimljivo je da se u kontekstu „ratnih zločina“ ne spominju De Gol ili general Leklerk, koji je izravno izdavao naređenja za sumarna streljanja (bez ikakvog suđenja) pripadnika SS divizije „Charlemagne“, koju su sačinjavali Francuzi pronacističkog opredjeljenja.

Ovom prilikom potrebno je ukazati na sljedeće činjenice :

1. Kada se govori o zbivanjima iz perioda 1944/1945 potrebno je shvatiti razliku između uzroka i posljedice. Partizanska retrozija (osveta) iz navedenog perioda je posljedica, dok su okupacija iz aprila 1941. god., proglašenje sluganskih režima, ustaška i četnička klanja, genocid i etničko čišćenje (i od sluga i od okupatora Nijemaca u sjevernoj Sloveniji i od Italijana u Dalmaciji i otocima), asimiliranje i uništavanje domaćih kultura (Međimurje), odvođenje u logore, odvođenje kao prisilne radnike, silovanje, ubijanje i mrcvarenje partizanskih zarobljenika (posebno ranjenika) uzrok. Jednostavno rečeno uzrok i posljedica ne mogu biti isto, i riječ je o potpuno različitim stvarima, jer da nije bilo uzroka, ne bi bilo posljedice. Samim tim je jasno ko je ustvari pravi krivac, a to su okupatori i njihove kalfe, šegrti, batleri, lakeji...odnosno domaće izdajice i sluge. Uz to zločini sluganskih jedinica su se dešavali sve do samoga kraja rata... npr. Luburićevo čudovišno orgijanje po Sarajevu krajem zime i u proljeće 1945, Jasenovac je radio sve do samoga kraja, a napadi četničkih bandi su bili sasvim normalna pojava.
2. Da je prethodni zaključak tačan jasno je iz sljedećeg. Komunistička partija Jugoslavije (KPJ) sa svoje dvije već tada uređene organizacione federalizirane jedinice Komunističkom strankom Slovenije (KSS) i Komunističkom partijom

- Hrvatske (KPH) je bila relativno mala (iako od 1937. god. kada je Josip Broz Tito preuzeo rukovođenje odlično organizirana i uvezana) partija u svijetu evropskih komunističkih pokreta, a uz to je bila i ilegalna. KPJ sa KSS i KPH je imala samo 12 000 članova za čitavu Kraljevinu Jugoslaviju. Uz to Kraljevina je bila poglavito „zemlja seljaka“, ruralni svijet sa izrazito slabom industrijom i privredom, sa par većih gradova ali mnoštvom kasaba, sa malo obrazovanog i pismenog stanovništva, i dosta prisutnom malograđanskom sviješću. To nije nimalo plodno tlo za razvitak KPJ (sa KSS i KPH) koja je ustvari pokret usmjeren ka radničkoj klasi i lijevo orijentiranim intelektualcima. Kako je onda moguće da KPJ (sa KSS i KPH) postane glavna na kraju rata. Odgovor je jednostavan : komunisti su bili ti koji su običnim ljudima, koji su bježali od mučenja, kame i smrti ponudili zaštitu. Možete samo zamisliti kakav je bio opseg uništavanja nevinih ljudi od strane okupatora i njihovih sluga, kada se masa seljaka priključila partizanima, pod vodstvom tadašnjih komunista (koji teorijski nisu predstavljali uopće seljačke interese, naprotiv imali su pomalo i negativistički stav o seljacima).
3. Relativiziranje historije II. svjetskog rata i sukladno tome izjednačavanje Narodnooslobodilačkog pokreta (NOP) i Narodnooslobodilačke vojske (partizana) sa okupatorima i njihovim slugama i kao krajnju konsenzu proglašavanje NOP-a za zločinački, NOV za zločinačku vojsku, a Josipa Broza Tita za ratnog zločinca skriva u sebi i nedobronamjernu političku „zavjeru“ po Bosnu i Hercegovinu. Ako se NOP, partizani i Tito proglase zločinačkim, onda se i svi njihovi postupci i odluke proglašavaju zločinačkim i samim tim zakonski nelegalnim, pa se mogu i anulirati ili bar redefinirati u skladu sa ranijim stanjem (prije početka II. svjetskog rata). Sljedeći korak je da se u tome svjetlu prikažu i ZAVNOBiH (na čijem prvom zasjedanju 25. XI. 1943. god. je nakon više od 4 stoljeća obnovljena bosanska državnost, i gdje je započela egzistencija moderne BH države) i AVNOJ (na kojem je ta obnovljena BH državnost i priznata). Ako se to učini, onda se vraća na stanje od 5. IV. 1941. god. (jer je tzv. NDH toliko ogrezla u zločinu da je ne može sprati nikakav revizionizam) koje bi po ovakvoj naopakoj logici bilo jedino legalno. A to stanje podrazumijeva podijeljenju BiH na Banovinu Hrvatsku i Vrbasku, Drinsku i Zetsku Banovinu koje su trebale ući u sastav planirane Banovine „Srpske zemlje“. Tako bi se efektno legitimizirala i sadašnja podjela BiH na dva entiteta i deset kantona na osnovi religijsko – nacionalnih načela, jer bi zavnbihska BiH bila proglašena za produkt „zločinačkog projekta“.
 4. Zanimljivo u ovom procesu revizionizma jeste i to što bi se onda u taj „zločinački“ koš sa Titom i partizanima ubacili i SSSR, USA, Velika Britanija, i

kineska nacionalistička vlada i kineski komunisti, i raznorazni pokreti otpora, pa i Češka (čiji je demokratski, nekomunistički predsjednik Edvard Beneš, izdao ukaz o etničkom čišćenju miliona Sudetskih Nijemaca)... itd. Tako bi na jedan vrlo pametan način izjednačili Ruzvelt i Hitler, De Gol i Peten... i onda bi sve to postalo isto. I Ujedinjeni narodi, kao izravan produkt saveznika, bi tako postali sumnjivi jer su ih osnovali „zločinci“, a i Titova tadašnja vlada je bila jedan od osnivača UN. I tako bi nacionalsocijalisti, fašisti i naše sluge više ne bi osjećali sramotu za ono što su počinili u periodu 1937. – 1945. god. i mogli bi polagati legitimno pravo da učestvuju u vlasti i ponovo pokrenu realiziranje svojih programa i planova.

Na kraju je potrebno navesti još neke stvari koje bi historičar završetka II. svjetskog rata trebao da ima na umu, a to je da je uvjerljivo najveći broj ubijenih i mučenih u II. svjetskom ratu na prostorima ex - YU rezultat djelatnosti okupatora i njihovih sluga. Zatim NOP nije bio samo komunistički, u njemu je učestvovao i veliki broj političara i pojedinaca iz niza „građanskih stranaka“ ili nekomunističkog miljea kao što su npr. Ivan Ribar, Nurija Pozderac, Vladimir Nazor, a na samom kraju rata (na koji se ovi revizionisti najviše pozivaju) ministar vanjskih poslova Federalne vlade (kojoj je predsjednik bio Tito) je bio Ivan Šubašić (prije rata kadru Hrvatske seljačke stranke i banu Hrvatske) a Milan Grol (predratni predsjednik utjecajne Demokratske stranke) je bio potpredsjednik iste vlade. Slikovit je primjer Slovenije gdje je djelovala Osvobodilna fronta kao koalicija niza centrističkih i ljevičarskih pokreta, u Hrvatskoj je jedan dio HSS se priključio partizanima itd... Zatim, partizani se i u svojoj osveti razlikuju od nekih savezničkih sila, pa nije bilo masovnih silovanja žena i djevojaka kao što su to radili crvenoarmejci i francuske kolonijalne trupe. Partizani nisu ni sustavno ubijali stanovništvo pojedinih gradova (koji nisu bili vojni ciljevi) kao što je britansko uništavanje Drezdena ili američko atomsko bombardiranje Hirošime i Nagasakija. Partizani se nisu osvećivali potomcima pripadnika sluganskih režima, i oni su imali načelno pravo na obrazovanje i zaposlenje kao i drugi građani, različito od npr. jedne Norveške koja je djecu iz veza njemačkih vojnika sa norveškim ženama smještala u posebne ustanove (između ostalog i u one predviđene za mentalno zaostale i retardirane), koristila za medicinske eksperimente i tretirala kao osobe trećeg reda. Zanimljivo je napomenuti da su potomci kolaboracionista u Belgiji i Holandija (zanimljivo „demokratskim zemljama“) bili tretirani vrlo loše, gore nego u „komunističkoj“ Titovoj državi. Ubjedljivo najveći broj okupatorskih vojnika koji su se predali ili bili zarobljeni je bio oslobođen već nakon kratkog perioda. Italijanski vojnici koji su se predali partizanima nakon kapitulacije Italije u septembru 1943. god. su mnogo bolje prošli nego oni koje su razoružali Nijemci i njihove sluge (većinom su završili u logorima i kao prisilni radnici). Dobar dio italijanskih vojnika se čak pridružio partizanima. Obični njemački Wehrmacht vojnici su nakon kapitulacije Njemačke uglavnom puštani nakon

kraćeg zadržavanja u zarobljeništvu (oficiri i SS-ovci su prolazili kroz oštriji tretman). Bugarski i mađarski vojnici su na sebi osjetili vrlo malo partizanske osvete. Partizanski pokret je i jedini od evropskih pokreta koji je dopuštao amnestiju i prelazak u svoje redove pripadnika okupatorskih i (posebno) njima sluganskih trupa, pa je kraju veliki broj pripadnika tih jedinica i prešao u partizane (u Slavoniji i Zagorju su kompletne domobranske jedinice prelazile u partizane). Naravno sve što sam naveo ne znači da ne treba rasvijetliti zbivanja vezana za partizansku retroziju (osvetu) i sukladno tome osvjetliti i priznati zločine koji su se desili, ali to treba uraditi na znanstveni način u kontekstu tadašnjeg prostora, vremena i stanja, bez politikanstva, skrivenih namjera i pokušaja revizionizma. A historijskim „revizionistima“ treba poručiti samo jedno →“prošlost je davno umrla i ona se ne može ni vratiti ni mijenjati, i nijedan prošli dan se više neće ponoviti niti će se desiti“.

1.8 Triologija historijskog trenutka

Detalj prvi

Šoping, krediti i *status quo*

O nepovratnom sunovratu neoliberalnog poretka je mnogo toga do sada rečeno. Uzroci propasti su mnogostruki i uglavnom su poznati javnosti. Ti uzroci su prisutni u svim segmentima naših života, zahvatajući ne samo privredu, imovinske i socijalne odnose, nego i kulturu, način života i mentalitet, i naravno posebno se izražavajući i deintelektualizaciji i deracionalizaciji individue. To namjerno umanjivanje intelekta, razuma, odgovornosti i kritičkog promišljanja je potrebno kako bi se čovjek pretvorio u zombija koji cilj svoga postojanja vidi u otvaranju mase nepotrebnih shopping centara u kojima troši „novac koji nema“ (kredit i pozajmice) na „stvari koje mu ne trebaju“. I upravo je bujanje „kreditno-dužničke krize“, odnosno življenje na račun „nepostojećeg novca“ (neoliberalizam se i zasniva na ideji „života na havu“), otvorilo Pandorinu kutiju propasti. Da bi se taj „život na havu“ održavao forsira se neumitna potrošačka kultura i brzo, enormno trošenje resursa i stare akumulacije (a bez otkrivanja novih resursa i stvaranja nove akumulacije), kao po nekoj super verziji piramidalne strukture. Ukratko rečeno život se sveo na trošenje starih potencijala (i to ne osvrćući se na bilo kakve norme, obzire i odgovornost), a bez progresivnog razvijanja novih potencijala, tehnologija i sustava.

Detalj drugi

Superhik

Posebna priča je način rješavanja krize, koji je najbolje rečeno tragikomičan, i izgleda kao da ga je smislio Superhik, legendarni junak iz strip-edicije Alan Ford i antipod

robinhudovskog mita. Uvijek pijani i mamurni Superhik je tako imao vrlo jednostavno rješenje za probleme u svijetu, a to je oteti siromašnima i dati bogatima. Na ovaj način se ponašaju i grogirane vlade širom svijeta (posebno u EU), i one na supehikovski način rješenje krize vide samo u tome da održe vlast, moć, utjecaj i bogatstvo špekulantskih, pohlepnih, neoliberalnih oligarhijskih klika kao garanta poretka. Naravno i laiku je jasno da je to pogrešno, jer treba mijenjati sustav, makar to značilo i razvlašćivanje tih oligarhijskih klika, koje su svojim ponašanjem i upravom i dovele svijet u vrlo teško stanje i koje su i uzrokom, i razlogom i povodom krize. Samo totalni idiot može misliti da se kreditno-dužnička kriza može riješiti uzimanjem novih kredita i dodatnim zaduživanjem, kako bi se isplatila samo prispjela kamatna zaduženja. Zar to ne uvećava glavnica duga i samim tim uvećava i kamate i postavlja južnoevropske zemlje u poziciju latinoameričkih zemalja na kojima su decenijama pazitirali financijski špekulanti. Zanimljivo je da ti krediti većinom dolaze iz javnih fondova drugih zemalja EU i onda dobijamo situaciju, sasvim u superhikovskom stilu → iz javnih fondova se uzima novac (poreznih obveznika npr. Njemačke) kako bi on postao kredit kojim bi javne institucije mogle isplacivati kamate (na glavnica koju već od ranije duguju) privatnim bankama i špekulantskim korporacijama. Tako „superhikovskom magijom“ javni novac običnih njemačkih građana (poreznih obveznika) postaje privatni novac njemačkih financijskih špekulanata. I pod vidom borbe protiv krize, običnim građanima se uzima njihov novac kako bi špekulanti koji su svojom nezasiptom pohlepom uništili sustav, postali još bogatiji. Dobar primjer pružaju banke u Hrvatskoj, koja je i prezadužena i sa destruiranom privredom. Te banke (sve u stranom vlasništvu) su u ekonomski izmučenoj Hrvatskoj samo za 3 prva mjeseca ove godine ostvarile prihod od oko 150 miliona Eura. Znači i pored krize, oligarhijske klike, u ovom primjeru oličene u rukovodstvima banaka, i dalje su „brale kajmak“ i ostvarivale enormne profite. Koliko znamo na te banke nije bio uveden nikakav „krizni porez“, za razliku od istoga harača koji su godinu dana plaćali obični građani Hrvatske. Sva dosadašnji prijedlozi rješenja vladajućih elita su obično presipanje „šupljeg u prazno“

Posebno mjesto u ovoj priči zauzimaju članice SI (Socijalističke Internacionale), koja je osnovana i koja bi trebala da postoji radi zaštite radničkih prava, i da se bori za socijalizam i demokratiju. Stav dobrog dijela ovih socijaldemokratskih stranaka, koje su prihvatile politiku „Third Way“ (čiji je rodonačelnik Tony Blair), prema neoliberalizmu i metodama borbe protiv krize se može najbolje izraziti u frazi „Crveni Superhik“. Ta poslušnost, održavanje statusa quo, klimanje glave, preveliki oportunistički strah od reformi i od svoje same suštine su mjerilo ponašanja rukovodstava raznoraznih članica SI koje su na vlasti i opoziciji. Dovoljno je vidjeti djelovanje PASOK-a, zatim slovenačkih tzv. „socijaldemokarta“ (koji su kao mjeru protiv recesije zakinuli prvo studente, koji su onda jučer demolirali zgradu Parlamenta), o britanskim laburistima nema potrebe da se

uopće troše riječi. Nesumnjivo se SI nalazi na svojoj sudbinskoj raskrsnici iz koje vode dva puta i to 1. ostajanja na politici „Crvenog Superhika“ čija je krajnja konsekvenca suštinski nestanak Internacionale i njenih članica i njeno utapanje u liberalizam i 2. konačnog profiliranja kao istinske ljevičarske zajednice organizacija koje se bore za socijalizam i demokratiju. A ta raskrsnica se upravo sada nalazi u njemačkoj pokrajini Sjeverno Porajnje – Vestfalija, u kojoj je Merkelin CDU doživio totalni poraz, ali i u kojoj SPD (najistaknutija članica SI) nema većinu i mora sa nekim koalirati. Za njemačke socijaldemokrate i njihove mlađe partnere Zelene je postavljen težak izbor : da li za koaliciju odabrati bezbojne i prevrtljive liberale ili konzistentnu Ljevicu (LINKE) sa kojom je SPD do sada uporno izbjegavao bilo kakvu koaliciju (ova pluralna ljevičarska stranka je prvi put učestvovala na izborima u ovoj pokrajini i odmah ostvarila veliki uspjeh). Iako Ljevica ima nekih zahtjeva koji bi možda za SPD bili pomalo radikalni (npr. pretvaranje u društveno vlasništvo energetskeg sektora; slično kao što je bilo kod nas za vrijeme samoupravljanja, što je odlična ideja i za naše uvjete), činjenica je da SPD i LINKE imaju veliki broj programski zajedničkih stvari, i da su logički saveznici. Ali logika nije uvijek presudna.... Dolazak Ljevice na vlast u Njemačkoj sigurno bi okrenuo klatno u onom pravcu koje je poželjno, prihvatljivo i jedino prirodno u ovim uvjetima.

Detalj treći

Izvući se iz živoga blata

Jedini pravi način da se izbjegne gušenje u živome blatu močvare „krize“ jeste radikalni rez u samu suštinu problema i provođenje jedne temeljite reforme sustava, a ne samo njegovo ušminkavanje. U našem slučaju ukidanje upravnih i nadzornih odbora, koji su u većini slučajeva obični nesposobni, pasivni i nevizionarski i neodgovorni paraziti, i umjesto njih uvođenje radničkih savjeta. Bogate energetske, vodene i šumske potencijale nikako ne dati u privatne ruke, posebno ne stranim špekulantima i profiterima, a niti ih prepustiti korumpiranim državnim strukturama, nego ih pretvoriti u društveno vlasništvo. Sve transakcije iz javnih fondova obavljati preko javne banke (koja bi primarno imala razvojno-investicioni oblik), a ponovno uvesti Službu/Zavod za društveno knjigovodstvo/platni promet (koji bi bio nezavisna institucija) koji bi imao nadzor nad financijskim prometom u njegovoj cjelini. Ponovnim etabliranjem SDK/ZPP bi se sa komercijalnih banaka skinuo „teret“ financijskog knjigovodstva i kontrole. Ovo su samo preduvjeti kako bi se moglo prijeći na fazu podizanja kvalitetne poljoprivredne proizvodnje i ponovne reindustrijalizacije zemlje. Istovremeno bi se donio zakon o obrazovanju kojim bi prestao proces stalnog eksperimentiranja sa našim obrazovno – vaspitnim sustavom od strane „trećerazrednih eksperata“. Naravno izlaz iz krize je nemoguće ne samo na Balkanu, nego i u Europi i svijetu, ako se ne kazne krivci koji su se

špekulacijama enormno obogatili. Jednostavno rečeno, oni moraju i sami da daju određeni doprinos izlasku iz krize. Glupo, nemoralno i neprirodno je očekivati da se bogati krivci ne odreknu dijela svoga bogatstva, a da umjesto njih to čine manje imućni slojevi koji „luk ni jeli ni mirisali“, a sve kako se ne bi utopilo u krizi. I dobijena sredstva u takvoj vrsti naplate bi trebalo usmjeriti ne na popunjavanje rupa u budžetima, nego u kapitalne projekte. Ali da bi se to postiglo i mi sami moramo da u sebi prelomimo, da prevaziđemo strahove u nama samima, da pobijedimo naše iracionalne strahove i zebnje, jer „strah je jedina stvar koje treba da se plašimo“ (F.D.Ruzvelt). Svako od nas treba da se trudi, u onome u čemu je najbolji, bilo organizirano ili individualno kako bi se prvo razobličio ovaj sustav destrukcije, a zatim prešlo na gradnju novog, boljeg sustava, pa i svijeta zašto ne reći. To je nesumnjivo dug, mučan i težak put sa mnogo teškoća koje ćemo morati prebroditi, jer sa potonućem neoliberalnog poretka se moramo suočiti djelotvorno i aktivno jer „kriza mora doći i proći“ (A.Linkoln). U ovim razdoblju destrukcije svaka pasivnost, „zabijanje glave u pijesak“, bježanje od odgovornosti, samozadovoljnost i ne uključivanje u proces suočavanja i rješavanja problema su ravni podržavanje neoliberalnih špekulanata i politike „Superhika“.

1.9 Nešto o našem obrazovnom sustavu : od jaslica do doktorata

Postojanje obrazovno – vaspitnog i znanstvenog sustava, u bilo kojoj formi, je uvjet bez kojeg ne može postojati ni jedna zajednica, a njen progres, snaga i značenje mjere se i po kvaliteti ovog sustava. I kao i svaka zajednica i obrazovno – vaspitni i znanstveni sustav (kao njena temeljna sastavnica) se nalazi u stalnom procesu modificiranja, reformi i evolutivnog ili revolucionarnog preobražaja. U tome kontekstu, bar ja to tako shvaćam, osnovni cilj bilo koje reforme obrazovanja je izgrađivanje temeljno i svestrano obrazovanog pojedinca koji je ujedno i potpuno svjestan, sposoban i odgovoran da doprinese progresu i razvitku i samoga sebe ali i zajednice općenito. Međutim, kod nas postoji i drugo, raširenije mišljenje da je obrazovno – vaspitni i znanstveni sustav “zadnja rupa na svirali”. Činjenica je da se čitav taj sustav nalazi na marginama svih procesa koji nas zahvataju, pa ne treba ni čuditi da je on postao plijenom na kojem svoje “umijeće” dokazuju raznorazni strani i domaći samoproglašeni eksperti. Oni pod “guranjem” reforme ustvari eksperimentiraju na našem obrazovno – vaspitnom i znanstvenom sustavu, koje je tako postalo zamorče u tzv. “ekspertskim” laboratorijima. Činjenica je da je stari sustav, koji je temeljen na prusko - njemačkom modelu (uvedenom za vrijeme Austrije, a raširenom za vrijeme socijalističke republike), odslužio svoje i njegova reforma je bila neophodna. Ali ta reforma mora biti progresivna, djelotvorna i funkcionalna, pa zvala se ona “bolonjska” ili “mongolska”. Međutim, ova sadašnja tzv. reforma prozvana po jednom stvarno lijepom italijanskom gradu, bar kako se provodi i kako mi to doživljavamo, ne odaje utisak da je baš njen cilj izgradnja boljeg i savršenijeg

obrazovno – vaspitnog sustava. Naprotiv, čini se da je riječ o umjetnom uvođenju, bez ikakve kritičke rasprave ili pripremnog prilagođavanja našim uvjetima, jedne dogme kako bi trebao da izgleda naš obrazovno – vaspitni i znanstveni sustav. Zanimljivo je da se taj “bolonjski proces” uveo praktično dekretom (u “dobroj”, staroj staljinističkoj maniri), bez ikakve demokratske procedure i konsultiranja mišljenja ljudi sa praktičnim iskustvom, a da su “usta” njegovih teoretičara i onih koji ga “guraju” puna liberalizma, slobodnog tržišta i ljudskih prava. Stekao sam impresiju da je cilj (volio bih da se varam) na ovaj provedene tzv. reforme ustvari rasturanje našeg visokog obrazovanja, odnosno izgradnje ne svjesnog, progresivnog i odgovornog građanina, nego nečega sasvim suprotnog. Kao da je nekome u interesu da preko obrazovno – vaspitnog i znanstvenog sustava kakav se pokušava uspostaviti, ustvari pretvori nas u najobičnije “zombije” neoliberalnog poretka, u plodno tržište koje ne prigovara i koje nije svjesno. To me podsjeća na obrazovni sustav za vrijeme aparthejda u Južnoj Africi, gdje su crnci imali pravo na obrazovanje, ali sa primarnom pozornošću na izgradnju vještina u uslužnim djelatnostima ili na elitne ženske škole prije emancipacije (u kojima su se obrazovale dobre domaćice za visoke aristokratske i buržoaske porodice). Tako bi se vrlo lako moglo desiti da produkcija našeg obrazovno – vaspitnog i znanstvenog sustava bude na usluzi drugima, a ne nama. Isto tako provođenje tzv. reforme je dovelo do enormnog povećanja birokratije i birokratskih potreba, pa se zbog zadovoljavanja zadatih formi i načela zanemaruje suština, a to je izgradnja savršenijeg i fleksibilnijeg obrazovnog sistema i dobre naučno-istraživačke atmosfere. Izgleda da svi problemi sprovođenja Bolonjskog procesa proizlaze iz činjenice da se jako brzo ušlo u njegovu realizaciju na terenu, bez dovoljnih priprema i nastavnog osoblja i studenata i javnosti, ali i izgradnje materijalne i ljudske osnovice i osiguravanja resursa kako bi ovaj proces mogao da funkcioniše onako kako je zamišljen. Zatim izgleda kao da postoji određena tendencija za striktno unificiranje studija, što je isto teško izvodljivo, pa i komično (u pojedinim slučajevima). Posebni su uvjeti, potrebe, metodi i načini rada i ciljevi npr. studija medicine, filoloških disciplina, historijskih disciplina, prava, fizike itd. i neki oblici tih studija jednostavno moraju po prirodi stvari ostati različiti. A pitanje uvođenja samo ocjenjivanja pisanog rada je isto tako problematično, jer ima disciplina u kojima je upravo usmeni nastup primaran, npr. u specijalnostima za obrazovanje nastavnika. Čitava priča oko provođenja “bolonjskog procesa” se u stvari svodi na prilagođavanje europskih studija američkom obrazovnom sistemu, što se najbolje vidi iz formule 3 + 2, jer po toj logici načelno funkcioniše američki obrazovni sistem (college/nešto između srednje škole i fakulteta/ + university). S druge strane, ne moramo mi, a niti uostalom to i možemo, kopirati baš sve i to doslovno i nekritički. Imamo i mi nekih specifičnosti koje treba imati u vidu. Naravno o ovom pitanju itekako bi se moglo još mnogo više govoriti. Jer kao što arabljske hurme ne možemo presaditi u naše podneblje (iako su neki mislili da je i to moguće), tako se ne može ni jedan čitav obrazovni i znanstveni sustav tek tako za par godina

okalemiti na ovom tlu. Radi ove krize, pa i dekadensa čitavog sustava sasvim je normalno imati i širenje pojave presipanja šupljeg u prazno (u vidu novca koji nepovratno nestaje) ili promoviranje kvazi – intelektualizma, demagogije, šarenih laža, pa i za normalno društvo smiješnih likova, fantasta i cirkusanata (vidjeti pod “piramida sunca, mjeseca, ljubavi, sreće, nesreće, venere i sl.”). I zbog gubitka osjećaja kritičnosti i svjesnosti u našem društvu, sada sam trebate biti dovoljna budala, kako bi stalno mogli biti prisutni u javnosti (vidjeti pod Big Brother, Turbo – folk, Farma, i sl.). Stvorena je jedna iluzija da se učestvovanjem u “svijetu budala i gluposti” može dobro zaraditi (ali i ostvariti snovi) nasuprot sopstvenim obrazovanjem i razvojem, koje je u javnosti predstavljeno kao neko besperspektivno breme. I zato me uopće ne čudi da se kod mojih studenata primjećuje pad morala za istinskim radom... jer nisu oni krivi, nego atmosfera u kojoj žive. I zadnje što čujem jeste izjava jednog od tih vajnih eksperata i pobornika “bolonjske” tzv. reforme, da je posao u visokom obrazovanju “uspješno” završen!?, i da sada treba preći na reformu srednjeg obrazovanja. Pa gospodo i gospođe eksperti, gdje se namjeravate zaustaviti... možda u jaslicama. Jer ako ne reformirate i jaslice, vi svoj ekspertski posao niste završili, i zato “željno” očekujemo dan kada će sve bebe biti odmah po rođenju pohranjene u jaslice i zbrinjavane kao na traci neke tvornice, a sva djeca pod obavezno strpana u obdaništa. I u tim reformiranim jaslicama će bebe morati spavati u isto vrijeme, plakati u isto vrijeme, srati u isto vrijeme i jesti u isto vrijeme (i to samo specijalne pahuljice obogaćene vitaminima proizvedenim u pogonima nekog konzorcija “moćnog imena”), jer bez toga nema europskih integracija. Nadati se da će se u naše puste, jadne i primitivne “balkanske glave” konačno uspjati utuviti svako mišljenje tih trećerazrednih svjetskih i pokondirenih domaćih eksperata. I da ne zaboravim, isti/ista gore spomenuti ekspert ili ekspertica (u sklopu gender/to je na našem jeziku “rodna”/ korektnosti) je izjavio/la da je još potrebno samo 10 godina da u potpunosti zaživi tzv. “Bolonjski sustav” u našem visokoškolskom uređenju.!??? Pa, pobogu, kako proces transformacije obrazovno – vaspitnog i znanstvenog sustava može trajati 15 godina (pet godina su već potrošene), pa onda to više nije process, nego trajno stanje. Pa ne živimo više u srednjem vijeku da neke transformacijske pojave mogu trajati prilično dugo, ovo je vrijeme kada se znarno brže živi i još brže mijenja, razvija, prilagođava i transformira. I za 10 godina doći će na vlast novi politički sustav, različit od svih dosadašnjih koje smo imali prilike iskusiti, i onda će i on pristupiti promjeni obrazovno – vaspitnog i znanstvenog sustava po svojim idejama.

1.10 Biti ili ne biti budala/to be or not be a foll

Dramski igrokaz pod nazivom "Uzmimo pare od budala" se nastavlja, a novi cin je jednostavno : povecemo cijenu plina i to onda naplatimo retroaktivno. Pa po toj logici bi grad Rim mogao traziti isplatu zaostalih poreza koje nasa provincija duguje Rimskom

Carstvu (naravno uz povećanje iznosa). Zalosno je kako velika većina stanovnika tome pristupa pasivno, ispranog mozga... po logici sta ja tu mogu uciniti, ili nemoj mi belaja. Dovoljno je bilo gledati kantonalnu TV i njihovo pitanje obicnim gradjanima na ulici sta misle o povecanju cijene plina i to retroaktivno, i vidjeti kako je katastrofalno stanje u glavama nasih gradjana. Svi su protiv i nezadovoljni, ali eto sta se moze, svi cemo pristati na to... E pa ne treba pristati, treba vrsiti pritisak, svako od nas moze mnogo toga uciniti, ako bi svaki obicni gradjanin poceo voditi kampanju protiv ovoga skandaloznog zakona, moglo bi se mnogo toga uciniti.

1.11 Koliko volimo piti zagađenu vodu i to trpiti

Tri stvari su temeljne za naš život i opstanak, a to su voda, hrana i energija. Ako nemamo samo jednu od te tri stvari naše postojanje i naš razvitak postaju besmisleni, i onda shvatimo koliko su irelevantne gluposti kojima se svakodnevno preokupiramo i oko kojih se gložemo i svađamo.

U antičko doba, sarajevsko upravno i urbano područje je bilo poznato pod imenom *Aquae* (na latinskom Toplice, Banje), i to upravo sa sjedištem u Lužanima, naselju koje je najbliže Vrelu Bosne. Znači i naši antički preci su znali vrijednost voda i poštovali su ih, ali šta je sa njihovim „modernim“ potomcima. Da li sadašnje Sarajlije (bez obzira da li su rođeni u njemu ili su se nastanili) imaju taj osjećaj za vodu, taj najdragocjeniji element života ili su ga izgubili u ponoru moralnog i vrijednosnog sunovrata i gubitka želje za izgradnjom „res publica“ (onoga što je zajedničko svima nama). Ali bez obzira da li smo individualci ili skloni nekom kolektivizmu morali bi se suočiti sa opasnošću koja se nadvilo nad našu vodu i vrelo sa kojim se ovaj prostor identificira već hiljadama godina. Prije par sedmica odjeknula je vijest da je Vrelo Bosne „bakteriološki neispravno“, odnosno da je zagađeno i više nije za upotrebu kao voda za piće. Ta činjenica za Sarajevo ima isto ekološko (i svako drugo) značenje (naravno u proporcionalnoj mjeri) kao trenutna katastrofa u Meksičkom zalivu za USA. Zagađenje Vrela Bosne posebno dobiva na snazi kada se zna da se tu nalazi i sustav „Bačevo“, odnosno jezgro snabdjevanja grada Sarajeva sa pitkom vodom. Međutim, dok se „rupa“ iz Meksičkog zaliva već dva mjeseca ne skida sa naših ekrana (što i treba da bude), a čitava američka politika se bavi time, kod nas je situacija „prokleta benevolentna“. Izuzev prvotnog medijskog zanimanja, i nekih pojedinačnih reakcija nakon par dana priča o zagađenosti naše vode je utihnula, naravno jer imamo važnijih prioriteta kao što su stranačka prepucavanja, raznorazni reality shows, pomodarstvo i slično. Mi smo ionako sa „oboljelim mozgovima“, pa nam neće smetati još malo smeća da uneseno u naše tijelo sa vodom. U stvari koliko je meni poznato, samo još internet portali i forumu, kao i udruženja Akcija Građana i onedavno i JOSD, te pojedinci u pojedinim javnim službama (čija

bespomoćnost, i pored želje da se nešto uradi, izgleda tragikomično) istrajavaju u priči o toj opasnosti, tome „Damaklovom maču“ koji se nadvio nad Sarajevo i njegove građane. Gdje su stranke, i opozicione i pozicione, gdje su raznorazna udruženja koja se financiraju iz budžeta, gdje su religijski velikodostojnici, gdje su mnogobrojni novinari, gdje su intelektualci da po ovome pitanje ne samo dignu riječ, nego povedu akciju i to ne samo radi rješavanja posljedica nego uklanjanja uzroka toga zagađenja.

A šta bi bili uzroci, pa po onome što cirkulira po medijima i internet portalima, uzroci su čisto ljudski, a to su grabežljiva pohlepa, samodovoljnost, malograđanska arogancija i bilo kakvo odsustvo osjećaja za okolinu, za opće, za više ciljeve i interese naše kvazi „tranzicijske elite“, u čiji način stjecanja bogatstva ne želim ulaziti. Kako izgleda neplanska „elitistička“ gradnja na prostoru vodozaštitne zone te područja Igmana i Bjelašnice (koji su slivna područja za Vrelo Bosne) i odvođenje otpada sa njih možda imaju udjela u ovome što se dešava sa našim Vrelom Bosne. I tako su fekalije ugrozile naše izvorište (ipak za utjehu je možda to da je riječ o fekalijama elite). Kao što je istaknuto, da bi se riješio ovaj problem potrebna je jedna sveobuhvatna akcija, u koju bi bili uključeni svi...i to baš svi jer je voda najveća blagodet i nečinjenjem ništa i našim pasivističkim odnosom, ustvari činimo jedan veliki grijeh prema Postojanju. Zaštita našeg Vrela je prvo i temeljno pitanje i za teiste i ateiste, i deiste i agnostike, i komuniste, i socijaldemokrate i nacionaliste i fundamentaliste i liberale i apolitične jer tu se primarno provjerava naš odnos prema vjeri, religiji, idealu, stajalištu koje svako od nas baštini. Zato je potrebno da svako od nas nešto uradi, jer ne trebamo tražiti vođu i čekati nekog novog „maršala Tita“, čime ustvari samo opravdavamo naš grijeh nečinjenja i našu pasivnost. Svako od nas može biti vođa, svako (u okviru svojih mogućnosti) treba ustati i boriti se naše Vrelo, i za zdravu pitku vodu koju možemo piti sa česme, hladnu i svježnu a ne prokuhanu. I zato ustajte, vi roblje kletu...i udružimo se u „Pokret za Vrelo“, kao što su se Zagrebčani borili za svoj grad pod nazivom „Pravo na Grad“ i na kraju pobijedili tajkune i korupciju.

Za više vijesti vidjeti :

http://www.zurnal.info/home/index.php?option=com_content&view=article&id=1624%3Aovo-je-bosna-zaraeno-vrelo&catid=55%3Anovosti&Itemid=125

<http://www.ekoakcija.ba/content/kanalizacija-iz-babinog-dola-uzrocnik-zagadenja-vrela-bosne> http://www.youtube.com/watch?v=RQr69Svvrw&feature=player_embedded
http://www.depo.ba/mediji/prljava_voda_u~s-la_u_sistem_ba~--c-eva,gra~d-ani_strahuju_od_trovanja!

http://www.bhdani.com/default.asp?kat=fok&broj_id=678&tekst_rb=2

Ili jednostavno samo ukucajte na Google "zagađeno vrelo Bosne"

1.12 Magareća sjenka nad Sarajevom

Sredinom IV. stoljeća prije nove ere, antička Grčka se na svojim sjevernim granicama suočila sa novom, neposrednom opasnošću. Riječ je o Makedoniji koja je pod svojim agilnim i sposobnim kraljem Filipom II. postala velika sila, dok je sam makedonski kralj (inače otac Aleksandra Velikog) želio da postane hegemon čitavog tadašnjeg grčkog svijeta. Razjedinjene, malodušne i ogrezle u hedonizmu, samozadovoljstvu i dekadensu antičke grčke državnice nisu razumijevalu oluju koja im je prijetila sa sjevera... Jedini koji je to shvatio bio je najčuveniji govornik svih vremena, po imenu Demosten (živio od 384. do 322. god. p. n. e.) iz najvažnije grčke države → Atene. Filip II. je već od ranije korumpirao jedan dio istaknutih Atenjana i Demostenova upozorenja na opasnost su ostajala uglavnom neuslišana. Međutim, uporni Demosten je stalno i stalno dosađivao svojim sugrađanima opisujući im Filipa II. i optužujući korumpiranost pojedinih političara. Jednom prilikom, na zasjedanju atenske narodne skupštine/eklesije (kojoj su mogli da prisustvuju svi atenski punopravni građani) Demosten je ponovo želio da govori o Filipu II., ali kada je izašao za govornicu njegovi sugrađani su se glasno usprotivili još jednom njegovom govoru protiv Filipa II., što su smatrali dosadnim i nepotrebnim. Tada je Demosten rekao : "Htio sam vam ispričati samo jednu zabavnu pričicu." Ljudi oko njega su utihnuli i on je počeo: "Mladić je jednog vrućeg dana unajmio magarca da bi na njemu jahao od Atene do Megare. Na putu se umorio, sjahao i legao u magarčevu sjenu. Tome se suprotstavio magarčev gospodar jer je smatrao da je putniku iznajmio samo magarca, a ne i njegovu sjenu." Nakon ovih riječi Demosten je napustio govornicu. Prisutni su ga počeli nestrpljivo pitati: "Stani! Reci, kako se završila prepirka?" Demosten je uzdahnuo: "Kako to, da se tako živo zanimete za magarčevu sjenu, a ono što bi želio reći za dobrobit našega grada nećete slušati."

Iz ove istinite pripovijesti nastala je i izreka „magarčeva sjenka“, koja i opisuje, ali i osuđuje bavljenje nevažnim stvarima na štetu onih bitnih, suštinskih i životnih. Ova pripovijest me je prilično podsjetila na Sarajevo i moje sugrađane, i to upravo na samo dva primjera. Prvi primjer je povećanje cijene cijene gasa i to retroaktivno, što je odluka van ikakvih moralnih obzira direktno usmjerena na štetu građana. Po toj logici, i današnji Rim mogao bi tražiti povrat poreza koje provincije Rimskog Carstva nisu isplatile (naravno uz retroaktivne kamate). Drugo pitanje je stanje vodenih kapaciteta našeg grada/kantona, koje je sudeći po informacijama koje dolaze ne samo iz medija, nego i iz za to odgovornih firmi (npr. Vodovod i kanalizacija) ne u očajnom, nego u katastrofalnom stanju. Svako ko pročita dokument iz javnog preduzeća „Vodovod i kanalizacija“ (javnosti dostupan na) shvatiće svu veličinu propasti naše infrastrukture, i naravno zapitaće se šta to mi u stvari pijemo. Gubitak vode od skoro 2/3 samo u cijevima je rezultat upravo kaosa i neodgovornosti sustava (pitanje je da li to uopće postoji).

Tematska sjednica Skupštine Kantona Sarajeva o vodozaštitnoj mreži je u svojoj cjelini upravo podsjećala na Demostenovu priču o „magarećoj sjenki“, dok mi nije uopće nije poznato da su strukture Kantona Sarajevo ili Grada Sarajevo pokrenuli akciju protiv pljačkanja građana Sarajeva vezano za skandalozno retroaktivno plaćanje uvećane cijene gasa. Uostalom, uopće me ne iznenađuje odnos ovog debilnog sustava i njegovih predstavnika. Naravno, bio bih nepravedan kada ne bi spomenuo da u ovoj kaljuži neodgovornog, nesposobnog i neučinkovitog (dobrano birokratiziranog) sustava nema i časnih izuzetaka kao što su Saša Magazinović i Mirjana Deak koji su po oba pitanja pokazali zastupničku odgovornost, pa i rukovodstvo Ilidže koje stalno upozorava na situaciju u vodozaštitnoj zoni. Problem leži u nečemu drugome, a to je potpuna nezainteresiranost samih građana Sarajeva po sopstvenu sudbinu, velika većina je u potpunosti indiferentna prema tome da li će ih neko „po zakonu“ opljačkati ili u kakvom je stanju infrastruktura koja im donosi vodu na česme. A male, nestranačke građanske (uglavnom omladinskog tipa) organizacije kao što su JOSD (Jedinstvena organizacija za socijalizam i demokratiju), Akcija Građana i Dosta! koje svojim aktivističkim pristupom pokušavaju da nešto promijene i učine u očima pasivne većine sve više izgledaju kao neki moderni Sizif. Dok Facebook grupe koje se bave životnim i suštinskim pitanjima po naš Grad imaju po par stotina članova, dotle neke Grupe sa besmislenim sadržajem okupljaju na hiljade, pa i desetine hiljada naših sugrađana. Dok se na protestima kojima se ukazuju na probleme koji se tiču svih nas okupi odgovornih više desetina ljudi (i onda postanu predmet ismijavanja besposličara), dotle su stadioni i dvorane puni onih koji „uživaju“ u milozvučnim notama. Dok se leci kojima se obavještavamo o problemima našeg Grada, bez čitanja sadržaja, zgužvaju i bace (u rijetkim slučajevima u kante za smeće), dotle se uživa u dogodovštinama „zvijezda“ reality-shows (koji se emituju u primetime) i zaglupljujućih sapunica. Naravno, kao kronični i uporni „optimista“ vjerujem da još uvijek nije kasno, i da se možemo trgnuti iz ovog besmislenog ritma, i bar na ova dva pitanja (gas i voda) ne dozvoliti da više budemo pravljene budalama i da shvatimo da nam prioriteta nisu „magarčeva sjenka“, nego suštinske stvari koje oblikuju naš Grad, naš opstanak, naš život, naš razvoj i naš progres.

I na kraju da ne zaboravim da dovršim svoju storiju o Demostenu, Filipu i starim Grcima. Atenjani i drugi Grci su suviše kasno shvatili upozorenja Demostena i na kraju će 338. god. p. n. e. doći do velike bitke kod grada Heroneje, gdje će Filip II. i njegov sin Aleksandar izvojevati veliku pobjedu i tako završiti nezavisnost grčkih država. Naredne 337. god. p. n. e. stari Grci će na kongresu u gradu Korintu priznati Filipa II. za svoga hegemonu.

1.13 Europa u štrajku

Uz katastrofalni nastup reprezentacija koje dolaze sa europskog kontinenta na svjetskom prvenstvu u Južnoj Africi, Europu potresa i val radničkih i građanskih nezadovoljstava i štrajkova. Uz kroničnu krizu u Grčkoj, ovih dana radničko i građansko nezadovoljstvo usmjereno ne samo prema mjerama neoliberalnih vlada u prevazilaženju krize, nego prema općenito samom ruiniranom neoliberalnom poretku. Tzv. mjere za sanaciju krize, onako kako su predviđene i kako se planiraju provoditi su zasnovane ne na stvarnom i suštinskom rješavanju krize, nego ustvari održanju propalog neoliberalnog projekta. Ustvari, te mjere su i zamišljene tako da radnička klasa i obični građani plate danak i snose krivicu za djela raznoraznih berzovnih, bankarskih i financijskih tzv. eksperata i špekulanata. Tako bi se novcem radničke klase i običnih građana otplaćivala pohlepa, korupcija i kriminal jedne male iživljene, neprogresivne elite, te „neoliberalne oligarhije ili aristokratije“. Taj „Prvi stalež“ modernog doba toliko omalovažava radničku klasu i obične građane da je umislio da je moguće da im podmetne „kukavičje jaje“ u vidu tzv. mjera za izlazak iz krize... gdje bi se posljedice krize i sloma jednog poretka osjetile samo na koži „europskog Trećeg staleža“. Ali, oholost sadašnjeg „Prvog staleža“ je ravna arogancijama francuske aristokratije i svećenstva (ta dva parazitska elementa predrevolucionarne Francuske) ili dominantnih elita europske „bel epoque“ koje su gurnule desetine miliona ljudi u klanicu I. svjetskog rata iz koje su oni samo crpili profit. Oni jednostavno radi svoje gluposti, nesposobnosti i neprogresivizma nisu mogli vidjeti „kotače povijesti“ kako se ubrzano kreću u novim pravcima razvitka. Na ovom mjestu se potrebno i oduprijeti propagandnim mašinerijama, i rehabilitirati historijsko značenje M. Robespjera, V. I. Lenjina, L. D. Trockog, koji su u datim okolnostima jedini znali zauzeti pravilnu stranu.

Poradi te „krinke oholosti“ taj dekadentni „Prvi stalež“ neoliberalizma ne vidi ono što ključa u loncu, koji oni sami dodatno zakuhavaju ubacujući u njega dodatne „ljute sastojke“ tzv. mjere za prevazilaženje krize. Danas (25. VI. 2010. god.) Francuska, Italija, Rumunija, Grčka su paralizirane štrajkovima i masovnim izlivima nezadovoljstva radnika i građana. I zato niko nema pravo da osuđuje niti da omalovažava one koji stupaju u štrajkove, koji javno izražavaju nezadovoljstvo... jer krivica ne leži na „Trećem staležu“, krivce treba tražiti u neoliberalnom „Prvom staležu“ koji su nekada moćnu europsku industriju (radi višeg profita) prebacili u Kinu i Indiju... i tako osudili Europu (u koju se u kvazi - „patriotskom zanosu i patosu“ zaklinju) na propast, slom i svođenje na trećerazrednu svjetsku silu.

U Hrvatskoj je pokušaj prevare, koji je pokušala da izvede korumpirana vlada i samoprovana poduzetnička klasa, osujećen slogom sindikata, radničke klase i običnih građana koji su za samo dvije sedmice skupili 710 000 potpisa za raspisivanje narodnog

referenduma kojim bi se poništile mjere koje bi radnike svele na nivo kmetova koji bi služili samoprozvanim poduzetnicima. Duh Matije Gubca ponovo svjetli po zagorskim bregima, baš onako kako bi to želio najveći južnoslavenski, hrvatski i zagorski intelektualac Miroslav Krleža. Sada da vidimo ko su ti samoprozvani poduzetnici u kontekstu ex – YU zemalja (uključujući sve republike, države, entitete, kantone, distrikte, županije, pokrajine i slično...). Tu nije riječ o vrijednim, poduzetnim i sposobnim osobama koje su svojim umijećem, pameću i poštenim radom došli do osobnog bogatstva. Ne, u našem slučaju riječ je o (čast izrazito malom broju izuzetaka) ratnim, tranzicijskim i pretvorbno-privatizacijskim profiterima ogrezlim u korupciji i kriminalu, familijarno – stranačko – religijskim klikama, raznoraznim kvazi “patriotama“ koji su ili upropastile državno, društveno i narodno bogatstvo ili ga rasprodale stranim neoliberalnim bankama i korporacijama. Zanimljivo je ukazati na jednu kontradikciju, a to je da u ovo vrijeme nikada više nije bilo menadžera i raznoraznih studija koji obrazuju menadžera, a da nam nikada u historiji ekonomija nije bila u gore stanju. I to je još jedan dokaz da je neoliberalizam ustvari jedna najobičnija utopija koja se ne može ostvariti, ali koja je kod nas samo produbila mentalitet i svijest malograđanske baruštine.

Dvadeset godina pljačke i uništavanja naše ekonomije, industrije, kulture i obrazovanja ne mogu ostati bez odgovora, jer se naš opljačkani, ponižavani i obespravljeni „Treći stalež“ ponovo polako, ali sigurno budi i postaje svjestan onoga što mu je urađeno. I onaj ko zna čitati historijske zakonitosti može znati da će upravo iz buđenja našeg „Trećeg staleža“ proizaći pročišćenje naše zajednice i uklanjanje nagomilanih slojeva prljavštine. I ponovo će genij, snaga i vrijednost našeg naroda iz pepela podići industriju, ponovo uspostaviti pod svoju kontrolu energetska, vodena, šumska i mineralna blaga (dodatno ih progresivno razvijajući), izgraditi nove moralne i vrijednosne sustave, vratiti dostojanstvo radničkoj klasi i običnim građanima. Gospodo, vrijeme prezira prema radničkoj klasi i običnim ljudima je prošlo vrijeme i hvala Bogu nikada se više neće vratiti. Uostalom, velika većina nas su djeca i unuci seljaka i radnika i treba da budemo ponosni na njih, koji su svojim rukama izgradili na desetine gradova, hidrocentrala i termocentrala, mostova, puteva i željeznica, tolike tvornice, tolike zgrade, i to sve bez ulaganja „stranog kapitala“ preporodivši jednu dosta zaostalu zemlju (sa dominantno ekstenzivnom ruralnom privredom) u poluindustrijsko i poluurbano društvo i to za vrlo kratko vrijeme.

Naravno, nije sve tako idilično jer našem „Trećem staležu“ još uvijek predstoji dug put da bi se ponovo obnovio i preuzeo svoju sudbinu u svoje ruke. Težini toga puta nesumnjivo doprinosi i činjenica da oni koji bi trebali da zastupaju njegove interese nisu baš toliko agilni u borbi za interese radničke klase i običnih ljudi. Nažalost, dijelovi sindikalnih i stranačkih rukovodstava (u onim partijama koje bi trebale da po svojoj temeljnoj vokaciji da budu tribuni radničke klase i običnih građana) su još uvijek prilično kontaminirani neoliberalnim mentalitetom i shvatanjima, kalkulacijom, strančarenjem,

kompromiserstvom. Da bi se moglo ubrzati ono što je neminovno potrebno je otresti se tih natruha neoliberalizma i hrabro i bez ikakvog kalkuliranja se postaviti na pijedestal narodnog tribunata.

1.14 Šta je nama Bog?

U zadnjih 30-tak godina svjedoci smo rođenja i razvitka religijskog fundamentalizma, političke i društvene, kulturološke doktrine. Religijski fundamentalizam je jedna vrlo specifična i mlada ideologija (neki bi je nazvali „novotarjom“) nastala u okvirima Abrahamizma i njegovih denominacija, iako su je prihvatile i neke druge religijske manifestacije kao što je hinduizam. Tematika religijskog fundamentalizma je i previše kompleksna i obimna da bi se mogla prezentirati u samo par rečenica, radi čega smo se odlučili da damo kraći presjek odnosa religijskog fundamentalizma prema Bogu.

Ugrubo rečeno, na pitanje o Bogu, teisti kažu da Bog postoji, i da se doživljava i spoznaje preko religije, rituala i dogme, agnostici kažu da oni ne znaju (još uvijek!?) da li Bog postoji, ateisti jednostavno kažu da Bog ne postoji, dok deisti kažu da Bog postoji i da se spoznaje kroz znanost i razum. Kakav je to doživljaj Boga kod fundamentalista? Sa punom dozom sigurnosti fundamentaliste možemo promatrati kao krajnje radikalnu frakciju teizma. Ta njihova radikalnost je ustvari rezultat podsvjesne želje da se teistički koncept ustvari „svjetonizira“, pretvori u neku vrstu moderne političke ideologije. Radi te činjenice, fundamentalistički ekstremizam se ispoljava u uzdizanju vanjskih i formalističkih manifestacija teizma, ili nekih njegovih sekundarnih ili tercijarnih vrijednosti (ali koje su vrlo primjenjive za primjenu u svakodnevnom životu). Lako je i objašnjivo zašto je rađanje i razgranavanje fundamentalizma naišlo na snažnu podršku u Abrahamizmu i njegovim denominacijama. Ustvari abrahamističke denominacije u svojoj praktičnoj realizaciji nikada i nisu bile nešto puno zainteresirane za „Boga“ i njegovo objašnjavanje koje je uvijek bilo znatno površnije u odnosu na npr. objašnjavanje drugih aspekata religioznosti (što je u pojedinim slučajevima išlo čak do besmislenosti). Kada se malo bolje prouče abrahamističke denominacije uvidjeti će se da u njima Bog zauzima neku „usputnu poziciju“ sa svrhom „pravdanja“ drugih oblika religioznosti koje imaju primarnije dejstvo na Abrahamistu i njegovo vjerovanje, i kojima se u abrahamističkim dogmama posvećuje znatno veća pažnja. Zar se u historiji abrahamističkih denominacije nije trošila enormna energija, vrijeme, pažnja i posvećenost (čak prelazeći i u nasilje) na rasprave i sukobe u vezi prirode (u kršćanskim denominacijama) Isusa (je li čovječija, božanska ili „miješana“) i (u islamskim denominacijama) u vezi prirode Kurana (stvoreni/mutaziliti i nestvoreni/tradicionalisti) ili na nasljeđe Kalifata, dok su se suštinom/bitkom Boga zanimali samo pojedini učenjaci i znanstvenici (često skrećući sa utabanih staza religijskih dogmi). Tako se i moglo desiti da u abrahamističkim

denominacijama, pojedini aspekti religije (objekti, predmeti, ličnosti, institucije) dobiju superiorni sub-božanski, zašto ne reči i idolopoklonički, položaj kao što su samo npr. Mojsije, Hram (ili Zid plača), Biblija, Gospa, Sveti duh, Isus Hrist, sveci, Crni kamen u Meki (odnosno čitava Kaba), Muhamed, Kuran, simbolika (posebno krst/križ), bogomolje, hodočašća, sujevjerja i praznovjerice, mitološka ili historijska tradicija, religijske institucije (i pojedini njihovi poglavari), „sveti“ jezici, praznici i svetkovine, načini oblačenja.

Fundamentalizam je samo još više profilirao i precizirao tu usmjerenost prema tim pratećim pojavama teizma, što je neminovno moralo voditi još većem otuđenju od Boga. U srži i manifestiranju fundamentalizma ili je Bog stavljen u neki duboki zasjenak ili se jednostavno ne pojavljuje. Bog je za fundamentaliste ili neka udaljena apstrakcija koju je (za njih) nemoguće i pokušavati shvatati (pa je za njih nepotrebno i upuštati se u to) ili čak i otežavajuća okolnost (načelo univerzalizma je strano modernim religijskim fundamentalistima). Potrebno je samo vidjeti fundamentalističke jurišnike za što se to oni najviše bore pa da postane jasna ta njihova otuđenost od Boga. Primjera ima i previše i njihovo puno nabranje bi bilo Sizifov posao. Zanimljivo je da se niko nije bunio kada se Bog prikazuje u filmovima nekada i na šaljiv ili ironičan način (vidjeti „Bruce Almighty“, „Evan Almighty“, „Dogma“ itd...), ali nastane totalni kaos kada se u nekom opskurnom danskom listu pojave karikature Muhameda ili kada se pronese (nekada i neprovjerena) vijest da je neko nedolično postupio prema Kuranu. Nije mi poznato da li je iko ikada digao glas protiv filma „Switch“ (1991), komedije u kojoj se Bog karikira (i koja se zna ponekad pojaviti i na TV-stanicama sa našeg jezičkog područja), dok se na čuveni film „Posljednje Kristovo iskušenje“ iz 1988. god. obrušio val pogroma i cenzura. Zanimljivo je da je psotka Boga vrlo česta, čak i kod onih koji se otvoreno izjašnjavaju kao religiozne osobe. Zamislite kako bi izgledalo da se nekome (ko se smatra abrahamističkim pravoslavcem) opsuje Sveti Sava ili (rimokatoliku) Gospu... e to bi bila nečuvena uvreda i provokacija...dok bi se za psovanje Boga našle olakotne okolnosti. Treba samo pogledati i uporediti koliko se na Boga, a koliko na Isusa ili Bibliju pozivaju evangelistički fundamentalisti pa postane samim tim jasno čije oni „interese“ više preferiraju. Za teško svetogrđe i blasfemiju se proglašava svako kritikovanje „svetinja“, dok je taj odnos prema Bogu ambivalentan (zavisno od situacije se Bogu zahvaljuje, ili ga se proklinje ili se traži pomoć). Vicevi u kojima se nailazi na Boga nisu tako rijetki (i radi njih nema ni protesta, ni širenja mržnje ni sukoba), ali zato kritički (u znanstvenom smislu) osvrt na Bibliju ili Kuran može imati vrlo opasne konsekvence po pojedinca. Posebno je zanimljiv koncept tzv. „Obećane zemlje“ i „Izabranog naroda“, formulacija koje postaju značajnije i od samoga Boga jer ga tretiraju samo kao oruđe za svoje ostvarenje. Ukratko rečeno „svetinje“ se znatno više i štite, i zastupaju i promoviraju u odnosu na Boga. Riječ je o jednom paradoksu, jer i u teističkim denominacijama (bar *pro forme*) Bog je u samom, temeljnom središtu, a na kraju ispada da je gurnut na samu

periferiju zbivanja. Pošto pojednostavljeni vidik i suženi horizonti fundamentalizma nisu dorali suštinskom razumijevanju, za fundamentaliste je Bog tako daleko, tako izgubljen u nekom za njih nejasnom prostoru. Činjenica je i da se mnogo lakše baviti vjerskim pitanjima na fundamentalističko-religijski, profani način, nego se uputiti na zakulisne staze Spoznaje o Bogu i „udubiti“ u složene procese Poimanja pomoću slobode savjesti.

Za fundamentaliste su mnogo jasnija, bliža i važnija pitanja kako utjecati na dnevno-politička zbivanja, ekonomske i kulturološke odnose, kako se oblačiti, kako se pozdravljati, kako na „pravilan način“ izgovarati molitvu, kako se odnositi prema „svetinjama“ i posebno kako se boriti protiv navodnih blasfemija. Radi toga je optužba za blasfemiju „svetinja“ postala vrlo dobro oruđe u kontekstu fundamentalizma, pa se onda sa tim ide u banalizirajuće krajnosti. Dovoljno je samo na wikipediji ukucati „Blasphemy“ i vidjeti šta se sve sada u modernom svijetu podrazumijeva pod blasfemijom (u mnogim zemljama je predviđena i krivična odgovornost), a u ubjedljivoj većini riječ je o krivici za uvredu „svetinja“, a u pojedinim slučajevima je riječ o klasičnim bedastoćama (npr. u Indoneziji je zabranjeno reći da je Islam arapska religija, ali je opet zabranjeno izgovarati islamske molitve ako nisu na klasičnom arapskom jeziku!?).

Izbacivanje Boga iz konteksta religioznog, kako to čine fundamentalisti, neminovno mora voditi ka sve daljem svjetoniziranju religije, što u krajnjoj konsenzu ima za posljedicu kompromitaciju teizma kao takvog. Produbljivanje jaza između čovjeka i Boga, povećavanjem „svetih posrednika“ (koji su dobili sub-božansko značenje), je tako jedan od glavnih rezultata nastanka i djelovanja fundamentalizma. Naravno to ne znači da bi sada trebalo obrnuti situaciju i Boga staviti na isti onaj pseudo-božanski pijedestal na kojem se sada nalaze „svetinje“ i onda krenuti u proces cenzuriranja i proganjanja... uostalom bila bi i velika šteta i veliki grijeh izvršiti inkvizitorski napad na Morgana Freemana i Jima Carreya radi tzv. „blasfemije“. Ono što treba uraditi jeste stvoriti takve uvjete i slobode da između čovjeka i Boga ne bude nekih sub-božanskih ili pseudo-božanskih „svetinja“ i posrednika.

1.15 Zmijsko srce

Žanr horora je uvijek bio popularan, jer ljudi vole da osjete bar neku dozu uzbuđenja i udara adrenalina koju izaziva gledanje ili čitanje izmišljenih priča o zombijima i vampirima, koji predstavljaju samo vanjski izraz naših dubokih strahova zakovanih u našoj podsvjesti. Naravno, taj „ispušni ventil“ je impresija, uobrazilja koju sebi dopuštamo samo u sigurnosti naših domova ili kina. Ali... na horore se ne nailazi samo u filmovima, njih ima itekako i u realnom svijetu, i potrebno je samo malo da se razgrne sa površnosti života i sredine kojoj pripadamo, da se otkrije ne klijanje, nego bujanje

iskonskog zla. Zanimljivo je da se to realno iskonsko zlo ustvari pojavljuje i u oblicima koje baštini fikcionalni žanr koji voli priče o vampirima. To znači da iako se čini da smo ubili toga demona, on ustvari živi i dalje (možda se samo pritaji), a kada mu se ukaže prilika onda se ponovo pojavi (što bi u narodu rekli „povampiri se“) i onda se ta zaraza proširi brzinom crne smrti (ili bubonske kuge). Činilo se da je taj demon (kod nas tada oličen u ustaško – četničkim pokoljima, ubijanjima, silovanjima, mržnji, primitivizmu i zatucanosti) uništen na kraju II. svjetskog rata. Međutim, on je ponovo oživio krajem 80-tih godina prošlog stoljeća, i zaraza se ponovo pojavila, pretvarajući ljude u zombije iskonskog zla ili u „vampire“ željne krvi nevinih. Nada ne umire nikada, i mislili smo u nekoj naivnoj utopiji da će stranci iz samoproklamiranog „slobodnog svijeta“ naći načina da uguše toga demona i bace ga u paklene kaljuže gdje i pripada. Otrežnjenje od te „europske“ i „američke“ iluzije je brzo došlo, onda kada se vidjelo da smo obični pioni, potrošna roba i tržište za sve i svašta na šahovskoj ploči na kojoj se igraju moćnici svjetske politike i ekonomike... obične parijske neoliberalnog svjetskog poretka. I ti demoni poraženih ideologija II. svjetskog rata, koji nesumnjivo proizlaze iz iskonskog zla... toga antipoda konstatne vrijednosti našeg Postojanja (neko će je nazvati i Bogom), čine nam se sada tako moćnim. Kao da svojim „urlicima užasa“ koji odzvanjaju našom zemljom, pokušavaju da označe svoju teritoriju. Sa ovim demonima (u kojima je najbitniji detalj iracionalna mržnja) se rađaju i novi demoni koji predstavljaju kriminal, korupcija, neznanje, anksiozni strah, zatucanost, primitivizam, svjesnih laži, sujevjerja. Osnovni problem za obične ljude na ovim našim prostorima jeste da ti demoni poraženih ideologija II. svjetskog rata djeluje prikriveno i neće se javno deklarirati kao nacionalsocijalisti i mrzitelji. Izuzetak čine samo neke male, opskurne skupine besposlene i frustrirane balavurdije i običnih folklornih klovnova, kao što su Obraz, Nacionalni Stroj, Ravnogorski četnički pokret, 1389, neki Bošnjacki nacionalni pokret iz Švedske!?, raznorazni budalaši sa ustaškim kapama po dernecima na Blajburgu (parafraziram bivšeg predsjednika Hrvatske Stjepana Mesića) i Thompsonovim koncertima. Ekspozenti tih demona i oni koji su podlegli zombijevskoj zarazi (kao u „Resident Evil“), kao da se stide svoje suštine i onoga što su postali, su se dobro prikrili i zamaskirali i formalno (kao papagaji) ponavljaju kako nemaju ništa sa fašizmom. Karikaturalno izgleda kada Ravnogorski pokret za sebe kaže da je u II. svjetskom ratu bio na strani saveznika (možda su u pauzama pijanki sa italijanskim crnokošuljašima ili oficirima 2. oklopne armije III. Rajha ponekad znali poslati kakvu poruku u London), ili kada se neoustaše predstavljaju kao neko predziđe (*antemurale*) europske civilizacije i kulture ili kada se sa treće strane patriotizam i „tolerancija“ pokazuju mahanjem turskim i saudijskim zastavama (uz naglašavanje da Republiku Tursku i njena dostignuća i vrijednosti iznimno uvažavam i cijenim). Kao što se vidi, osnovna podloga za ovako pretvaračko fašiziranje, klerofašiziranje ili nacionalsocijaliziranje proizlazi iz licemjerja (koje bi kao trebalo biti grijeh). Licemerje se manifestira i onda kada se optužuje

Francuska za zabranu burki, a ne optužuje Saudijska Arabija za zabranu svega ostalog (izuzev burki, čije je nošenje dozvoljeno), kada se vole Iran i Pakistan a za „dijasporaško utočište“ se odaberu Sent Luis, Minhen ili Geteborg, a ne Islamabad, Karaći ili Isfahan, kada se skuplja pomoć za žrtve Gaze (što je u redu), a ne pominju se žrtve genocida u Darfuru ili napadi na Kopte u Egiptu (što nije u redu). Licemerje je i kada neko nekoga optužuje za neosmanizam, a onda taj koji optužuje za male pare Rusiji proda sve što ima (da ne bude zabune Rusku Federaciju i rusku kulturu izrazito cijenim i poštujem), ili ide u Izrael tražiti saveznika, a potajno zadržati tradicionalni antisemitizam. Istovremeno se širi jezik mržnje, posebno pred izbore, a zaštitnici „čistoće“ (bolje reći prljavštine) rasa, naroda, religija, država, ...itd. se kao dušebrižnici pojavljuju i dominiraju javnošću, stvarajući ambijent i kulturu koje možemo nazvati fašističkim (bez obzira koliko se to demagoški opovrgavalo). Prizivaju se tako junaci sa Kosova polja (da opravdaju „junaštvo i čojstvo“, odnosno najobičnije grubo nasilje), pleme iz stoljeća sedmog (koje je valjda donijelo uljudbu i kulturu na Balkan...ops...oni nisu sa Balkana) ili gotski predci samoproklamiranog „temeljnog i tolerantnog naroda“ BiH. Pod firmom historijskog revizionizma i relativiziranja se pokušava na mala vrata prvo pokušava izjednačiti krvnik, žrtva i onaj ko se borio protiv krvnika, a onda će se pokušati ponovo etablirani poražene ideologije iz II. svjetskog rata (koji kod nas izgleda nažalost još uvijek traje u nekim drugim vidovima).

Narod treba zaštitu od takvih prevarantskih fašista (često najobičnijih kriminalaca i korumpiranih hulja) i bjelosvjetskih hohštaplera koji će huškati narod sa skupštinskih govornica, sa predizbornih šatri, sa printanih i web stranica, sa TV i radio emisija. I ta prikriivenost je najgora, ali ona je i razlog zašto se ne donosi zakon o zabrani fašističkih i nacističkih organizacija. Ali je zato i hvalevrijedno kada oni koji se često vole nazivati „zadnjom utvrdom pluralizma misljenja“ (a baniraju i zabranjuju one IP adrese sa kojih dolaze svi drugačiji komentari) konačno pokažu svoje pravo lice, odnosno izađu iz čahure pretvornosti. Povod izliva bijesa, u konkretnom slučaju neoustaša, je održavanje ANTIFA festa u Mostaru, kojim bi se kulturno i civilizacijski poslala poruka da još uvijek ima onih koji nisu podlegli zarazi. Taj pakleni oblak koji se tako „svemočno“ nadvija nad našim prostorima je ustvari oblično mjehur od sapunice i dovoljno ga je samo načeti i on će ispuhati jako brzo. Te činjenice su postale svjesne i mnoge organizacije koje su za svoju misiju uzele i antifašističko opredjeljenje kao što su mostarska ANTIFA (koja je uradila nemjerljivo odličan posao u vrlo teškoj sredini, u podijeljenom gradu, kojeg je bolje nazvati balkanskih Belfastom, nego stolnim gradom), zatim Jedinstvena organizacija za socijalizam i demokratiju (sa uspješnim 1.Sarajevskim antifašističkim festivalom), onda pokretima DOSTA!, Akcija Građana, Mladi komunisti i Radničko komunistička partija BiH, koja djeluje u oba entiteta (što je veliko postignuće), i mnoge druge skupine i organizacije koje su u procesu ukрупnjivanja. Za razliku od raznoraznih kvazi udruženja građana, koja su obilato podržana iz buđeta kako bi posrednim putem

širile ideologije horora, ove organizacije se same snalaze i u tome je njihova vrijednost i budućnost ostvarivanja njihovog cilja. Zato su nositelji zla bijesni, jer su svjesni svoje prolaznosti i zato su reagirali na način ispod svakog nivoa. Portal „Poskok“ je tako vijest o održavanju ANTIFA festa popratio uvredljivim slikama i ironičnim člankom. Naravno to je praćeno nizom vulgarnih i nabijenih frustracijama i bijesom komentara (sa i prijeljama) „anonimnih surfera“ (naravno samoproklamirani pluralistički portal kakav je Poskok njima nije banirao IP adrese, kao mnogima drugima). Iza njihovog prezira, vanjske arogancije i uvredljivosti kriju se obični sram (jer svjesno podržavaju ono za šta im njihova podsvjest kaže da je zlo, pa imaju konflikt osobnosti), ali i strah i kukavičluk. Naravno, sadašnja generacija antifašista (bez obzira na političko opredjeljenje jer nisu samo ljevičari antifašisti, i Čerčil kao okorjeli desničar je bio i veliki antinacista) nije ona koja će se povlačiti i slijegati glavama i kojoj će neko nabijati komplekse radi osvete u periodu od kraja 1944. do kasnog proljeća 1945. (usput potpuno zanemarujući ono što se desilo u periodu 1941 – 1945., kada su okupatori i njihove domaće bedaste sluge kao što su ustaše i četnici pobili na stotine hiljada nevinih ljudi). Odgovor je naravno došao od jednog našeg druga, koji je samo rekao ono što svi znaju, ali što niko neće javno da kaže (kao u bajci „Car je gol“). I onda je nastupila salva otrovnih tekstova i komentara (onih koji nisu banirani) sa Poskoka, u kojima se pokušavaju nipodaštavati antifašisti u smislu nazivanja „simpatičnim“, ali i uvredama na račun autora. Tom prilikom su poskok-majstori samo na osnovi autorovog imena izveli niz zaključaka, bez da čovjeka uopće poznaju. Tako su mu predodredili i nacionalnu i religijsku pripadnost, zaboravljajući da je i nacionalna i vjerska i religijska, kao i politička pripadnost stvar osobnog izbora, stvar koja proizlazi iz slobode savjesti i Spoznaje, a ne nasljeđuje se rođenjem. Time su potvrdili prvi aksiom kojim se neko određuje da je neonacista. Onda su nešto baljezgarili o njegovim djedovima, ponovo se služeći neonacističkim floskulama u smislu da je čitav jedan narod vakav i nakav..., naravno koristeći omiljenu poskokovu tezu koja sažeto glasi : „svi BH muslimani su u II. svjetskom ratu bili ustaše, pa su onda prešli partizanima i tako izdali NDH“. Izgleda da su poskok – pisci svoje historijsko znanje zasnovali na bapskim pričama i onome što oni žele čuti, a ne na relevantnoj povijesnoj znanosti (poskoci, izbrojte samo koliko je partizanskih brigada sa „muslimanskim“ predznakom ili se raspitajte šta je to Unska operativna grupa). Niti su svi Srbi i Crnogorci bili četnici, niti su svi Hrvati i Bošnjaci bili ustaše i pripadnici Handžar divizije (u tom slučaju se postavlja pitanje a ko je bio u partizanima, možda samo Slovenci-☺))))). Uzmite statistiku koja govori o poginulim partizanima u bitkama na Neretvi i Sutjesci, pa ćete vidjeti koliko je koga bilo, i naravno vaše teze će se rasprsnuti. Za češćeg posjetioca portala Poskok je evidentno zašto postoji ovaj portal, a to je širenje mržnje i dalje kontaminiranje društva. Za jad i bijedu u Zapadnoj Hercegovini, Poskok ne traži krivce u kriminogenim (uglavnom ratnoprofiterskog tipa) domaćim elementima, nego mržnju i nezadovoljstvo usmjerava na druge strane. Nebrojeno je tekstova u kojima se napadaju

Sarajevo, istočni dijelovi Mostara, drugi narodi u BiH, komunisti, antifašisti, bosanski franjevci, purgeri (odnosno Zagrepčani), pa i sama Hrvatska (koju nazivaju „perecijom“, valjda zato što nije uređena onako kako bi poskoci htjeli da ona izgleda), pa i vladajuća koalicija u Zapadnohercegovačkom kantonu (naravno ona nije iz HDZ BiH). Traženje dežurnog krivca, a ne pospremanje ispred svojih vrata, je drugi aksiom neonacizma. U svojoj hiperkritičnosti Poskok ustvari samo jednu stvar nije javno kritizirao, a riječ je o historijskoj pojavi tzv. NDH iz II. svjetskog rata (jednoj marionetskoj i lakejskoj formaciji) u kojoj se pristupilo totalnoj fizičkoj eksterminaciji Židova i Roma, masovnim i brutalnim ubijanjima, protjerivanjem i prevjeravanjima Srba i pravoslavaca, prisilnoj nacionalizaciji tadašnjih BH muslimana i ubijanjima i mučenjima svih onih koji se nisu slagali sa režimom. Nostalgija za kvislinškim režimima i formacijama je treći aksiom neonacizma. Zanimljivo je da oni koji bi voljeli povampirenje poraženih ideologija iz II. svjetskog rata (kod nas uglavnom u četničko – ustaškom i handžarskom obliku) uvijek pokušavaju naći opravdanje za počinjenje masovne zločine, za služenje okupatoru (kao obični lakeji), za širenje mržnje i podjela... i nikada se ne žele obazreti na nevine žrtve niti se bar formalno pokušati ispričati za ono što se desilo. Lažiranje, prikriivanje i friziranje historije/povijesti/istorije i neprihvatanje nikakve odgovornosti je četvrti aksiom neonacizma. Kao istinski ljevičar ja sam potpuno svjestan partizanske retrozije na kraju II. svjetskog rata kada je u ime osvete bez suda ili na „narodnim sudovima“ pogubljen veliki broj ljudi (od kojih je jedan broj bio krivih, ali bilo je i nevinih) na prostoru od Vardara pa do Triglava. Svjestan sam i da se Zapadna Hercegovina (stjecajem nesretnih okolnosti) od svih južnoslavenskih prostora, najviše našla na udaru te osvete. I naravno da i to treba istražiti i osuditi, ali nikada, ponavljam nikada se ne smije zanemariti jedna činjenica a to je da kvislinzi i domaći izdajnici i njihove formacije nisu isto što i Narodnooslobodilački pokret i partizani. Okupacija, ustaše, četnici, bjelogardejci, handžaristi i njihove djelatnosti i pokolji su bili uzrok, a partizanska osveta je posljedica onoga što su ovi činili. Uzrok i posljedica nikada nisu isto...

Na tome NDH-nostalgičarskom portalu pojavljuje se kao redovni kolumnista visoko pozicionirani član Dodikovog SNSD-a Rajko Vasić, čiji tekstovi su ravni Gebelsovim majstorima propagande. Svi u udruženom poduhvatu širenja mržnje i razbijanja svega što se može razbiti... tu nema riječi ni o kakvom ujedinjavanju, ni o kakvoj izgradnji, ni o kakvoj kreaciji... samo pozivi na podjele i uništavanje. Oni nemaju poštovanja ni prema životu, ni prema smrti... i ništa im nije sveto, jer su istinu davno prodali za „šaku masti“. Tako su i NDH-nostalgični cyber jurišnici, oličeni često u onima koji redovito daju komentare na Poskoku, isto ono što i četničko – ravnogorske „derneklje“ sa njihovih okupljanja na Manjači i Višegradu, i isto ono što i bradonje (sa obrijanim brkovima i malo dužim šorcevima) koje u zaštiti svoga shvatanja čudoređa prepadaju parove i obične građane u gluho doba noći. I tako još uvijek kuca zmijsko srce...

p. s.

Kao osoba hercegovačkog porijekla i rodom Ljubušak, mislim da imam pravo da komentarišem ono što se dešava u Hercegovini.

1.16 Dvije nove opservacije

Nova sapunica „1001 priča o koalicijama“

Jucer (petak, 22. X. 2010) na redovnom sastanku Jedinstvene organizacije za socijalizam i demokratiju, mr. sc. Goran Nedić je održao izlaganje o ekonomskim, finansijskim i općenito monetarnim problemima, te načinima njihovih prevazilaženja. Iz ovog odličnog izlaganja (koje će uskoro vidjeti svjetlo dana u vidu brosuše u izdanju JOSDa) uz mnoge druge opservacije koje pokazuju besmislenost i antiprogresivnost sadašnje tiranije bankarsko – neoliberalnih korporacija, za mene je ostala istaknuta sljedeća konstatacija : „ko kontrolira finansije i monetarni sistem, taj je stvarni vladar, a u našem slučaju stvarni upravljači sjede u Beču i Milanu“. Ova rečenica baca sasvim novo svjetlo na ono čime su posljednjih par sedmica zatrpani naši mediji a to su izbori 2010 i špekulacije o koalicijama koje bi kao eto „vladale“ u naredne četiri godine. Na ovom mjestu bih parafrazirao još jednog JOSD-ovca Nedima F., po kojem da izbori nešto mogu korjenito promijeniti, bili bi zabranjeni. Ako su naši stvarni vladari neke oligarhijske, bankarsko – neoliberalne klike, od čijih predstavnika ne znamo ni imena (bar ih ne zna ubjedljivo najveći dio stanovnika ove zemlje), oličene u upravnim odborima npr. Unicredit banke (sa sjedištem u Milanu) i Raiffesen banke (u Beču), zašto se uopće toliko zamaramo i sekiramo u vezi stvaranja koalicija i tzv. vlasti u narednom periodu. Ono što naši bankarsko – neoliberalni kolonijalni upravitelji ostavljaju poglavcima naših plemena su samo mrvice vlasti, dobiti i privilegija na sofri vladavine. I zato ovu trakavicu o koalicijama ovoga ili onoga (ovaj neće ovoga, onaj neće onoga, ali hoće ovoga...) promatrajmo kao neku vrstu sapunice, tipa nekada legendarne meksičke Esmeralde ili sadašnje Šeherezade i Onura. I ne brinimo se na kraju svaka sapunica završava u sretnom braku...

„I tako ih je onda đavo odnio : i krunu i sporazume i političare i slomove i poraze i iluzije, programe, parlamente, i stranke“

Miroslav Krleža

Klasni sukobi na europskim ulicama

Nakon Grčke, val protesta i sukoba je zahvatio i Francusku. Za razliku od Grčke (koja za Europsku Uniju ima više simboličko i historijsko značenje) Francuska je jedan od glavnih

stubova EU. Zato će i posljedice kaosa koji je zavladao ulicama Francuske biti znatno veće, nego što je to bilo sa Grčkom. Priča dobiva na težini, kada se ima u vidu da se i V. Britanija počela ljuljati pred nezadovoljstvom građana i radnika. Stvari stoje vrlo jednostavno, neoliberalne vlade EU su odlučile da svu naplatu posljedica krize i sloma ekonomskog i društvenog sustava prebace na građane i radničku klasu, a ne na one koji su stvarni krivci za slom poretka. Stvarni krivci su neoliberalne bankarske i druge financijske korporacije, kao i korumpirani i pohlepom zaslijepljeni raznorazni CEO (chief executive officer) i upravni odbori i menadženti. I ti koji su svojom pohlepom, špekulacijama i neodgovornom politikom srušili sustav, ne samo da se ne kažnjavaju nego se i spašavaju javnim novcem pa i nagrađuju. Ali njihovu pljačku i antiprogresivizam trebaju platiti obični građani. Ali to je i shvatljivo, jer su te raznorazne vlade i komisije EU najobičniji puppit-lutke i marionete tih istih oligarhijskih, neprogresivnih klika, koje su (opet citirajući konstataciju sa jućerašnjeg izlaganja mr. sc. Gorana Nedića) uspostavile dirigiraniji i centraliziraniji ekonomsko – društveni sistem sustav u modernom svijetu, nego što je to bio sistem u Staljinovom SSSR-u od sredine 30-tih do sredine 50-tih godina (do Hruščova) prošlog stoljeća. Potrebno je navesti da te marionetske vlade uglavnom dolaze iz reda Europske narodne partije, Partije europskih socijalista i Europske liberalno-demokratske i reformske partije. Jedini pozitivan izuzetak čini Socijalistička partija Francuske, koja nije napustila napredni stav prešla na revizionistički bleristički princip Third way (kao velika većina drugih socijaldemokratskih stranaka) i zajedno sa Lijevim frontom (čiju okosnicu čini Francuska komunistička partija), Novom antikapitalističkom partijom (u koju je prerasla Liga revolucionarnih komunista) i sindikatima pruža otpor sarkosizmu. Međutim, za razliku od USA, gdje je mrak tiranije neoliberalnih medijskih magnata stavio koprenu na oči običnih ljudi, ili Zapadnog Balkana gdje je dovoljno narodu baciti nacionalističku, šovinističku i fundamentalističku prašinu u oči, u EU su ljudi bar mrvicu svjesniji. Zašto bi Grci, Francuzi, Britanci, Italijani ili Nijemci (tamo je poražena revizionistička politika njemačke socijaldemokratske partije, a veliki uspjeh postigla LINKE/Ljevica) ispaštali grijehe neoliberalne oligarhije, koja se obogatila korupcijom, izrabljivanjem trećeg svijeta, ratnim profiterstvom, špekulacijama i pohlepim, i forsiranjem neprogresivnog i nerazvojnog poslovanja.

Ono što je indikativno u čitavoj priči jeste upravo odlučnost tih neoliberalnih oligarhija, koje žele da zadrže svoje pozicije i poluge moći i bogatstva i zato koriste sva sredstva, uključujući i kontrolu medija. Upravo je primjer USA u tome zanimljiv, jer se fiksiranim djelovanjem medija kao što su ultradesničarski FOX News preusmjerava pažnja javnosti i njome manipulira. Pa pogledajte kakvi su komentari na yahoo.com vezano za francuske proteste, a koji su uglavnom uvredljivi po protestante koji se prikazuju kao neradnici, rušilački element, sindikalni huškači... i slično. A znam da su i neki komentari koji su podržavali europske proteste i ukazivali na stvarne razloge krize nakon što bi bili

objavljeni, ubrzo bili i izbrisani. U kontekstu skretanja pažnje je potrebno promatrati i ksenofobične i huškačke izjave Angele Merkel, koja nezadovoljstvo njemačkih građana pomjera na tračnice etničke mržnje. Da je riječ samo o sredstvu održanja na vlasti, a ne o rješavanju stvarnog problema pokazuje i sljedeća činjenica. Kao problem se uglavnom navode turski (uključujući i sunita i alevite) i kurdski emigranti (u Njemačkoj), stanovnici Magreba (u Francuskoj) i stanovnici indijskog potkontinenta (u Britaniji). Međutim, ovi emigranti (neki već u 2 – 3. generaciji) su većinom asimilirani, dobar dio i sekulariziran (pa i ateiziran), i dolaze iz zemalja koje nisu uopće fundamentalističke (Turska, Alžir, Tunis, Indija, Bangladeš), izuzev Pakistana. Ubjedljiva većina tih emigranata su obični radnici (naravno ima izuzetaka, kao i svakoj drugoj zajednici), koji su svojim (često jeftinim) radom doprinosili ekonomskoj održivosti zemalja u koje su se doselili. Ali Angeli Merkel i njenim francuskim, britanskim i drugim europskim istomišljenicima uopće ne smetaju saudijski prinčevi iz zemlje koja je glavni sponzor vehabizma u cijelom svijetu. Ti prinčevi se razvrtno ponašaju po europskim hotelima i resortima, dovode i osobno uslužno i seksualno roblje i europski moćnici se ne bune... Licemjerje na djelu....

1.17 Između ideala i prijatni

„Ko se bori može izgubiti,
ko se ne bori, već je izgubio“

BERTHOLD BREHT

U ovim sedmicima i danima, kada se predizborna kampanja zahuktala do samoga usijanja, u odnosu na buku kampanjiranja stranaka i kandidata, je skoro neprimjetno prošao protest radnika Polihema iz Tuzle. Ovaj protest se ni po čemu ne bi izdvojio iz miljea mnogih drugih kroničnih radničkih protesta koji su postali svakodnevnica života u ovoj zemlji, da nema jednog detalja. Pred zgradom vlade Federacije BiH (nekadašnja zgrada Centralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine), povrijeđene su dvije radnice u sukobu sa policijom. Nažalost, od halabuke strančarenja i borbe za preostale mrvice vlasti i privilegija Snježana Kuduzović i njega povrijeđena kolegica, kao i masa radnika sa bijelim majicama na kojima je pisalo „Aušvic“ su zauzele tek sporedno mjesto u vijesti. Zapjenušana atmosfera predizborne kampanje jednostavno nije dopustila da se čuje glas povrijeđenih i opljačkanih. Gdje su sada raznorazni odbori za ljudska prava, gdje su sada stranke (posebno one sa ljevice), gdje su sada kandidati (ne znam je li ijedan kandidat posjetio radnike Polihema)... izgleda da ih nema. Tako i radnici Polihema dijele sudbine radnika Zraka, Sokola, Željezare, Krivaje, TAS-a, Aide iz Tuzle, Granita, Žice, Energoinvesta, Unisa, Agrokomerca, Famosa, Sipada, Zore, TATa, Hidrogradnje,

Natrona Maglaj, Pretisa, Igman Konjic, Vitezita, Koksno hemijski kombinat Lukavac, bezbrojnih rudnika, KTK Visoko, Hepoka Mostar, Enegropetrola, Feroelektra, Interspeda, Terminala, SIP Stupcanica, Slavka Rodica, Pobjede Gorazde, naših banaka.....itd...itd... Nekada ponosni giganti i privredni kapaciteti su danas opljačkani, u ruinama tzv. „tranzicije“, a njihovi radnici u statusu parijski. Ukratko rečeno „meso radnika“ je jeftinije od jagnjetine... Radnicima nije oteta samo egzistencija, nego i ponos i snaga... A onda se pojavljuju raznorazni spasioци nacija i religija, raznorazni samoproklamirani sveci i „izabranici“ koji se utrkuju ko će donijeti spas svome narodu... E gospodo (nažalost i drugovi) dužebrižnici narod se brani tako što se brane njegove fabrike i privredni kapaciteti, njegova monetarna suverenost, njegovo kvalitetno obrazovanje i progres... a ne posezanjem za primitivnom kvazi-patriotskom retorikom i demagogijom. Patriotizam je borba da se uzdignemo privredno, kulturno i obrazovno, a ne da se takmičimo u mržnji. I zato ja u radnici Polihema Snježani Kuduzović prepoznajem kako to treba da narod zna kako da pobijedi beznađe, prepoznajem čovjeka kojemu je ova zemlja prije svega i zauvijek, i koja je snaga kojoj vjerujem u „ratu“ protiv mafije.

I gdje smo tu mi pojedinci, možemo li nešto učiniti. Da li smo spremni da nešto uradimo, da nešto promijenimo ili ćemo se prepustiti stihiji polagane propasti i apsorpiranja u dekadens. Naravno da je to moguće, jer i najmanji detalj koji pokrenemo u pozitivnom smjeru, je korak naprijed. Ja osobno ne vjerujem da će izbori nešto radikalno promijeniti situaciji i da će doći do systemske promjene, ali promjene se ne dešavaju samo na izborima i u okviru partokratskog ustrojstva (kao što se to uobičajeno misli). Detalji u našem ponašanju, radu, kreativnosti, odnosu prema drugim ljudima, ali i hrabrosti da kažemo šta mislimo i da se borimo za ono što mislimo da je progresivno su doprinos boljem i kvalitetnijem. Sadašnji moćnici i strani i domaći su obični „tigrovi od papira“, koji održavanjem partokratskog (vladavina stranaka), kleptokratskog (vladavina lopova) i kakistokratskog (vladavina najgorih) sustava i širenjem straha ustvari čuvaju svoje privilegije i pozicije. Potrebno je da mi promijenimo stav i da se čvrsto stane na stazu Spoznaje i promjena. Dovoljno je samo primijeniti devizu Karla Paula Reinholda Niebuhra : „Bože,daj mi snage da prihvatim ono sto ne mogu promijeniti, hrabrosti da promijenim ono sto mogu i mudrosti da prepoznam razliku među njima“. Ali boriti se za ideale je i direktno povezano sa drugom krajnošću, a to je suočavanje sa prijetnjama, uvredama i pokušajima diskvalifikacije. Znači poruka za sve one koji žele istinske, a ne kozmetičke promjene je jednostavna, a to je da je put koji su odabrali ustvari kretanje između ideala i prijetnji. Zato se i ne treba plašiti niti očajavati kada se suočite sa izlivima otrova zmijskog srca koje još uvijek kuca, ali niti odgovarati na provokacije, prijetnje i malicioznosti. Oni to upravo hoće, kako bi se čovjek skrenuo sa staze koju je odabrao i upao u kaljužu u kojoj uspijeva prokljati samo sjeme zla. A u toj kaljuži se to sjeme zla hrani lažima, prijetnjama najniže vrste i uvredama (slično onima koje su prema autoru

ovog teksta odaslane prošle sedmice), samo radi toga što je govorio istinu ili bar nastojao da govori istinu. Zato i neće biti odgovora poskocima, Rajku Vasicu i onima koji šalju anonimne "poklone". Jedino počast radnicima Bosne i Hercegovine....

“Moj način odmazde je u tome, da se za glupošću pošalje što je brže moguće pamet: tako ju se možda još sustigne.”

MIROSLAV KRLEŽA

1.18 Valja nama preko rijeke

Odgovoriti na pitanje šta je to strančarenje je vrlo jednostavno. Riječ je o dekadentnoj pojavi izrođenog političkog, ekonomskog, društvenog i kulturnog sustava u kojem interesne skupine koje se bore za vlast gube u svojoj suštini (ne i formi) idejni i ideološki identitet, i postaju svrha same sebi i zadovoljavanju osobnih ambicija. Tada se gube sve granice, moralni i vrijednosti sustav se urušava, kriminal postaje norma življenja, poštenje postaje ili greška ili otežavajuća okolnost a dekadencija uzima sve veći danak dok se ne na kraju ne dotakne samo dno propasti. Ukratko to je sustav koji postoji nešto duže od dvije decenije na ex – SFRJ prostoru, naravno pod upravljачkim kišobranom vanjskih, protektoratskih klika i neoliberalnih bankarskih, korporativnih gospodara. Mora se priznati da taj kišobran vrlo uspješno povlači pijune na šahovskoj ploči Zapadnog Balkana i Bosne i Hercegovine (uključujući oba njena entiteta – Federaciju i Republiku Srpsku, svih 10 kantona, distrikt Brčko i grad Sarajevo). Ti domači eksponenti dekadensa su samoprogllašena nacionalna i religijska kvazi – „elita“, a u ustvari obična kleptokratsko – kakistokratska mješavina svega i svačega. I u toj mješavini se tako nailazi i na dosta brojne odurne slojeve bivših članova svih saveza komunista (jedno je član partije, a drugo je komunista, da parafraziram Boru Todorovića u hvalevrijednom filmu „Kako se kalio narod Gornjeg Jaukovca“), a inače sada zakletih antikomunista (e moj Tito šta se svašta u partiju/partije primalo) kao i na brbljive spasioce nacija, religija, naroda, etnija, sekti, ... i čega sve ne...a u stvari najobičnije kriminalce sa prevarantskim načinom razmišljanja jednog šibicara.

Fenomenalni Miroslav Krleža je u „Tumaču domobranskih i stranih riječi i pojmova“ (na kraju svoga djela „Hrvatski bog Mars“) pod natuknicom „Nagodba“ dao sljedeći zaključak „... i tako ih je onda đavo odnio : i krunu i sporazume i političare i slomove i poraze i iluzije, programe, parlamente, i stranke“. Ova Krležina rečenica na vrlo jezgrovit, ali i tačan način opisuje trenutno stanje na političkoj sceni BiH (i oba njena entiteta ... itd.). Tako je uostalom funkcionirao i političko – stranački sustav kraljevine SHS/Jugoslavije, čiji se neuspjeli i karikaturalni pokušaj višestranačja ponavlja evo već

duže od dvije decenije na istom prostoru, ali sada i u obliku opranih i reformiranih genocidno – etničko čistećih – kriminalnih stranaka (one starojugoslavenske, karadževićevske su bile samo izrazito korumpirane). U tom sustavu parlamentarnog kačamaka i tamburica, nije se više nije znalo ko je sa kim ni ko će sa kim ni sa kim će završiti. Sve su opcije bile otvorene, a ništa kratkotrajnije nije bilo od „časne političke“ za formiranje koalicije. Pa je republikanski i hrvatsko – seljački tribun Radić šurovao sa Kominternom, a onda za par mjeseci ušao u koaliciju sa radikalsko – srbijanskim Pašićem. A jugomuslimanski Mehmed Spaho i klerikalni Korošec su na kraju utočište našli u Radikalnoj zajednici u „čeličnom“ zagrljaju protofašističkog i velikosrpskog Milana Stojadinovića. To je bio strančarski svijet koji je izrodio i nešto takvo da se i lider Socijalističke partije Jugoslavije, socijal-revizionista i socijaldemokrata Živko Topalović nađe u najbližem okruženju Draže Mihajlovića.

Na sličan način se odvija i stranačka i politička aktivnost u BiH (i ona njena entiteta ... itd), jer se evo već tri puna mjeseca nakon oktobarskih izbora nastavlja sapunica „Formiranje vlasti“ sa više interesantnih zapleta i obrta nego što nude „Šeherezada“, „Očajne kućanice“ i latinoameričke i sjevernoameričke saponice. Da su principi davno izumrla vrsta na ovom prostoru, to je općepoznata činjenica, ali ova šarada je prevazišla sve ono što je i Nušić mogao sebi predočiti. Pa je tako nastala i nova bosansko – balkanska zakonitost, koja glasi : “Pljuvanje je proporcionalno ranijem ulizivanju, i obrnuto ulizivanje je proporcionalno ranijem pljuvanju“. Riječ je o vrlo jednostavnoj jednađbi koja se u praksi iskazuje kao Avaz + SBB pljuju Stranku Zagrebih do samoga kraja 2010. = Avaz + SBB pozivaju Stranku Zagrebih da zajednički spase BiH nakon nove 2011. Naravno praktičnih primjera ove jednađbe samo sa različitim eksponentima (SDA, SNSD, SDP, oba HDZ, HSP, SDS, PDP, Lijanovići, ... itd) ima jako mnogo. U zadnja tri mjeseca se odvija intenzivno strančarenje koje za cilj ima popravak naših života u skladu sa propalim europskounijskim neoliberalno narodnjačko – pesovskim integracijskim laprdanjima, tako da su nam samo Romi i gejevi ostali ugroženi, a ostali žive kao „bubreg u loju“. I dok traje ova trakavica zemlja je u kaosu, neoliberalne strane banke i dalje su glavne haračlije ove raje, redovi penzionera pred poštama i bankama čekaju u hladno januarsko jutro svoje zakašnjele penzije, radnici se prebijaju (vidjeti pod jablanički Granit) i otpuštaju, ono malo privrede što je ostalo nestaje i gasi se, a fondovi se prazne. Dostojanstven život običnih, poštenih ljudi je nestao. Za to vrijeme su i snažne vodene bujice uništile sve na što su naišle, nanijevši običnim ljudima nenadoknadivu štetu, ulični kriminal dostigao je neslućene visine (a čiju žaoku sam na svoju nesreću osjetio i na sebi), a Zenica se pretvara u otrovni staklenik. Toliko je toga zla i dekadensa od ekonomije, preko obrazovanja i sigurnosti do kulture, da bi to zahtijevalo prostor čitave jedne knjige, a ne skromnog članka. Ali, građanine, upravo dok nestaješ u tom živom blatu, znaj da češ biti nacionalno spašen, jer strančari „krv spoju prosipaju“ boreći se za tebe na neprekidnim sastancima, na kojima se štite tvoji nacionalni interesi, a

ustvari brane najobičniji i najprizemniji finansijski i materijalni interesi pojedinaca ili određenih klika.

Koncept čitave priče je pogrešno postavljen. Ako se igra u okvirima onoga što zahtijeva ovakav sustav, onda je svaki rezultat utakmice unaprijed predestiniran (određen). Igra se na njihovom stadionu, po njihovim pravilima, sa njihovim sudijama, i pred njihovim gledalištem i teško je uopće igrati ravnopravnije, a još teže dobiti meč, naravno ako ne postaneš kao oni... ali zar onda ima više išta smisla, jer ostaje statičnost, neka vrsta mračne močvare. I upravo je to ključ postizbornih kombinatorika, jer se spajaju i raspajaju svi i svašta. Konstitucija je tako funkcionalna da je teorijski moguće, ali praktično teško izvodljivo da samo jedna opcija pobijedi. Moguće je biti apsolutni ili relativni pobjednik samo u konsocijacijskim uvjetima, tj. u okvirima jedne od tri konstitutivne nacije i njihove zaokružene teritorijalnosti. Za mnoge intelektualce i građanski raspoložene pojedince, SDP BiH je predstavljao taj most koji bi mogao i trebao da postane most nad konsocijacijskim udubinama. Međutim, najuže rukovodstvo SDP-a nije uspjelo da artikulira svoju politiku i da se etablira na prostoru gdje su Srbi i Hrvati većina (a to je nešto više od 70 % BiH), što je ustvari činjenica još od prvih tzv. izbora 1990. god., pa evo sve u zadnjih 20 godina. Vrlo je teško očekivati da će nakon učinjenog na ovim izborima i „jakih riječi“ izgovorenih u postizborju, to biti moguće uopće učiniti u dogledno vrijeme.

Greška je što SDP BiH nije prije izbora pokušao napraviti jednu opciju = stranački i vanstranački bastion progresivne i udružene ljevice, jer je opći interes iznad svih personalnih animoziteta i osobnih ambicija. Ideja je najbitnija, pojedinac je samo sredstvo realizacije ideje. Veliki broj stvarnih i istinskih ljevičara u dijapazonu od anarhista do socijalliberala još uvijek prebiva na ovom trusnom tlu, a da nisu i ne žele biti stranački angažirani, ali bi bili spremni da pomognu. Isto tako, koliko god izgledale male i niz drugih ljevičarskih i lijevo-centrističkih stranaka bi u tome bastionu pomogle da se ne rasipaju glasovi. Svaki glas je vrijedan. Ali umjesto toga smo bili svjedoci kratkih, ali žestokih žaoka upućenih između velikog SDP-a i malih NS, SDU i NSP neposrednih pred izbore (umjesto da su se međusobno nadopunjavali i pomagali). Kao posljedica toga se došlo u situaciju da se traže kao koalicioni partneri HSP (koja baštini prilično mutnu tradiciju), i čiji se predsjednik i nije baš proslavio kao premijer Zapadnohercegovačkog kantona/županije te stranka jedne privredne korporacije. Ne bi trebalo ni zaboraviti ni pokušaje pregovaranja sa SDS i PDP. Potrebno je naglasiti da se dobar dio glasova dobio i radi predizbornog forsiranja Valtera, ZAVNOBiHa, soundtracka iz filma „Bitka na Neretvi“ i slično, a onda se upušta u klasična strančarenja svojstvena preoportunističkom idejnom socijalrevizionizmu sa osobama koje se definitivno ne bi mogle uklopiti u viziju istinske valterovsko – zavnobihovske poruke. Naravno druga je priča kakve veze ima socijaldemokratija i pesovska podrška sa Valterom (koji je bio istinski komunista), sa

ZAVNOBiH-om, koji je ipak bio posljedica odluka vrha Komunističke partije (dok je vodstvo Socijalističke partije Jugoslavije - tadašnje članice Socijalističke internacionale - bilo prisutno na kongresu Jugoslovenske vojske u otađbini pod komandom Draže Mihajlovića u selu Ba), ili sa bitkom na Neretvi u kojoj su se borile proleterske brigade. Ipak na kraju krajeva, historiju treba ostaviti historičarima i arheolozima da je izučavaju, a samo je bitna budućnost.

Istovremeno sa evo već višemjesečnim pregovaranjima u vezi sa formiranjem vlasti, SDA vodi „zakrabuljeni ples“, u kome njen predsjednik govori da je na rukovodstvu SDP-a odgovornost, čime vrlo vješto prebacuje na „starijeg platformskog partnera“ ovu strančarsku rašomonijadu. Razlika u rezultatima izbora na dijelu BiH gdje su Bošnjaci – muslimani većina nije baš toliko velika da bi SDA mogao sebe predstavljati u javnosti kao nevinog promatrača (i koji bi se na kraju pojavio kao spasitelj ove sve očajnije situacije). Ovakvu situaciju najbolje kapitaliziraju SNSD (sa svojim koalicionim satelitima i mlađim partnerom SDS-om) i HDZ (i onaj sa brojkama i onaj bez brojki, te naravno njihovi sateliti) koji homogeniziraju svoj birački potencijal i naravno većinsko stanovništvo Republike Srpske i kantona i dijelova kantona sa hrvatskom većinom. Njihove stvarne namjere nisu uopće bezazlene, nego su vrlo maligne. Naravno to definitivno vodi ka betoniranju situacije, i produbljivanju već znatno ranije učinjenih konsocijacijskim i teritorijalnih podjela. SBB i SBiH po svome običaju nastavljaju loviti u mutnom. A i demagoški pristup je providan, jer dok se čitava Europa ljulja kao klackalica i nepovratno kreće ka formiranju nove Europe oslobođene neoliberalne tiranije, naše stranačke i lokalne vođe, zajedno sa svojim protektorskim patronima prodaju narodu još uvijek tu neoliberalnu narodnjačko – pesovsku iluziju kao neku šarenu lažu koju mi treba da progutamo (ako nam naravno ona u međuvremenu ne zastane u grlu i uguši nas). Horror, horror.... kako bi to rekao Marlon Brando glumeći pukovnika Waltera E. Kurtza u „Apokalipsi danas“.

I kada je Pandora lakomisleno otvorila kutiju iz nje su izašla sva zla, a unutra je ostala samo nada. I ovaj starogrčki mit, koji je ostao duboko usjećen u kolektivno sjećanje čovječanstva, ima svoje mjesto u našoj sadašnjoj beha priči. Nada ne može umrijeti, ona može samo nešto novo izroditi, nešto bolje... naravno treba biti strpljiv, odlučan i umješan da bi nada nešto ipak rodila. U našim uvjetima najbolje rješenje je da nadu izrodi nova, postmoderna pluralna ljevica, oslobođena strančarske logike i promišljanja (koje se toliko udaljilo od borbe za interese običnih ljudi) koja za cilj ima samo preobrazbu zajednice u njenoj cjelosti i temeljito čišćenje od dekadensa. Ta pluralna ljevica bi obuhvatila jedan široki spektar u kome bi jedina odrednica podjele bila na one koji su ljudi i na neljude. Taj frontovski pristup bi tako neselektaški obuhvatio i uvažavao i anarhosindikaliste i anarhokomuniste, i libertijance, i trockiste i titoiste i luksemburgiste, i eurokomuniste, i lijeve socijaliste, i socijaldemokrate, i socijalliberale, i progresiste, i

pobornike teologije oslobođenja (vrlo prihvatljive i potrebne u ovom novom pokretu), i antifašiste, i progresivce, i nezavisne marksiste i slobodne ljevičarske mislioce, pa zašto ne i one koji istinski vole narod kojem pripadaju i ponosni su na svoju nacionalnu i narodnosnu pripadnost (ali ne mrze druge i ne smetaju im drugi), ukratko sve osobe kojima je na srcu istina i progres.... itd... Samo se takvim objedinjavanjem može izbjeći ta igra na terenu na kojem se ne može dobiti. To je ustvari jedini način da se zatvore rasjepi konsocijacija i teritorijalnih podjela na tri dijela, kao i da se zatvori poglavlje kriminala u BiH. To jeste dug proces, koji iziskuje napore i izniman trud,... ali je na kraju i jedini isplativ. Na prostoru BiH (i to u oba njena entiteta, kantonima... itd.) postoji čitav niz nadstranačkih i nestranačkih organizacija i asocijacija (i koje ni u svojim najtajnijim mislima ne žele postati stranke), koje su napredne, ljevičarske, progresivne i nadasve odane borbi za bolje i sigurnije sutra. Od velikog broja tih organizacija bi vrijedilo istaći Jedinstvenu organizaciju za socijalizam i demokratiju, ANTIFA u Mostaru, prijatelje „Ekonomije zadruga“, pokret Dosta!, Akciju Građana... itd...te bratske organizacije Savez komunista i Pokret za socijalnu pravdu, i naravno grijeh bi bilo ne spomenuti časopis „Novi Plamen“. Za razliku od stranaka one međusobno dobro funkcioniraju i međusobno se nadopunjavaju, bez personalnih ambicija i sukoba. Iako na prvi pogled izgledaju malobrojne, ne treba smetnuti sa uma da u uvjetima najveće pasivizacije našeg stanovništva u njegovoj historiji, kada je obični čovjek nesiguran, sve povučeni u sebe, svakodnevno izložen ispiranju mozga od strane neoliberalnog blještavila, realitija, sapunica i sličnog smeća i tako u potpunosti „ubijen u pojam“, nije štos u kvantitetu, nego u kvalitetu ljudi. Uostalom ne zaboravimo da je SK BiH imao skoro pola miliona članova, a da je na prvim izborima prije 20 godina dobio duplo manje glasova. Sa druge strane postoji primjer KPJ (zajedno sa KP Hrvatske i KP Slovenije) koja je neposredno pred II. svjetski rat bila jedna od najmanjih europskih komunističkih partija i daleko zaostala po članstvu (u BiH je bilo samo nešto više od 900 članova partije) i sreskim odborima od velikih stranaka tipa Jugoslavenske radikalne zajednice, Demokratske stranke, Hrvatske seljačke stranke, Socijalističke partije... itd.Dok su se ove velike stranke raspusnule kao mjehur od sapunice, svima nam je odlično poznata uloga, snaga i značenje KP u tom vrlo nesretnom periodu naše historije. Znači papirni član i ne odana i idejno sumnjiva osoba ne znači ništa, samo predstavlja breme na leđima pravih i odanih aktivista.

I upravo ovi mladi ljudi okupljeni oko niza organizacija daju nadu da će ideja o boljem ostati sačuvana i da će preživjeti ovu moralnu i vrijednosnu golgotu. Potrebno je sada tu energiju kapitalizirati i usmjeriti, pa i funkcionizirati u stvaranje jednog takvog zajedničkog nadstranačkog bloka. I naravno, neka se i „veliki“ stranački ugledaju na nas „male“ nestranačke, i promijene svoje politiku za 180 %, i zajedno krenemo ostvarivati novi bedem ljevice, demokratije, socijalizma, republikanizma i slobode. Naravno preduvjet bez kojeg se ne bi mogao ostvariti projekt, jeste da svi koji u njega ulaze, budu

čisti, odnosno nekompromitirani repovima raznoraznih afera i sumnji. Potreban je samo mali korak, da se prijeđa ta rijeka odvažnosti i volje da se stvori novi i bolji svijet.

1.19 Potisnuti jezik

Sinoć sam po ko zna koji put gledao film „Zona Zamfirova“ i iako nisam razumio pola filma, kao i uvijek do kraja sam ga odgledao. Razlog te zainteresiranosti primarno je u tome što me uvijek privuče i oduševi skoro pa poetika torlačkog jezika. Priroda toga srednjobalkanskog jezika je takva da je kao stvorena za stvaranje književnosti na nepatvorenom narodnom govoru, u kojem se može samo uživati (u tom kontekstu dovoljno je reći Bora Stanković). Međutim, razmišljanje o torlačkom jeziku, navodi i na druge stvari, mnogo prozaične prirode. Ovaj jezik nikada nije standardiziran, riječ „Torlak“ ne nosi u sebi ni narodnosnu ni lingvističku kategoriju, izuzev lakonskog odgovora da je riječ o „grupi“ koja pripada nekoj od modernih balkanskih „nacija“ (u većini srpskoj, u manjoj mjeri bugarskoj i makedonskoj, a ima i Torlaka koji se uvrštavaju u hrvatsku /Krašovani/ i bošnjačko - muslimansku /Goranci/ naciju). Naši vrli lingvisti torlački jezik definiraju kao „prelazni“ ili „tranzicijski“. Naravno, svaki razuman čovjek na ovom mjestu može i mora postaviti pitanje da li uopće postoje „prelazni“ jezici, dijalekti ili govori i šta to uopće znači (prema kome prelazni, i ko to uopće i po čemu određuje šta je to glavni, a šta prelazni govor). Naravno, niko neće reći da se u Nišu ili Vranju govori drugi jezik, nego će reći da je to neki prelazni oblik srpskog jezika (bez obzira što ta osoba ima dosta muke da razumije film ili tekst na torlačkom jeziku).

Na nerazumskom i neodgovornom novovjekovnom i modernom Balkanu, nažalost ovo nije jedini slučaj da je silinom procesa „nacionalizacije“ balkanskih naroda u toku XIX. i XX. st. došlo do namjernog potiskivanja narodnih jezika. Vrlo je ilustrativan primjer i kajkavskog i čakavskog koje je forsiranje „hrvatskog književnog jezika“ potislo iz javnog života. Riječ je o paradoksu jer su na čakavskom i kajkavskom nastala neka od najranijih i to dobrih djela književnosti na južnoslavenskim govorima (kojima se npr. i danas vrlo diči hrvatska nacionalna književnost). To je vrlo rano, i to upravo u fazama kada se su kajkavski i čakavski počeli biti potiskivati, primijetio i Miroslav Krleža po kojem je jezik njegove bake bio slobodan, plastičan i bogat. Potpuno je potisnuta i ikavica, jedan lirski dijalekt čiji je teritorijalni obujam govornika bio nekada mnogo veći nego što je danas kada se samo čeka da izumre u korist naših proklamiranih nacionalnih jezičkih standarda (srpsko/hrvatsko/bosanskog). Danas je dozvoljena u književnoj formi samo patvorena ijekavska ili ekavska varijanta štokavskog za one koji se se smatraju ili se tjeraju da se smatraju Srbima, Hrvatima, Bošnjacima (ranije Muslimanima) i Crnogorcima u nacionalnom smislu.

Zašto se u javnosti ne može govoriti ikavicom, torlačkim, kajkavskim, čakavskim... po čemu su ovi i drugi južnoslavenski govori Zapadnog Balkana manje vrijedni. Manje su vrijedni jer se nisu uklapali u taj proces modernog nacionaliziranja, kome je kao nepobitna činjenica kao okvir ipak služila religijsko – kulturološka pripadnost nekoj od abrahamskih denominacija. Ali pošto je svima jasno da sadržina moderne nacije ne može biti samo religijska denominacija, onda se ona počela popunjavati i drugim odrednicama, u prvom redu sa jezikom. I tako je uslijed niza okolnosti štokavski u ijekavskoj ili ekavskoj varijanti postao zona iz koje su proizašli standardi koji se danas nazivaju hrvatski, srpski, bosanski pa i crnogorski jezik i koji bi odgovarali stvorenim hrvatskoj, srpskoj, bošnjačkoj i crnogorskoj naciji. A pošto nacionalnim propagatorima treba za te (iskreno rečeno mlade i male) nacije brzo zaokruživanje novostvorenog identiteta, onda se pristupilo sustavnoj obradi i nasilnom potiskivanju niza narodnih govora, i to najviše koristeći bez imalo skrupula obrazovni sustav. Nije istočnohercegovački govor najpravičniji i najčistiji, on je takav jer su ga takvim proglasili standardizatori „književnih jezika“. Da je npr. djed Vuka Stefanovića Karadžića govorio ikavicom, možda bi se danas u školama i fakultetima učila ikavica kao jezički standard. Ali tu sudbinu nisu dijelili samo južnoslavenski govori koji „nisu imali sreće“, nego i masa romanskih govora, koje je od ranog srednjeg vijeka koristio znatan dio stanovništva Zapadnog Balkana. Taj južnodunavski balkanski, romanski svijet je imao tako nesretnu sudbinu da posluži samo kao element i masa za izgradnju južnoslavenskih, albanske i grčke nacije. Nije na odmet reći da je i čuveni pjevač Toše Proeški pripadao tome južnodunavskom balkanskom romanskom svijetu.

Tako je poradi interesa novostvorenih nacionalnih identiteta iz dubine tradicije naroda koji žive na ovom trusnom zapadnobalkanskom područje istrgnut njegov unutarnji, prirodni duh. Norme bi trebale da pomažu ljudima, i da im olakšavaju komunikaciju, a nikako da budu sredstvo nasilne sjeće u korijenju sa našom stvarnom tradicijom, kulturom i historijom i onda kalemljenja na zamišljeno stablo novoizgrađenih nacionalnih identiteta (sa odgovarajućom tradicijom i historijom). Ali se na tome ne zaustavlja, jer se još uvijek jezik „pročišćava“ i time samo osiromašuje. Nastoji se i jezik i nas same uklopiti u neki, dosta skućeni kavez ili kafez, a sve poradi služenja gore navedenim „nacionalnim“ identitetima. Što se mene tiče, ako te ja mogu razumjeti i ako sa tobom mogu normalno razgovarati, ni na kraj pameti mi neće biti da te ispravljam jer ne govoriš na standardnom književnom jeziku.

1.20 Beznade stranačja XXI. st.

Političkim strukturama našeg svijeta dominira više – manje sustav koji se naziva višestranačka demokratija. Riječ je o načinu uprave koji je novovjekovna tekovina.

Nastanak višestranačkog sustava (u samom početku u vidu bipartijske organizacije) je ponikao u Engleskoj, nakon epohe građanskog rata i kratkog republikanskog eksperimenta (od 1642. do 1660. god.). Svrha njegovog nastanka i oblikovanja se nalazi u želji da se oblikuje takav upravni režim, kojim bi se prevenirali potencijalno novi, nasilni (pa i ratni) sukobi među ideološkim i idejnim neistomišljenicima u unutarnjem životu jedne zemlje. Tako je polako oblikovana takva upravna struktura da je legalizirana opozicija, i uveden neki oblik konkurencije. Nesumnjivo se, uz mnoga iskušenja, u slučaju Engleske (odnosno kasnije Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije) ovaj sustav pokazao relativno stabilnim. Njega su preuzele i Sjedinjene Države, koje su uostalom i same bile surogat Britanske Imperije (potekavši iz njenih kolonija). Od završetka napoleonskih ratova, ovaj se upravni oblik počeo širiti Europom.

Ali kao što sve ima svoj vijek trajanja, tako ga ima i višestranački sustav, koji se danas često identificira, ali svjesno i namjerno pogrešno, i pod terminom „demokratija“. Kao što se pokazuje u našoj zemlji u zadnjih nešto više od dvije decenije, višestranački sistem je sve ono drugo, nego što bi trebao biti po njegovim vjernim zastupnicima i teoretičarima. Uostalom, ovo nije ništa čudno za naše podneblje, koje definitivno nije za višestranački sistem, jer su i prethodna dva višestranačka „eksperimenta“ neslavno propala. Prvo je u zadnjoj fazi Austro-ugarske uprave (nešto prije aneksije 1908. i nakon nje) došlo do pokušaja formiranja stranaka u okviru jednog dosta kompliciranog izbornog i upravnog uređenja, što se na kraju završilo praktično u popisu stanovništva po religijskoj pripadnosti. Nakon I. svjetskog rata nastala je čuvena stranačka rašomonijada (uz kratki prekid šestojanuarske diktature kralja Aleksandra Karađorđevića) koja je bila više nalik na cirkus, nego na stvarni politički život. I na ovom primjeru domiraju u stranačkom životu dva elementa i to : osobni ili grupni interes (poglavito materijalni i financijski) i nacionalno – religijski interes. U svijetu Kraljevine, koalicije su se raskidale i spajale, stranke cijepale i sastavljale, stranački političari su bili govornici – demagozi i ništa im nije bilo sveto. Korupcija je bila neotuđiva sastavnica političkog života Kraljevine i zato i nije čudo da se Kraljevina raspala za samo par dana.

Da problem u našem slučaju nije samo u višestranačju, nego općenito u strankama kao osnovama za formiranje vlasti i uprave, dokazuje i slučaj nakon II. svjetskog rata. I pored nesumnjivih progresivnih uspjeha, naglog povećanja standarda, industrijalizacije, urbanizacije, kulturizacije, ipak je jednostranački monopol bio taj koji je jednim dijelom doprinio razaranju i toga dobro zamišljenog samoupravnog sustava. Postojanje i djelovanje Partije je i u teorijskom i u praktičnom smislu bilo otežavajuća okolnost za funkcioniranje i dalje razvijanje samoupravnog sistema, koje je nesumnjivo pokazalo dobre rezultate i koje je najpribližnije i mentalitetu i tradiciji zapadnobalkanskih zajednica. Partija je trebalo da ima samo ulogu demijurga, tvorca samoupravnog sistema. Čim zaživi samoupravni sistem i počne da bude funkcionalan u svojoj cjelini i sve

njegove pojedine institucije Partija je trebalo da se ugasi i da nestane sa političke pozornice. I umjesto da u toku 60-tih godina XX st., Partija izumre ona je nastavila svoje postojanje kao paralelna institucionalna, birokratizirana organizacija, utječući na sve tokove života sve do kraja 80-tih godina i na kraju svojim birokratizmom i stalnim miješanjem u samoupravni i delegatski sustav. Uostalom marksizam i njegova kasnija jedna od izvedenica = lenjinizam koje su bile ideološki korijen i našeg titoizma, uopće ne predviđaju da je jednostranački monopol ono što treba da bude trajna dominantna kategorija.

I onda je došao i treći višestranački eksperiment, dočekan sa velikim fanfarama i oduševljenjem, i koji nas evo već duže od dvije decenije „uveseljava“ nesrećom, kaosom, korupcijom, degradacijom i dekadencijom. Naravno, i u ovom periodu ponavlja se ranija mantra, a to je da i ovom slučaju u stranačkom životu dominiraju ista dva elementa kao i ranije → osobni ili grupni interes (poglavito materijalni i finansijski) i nacionalno – religijski interes. Ali kako vrijeme sve više protiče, onaj prvi element postaje sve snažniji i snažniji, pa se polako i nacionalno – religijski interes formalizira i služi samo sredstvo homogenizacije tri klero-nacionalne skupine u BiH oko određenih klika i halki koje su korumpirane i dekadentne. Današnje stranke su tako izgubile i ono malo idejno – ideološkog određenja što su imale, pa su postale samo sredstvo političke borbe stranačkih hazjanina (na ruskom gazda = jedan od nadimaka Staljina) i oko njih okupljenih pojedinaca, grupiranih prema foteljaškim (poltronskim), finansijsko – materijalnim ili neoliberalno korporacijskim interesima. Upravo zbog odsustva postojanja jake idejno – ideološke osnove, koja je morala biti onaj element iznad bilo kojeg pojedinca (ma ko to bio i koju poziciju zauzima), došlo je do pojave tih hazjanina (malih očeva nacija i „nezamjenjivih“ autokrata). Ali ti hazjanini zaboravljaju jednu bitnu činjenicu, a to je da oslanjanje na poltronsko – materijalnu halku ne donosi konstantnu podršku, nego je riječ o vrlo, vrlo labilnoj i pretvornoj strukturi koja se primarno brine samo za osobne interese, pa može lako nekoga i odbaciti i onda nekoga drugog prihvatiti.

Ideja je jedino bitna, čovjek je samo sredstvo njenog zastupanja, promocije i realizacije. Međutim ideološko određenje naših stranaka je samo oblada koja služi za zavaravanje biraća i ničemu više. Prema toj ideološkoj fasadi, naše stranke su većinom definirane kao nacional-demokratske i socijal-demokratske. Po nekoj teoriji nacional-demokratske bi trebale da se bore za pravo profita, a socijal-demokratske za pravo rada. Pošto je ova diferencija nestala i kod europskog desnog i lijevog centra, kod nas je stanje još kaotičnije i teže razumljivije. Ustvari svi se oni zalažu za interese neoliberalnog (kolonijalnog) bankarskog i korporativnog profita, dok je profit zajednice, naroda, običnih građana i zastupanje prava na rad za naše stranke „deveta rupa na svirali“. Radi svega iznesenog jasno je da je i teorijski i praktično nemoguće da se ostvari bilo kakav progresivni razvitak, učinkovita i funkcionalna reforma u uvjetima stranačkog načina

oblikovanja uprave. Posebno mjesto zauzima onaj sloj koji se naziva zastupnicima ili poslanicima. Oni su teorijski predstavnici naroda, i trebali bi se boriti za interese svojih glasača. Umjesto toga većina njih je obična glasačka mašina u parlamentima koja diže ili spušta ruke onako kako nalažu hazjanini i klike/halke oko njih. Ta pasivna i poslušna zastupnička masa istovremeno uživa u nizu privilegija a da praktično ništa ne radi i ni za šta ne snosi odgovornost. Za takvo stanje je odgovorna neselektivna politika prilikom kandidiranja (gdje se više uvažava načelo podobnosti, nego sposobnosti), i djelimično pravila o pozitivnoj diskriminaciji.

Rješenje treba tražiti u istinskoj i bukvalno shvaćenoj demokratiji, kao vladavini naroda. Većinski izborni sustav bi tako omogućio politički život i izbornu utakmicu, bez postojanja i učešća stranaka. To bi podrazumijevalo da zastupnici građana ne zavise više od etabliranih stranaka, jer bi bili samostalni kandidati ili bi bili kandidirani od neke ad – hoc skupine. Niko se ne bi mogao kandidirati ako ne bi imao predstavljen i precizan program i u teorijskoj i u praktičnoj formi. Zastupnici građana bi onda predstavljali istinske tribune zajednica koje bi ih izabrale da brinu o njihovim interesima. Jedini pravi autoritet bi bio suverenitet građana i zajednica koji u njima prebivaju, odnosno zakoni i načela. Ta logika o uređenju uprave je definirana još u antici, jer po Aristotelu : „Zbog toga se i ne dopušta da vlada čovjek nego načelo (na grčkom logos =: [λόγος](#)), jer on (čovjek op. a.) će vladati sebe radi i postaće tiranin. Jednostavno rečeno, ne treba nam neki mali božanskih panteon, sastavljen od hazjanina. Svjesni građani trebaju se podvrgavati samo jednoj stvari = općem zakonu, a nikada vršiti proskinezu ili naklon pred hazjaninima.

1.21 Uvod u deizam

Deizam je stajalište i mišljenje po kome Spoznaja i Saznanje Boga dolazi preko nauke/znanosti, razuma, a ne preko religije, obreda, simbola, molitvi, rituala, praznika i svetkovina. Po tome znači i da je Vjera staza spoznavanja, saznavanja i otkrivanja Boga pomoću znanosti/nauke, racionalizma, kreativizma, rada i slobode savjesti i svijesti, a ne obavljanjem cikličnih rituala, obreda, slavljenja svetkovina. Po tome Deizam ima prilično racionalan pogled na Postojanje i Boga, bez vezivanja za ijednu religiju, dogmu i tzv. „otkrovenje apsolutne istine“. Općenito rečeno, na pitanje o Bogu, teisti kažu da Bog postoji, i da se doživljava i spoznaje preko religije, rituala i dogme, agnostici kažu da oni ne znaju (još uvijek!?) da li Bog postoji, ateisti jednostavno kažu da Bog ne postoji, dok deisti kažu da Bog postoji i da se spoznaje kroz znanost i razum.

Tako za razliku od na jednoj strani ateista, čije mišljenje poštuje, deizam stoji na stajalištu postojanja Boga i Vjere, ali ne na način kako to poučavaju teističke abrahamske (načelno judejsko-kršćansko/hrišćansko-islamske) religijske dogme ili druge religije (npr.

hinduizam, šintoizam, budizam). Po deizmu Bog je Tvorac i „Konstantna zakonitost univerzalnog postojanja“ po čemu nema slučajnosti, nego je sve uvezano u splet zakonitosti i postoji cilj. Ali trenutno ljudi još uvijek nisu dokučili Boga, ali se nalaze u tome procesu. To znači da čovjek još uvijek ne poznaje apsolutnu Istinu, već samo njene manje djeliće, ali i da se nalazi na sigurnom putu koji vodi do konačne spoznaje apsolutne Istine.

Deisti nemaju organizaciju zasnovanu na dogmi i tzv. „otkrovenju apsolutne istine“. Ono što deiste povezuje jeste neformalna međusobna alijansa, koja ne namjerava postati neka vrsta institucionalizirane vjerske zajednice. Ta alijansa deista je ustvari samo praktično uvezivanje osoba koje dijele slična mišljenja. Samim tim deizmu je i strano postojanje institucionaliziranih/institucionalizovanih religijskih, vjerskih zajednica sa dogmatikom, sveštenstvom/svećenicima, i uređenom hijerarhijom. Deizam ne priznaje ni spise otkrovenja niti dogme proizašle iz njih, niti hramove, a čitav Univerzum je „hram Božiji“. Deizam ne vjeruje u čuda, jer sve što se događa je regulirano/regulisano zakonitostima postojanja. Po Deizmu Bog je univerzalna konstantna zakonitost. Deizam nije dogma i smatra da još uvijek nije došlo do Spoznaje "apsolutne Istine" i da se još uvijek nalazimo na stazi spoznavanja. Samim tim deizam ne priznaje dosadašnja tzv. „otkrovenja apsolutne istine“. Deizam ne vjeruje u "odabrani narod", niti u "odabranu zemlju", niti u "svetu zemlju" i po stajalištima Deizma je čitav svijet, čitav Univerzum naša domovina. radi toga Deizam je suprostavljen ideji svetih ili vjerskih ratova. Deizam nije ni sektaški, niti dogmatski...nego je riječ o iznimno pluralnom i fleksibilnom shvatanju. Jednostavno rečeno, od deista se ne očekuje da svi imaju isto mišljenje o Bogu, Vjeri, Postojanju i načinu i cilju njegovog funkcioniranja, ali se očekuje da svako u svome polju aktivnosti, rada, mišljenja doprinese daljim saznavanjima i kreacijama na stazi Spoznaje u Boga. Po deizmu dijalog, razgovor i razmjena argumenata i činjenica, kao i učestvovanje u radnom procesu saznavanja, razumijevanja, kreiranja i stvaranja upravo predstavlja jedan od načina Spoznaje i usavršavanja racija i kritičkog i stvaralačkog razumijevanja. Deizam zato pruža savršeno polje u potrazi i borbi za Istinom, ali i kao platforma za ujedinjavanje ljudi i njihovo usmjeravanje u progresivni način života. Rad (u bilo kojem obliku), kritičko mišljenje, saznavanje, sloboda savjesti i spoznaje, otkrivanje, kreiranje i prezentiranje su orudja Vjere, a ne obredi, rituali, svetkovine... i slično. Deizam potiče čovjeka da se snagom svoga razuma i bića oslobodi okova dogmi, ideologija i religija. Samo kada se tada čovjek oslobodi tih okova, iz njega može proizaći stvaralačko bogatstvo koje može samo dodatno oplemeniti Univerzum i stazu Spoznaje.

Deistička shvatanja su postojala još u antičkom period. Heraklit je Boga doživljavao kao logos, odnosno kao vrhovno racionalno načelo koje upravlja Univerzumom. Platon je Boga odredjivao kao Demijurga ili stvaraoca. I u ostalim antičkim grčko – rimskim

filozofskim pravcima i školama prisutne su ideje deizma. Ipak deizam se posebno razvio u vrijeme prosvjetiteljstva u XVII. i XVIII. st., posebno u Britaniji, Francuskoj, Irskoj i Sjedinjenim državama. U toku prethodnih stoljeća deizam je imao veliki utjecaj na oblikovanje modernog svijeta. Danas je on raširen širom svijeta i predstavlja jednu od najbrže rastućih shvatanja i mišljenja o Bogu i Vjeri. Potrebno je naglasiti da je danas iznimno veliki broj ljudi, formalno pripadnika neke od religija (posebno abrahamističkog tipa), ustvari odustao od prakticiranja rituala i obreda, shvativši njihovu besmislenost. Istovremeno iako su prestali biti prakticirajuće religiozne osobe, oni nisu prestali da vjeruju u Boga. I pored toga što se formalno ne deklariraju/deklarišu kao deisti, oni sve više i više to praktično postaju. Abrahamističke religije su tako završile svoju historijsku ulogu...

1.22 Na historijskoj raskrsnici – autokratija ili sloboda – 7. II. 2011. god.

Bunt, revolucija, pobuna, nemiri... riječi su kojima se danas objašnjavaju zbivanja u sjevernoj Africi i Bliskom Istoku. Bujica narodnog nezadovoljstva se izlila na prostor koji se često od vanjskih promatrača naziva "arapskim", iako ga u znatnom broju naseljavaju i Berberi (Maroko, Alžir, Tunis), Kurdi (Irak, Sirija), Indijci (na Arabijskom poluotoku)... itd. Silina ove rijeke je tolika da se već opravdano može govoriti da nas očekuje novo "proljeće", slično onome koje je zadesilo Europu 1848. i nepovratno je promijenilo. Zanimljivo je kako mnogi političari, analitičari i novinari, posebno oni iz zapadnih zemalja, izgledaju iznenađeni onim što se dešava u ovom "arapskom" pojasu zahvaćenim obrascem 1848. To je samo dokaz koliko se ovaj kompleksni svijet koji ima skoro 5 000 godina dugu tradiciju visokog i kontinuiranog kulturnog i civilizacijskog razvitka površno i potcjenjivački sagledava, analizira i tumači, uglavnom sa stajališta religijskog fanatizma ili kao ugodno ljetovalište sa mnogo historijsko – arheološkog nasljeđa koje "treba vidjeti". I onda se dese demonstracije, protest i prave revolucije u stilu 1789, 1848 ili 1917- 1918. god.

Riječ je nesumnjivo o iznimnom pokretu masa, kojem su kao neposredni povod poslužili socijalni razlozi, odnosno siromaštvo, odsustvo socijalnog osjećaja kod vladajuće elite, duboko socijalno raslojavanje, korupcija, podjele i beznadežnost. Uzroci pokreta su ipak dubinskiji i mogli bi se primarno objasniti vladajućim autokratijama koje bi po svome karakteru mogle spadati i u kategoriju najrigidnijih i najdekadentnijih režima na svijetu, kao što to slikovito prikazuje uprava i društvo u Saudijskoj Arabiji. Ti autokratski režimi, po pravilu vrlo korumpirani, toliko su bili samopouzđani da su se počeli pretvarati u prave male dinastije, a države kojima su rukovodili u klasični vid porodičnog biznisa, dok im je ideologija bez obzira kojeg bila naziva služila samo kao formalno pokriće. Zanimljivo je da su zapadne "demokratije" otvoreno podržavale održanje većeg dijela tih

režima, nazivajući ih čak i sekularnim. Danas je, nakon agresije na Irak i pada Sadamovog režima i Gadafijevog približavanju USA i Britaniji jedino još Sirija ostala izvan okvira toga zapadnog podržavanja. Tzv. sekularnost u Egiptu i Tunisu (koju tako frenetično pokušavaju braniti neki ekstremno desničarski mediji u USA kao FOX News) je ustvari obična prevara. Nijedna država u sjevernoj Africi, Bliskom i Srednjem Istoku nema sekularno zakonodavstvo onog oblika kao što je to u Turskoj, i zato se ne može ni sa teorijskog ni sa praktičnog stajališta nazvati sekularnom. Njihovi zakoni su mješavina modernog i šerijatskog zakonodavstva, a sloboda vjerskog izbora (ili neizbora) izražavanja je i formalno i praktično prilično ograničena. Građanin Tunisa je mogao otići u zatvor ako bi bio uhvaćen na javnom mjestu u toku dana da jede ili pije (samo vodu) za vrijeme mjeseca Ramazana, u Egiptu je i poligamija dozvoljena. “Sekularni” Gadafi ima običaj da dijeli Kurane i poziva na prelazak na islam. U Maroku gdje je “prozapadni” i “sekularni” kralj Berberi su građani drugog reda, u Jordanu je šerifsko – hašemitsko porijeklo dinastije glavni oslonac njene “sekularne” uprave. Ako su te države i sa različitim religijskim identitetima (Liban, Egipat, Sirija, Irak) onda su one djelimično ustrojene i na millet – konsonacijskom modelu, obliku proisteklom iz srednjovjekovne prakse, a u kojem jedna skupina ipak ima kakvu – takvu prevlast nad ostalim skupinama. O “sekularnosti”, demokratiji, poštivanju ljudskih prava u Saudijskoj Arabiji, tome bastionu američke i britanske politika na ovom području je smiješno uopće diskutirati. U Saudiji, kao i još nekim zemljama zaliva čak u zakonodavstvu nema uopće mješavine modernih zakona i šerijata, nego je čitavo društvo normirano preko šerijata (i to vehabijski shvatanog i tumačenog). Uostalom ni Izrael, taj najvažniji saveznik Zapada na ovom području niti je demokratska niti je sekularna država, onako kako to definiraju moderni teoretičari ovih pojmova. To što postoji više političkih stranaka koje se kao takmiče na izborima ne znači da su ta zemlja i to društvo po automatizmu demokratski. Višestranački sistem postoji i u Egiptu, i u Tunisu i u Siriji i u Kuvajtu i u Maroku i u Alžiru, ali nijedan realan promatrač neće ove zemlje nazvati demokratskim. A i izraelski društveni sustav je zasnovan na millet – konsonacijskom (a ne na građanskom) modelu sa dominacijom Jevreja. U Izraelu je religija usko vezana sa državom, a kao i u slučaju Egipta, Tunisa i Sirije zakonodavstvo je mješavina jevrejskih religijskih normi i modernog zakonodavstva.

I onda se danas raznorazni ultra – desničarski mediji na zapadu, iza kojih stoje naftni, bankarski i drugi korporacijski lobiji direktno uvezani sa tim režimima, trude iz petnih žila da ove pokrete predstave kao neke islamističke revolucije. Naravno, postavlja se logičko pitanje kakva bi to uopće bila islamistička revolucija u vehabijskoj Saudijskoj Arabiji ili nešto manje konzervativnim Emiratima, Jemenu, Kataru, Kuvajtu ili Sudanu (čiji je predsjednik Omar okrivljenik za ratne zločine zbog genocida na jugu Sudana i u Darfuru). Islamistička revolucija u Saudiji je paradoks, jer bi to značilo zbacivanje vehabijskog režima, koji materijalno i ljudski već decenijama potpomaže širenje

vehabijskog tumačenja islama širom svijeta i njegov je glavni oslonac. Činjenica je da su i ti režimi i sa njima poslovno debelo uvezani poslovno krugovi sa Zapada, koristili strah od tzv. islamizma za pomoć i održavanje tih autokratskih režima. To je i rezultat jedne ukorijenjene predrasude na Zapadu (nažalost prisutne i kod nas) da stanovnici ovog područja nisu sposobni da izgrade moderno, progresivno društvo, nego da je riječ o primitivcima i fanaticima koji su dobri samo ako im zapovijeda čvrsta ruka. Naravno zaboravlja se da su današnji stanovnici sjeverne Afrike, Bliskog i Srednjeg Istoka direktni biološki potomci nekih od najvećih civilizacija na svijetu, i da je riječ o zemljama i populacijama koje baštine visoku kulturu i kontinuirani intelektualni razvitak. Oni su itekako sposobni da imaju normalno, demokratsko društvo zasnovano na slobodi. A i taj bauk tzv. islamizma treba demaskirati, a najbolji primjer pružaju Muslimanska braća u Egiptu koji se u medijima tretiraju kao neka dežurna barbaroga. Prvo revoluciju u Egiptu niti su započeli niti su vodili niti imaju najveći utjecaj Muslimanska braća, Oni jesu učestvovali u protestima, zajedno uz niz ljevičarskih i liberalnih organizacija (u kojima se nalazi i značajan broj političara i pojedinaca iz koptske – kršćanske zajednice), ali ubjedljivo najveću snagu protestima su dali omladinski pokreti nastali na Facebooku, kao što je “Omladinski pokret 6. april”. Interesantno je primjetiti da se ime ovog (istinski ljevičarskog) pokreta na FOX-u ili CNN ili čak medijima na našem jeziku tek onako usput pojavljuje. A što se tiče Muslimanske braće u Egiptu, oni su prilično evoulirali u svojim stavovima i njihova politička filozofija je daleko umjerenija od zvanične državne ideologije u Saudijskoj Arabiji ili Jemenu ili klero-diktature iranskih mulla. Iako osobno ne podržavam političko organiziranje na religijskoj osnovi a i protiv sam zloupotrebe religijskih osjećaja u političkoj utakmici, u ovom slučaju se ipak može postaviti principijelno pitanje da ako već postoje demokratske stranke, i ako one u zapadnim medijima ne izazivaju strah, zašto onda ne bi mogli postojati i njihovi ekvivalenti u drugim abrahamskim denominacijama.

I kada se skine sva ta propagandistička koprena sa naših očiju, jasno se može shvatiti da je sustavima zasnovanim na autokratiji i ne uvažavanju pojedinaca konačno i nepovratno isteklo vrijeme. Informatičko – tehnološka revolucija je uklonila i posljednji bastion – kontrolu informacija, preko kojeg su se održavali autokratije. Internet i facebook su doprinijeli da svako, uz korištenje minimalnih resursa i troškova, može reći šta želi, da može iznijeti svoje mišljenje i da sa tim stavovima može doprijeti do ljudi. Tako je informatičko – tehnološka revolucija ne samo počela slamati snagu autokratija i sukladno sa tim autokratskog razmišljanja, nego općenito ugrozila stabilnost ustaljenih dogmi, koje su sprečavale razvitak slobode savjeti i slobode spoznaje. Ovaj pokret će se nesumnjivo proširiti i van okvira “arapskog”, prvo na neposredno okruženje i moguće je da će Iran kojim čvrstom rukom upravlja oligarhija mulla, pod oblandom klerikalnog šiizma, ponovo osjetiti revolucionarna gibanja kao što se to desilo nakon zadnjih predsjedničkih izbora.

Vjetrovi promjena će tako pomesti autokratske režime i autokratski način razmišljanja, koji se zasniva na načelu jedna nacija – jedna država – jedan vođa – jedan bog. Navedeni izraz (koji se može naći na facebook stranicama koje podržavaju sirijski režim Asada) o jedinstvu kao opravdanju za autokratiju i korupciju je ne samo neistinit i neodrživ, nego je i blasfemičan. Na ovom svijetu ne postoji osoba čija bi želja i riječ trebali biti bespogovorni zakon i vrhunac “pameti”, pa je samim tim i teorija o jednom vođi koji je uvijek u pravu i koji se sluša i čije se želje ispunjavaju neodrživa. Taj autokratizam se ne primjenjuje samo u visokoj politici na državnom nivou, nego se može vrlo lako sa ubitačnim posljedicama ispoljavati i na nižim nivoima u strankama, privrednim kolektivima, javnim institucijama itd... Gdje god ima pojedinaca koji boluju od prepotencije, arogancije, pokondirenosti, koji su bolesno ambiciozni ili koji samo liječe svoje komplekse mogu se osjetiti kliseje autokratije. Ljudi moraju već jednom shvatiti da ne postoje očevi nacija i spasitelji naroda, jer takav način razmišljanja vodi u neumitnu propast. Danas smo svi na prekretnici, ili će se krenuti putem slobode ili će se ostati u slijepoj ulici autokratije i autokratskog načina razmišljanja.

1.23 Interes ili vjerovanje

U antičkom periodu, a posebno kod praktičnih Rimljana, ljudi su imali vrlo pragmatična shvatanja o vjeroizražaju pojedinaca. Pošto je postojalo mnoštvo bogova i vjerovanja, ljudi su uzimali one bogove za bogosluženje i za molitvu od kojih su očekivali koristi u konkretnim slučajevima, pitanjima i u krajnjem slučaju problemima. Pa su se tako seljaci molili bogovima plodnosti (npr. kod nas često Silvanu) da dobiju dobar urod, vojnici bogu Mitri ili Marsu, zaljubljeni Veneri, mornari Posejdonu ili Neptunu... itd. I to se nije krilo ili zamagljivalo nekim apstraktnim odnosom, jer je u tom odnosu čovjeka prema metafizičkom bilo manje licemjerja. Jednostavno, ako neko božanstvo nije ispunilo vaša očekivanja, vi ga jednostavno izbacite ili zamijenite sa drugim od kojeg očekujete ono što niste dobili od njegovog prethodnika. Jedini izuzetak su kućna božanstva, ali ona uostalom predstavljaju metafizički odraz predaka pojedinca, pa se i ne mogu analizirati u ovom smislu. Sa uvođenjem dominacije abrahamističkih denominacija u ranom srednjem vijeku u Euro-mediteranskom svijetu situacija se drastično mijenja. Abrahamističke denominacije, odnosno njeni eksponenti, svoje dogme tretiraju kao apsolutnu istinu, pa se samim tim pozicioniraju i kao vladajuće ideologije. Sve abrahamističke denominacije sebe formalno tretiraju kao monoteističke, kako bi se postavile na višu, superiorniju ravan u odnosu na prethodni režim politeističkih religioznih formi. Time se pokušavaju predstaviti kao evolutivno naprednija spiritualna i religijska misao. Naravno, ovo formalno određenje je prilično diskutabilno, i podložno razložnoj kritici koja razbija tu uvriježenu floskulu o monoteizmu Abrahamizma. Pojedine grčko – rimske filozofske

škole koje pripadaju eklektičkom svijetu antičke Europe i Mediterana su mnogo više monoteističkije od bilo koje abrahamističke denominacije.

Upravo zbog toga utjerivanja načela apsolutne istine (gdje je zaustavljen proces dalje Spoznaje, slobode savjesti, kreativnosti i promišljanja) koje se mora primjenjivati sa jedne strane, a sa druge prirodnog (instiktivnog) stanja čovjeka koji se bori za sebe i svoje interese razvilo se u priličnoj mjeri stanje religijskog i spritualnog licemjerja. Zato se i pojavila ubjedljiva većina „vjernika“ koja traži samo praktični interes od toga, ali to sakriva iza mimikrije bogoslužjenja i vjeroslužjenja. Oni bi se mogli podijeliti u dvije skupine :

1. Svjetovni, svagdašnji interes u smislu dobivanja pozicije, materijalne koristi, određenih socijalnih, ekonomskih, političkih, društvenih i sličnih privilegija na osnovi vanjskog ispoljavanja (ne rijetko i u agresivnoj, upadnoj pa i nasilnoj formi) vjersko – religioznog. Ovo se manifestira gotovo uvijek u obožavanju i održavanju nekih obrednih i formalnih stvari, bez ikakve suštine. Naravno, često je povod ovog tipa religioznosti i strah od gubitka socijalne, finansijske, društvene ili neke druge pozicije. Ovaj vid religioznosti se uvijek ustanovljava u društvenim i političkim jedinicama u kojima dominira određena ideološka konstrukcija zasnovana na religiji. Primjera za ovu skupinu je veliki broj, kao npr. kada se određene kulturne manifestacije datumski pomjeraju tamo – vamo jer se želi „poštivati“ svetost određenog perioda, a ustvari se neko ne želi zamjeriti enormnim pijankama koje prate određenu manifestaciju službenom i moćnom religijsko – ideološkom establishmentu. Zatim primjer bivših komunista koji su sada u prvim džamijskim i crkvenim safovima i redovima i veći su abrahamisti i od samoga svećenstva. Ne treba misliti da su naši preci prelazili na abrahamske denominacije jer su shvatali spiritualnu dubinu, nego su jednostavno to radili iz svagdašnjeg interesa (manji porezi i određene društveno – ekonomske i političke privilegije za vrijeme Osmanskog Carstva) ili su na to prisiljeni nasilno (u našem slučaju domaći vladari koji su postajali kršćani pa su bezuvjetno pokrtili i narod sa kojim su vladali, ili je riječ o klasičnom osvajanju). Naravno, upadljiva je uporedba i sa vremenom vladavine KP/SK, kada su mnogi postajali članovi Partije iz čistog interesa, bez obzira da li uopće stvarno prihvatili komunistička i socijalistička uvjerenja ili ih željeli shvatiti i primjenjivati. Zato je i razumljivo da je čak 10 % stanovnika BiH bilo u članstvu Partije, što je stvarno enorman broj. Kada je interesa nestalo, Partija se raspala a njeno članstvo se u većini razlilo u druge stranke, u kojima imaju liderske pozicije. Trenutni lideri svih bitnijih političkih stranaka u BiH (u oba njena entiteta, svim kantonima, gradovima i distriktima) su bili članovi SK BiH (i to ne obični).

2. Duhovni interes u smislu da se se vjeruje samo kako bi se nešto dobilo (opet čisto svagdašnjeg oblika) ili iz straha. Znači i ovaj duhovni interes je vrlo sličan prvom svjetovnom interesu jer se zasniva na utilitarnom ili fobijskom elementu čovjekovog življenja. Znači čovjek ne vjeruje u Boga, jer je to spoznajna činjenica, nego se moli Bogu kako bi bi nešto dobio ili kako ne bi bio kažnjen za nešto. Znači i ovdje nije riječ o tome da li se VJERUJE, nego o tome da li se MOLIL... Razlika između VJEROVATI i MOLITI je velika. Oni koji se samo MOLE (u narodu nazivani bogomoljci) su u poziciji interešdžija i nimalo se ne razlikuju od prve skupine, izuzev da se smatraju (naravno potpuno pogrešno) izdignutim iznad njih i moralno superiornim. Mahanje strahom je isto tako veliki činilac u formiranju ove skupine. Pa se tako postaje tkz. „vjernikom“ jer je neko napunjen strahom o paklu, paklenskim mukama i sličnim glupostima. Zar je Bogu potrebno da nekoga plaši paklom da bi u njega vjerovao i zašto bi to uopće radio... to nema logike. Ustvari, činjenica je da su ljudi ti koji druge ljude plaše paklom. U ovu skupinu spadaju i instant – „vjernici“, odnosno osobe koje su nekada pripadale kriminalnom miljeu, a odjednom su postali „vjernici“ i to po pravilu najekstremniji, jer time žele se oprati grijeha. Ne treba težiti da se grijeh opere, nego da se grijeh ne desi. U ovu skupinu spadaju i simbolisti, odnosno oni koji svoje tzv. bogoslužje i vjeroizražaj povezuju sa određenim simbolima koje strukturalno uvezuju sa pojedinim abrahamističkim denominacijama. Za njih mahanje simbolikom i upadno, vanjsko izražavanje simbola postaju glavni sastojak u poimanju toga šta je to religijsko određenje. U ovom slučaju može se potpuno otvoreno govoriti o surogat – idolopoklonstvu.

Vjerovati znači primarno učestvovati u spoznajom procesu, kreativnosti, radu, koristiti „alate“ (u prvom redu naš razum, ali i čitavo naše tijelo), a ne zakopati se u obredno otaljavanje, metafizičko nadmudrivanje, konstatno moljkanje, utopiti se u baruštinu straha ili u nasilje kako bi se drugome nametnulo svoje viđenje apsolutne istine, praćeno uvijek i sa razvijanjem barjaka simbolike.

1.24 Bolesnik na Lamanšu

Kada je duboki dekadens zahvatio Osmansko Carstvo u toku XIX. st. (iako je samo opadanje započelo i ranije), uobičavalo se ovu imperiju nazivati Bolesnikom na Bosforu. Iako je i u XIX. st. Carstvo sa prijestolnicom u Konstantinopolisu (službeni naziv grada i za vrijeme vizantijskih vasilusa i osmanskih sultana) još uvijek stvarno ili formalno vladalo zemljama na tri kontinenta, simptomi njegove bolesti su bili vrlo vidljivi (često preživljavajući samo zahvaljujući suparništvima tadašnjih velikih sila), pa je i metafora Bolesnik na Bosforu u kontekstu XIX. st. potpuno razumljiva. To Carstvo je pokušavalo

da se zalijeći nizom reformi, koje ipak nisu bile takvog tipa da su mogle eliminirati uzrok bolesti, nego su samo privremeno sanirale posljedice. Zato je ova bolest nagrizala sve segmente Carstva i na kraju ga dovela i do brzog gašenja za vrijeme turske, kemalističke revolucije, koja je bila završna, logička i prirodna posljedica.

Od kako znam za sebe, kruži priča o velikoj, moćnoj ujedinjenoj Europi, koja se predstavlja kao raj na zemlji, vrhunac postojanja zapadnoeuropske civilizacije. Pošto sam po svome dubokom uvjerenju pristalica velikih ujedinjenih i otvorenih svijeta, počevši od Rimske Republike pa nadalje, a ne uvijek posvađanih liliputanskih tvorevina koje su često i šizofrene, pune kompleksa i uvijek nečim frustrirane (sa manijom sopstvene veličine i sopstvenog značenja), razumljivo je da mi je ideja o ujedinjenoj Europi bila privlačna. Nadao sam se da ta Europa neće biti ograničena da će obuhvati i mediteranski svijet, koji je bio žarište nastanka civilizacija koje su oblikovale sjevernu Afriku, Europu i Aziju do granica Indije i Kine.

Međutim, želje su jedno, a stvarnost je drugo. Vidljiva kriza i sve ovo što se događa na prostorima nečega što se danas naziva Europska Unija samo potvrđuju da nije riječ o nekom prolaznom problemu, nego o suštinskom i strukturalnom oboljenju koje je dobro metastaziralo na tijelu Europske unije, njenih država, njenih društava i njenih institucija.

Uzroci dekadencije Europske Unije su višekratni, u prvom redu riječ je o potpuno neadekvatnom ekonomsko – društvenom sustavu. Prvi uzrok je uvođenje, promoviranje i nametanje neoliberalnog sustava u vrijeme Ronalda Regan i Margaret Tačer. Tako je taj neoliberalni pohod namjerno i u kratkom roku rušio ruzveltovsko uređenje (u USA, koje je dodatno razvio Lindon Džonson) i socijalnu državu (u Zapadnoj i središnjoj Europi), da bi se u slučaju Istočne i jugoistočne Europe pretvorio u ekonomsko – političko zaposjedanje u maniri kolonijalističke politike sa kraja XIX. st. O neoliberalizmu, kao posljednjem stadiju razvitka kapitalizma i svim njegovim pogubnostima sam ranije dosta napisao, pa nema potrebe za dodatnim općenitim elaboriranjem. U slučaju Europske Unije ekonomske posljedice neoliberalizma su blago rečeno katastrofalne, i to se ne održava samo na primjeru Grčke, Italije, Portugala, Irske, Španije, nego i na primjerima velikih članica kao što su Britanija i Francuska koje se isto suočavaju sa enormnim dugom i ekonomsko – socijalnim slomom. Ali nisu neoliberalizam i instiktivna, nerazumska i bezkrupulozna pohlepa njegovih eksponenata oličenih u velikim špekulacijskim bankama i korporacijama pojeli Europsku Uniju, nego i USA. Zar se ovih dana i USA ne suočavaju sa problemom otplate nagomilanog deficita, koji teško nagrižena privreda ne može tek-tako vraćati. Propagandna mašinerija špekulacijskih lobija je proglasila Grke za najveće ljenivce na svijetu, koji sada moraju otplaćivati svoj

nerad. Naravno, kako je kriza uznapredovala tome društvu „ljenivaca“ su se pridružili Italijani, Španci, Portugalci, Irci, Britanci...itd... za koji mjesec će Europska Unija od neoliberalnih propagandista biti proglašena Unijom Ljenivaca. A ako i USA bankrotiraju, onda će čitav Zapad postati utočište lijelih ljudi, bar po obrascu priče koja se namjerno širi u masama. Stvarnost je sasvim drugačija, krediti koji su dijeljeni su samo korišteni i zloupotrebjeni od strane neoliberalnih špekulativnih financijskih institucija, banaka i korporacija. Obični Grk u jednom koruptivnom društvu, jedan Italijan u jednom polumafijaškom uređenju nisu imali skoro nikakve koristi od toga novca. Kakve su to koristi od špekulantskog neoliberalnog kapitala i imperijalizma imali britanski studenti, pa da se uvode radikalne restrikcije na sustav obrazovanja u Britaniji. Naravno, nikakve kao ni njihovi irski susjedi. Sve su pojeli špekulanti koji su davali novac i špekulanti koji su uzimali novac. O razvojnim i kreativnim programima nije bilo govora. Naravno, sada taj novac treba vraćati i breme njegovog povrata je prebačeno na leđa običnih ljudi. Austeritety mjere koje nameću tzv. financijske institucije služe samo da se u potpunosti smanji suverenitet građana određenih zemalja, i oni pretvore u neku vrstu kmetova XXI. st. Tako će stvarni ljenivci koji ne izlaze iz svojih ofisa u kojima samo smišljaju kako profitirati što lakše biti neka vrsta modernih feudalaca, stvarnih moćnika i upravljača. Zastrašujuća je činjenica kako upravo ti špekulantski financijski lobiji, po preko raznoranih fondova, banaka i institucija (koje u potpunosti kontroliraju) sa neviđenom hladnoćom i arogancijom određuju tzv. kreditne rejtinge i resursne potencijale određenih zemalja. Tako se čitave države u službenoj korespondenciji proglašavaju kao „junk“ (smeće). Tu sudbinu da izgubi suverenitet i da se preda pohlepi onih koji su izazvali krizu je prije Grčke već učinila Irska. Dok su je crpili i davali kredite, Irskoj se tepalo kao keltskom tigru, a sada je isti ti tzv. „financijeri“ proglašavaju smećem. I zato izbijaju pobune, zbog nepravde i okupacije sopstvenih zemalja a ne zbog toga što neko želi da sačuva svoje privilegije. Kao antičar, znam da se i u vrijeme najgorih rimskih careva kao što su Tiberije, Kaligula i Neron pazilo da se rješavanje određenih ekonomskih kriznih situacija ravnomjerno rasporedi, a ne da masa bude ta koja će najviše ispaštati.

Neoliberalizam nije samo ekonomski, nego i društveni i politički poredak, jer kako bi omogućio svojim špekulantskim pobornicima enormni profit, uz što je moguće manje rada, zalaganja, kreativnosti i umijeća, trebalo je stvoriti takvu društvenu atmosferu u kojoj je to moguće i ostvariti. Političke strukture su stavljene pod punu kontrolu, pa je tzv. demokratski proces ustvari samo obična predstava. Tu fasadu kao neke iluzije održava utrka dvije glavne EU opcije, socijalističko-socijaldemokratske i konzervativno-narodnjačko-demokršćanske koje su već odavno obični puppit on the left i puppit on the right. Ko god od njih da pobijedi, neće ništa suštinski uraditi, neće ništa promijeniti, izuzev nekog šminkeraja i naravno širenja austeritety mjera kojim neoliberalni špekulanti

postaju sve bogatiji, a masa sve siromašnija. Činjenica je da je u zadnje dvije – tri decenije europska politička elita poglavito sastavljena od neodlučnih mediokriteta, birokratskih aparatčika, dobro uhljebljenih nevizionara koji samo otaljavaju posao, korumpiranih pohlepnika bez ideala i ideja, onih koji imaju neke svoje čisto prozaične agende i razloge za bavljene javnim poslovima i na kraju od uspješnih spin – majstora. Većina je u potpunosti bezlična.

Prozvodnja se preselila, radi nižih troškova, u Kinu i Indiju, čime je i radna etika počela opadati kod običnih stanovnika. Forsirala se i turbo – marketinška i ekstra-potrošačka nekritička kultura, obrazovni i naučni sustav je zbrisan, a degenerisana je sposobnost kritičkog i spoznajnog zaključivala. Mediji su u potpunosti stavljeni samo u službu etabliranja i funkcioniranja neoliberalizma. Da je sloboda informiranja zapala u čorsokak u tome, dovoljni pokazatelj je i trenutna Murdoch afera. Rupert Murdoch, medijski magnat na engleskom govornom području, je antiteza onoga što se zove sloboda štampe. Murdoch preko svoje News Corporation kontroliše veliki broj printanih i elektronskih medija (između ostalih i snačne holivudske filmske studije, The Times i FOX mrežu), preko kojih je praktično mogao manipulirati javnošću. Ovaj samozadovoljni gospodar medijskog prostora nije se libio ničega kako bi održavao i kontrolu i profit. Tako su njegovi novinari (da li se uopće tako mogu i nazivati) hakirali brojeve telefona hiljadama ljudi od članova kraljevske familije do familija žrtava terorističkih napada i napada manijaka, kako bi došlo do informacija koje bi mogli senzacionalistički objaviti i naravno na tome zaraditi. To je naravno izašlo u britansku javnost, koja je konačno postala svjesna da je u zemlji koja se diči višestoljetnom tradicijom slobode pristupa informacijama, to obična ideologizirana floskula. Dovoljno je pogledati samo zaprepaštujući listing medija (na http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_assets_owned_by_News_Corporation) koje kontroliše Rupert Murdoch da se shvati koliku monopolsku moć on svojim rukama ima, i kako je o demokratiji u takvom društvu uopće izlišno govoriti.

Pojedine zemlje nemaju samo ekonomsko – socijalne probleme, nego su najboljoj tradiciji politike divide et impera oživjeli i sukobe na jezičkoj, etničkoj, nacionalnoj, religijskog i kakvoj već podjeli. Primjer Belgije u kojoj se sukobljavaju Flamanci (govornici dijalekta nizozemskog) i Valonci (govornici dijalekta francuskog) je najbolji ilustrant. Ova zemlja još nema vlade na državnoj razini (uporedba sa nama je besmislena, jer kod nas vlada dvodecenijski cirkus, pa je ovo normalna situacija), a radi gluposti poličara se gubi dragocjeno vrijeme za suštinske reforme i promjene, a ne za prepucavanje tipa ko je stariji i ko je prvi došao. Kriza naravno produbljuje stara ksenofobna uvjerenja, pa se i eksperimenti stvaranja multikulturnih društava proglašavaju propalim (vidjeti pod Angela Merkel). Pa normalno da su propali, jer su europska društva

tu svoju multikulturalnost bazirala primarno na potrebi uvoza jeftine radne snage, a ne stvaranja novih društava. Zato nije bilo apsolutne nikakve strateške politike integracije i kulturizacije, i useljenici su odvajani u geta. Elita nije uopće marila za ono što se dešava ispod nje.

Veliki problem po Europsku uniju, koji je na neki način isto doprinio generiranju krize, jeste odnos prema onome što se može nazvati nezapadnjačko područje. Kada se Istočni blok ugasio i kada su napušteni modeli državnog i samoupravnog socijalizma, te istočnoeuropske i balkanske zemlje su „pružile ruku“ suradnje i kooperacije Zapadu. Umjesto zajedništva, špekulanti sa Zapada, kontrolišući zapadne vlade, su metaforički rečeno „odgrizli“ tu ruku, i pretvorili to područje u zonu kolonijalističkog ponašanja. Lokalni ratovi su praćeni borbom za interese establishmenata europskih „velikih“ nacija (npr. u slučaju ex-YU britansko-francuska osovina je podržavala Miloševićevu politiku do 1999, a njemačko-austrijska Tuđmanovu). Istok i Balkan su bukvalno pljačkani, industrija je samljevena u paramparčad, domaće kompanije su nasilno ugašene ili im je smanjena moć kako ne bi predstavljale konkurenciju. Sa istoka je tekla i rijeka bijelog roblja, pa je prodato na milione žena i djece. Sve financijske strukture su u potpunosti u rukama stranih centara moći, u našem slučaju poglavito u rukama austrijskih banaka. Za klasični kolonijalni položaj ne treba optuživati austrijski ili neki drugi narod, jer tamo obični Austrijanac nema baš neke koristi od toga što nas banke sa sjedištem u Beču tretiraju kao krave muzare. Za naš status krava muzara koje imaju pravo da muču u nacionalno, religijsko, etničkom stihu i ritmu i mašu raznovrsnim i raznobojnim zastava, krivi su naravno neoliberalni špekulanti, ali i naše neodgovorne poglavice. I onda su tu predstavnici kilave Europske Unije kao Doris Pack (imamo mi dovoljno naših nena i baka da nas savjetuju) ili naturalizirani Europejac Jelko Kacin koji dolaze kao neki postmoderni šamani sa vremena na vrijeme da nas očaraju nekim euro-intergracijskim mantrama, koje onda kao recital ponavljaju svi naši mediji. A te mantre su vrlo jednostavne i otprilike izgledaju kao blablabla...truć...muć. Više smislenosti ima u Severinim pjesmama koje joj je napisao Goran Bregović, nego u formaliziranim riječima euro predstavnika (od izaslanika do visokih predstavnika i njihovih činovnika do raznih ambasadora) koje se ponavljaju kao pokvarena ploča. Kao da ljudi nemaju svoje oči da vide šta se to stvarno dešava sa Europskom Unijom... Ali i imperijalni duh i želja da se odvrati pažnja od unutarnjih problema, još uvijek nazale svoje mjesto. Isklompleksirani Sarkozy je tako uvukao prvo Francusku, a zatim i dobar dio NATOa i EU u pohod na Libiju, sa čijim je liderom do samo godinu dana razmjenjivao srdačne poruke. Svima je jasno da je ovaj besmisleni rat u kojem ne može biti pobjednika uzrokovan željom za kontrolu nad izvorima nafte i gasa. I dok pojedine članice, pa i sam Europska Unija gubi suverenost i pada pod vlast špekulantskih postmodernih neoliberalnih pohlepnika i

njihovih lobija, dok pojedine vođe njihovih nacija sebe doživljaju kao surogat - reinkarnacije Napoleona, Dizraelija ili Bizmarka, nad Europom se nadvija oblak nadiruće Kine, pa i oblačić Rusije. Putinovska Rusija koristi svoje energetske rezerve da ucjenjuje manipulira Europom, i to dosta uspješno. Dobar primjer pruža projekt rusko-njemački korporacijski projekt Nord Stream, koji je ustvari ruski primarni strateški interes u procesu ovladavanja Europom. Dobar dio ključnih menadžera sa njemačke strane u ovim rusko-njemačkim kompanijama su ustvari bivši agenti STASIja, bivše istočnonjemačke tajne službe

http://en.wikipedia.org/wiki/Stasi#Stasi_officers_after_the_reunification Kineski utjecaj, radi enormne ekonomske, političke, inventivne, razvojne, kulturne i historijske snage ovog giganta koji neprekinuto postoji već 3 i po milenijuma, je srazmjerno tome i jači. I kako vrijeme bude prolazilo Kina će zajedno sa Indijom zasjesti na tron svjetskih dominusa, sa Europskom Unijom ili onome što bude ostalo od nje u dubokom zasjenku.

Nesumnjivo je da su dekadencija i kriza Europsku Uniju doveli u takvo stanje da se i ona može nazvati Bolesnikom na Lamanšu. Da bi se ona spasila, ne može se samo pričati privremenom saniranju posljedica, i uvođenju austeriteta mjera koje će samo ubrzati smrt pacijenta, potrebno je udariti u samo središte i uzroke dekadencije i krize. Naravno takav duboki operativni rez u društvene, ekonomske, političke i kulturne odnose i strukture će morati biti bolan, ali je jedino rješenje da Europska Unija ubrzo ne doživi sudbinu Osmanskog Carstva. Naravno, *conditio sine qua non* svih tih zahvata je da se konačno i zauvijek odbaci model neoliberalizma kao dominantnog ekonomskog, društvenog, političkog i kulturnog činioca.

1.25 Svoje damo, tuđi hoćemo biti

Svaki naš dan, svako naše djelovanje, svaki naš korak zadnjih decenija življenja je opterećen velikim riječima kao što su država, suverenost, nacija, narod, sloboda, nezavisnost, otcjepljenje, ujedinjenje, jedinstvo, pravda, ljudska prava... itd. Tolika je kontaminiranost prostora oko nas sa ovim izrazima da su nedvojbeno doživjeli devaluaciju. Nikada se nije više mahalo zastavama svih mogućih boja, dizajna, štihova. Nikada se nije više klelo i ljubilo u historijske ili povijesne ili istorijske grbove niti se borilo za njih. Nikada nije bilo više patriota nego zadnjih decenija. Nikada se nije više volio svoj narod tako što se mrzio onaj drugi... Nikada ranije nije bilo više ljudi koji su papagajski ponavljali „interesi moga naroda...“ i „borim se za interese moga naroda“. Nikada se više nije čeprkalo po historiji, istoriji i povijesti, pa se pronalazili legendarni pretci. Zahvaljujući njima sada znamo da su mali liliputanski narodi koji prebivaju negdje

između Jadrana i Dunava ustvari genetski pretci svih rasa od Aboridžina do Eskima, i stvaraoci svih mogućih i nemogućih civilizacija i kultura... čak i Atlantide.

I sada kada smo obogaćeni saznanjem o tolikom broju patriota da rekapituliramo stanje našeg digniteta. Kada se proviri iza te dimne zavjese sastavljene od razvijenih barjaka, zastava, teških riječi... čovjek postaje svjestan te ublehe zvane „borba za svoj narod“. Ulaziti u analizu preddejtonskog i postdejtonskog „patriotskih“ epoha bi bio i prevelik zalogaj za jednu malu analizu koju može podnijeti obični članak. Ustvari dati će samo dio primjera koji mogu slikovito i precizno prikazati da sada živimo u epohi kada smo izgubili ne samo stvarnu suverenost i slobodu, nego i svoj nacionalni ponos i dignitet.

Dok smo se zaklinjali u interese naroda i država, našu industriju i privredu je oduvao tajkunski, korupcionaški i špekulantski tajfun, uz naravno oduševljenje naših stranih gospodara koji stalno govore da za nas visoka privreda nije, nego se zadovoljimo malim preduzećima. Samo klasični izdajnik ili totalna budala mogu povjerovati u to da mi nismo stvoreni da imamo velike korporacije i privredne konglomerate. O tome da našim životima vladaju strane banke, i da svaki naš novčić prođe kroz njihovu mašineriju koje rade šta hoće i kako hoće, je izlišno više i govoriti. Monopolske državne firme kao elektroprivrede i telekomi su sada ustvari suština izborne borbe, jer je to najvažniji plijen za koje se bore raznorazne interesne skupine i klike koje se danas nazivaju strankama i partijama. O slomu obrazovanja, zdravstva, poljoprivrede je bezpredmetno i raspravljati. Dok usta ispiramo šatro patriotskim zanosom, za sada smo jedina zemlja u Europi sa legaliziranim protektoratom. Naš protektor (nazivan Visoki predstavnik) ima pravo da samovoljno donosi zakone, ima pravo da ukida pojedine vlade, smjenjuje koga hoće i kako hoće (makar to bili i izabrani dužnosnici) a da nisu prošli sudski postupak, čak suspendira odluke naših institucija od raznoraznih komisija do sudova. O kakvoj mi to suverenosti govorimo, i zašto onda uopće postoje izbori, parlamenti i vlade...

I dok uživamo gledajući sise Kim Kardashian na našim portalima ili liječimo svoje liliputanske komplekse i frustracije i to na istim portalima psujući mater balijsku, vlašku, šokačku, ustašku, talibansku, četničku, šiptarsku, komunjarsku, fašističku... naš novac i naši resursi nestaju u močvari neoliberalizma, stranih gospodara i domaćih korupcionaša. I zato nas nije briga što jedemo smeće (vidjeti odličan članak Eldara Dizdarevića u zadnjem broju Dana, str. 48) i što učestvujemo kao zamorčići u projektima eugenističkih centara moći. Bitno je to da li su oni koje smatramo našima udarili jače po tintari „anamo one“.

Neki će se poradi svoje uljudbe pozivati na Njemačku i čitavu Srednju Europu, kao svoga spasioca od „anamo onih“ koji stoje kao stalna istočna, azijatska, orijentalna, vizantijska, turko-balkanska opasnost na njihovom predziđu (*antemurale*) kojom brane uljudbeni

svijet, jer je njima kultura genetski usađena. A onda je taj njemački spasitelj uzeo pod svoju kontrolu telekom, austrijski banke a mađarski (iza kojih ustvari stoje ruski vizantološki lukavci) INU. Zato bježe od toga balkanskog, poganog u zagrljaj „Huntingtonovskog zapada“, kome će dati i zadnju kap krvi i znoja, i svoj zadnji novčić. Naravno hoće i „treći“, kako bi bili isti kao „prvi, tolerantni, temeljni“ i „drugi, junački, domačinski“.

Ima i onih kojima je sjećanje na 1389. tako svježe, kao da se to jučer desilo... i kojima u baštama još rastu kosovski božuri. Nema te zemlje iz vizantijske kulturne ekumene kome se neće prodati ili dati sve što se ima, jer im i pored silnog, genetskog, nebeskog junaštva ipak trebaju spasitelji od onih koji su za činiju masti izdali „veru praedovsku“ i onih koji su lukavi Latini. Zato oni za svaki slučaj imaju dvije republike i to jednu (49postotnu) sa jedne strane Drine, drugu (85postotnu bez 15postotnog Kosova) sa druge strane Drine. Naravno i pored toga što su nakon ratova dobili dvije republike, u srcu im je ustvari jedno carstvo i to ono Dušanovo, kojem uzgred rečeno Beograd nije uopće pripadao. Naravno, nema te banke kiparskopravoslavne braće u koju se neće skloniti patriotski, rodoljubivi novac.

Treći opet imaju svoje furke...prvo na Irance, onda na Malezije, pa na razne Arape od Saudije do Gadafija... i naravno na „majku zemlju“ Tursku da ih štite od onih inovjeraca koji za sebe uzeše 49 % i onih „inovjeraca“ koji hoće još da dobiju i „treći“. Zato se oni koji se najviše upinju da pokažu kako im je stalo do zemlje Bosne, najviše i ponose sultanom El Fatihom, koji je uzgred na prevaru napao srednjovjekovnu bosansku državu, prekršajem zakletve ubio posljednjeg kralja, pobio i raselio dobar dio njenog stanovništva, uništio bosansku državu pretvorivši pola njene teritorije u svoju pokrajinu. Podsjeća li vas ovo na nekoga i nešto?. I onda je trebalo čekati stoljećima dok 1943. nije stvorena moderna BiH država. Naravno, ne treba im te sitnice spočitavati jer je ipak riječ o genetskim promotorima tolerancije, pa su oni El Fatihu ne samo sve oprostili nego će u njegovu čast podići česmi i česmi.

Ima i onih koji će vrlo teško izvući iz stražnjica brončanih kipova Klintona (šta kada Jenkiji jednom odu sa Balkana). A šta reći o onom „mirnom“, „tolerantnom“, „vrijednom“, „poštenom“ (ne bi oni ukaljali ruke korupcijom ni kriminalom... nema toga), „proevropskom“ narodu koji u zadnjem ratu svojim susjedima ništa nije nudio i koji se ne osvrće na svoje đetiće koji su bili ratni zločinci i koji su optuženi za genocid. Oni ipak imaju izvrsne ceste i pruge koje smo mogli vidjeti u jamesbondovskom filmu „Casino Royale“. Jedino ih možemo pitati kako ide učenje ruskog, jer je logično da stanovnici tople, mediteranske obale Rusije znaju ruski. O naturaliziranim, podalpskim Europejcima ne treba ništa reći... o njima je dovoljno rekao Željko Pervan.

1.26 Deklaracija

Bosna i Hercegovina je zemlja koja je nažalost podijeljena po religijsko - "nacionalnim" linijama i pod kontrolom kolonijalne uprave stranih neoliberalnih bankarskih, korporativnih, trgovačkih i drugih lobija. Uz neviđenu eksploataciju naše zemlje i izrabljivanje naših ljudi, jedan od problema koji se već dvije decenije nadvija nad našim glavama je potpuno uništavanje našeg znanstvenog/naučnog, obrazovnog i vaspitnog/odgojnog sistema/sustava i njegovo dalje destruiranje. Riječ je o projektu, kojim se na najbolji način slabe naše odbrambene sposobnosti, kako bi se na lakši način situacija i čitave zajednice držale pod efikasnom kontrolom. Ruiniranjem obrazovanja i vaspitanja ideologija neoliberalizma ideološki kontaminira čitave zajednice, umanjuje se njihova moć samostalnog i samosvjesnog djelovanja, i tako one postaju tržište za ostvarivanje novčanog profita, neograničeno i ubrzano izvlačenje resursa ili ih pretvarju u bezličnu masu kojom je moguće manipulirati kao "olovnim vojnicima" ili pijunima na šahovskoj ploči. Istovremeno se forsira i malograđanska kultura neoburžoaskog doba, kao i izrođena kvazietika klero-„nacionalizma“, a sve u svrhu održanja simbiostičke kontrole kolonijalnog establishmenta i domaćih kleptokratskih i kakistokratskih pseudo-elita. Time se potiskuju ili podređuju intelektualne sposobnosti običnog pojedinca, koji se pretvara u potencijalno tržište, potrošača i donosioca novčanog profita, a ne u svjesnu osobu sa slobodom savjesti i intelektualnog i fizičkog razvitka. Pri tome se moral i vrijednosni sustav ruiriraju i obezvređuju, a sve u svrhu zadovoljavanja najobičnije pohlepe, osobnih interesa, prevaziđenih ideologija i iskonske pohote. Opća kultura i obrazovanost se zanemaruju, jer zaglupljenost i umanjivanje intelektualnih snaga i sposobnosti ne elite, nego mase stanovništva pospješuje stvaranje poslušnog i nekritičkog potrošača, izvora resursa ili sljedbenika vladajuće ideologije. Naučni i tehnički razvitak iz sfere javnog interesa prelaze pod vladajući okvir neoliberalnog društva i umjesto da kreiraju tržište što im je primarna i stvarna namjena, oni se moraju prilagođavati željama novčanog profita, odnosno onih koji ga žele ostvariti a prema tome i samoga tržišta. Pod krinkom tzv. reforme naš obrazovni sistem, inače prilično oslabljen, je dodatno ruiniran. Stiče se i utisak da te raznorazne reforme obrazovanja nemaju baš za cilj unapređenje i progresivno razvijanje našeg obrazovno – vaspitnog sustava. Radi zadovoljavanja zadatih formi i načela (posebno onih birokratskih i ideoloških) zanemaruje se suština, a to je izgradnja savršenijeg i fleksibilnijeg obrazovnog sistema i dobre naučno-istraživačke atmosfere. Vrš se centralizacija i visokog obrazovanja i ukidanje njegove autonomije, ali i ubrzana birokratizacija neviđenih razmjera i jačanje indirektno političke kontrole. Istovremeno i dalje stare, prevaziđene strukture drže pozicije u obrazovnom sistemu ne dozvoljavajući mlađim i sposobnijim kadrovima da napreduju. Zanimljivo je da direktno ili indirektno ovakav sustav degradacije održavaju i tzv. političke stranke, ustvari obične skupine interesno (materijalno ili finansijski) povezanih pojedinaca a ne skupine idejno

ili ideološki povezanih pojedinaca. Neshvatljivo je da se iz reda onih koji se deklariraju kao lideri nacionaldemokrata ili socijaldemokrata niko nije odlučio da suprotstavi ovakvom trendu degradacije obrazovnog i znanstvenog sustava, koji je esencija budućnosti ove zemlje i ovih naroda. Da je upola energije, vremena i snage utrošeno na rješavanje problema u obrazovnom sustavu, kao što je utrošeno na borbu za kontrolu nad telekomima, viškom električne energije i medijima, situacija bi danas bila uveliko bolja. Sramota....

Zato je potrebno predložiti sljedeća rješenja kako bi se izašlo iz neoliberalne i kleronacionalne žabokrečine. Osnovni cilj bilo koje reforme obrazovanja je izgrađivanje temeljno i svestrano obrazovanog pojedinca koji je ujedno i potpuno svjestan, sposoban i odgovoran da doprinese progresu i razvitku i samoga sebe ali i zajednice općenito. Obrazovno – vaspitni ustav je glavno oruđe u izgradnji novog čovjeka, koji bi bio temelj izgradnje i daljeg razvitka socijalističke i demokratske Bosne i Hercegovine i njenih građana i naroda. Obrazovni sustav mora biti funkcionalan, jasan, fleksibilan i učinkovit. Zato se treba zalagati za autonomiju univerziteta, i promoviranje znanstveno – istraživačkog rada na svim poljima. Sustav treba stajati na stajalištu da svaki čovjek i građanin ima pravo na stjecanje obrazovanja i učešće u znanstveno – istraživačkom radu. Država mora promovirati i direktnu uvezanost privrednog i vanprivrednog sektora sa naučno-istraživačkim radom. U okviru toga se predlaže i konačno reguliranje odnosa među javnim, društvenim i privatnim obrazovno – vaspitnim i znanstveno – istraživačkim institucijama, uključujući i ponovnu akreditaciju obrazovno – vaspitnih i znanstveno – istraživačkih institucija (gdje bi se pooštrili kriteriji kako bi se dobila akreditacija). Zato se podržava i razvijanje pozitivne konkurentnosti u naučno-istraživačkom i obrazovno-vaspitnom sustavu, ali ne na neoliberalnim načelima nego na čisto stručnom i edukativnom polju. U ovom smislu se i historijsko – kulturni potencijali smatraju primarnim javnim i društvenim interesom. Radi toga je potrebno sa jedne strane obrazovne i naučne institucije osvježiti većim brojem mlađih kadrova, ali i sa druge strane cijeniti i uvažati i iskusne, nekorumpirane i nekompromitirane kadrove, koji raspolažu i sa znanjem i umijećem, ali i sa karakternim osobinama i koji su odani načelima obrazovanja i akademskog života. Potrebno je i predložiti donošenje zakonskih okvira kojim bi se ukinule administrativne zapreke koje otežavaju napredovanje mlađih kadrova, i u kojima bi ponuđene mogućnosti za znanstveni i obrazovni razvitak svih onih ko to žele. Obrazovni sistem na svim nivoima mora biti debirokratiziran i oslobođen ideološko - religijskog i nepotističkog pritiska, te stalnih zahtjeva za prilagođavanjem tržištu koje oblikuje neoliberalni lobi. Kako bi se obrazovno – vaspitni i znanstveni sustav mogao izgraditi potrebna su dodatna ulaganja. Da bi se to pitanje riješilo donijeli bi se novi zakoni kojima bi se uveo „porez za obrazovanje“, i koji bi se odnosio samo i jedino na šund, kocku, alkohol i cigarete. Taj „porez za obrazovanje“ bi bio namjenski i

ne bi se mogao upotrijebiti ni za kakvu drugu svrhu, i njime bi se punio novoformirani „Fond za obrazovanje“.

Priličnu mjeru u obrazovno – vaspitnom oblikovanju imaju mediji (TV i radio stanice, printani mediji, portali). Posebno je to izraženo u modernom vremenu „informatičke revolucije“. Kada se veliki dio informacija prima i procesira upravo iz ovog aspekta života. Činjenica je da se prema ovom pitanju mediji i javni i privatni nisu odnosili i ponašali odgovorno. Zbog neoliberalnog poretka i njegove „božanske devize“ za brzom zaradom danas se forsiraju u medijima reality i instant programi, sladunjave sapunice koje na najbolji način održavaju malograđanski mentalitet, ili pseudoznanstveni programi puni fantastike, laži, fantazija, ljudske pohlepe i klero-nacionalnih banalnosti. Sa druge strane nekadašnji obrazovni program koji se svako jutro, prijepodne i poslijepodne emitirao na TV stanicama je u potpunosti nestao, a ako i ima prikazivanja edukativnog sadržaja on se nalazi u kasnim terminima (kao da je riječ o horor ili porno sadržaju). Zbog toga se predlaže donošenje zakonskih rješenja koja bi obavezivala medije na sljedeće :

1. Javni TV operateri su dužni da ponovo uvedu obrazovni program koji bi se emitirao svaki dan (izuzev vikenda) u terminu od 8. 00 do 15. 00 sati.
2. Javne i privatne TV i radio stanice su dužne da najmanje 20 % prostora u terminu od 18. 00 do 22. 00 sati i to svaki dan posvete edukativnom sadržaju.
3. Printani mediji su dužni da najmanje 35 % svoga sadržaja posvete edukativnim, obrazovnim, znanstvenim i kulturnim temama i rubrikama.
4. Internet portali su dužni da na udarnom naslovnom prostoru osiguraju najmanje 35 % prostora za edukativne, obrazovne, znanstvene i kulturne teme i rubrike.

Prostor za ove teme se vrlo lako može osigurati znatnim smanjivanjem dnevnopolitičkog i strančarskog sadržaja, te izbacivanjem tračerskih emisija i realitija. Tako će djeca i odrasli doći u priliku da znaju više o Mariji Kiri, nego o sestrama Kardašian. Jednostavno rečeno, i mediji se moraju uozbiljiti i postati odgovorniji, jer bez toga bi bilo koja reforma obrazovno – vaspitnog sustava bila besplodna, obični pucanj u prazno.

1.27 Kriza, dogme, banke

U posljednjih desetak dana kriza neoliberalnog kapitalizma doživljava svoj katarzicni vrhunac. Ovaj prilično degenerirani oblik ustrojstva odnosa u ljudskom društvu nastao je prije 30 godina u vidu „reganizma“ u USA i „tačerizma“ u Ujedinjenom Kraljevstvu. I ovih dana proces sloma i destrukcije svoj put završava upravo tamo gdje ga je i započeo.

Nedavno je "*financial-services company Standard & Poor's*" smanjila kreditni rejting Sjedinjenih Država sa AAA na niži AA+. Tako je navodna prva ekonomija svijeta i formalno izgubila svoj potencijal za dalje zaduživanje (uglavnom od Kineza). Berzanske akcije širom svijeta su tada doživjele duboki pad, ravan onom iz prvog udara krize iz 2008. god. Dow Jones industrijski prosječni indeks, NASDAQ Stock Market, S&P 500 Index, DAX (Deutscher Aktien Index), Nikkei 225, i mnoge druge berzovne grupacije su zabilježile velike gubitke. Od tada svjetske berze izgledaju kao teren za ping – pong, gdje akcije idu *up*, pa *down*, pa ponovo *up*... i to sve u vrlo kratkom periodu, izludjujući ulagače i tako stvarajući atmosferu nestabilnosti. U prijestolnici Ujedinjenog kraljevstva izbili su nezapamćeni neredi, koji su se proširili i na ostale gradove. Sama pobuna je izbila i vođena od strane poglavito kriminalnih i polukriminalnih skupina, ali i pored toga njeno izbijanje i posebno njen intenzitet su direktna posljedica funkcioniranja neoliberalizma. Velika nezaposlenost, razvijanje i odvajanje tzv. obogaćene elite, postupno gušenje pozitivne kulture, sustava vrijednosti i morala te način sticanja bogatstva su produbili socijalne razlike i uklanjali skrupule iz života običnih ljudi. Šta drugo očekivati od slabo obrazovane omladine, koja je usto nezaposlena i vaspitavana na žutoj štampi, Big Brotheru i zatucanosti nego da se preobrazi u lumpenproletersku rulju. Taj sustav je stvorio i previše autsajdera i onih koji se osjećaju marginalizirano i da su odbačeni od glavnog mainstream društvenog procesa. I tako europski gradovi postaju bojišta kao u nekim apokaliptičnim filmovima. I dok britanski avioni bombardiraju Tripoli, za to vrijeme sami Britanci uništavaju svoje gradove. Ipak je potrebno naglasiti da kriza ne pogađa baš čitavu Europu, jer je u Skandinaviji situacija više – manje stabilna, kao i u maloj Švajcarskoj, koja je uostalom i izvan EU. Interesantno je da je švajcarski franak doživio veliki uspon u odnosu na ostale valute, posebno na Euro i USD.

Često se ova kriza poredi sa onom iz 1929. god., ali u slučaju krize iz 2008 – 2011., problem je mnogo dublji. Dok je kriza 1929. god. doživjela jedan glavni udar i to na jednom mjestu (od 24. do 29. oktobra te godine na Wall Streetu), ova moderna kriza doživljava kontinuirane udare već pune tri godine i to na različitim mjestima (uglavnom u USA i EU), i iz različitih razloga (hipotekarni krediti, državne nesolventnosti, prevelika zaduženost, pad proizvodnje, nezaposlenost i itd...). Ta raštrkanost udara prilično otežava saniranje posljedica, i ujedno dokazuje da je riječ o suštinskom, konceptualnoj pogrešci u dogmi neoliberalnog kapitalizma, ali i u njenoj primjeni. Jednostavno rečeno, sa samo stalnim pokušajima saniranja posljedica ništa se neće postići. Potrebno je uči u sagledavanje uzroka krize i njihovo eliminiranje, te postavljanje novih idejnih i praktičnih postulata, preporuka i protokola društveno – ekonomskog, političkog i kulturnog funkcioniranja. O težini i dubini krize prilično dobro govori i sljedeća činjenica. Italija, članica nekada mnogo hvaljene skupine G8 (navodno glavne ekonomske i industrijske

zemlje svijeta) je ovih dana pala u stečaj. Golemi dugovi, nerazborita politika i priklanjanje neoliberalnom konceptu i prihvatanje ideja i načina rada špekulantskih financijskih korporacija su ovu zemlju koja je porodila Vječiti Grad, civilizaciju, kulturu, renesansu, humanizam...odveli u ambis ekonomskog i društvenog slom. Italijanski živopisni premijer Berlusconi je pristao da se odrekne suvereniteta Italije u korist europskih špekulantskih financijskih i bankarskih lobija. Italija je šaptom pala u bezkrupulozni, parazitski imperij financijskih neoliberalnih špekulanata.

Naravno na ovom mjestu se postavlja pitanje, a koji su to idejni, ideološki ili funkcionalni putevi kojima bi se trebalo kretati u eliminiranju uzroka krize.

Danas u svijetu postoji, egzistira ili se samo nudi čitav niz ideologija i ideja koja su na „tržištu“ i koje „nude svoju robu“. Izuzev nacionalsocijalizma i minornog i ekstravagantnog satanizma, teorijski i načelno gledano sve današnje ideologije (u šta ubrajam i religiozne pojave koje su danas najobičnije ideologije) se pozivaju na opće dobro u većoj ili manjoj mjeri. Međutim, glavni problem svih tih ideologija jeste njihova operacionalizacija i pretočavanje u praksu. Zbog opadanja načela slobode savjesti i slobode Spoznaje, došlo se u poziciju nerazumskog pristupa operacionalizacije ideologija, koja se pretvara u dogmu. To je dovelo do pojava radikalnih ekstremizama, jer su i neoliberalizam i religijski fundamentalizam i staljinizam ustvari ekstremistička, dogmatska shvatanja i razumijevanja historijskog procesa, društveno – ekonomskih i kulturnih odnosa, kao i samog ljudskog bića. I tu onda više nema pluralnosti, dijaloga, razvitka niti progresa, nego se sve učahuri u skolastičko ponavljanje određenih fraza, pojmova i rečenica. U stvarnosti je riječ o potpunoj negaciji istinske misije određene ideologije i njenoj dubokoj kompromitaciji. Potrebno je znati jednu i jedinu činjenicu, a to je da je svaka teorijska ideja ili ideologija izvorno nastala kako bi bila praktično operaciolizirana. Dogma definitivno nije rješenje... Svaka ideja ili ideologija bez jasnog pravca praktičnog djelovanja i načina operacionalizacije je besmislena, kao što je uostalom i praktičnost besmislena bez postojanja temeljne teorijske podloge. Ustvari na ovom mjestu se slobodno može govoriti o načelu teorijske prakse ili praktične teorije, kao dobrom modelu pristupa određenoj ideji ili ideologiji. To podrazumijeva i određeni eklektički pristup, jer nekada stvarno nije važno koje je boje mačka, ako lovi miševe (kineska poslovice). Zašto se pojedina rješenja, na eklektički način ne bi uzimala iz različitih ideja i kombinirala, jer bacanje neoliberalizma u ropotarnicu historije zahtijeva ipak i uspostavljanje superiornijeg, progresivnog i naravno nadasve nedogmatskog poretka.

Evo na primjer nekih praktičnih prijedloga rješenja za izlazak iz krize bar na našem mikro nivou. Pošto je jedan od nivoa krize u financijskim institucijama, normalno je da se

određena pažnja mora posvetiti i njihovoj regulaciji. Kako bi se povratio monetarni suverenitet, ponovno bi trebalo uvesti Zavod za platni promet/Služba društvenog knjigovodstva. A kako bi se ojačale domaće financijske institucije, sve financijske transakcije, koje obavljaju institucije koje se financiraju iz javnih fondova ili budžeta, bi se odvijale samo u bankama i financijskim ustanovama u društvenom, javnom ili u većinskom javnom vlasništvu. Kako bi se smanjila korupcija u javnim privrednim i vanprivrednim subjektima, ukinule bi se institucije upravnih i nadzornih odbora, čije je iskustveno postojanje pokazalo samo njihovu bespotrebnost i štetnost. Umjesto njih bi se uvele radničke institucije, pa bi radnički savjeti/vijeća preuzeli ulogu upravnih i nadzornih odbora, dok bi njih birale radničke skupštine.

Ustvari najbolje bi bilo da što je moguće veći broj građana predloži što je moguće više rješenja i modaliteta, jer sigurno će iz kvantiteta proizaći nešto kvalitetno.

1.28 Neke misli o našem obrazovnom sustavu

Kada se sagledava trenutno stanje našeg obrazovno – vaspitnog sustava, počevši od najnižih predškolskih oblika pa do doktorskih i postdoktorskih studija kao središnja nit provlači se sljedeći zaključak da je sustav izgrađen da uglavnom zadovoljava statičnost i retrogradnost. Tako se na rješavanje socijalnih, statusnih, birokratskih, interesnih, špekulantskih, pa i spletkaroških pitanja gubi najmanje 95 % resursa, energije, ljudi i financija. Nasuprot tome na kreativni, progresivni i razvojni dio obrazovnog sustava ide ne više od 5 % potencijala. Razlozi ovakvog stanja su mnogostruki i rezultat su uzročno – posljedičnih zakonitosti koje se u našem društvu razvijaju već skoro dva desetljeća.

Temeljni uzrok je intenzivirani proces socijalnog raslojavanja, uslijed nekritičkog prihvatanja neoliberalnog kapitalizma, koji je doprinio pauperizaciji srednje klase. To je direktno bilo povezano sa ratom, etničkim čišćenjem, slomom privrednih potencijala, te loše, špekulantski izvedenim procesom tranzicije i tzv. privatizacije. To je u krajnjoj konsekvenci dovelo do toga da se stvorila velika masa koja je izgubila ranije imovinske, ekonomske, političke i društvene pozicije. Kako bi se spriječilo da ta masa ne dostigne kritičnu tačku nezadovoljstva koje graniči sa stanjem pobune, a koja bi nesumnjivo ugrozila interese novoustoličene elite, uvela se praksa socijalne demagogije. To je značilo da se na državne i javne institucije prebacuje teret kompenziranja mase, ali tako da se ne ugroze imovinski i ekonomski, a time direktno i politički interesi nove profilerske elite. Umjesto da se pitanje socijalnih problema riješi tako što bi se otvarala nova zaposlenja koja imaju smisla u procesu rada, kreacije i proizvoda, stvarali produktivni i progresivni kapaciteti, promovirao razvoj, i naravno izvršila pravdena preraspodjela javnih resursa, prešlo se na to da se javni kapaciteti koriste kao neka vrsta „krave muzare“. To ima

potpuno negativan učinak po općenarodne interese, jer veliki dio stanovništva zapada u stanje amorfnosti, parazitiranja, zadovoljavanja sa malim i gubitka osjećaja za budućnost i progres. Jednostavno prelazi se na način življenja od danas do sutra, bez dubljeg promišljanja.

Zato se i obrazovno – vaspitni sustav koristi kao neka vrsta socijalne službe kako bi se posebno preko njega amortiziralo nezadovoljstvo mase. Tako se promovira socijalna demagogija radi zadovoljavanja vrlo niskih potreba, npr. mogu li ponovo izaći na ispit, jer ako izgubim godinu, gubim pravo na penziju...i slično. Pošto se veliki dio resursa troši na zadovoljavanje socijalne demagogije u najraširenijem spektru, obrazovanju kao najvažnijem segmentu progresivnog razvitka i unutarnje pozitivne preobrazbe društva ostaju samo „mrvice“. Tako su naučno – istraživački rad, kao i drugi razvojni projekti u potpunosti marginalizirani. Kadrovska slika u obrazovnom sustavu je loša, jer dok se negdje osjeća veliki deficit u nastavnicima i profesorima uslijed potpuno nerealnog i politikantskog odnosa ranijih struktura moći (npr. naučne discipline kao historija, biologija, hemija, itd... su prilično oštećene sa normama), na drugoj strani su pojedine discipline u kadrovskom pitanju izrazito povlaštene... npr. vjeronauka. Razlog te neracionalne preraspodjele normi je isto rezultat socijalne demagogije, jer je trebalo otvoriti veliki broj radnih mjesta kako bi se zaposlili određeni kadrovici, naravno na račun drugih disciplina.

Ovo je stanje uporedivo sa destrukcijom Rimske Republike. U svojoj ranoj i srednjoj fazi Republika je bila simbol harmoničnog i uravnoteženog sustava u kojem dominira masa slobodnog sitnog i srednjeg seljaštva od oko 90 % udjela u ukupnoj rimsko – italskoj populaciji. Međutim, uslijed agrarne krize i procesa latifundizacije, taj stub uspješnog funkcioniranja Republike (sačinjen od sitnog i srednjeg seljaštva) se počeo urušavati procesom pauperizacije. To je kao posljedicu imalo odbacivanje od strane novoobogaćene elite programa reformi braće Grakh, što je neminovno vodilo u tri građanska rata, propast Republike i uvođenje carskog sustava. Kako bi se amortiziralo nezadovoljstvo osiromašene mase, Carstvo je pristupilo provođenju politike socijalne demagogije koja se izražava u čuvenoj sentenci : „hljeba i igara“. Ubrzo su Rimljani, ti osvajači čitavog tadašnjeg svijeta, postali iskvareni i sušta suprotnost vrlinama svojih predaka.

Potpuno je pogrešno ovakvo shvatanje vođenja socijalne politike povezivati sa socijalističkim sustavom, jer cilj socijalizma nije uspostava zemlje u kojoj su svi ili većina stanovništva na socijalnoj pomoći, nego uspostava institucionalnog, ekonomskog, imovinskog i političkog sustava u kojima je svima koji mogu (a ne samo onima koji to žele) da rade da to mogu učiniti i kojoj je stupanj eksploatacije nečijeg rada sveden na

najmanju moguću mjeru. Iluzorno je očekivati da se u sadašnjim uvjetima ljudskim razvitka ostvari potpuno ukidanje eksploatacije nečijeg rada, odnosno viška njegovog rada. Temelj socijalne politike se treba zasnivati da niko ne treba da bude gladan, odnosno svim sposobnim za rad treba obezbijediti posao, te ih u proseku rada zaštititi adekvatnim zakonodavstvom od eventualnih pokušaja zloupotreba. Srž socijalne politike nije pružanje socijalne pomoći, nego obezbjeđivanje uvjeta da se svi sposobni građani mogu sami snalaziti i da imaju adekvatan posao. Oni nesposobni, bolesni (mentalno i fizički) treba u potpunosti da budu zaštićeni i finansijski i fizički, sve dok traje njihova imobilnost. Njihovu zaštitu će preuzeti zajednice na sebe, i to je jedna od njihovih primarnih obaveza, prvo se trudeći da ih oporavi, ili nažalost u suprotnom da im svim svojim moćima pomogne da prebrode svoje stanje. Zajednica će štiti sve građane u socijalnom pogledu, prosjačenje i skitničenje treba postupno eliminirati, ne zakonom i silom, nego stvaranjem uvjeta da ono samo nestane (širenjem sistema obrazovanja, zapošljavanja, socijalne skrbi, resocijalizacijom zajednica čiji je jedan od načina života prosjačenje i sl.).

I obrazovno – vaspitni sustav treba osloboditi socijalne demagogije, odnosno uz njega je potrebno izbaciti sve ono što ide za tim da interese progresivnog i racionalnog obrazovnog sustava podredi interesima zadovoljavanja politike socijalne demagogije ili nekim prozaičnim interesima pojedinaca ili određenih neformalnih klanova, klika i grupa. Kao temeljni i glavni cilj obrazovno – vaspitnog sustava treba postaviti sljedeći zaključak →izgrađivanje racionalno i svestrano obrazovanog pojedinca koji je ujedno i potpuno svjestan, sposoban i odgovoran da doprinese kreativnom progresu i razvitku i samoga sebe ali i zajednice općenito. Sve ostalo i sve reforme moraju biti podređene ovom cilju. Kao prvi korak, potrebno je zaštititi interese javnog obrazovno – vaspitnog sektora. To podrazumijeva da se u njega ne mogu petljati bilo kakvi vanjski centri moći, sa svojim interesima i potrebama te politikantskim namjerama. Javni obrazovno – vaspitni sustav mora biti autonoman i oslobođen vanjskog pritiska, bez obzira odakle dolazio. U javnom obrazovno – vaspitnom sustavu ne postoji načelo eksinstitucionalnosti, odnosno da neka institucija političkog, lobističkog, religijskog ili nekog drugog karaktera ima posebna prava na uređivanje načela i pravila obrazovnog sustava, sudjelovanja u odabiru i određivanju udžbeničke politike, te direktnog ili indirektnog sudjelovanja u kadrovskim pitanjima. Posebno tu treba prekinuti sa lošom praksom : “Javni sektor, odnosno ministarstva, škole i univerziteti imaju obaveze, a mi (misli se na te institucije) prava i privilegije.” Znači na ono što se financira i održava javnim resursima, vanjske institucije ne mogu nipošto utjecati.

1.29 Zašto treba 25. XI. slaviti kao Dan državnosti

I ovaj novembarski praznik je više obilježen diskusijama i političkim prepucavanjima, nego odavanju počasti najvećem prazniku Bosne i Hercegovine. Bez obzira na sadržaje tih i takvih diskusija, čitav problem za one koji ustrajno stoje na pozicijama suprotstavljanja 25. XI., jeste samo jedna riječ u nazivu praznika a to je „državnost“. Zato se ovome datumu kontinuirano i uporno nastoji oduzeti predznak „državotvornosti“, koristeći propagandistička oruđa izvrtanja činjenica. To je vrlo smišljena politika od strane onih koji se suprotstavljaju uopće ideji o državotvornosti Bosne i Hercegovine. U okviru toga se onda pronalaze i najmanji razlozi bi kojim se devalvirao ovaj „državotvorni“ praznik, umanjilo njegovo značenje ili kompromitirala njegova sadržina.

Zato je potrebno uvijek ponovno ukazivati na historijske činjenice vezane za 25. XI., kako bi se suvremena politikantska propaganda što je u moguće većoj mjeri suzbila argumentima i činjenicama. Državotvornost određenog prostora nije rezultat nastanka *ex nihilo*, nego je uvijek posljedica jednog dugačkog kulturološkog i historijskog procesa.

Autohtono političko – teritorijalno organiziranje na prostorima današnje Bosne i Hercegovine ima vrlo dugačku tradiciju. Domicilne politije Dezitijata, Mezeja, Naresa, Delmata, Ardijejaca i drugih naroda (iz perioda prije rimskog osvajanja) posjeduju domaće političke institucije i prepoznatljivo unutarnje uređenje, koje bi se moglo sa pravom smatrati i proto-državotvornim. O tome dokaze pružaju podaci iz djela grčkih i rimskih pisaca. Uostalom i središte Saveza ilirskih naroda za vrijeme Velikog ilirskog ustanka od 6. do 9. god. n. e. nalazilo se na prostorima današnje Bosne i Hercegovine. I sve to pokazuje da su postojali „prirodni“, domaći elementi za izgrađivanje državne jedinice pod bosanskim imenom u srednjem vijeku. U ranom srednjem vijeku su pored bosanskog banata u gornjem toku rijeke Bosne, postojale i druge autohtone političke jedinice kao što su Usora, Zahumljen, Travunija, Neretvljanska oblast... itd. Sve te zemlje su postupno procesom sinoikizma, posebno u vremenu Stjepana II. Kotromanića i Tvrtka I. udružene u kasnosrednjovjekovnu bosansku državu koja od krunisanja Tvrtka I. nosi i određenje kraljevine. Bez obzira na svu religijsku problematiku vezanu za srednjovjekovno razdoblje, ponajviše na odnos između tri tada dominirajuće religijsko – crkvene organizacije (bosanske, rimokatoličke i pravoslavne), činjenica je da je Banat, a kasnije i Kraljevina sa bosanskim imenom državotvorna činjenica koja je priznata i od svoga bližeg i daljeg susjedstva. Kraj srednjovjekovne bosanske države je započeo sa napadom Mehmeda II. Osvajača iz 1463. god. na unutarnje jezgro Kraljevine, prijatvornim umorstvom kralja Stjepana Tomaševića, i inkorporiranjem osvojenog područja u Osmansko Carstvo. Posljednji trag srednjovjekovne bosanske državnosti je nestao isto nasilnim putem, padom Novog 1481. god. i gašenjem Hercegovine. Potrebno

je na ovome mjestu reći da se Herceg Stjepan Vukčić Kosača, bez obzira na visok stupanj samostalnosti, uvijek smatrao podanikom institucije bosanskog kralja i da nije nikada izdvojio svoju domenu iz sastava Kraljevine.

Moderna državnost Bosne i Hercegovine je ustanovljena 25. XI. 1943. god. na Prvom zasjedanju ZAVNOBiHa, koje je ustvari predstavničko tijelo naroda Bosne i Hercegovine. Teorijski i formalno – pravno gledajući, to predstavničko tijelo je izrazilo i artikuliralo svoj suverenitet sa htijenjem i željom da se Bosna i Hercegovina u novoj federalnoj jugoslavenskoj zajednici definira kao ravnopravna i teritorijalno nedjeljiva politička cjelina. Tako je na zasjedanju ZAVNOBiHa utvrđeno načelo da se Bosna i Hercegovina više ne tretira kao moneta za potkusurivanje, niti kao provincija, zemlja/Land ili pokrajina kao što je to bio slučaj u prethodna četiri i po stoljeća, već kao državotvorna činjenica sa svojim, domaćim suverenim političkim institucijama. Taj proces artikularizacije moderne bosanskohercegovačke države je priznat i potvrđen na II. zasjedanju AVNOJa 29. XI. 1943., a dalje nastavljen na II. zasjedanju ZAVNOBiHa u Sanskom Mostu i III. zasjedanju ZAVNOBiHa u Sarajevu kada je i ZAVNOBiH promijenio ime u skupštinu Narodne republike Bosne i Hercegovine. Ovaj proces izgradnje moderne države je i formalno-pravno završen donošenjem prvog ustava NR BiH u kojem se Bosna i Hercegovina definira kao „narodna država republikanskog tipa“. Ova moderna država je zadržala pravo na kontinuitet sa srednjovjekovnom državom, što je izraženo i na grbu Narodne (kasnije Socijalističke) Republike. Uz klasičnu heraldiku sovjetskog tipa (dimnjaci, petokraka, klasje žito) u pozadini se ocrtava silueta grada Jajca (što je jasno naglašeno u tekstu zakona o grbu i zastavi Bosne i Hercegovine), posljednje prijestolnice srednjovjekovne države. Ovo jasno ukazuje da su pojedinci koji su učestvovali u procesu izgradnje ZAVNOBiHa, na umu imali upravo i pocrtavanje i kontinuiteta Republike koju su izgrađivali sa srednjovjekovnom Kraljevinom. Postupno su ove pravno – formalne odrednice postajale i praktične u toku procesa razvijanja samoupravljanja i decentralizacije Federacije (posebno od sredine 60-tih godina XX. st.), te slabljenja centralne partijske birokratije. Taj proces i praktične realizacije državotvornosti republika (pa u određenim aspektima i pokrajina) je utvrđen federalnim ustavom iz 1974. god., kada je SFRJ dobila i neke oblike konfederalnosti. Ustavnim amandmanima iz ljeta 1990. god. (neposredno prije novembarskih izbora), koje je donijela skupština SR BiH (direktni nasljednik ZAVNOBiHa) Bosna i Hercegovina je dodatno pocrtala svoju suverenu volju. Ta ista skupština je onda u februaru 1992. donijela odluku o referendumu o punoj nezavisnosti Bosne i Hercegovine. I današnja Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je i formalno – pravni i praktični direktni nasljednik predstavničkog tijela koje se okupilo 25. XI. 1943. god. u Mrkonjić – Gradu sa nazivom ZAVNOBiH. I zanimljivo je da najveći protivnici obilježavanja toga zasjedanja

upravo sjede kao zastupnici u toj parlamentarnoj skupštini i na osnovi toga primaju visoke paušale, plate i naknade.

Negatori državotvornosti 25. XI. se pozivaju i na to da se u ovom periodu Bosna i Hercegovina kao republika nalazila u sastavu šire državne, federalne zajednice DFJ/FNRJ/SFRJ. Odgovor je vrlo jednostavan. U političkoj teoriji je jasno da se pod pojmom federacije podrazumijeva savez država, koje dijelove svoga suvereniteta prenose na zajedničke institucije radi boljeg ostvarivanja određenih ciljeva. Uostalom, republika Italija, kraljevina Španija, republika Grčka, republika Portugal, republika Irska, kraljevina Belgija...itd., u okvirima sadašnje Europske Unije imaju manje praktične samostalnosti nego što je to imala Bosna i Hercegovina u okviru SFRJ od ustava iz 1974., pa niko normalan neće reći da navedene republike i kraljevine nisu države. Poteže se i argument da je naziv „Dan državnosti“ ustvari kovanica iz posljednje dvije decenije, a da se ranije 25. XI. nije tako službeno nazivao. Koliko me sjećanje služi, bar kada sam ja išao u školu 80- tih godina uvijek smo na razrednom panou za 25. XI. ispisivali Dan Državnosti, a za 29. XI. Dan Republike. 25. XI. se uvijek službeno nazivao Dan Državnosti, tako je bilo, tako je sada i tako će i ostati...

1.30 Svi smo mi iz Sjeverne Koreje, zar ne....

U ponedjeljak 19. XII. 2011. svjetskim medijima je prostrujala vijest o smrti Kim Jong-ila, „dragog vođe“ Narodne Demokratske Republike Koreje (službeni naziv za ono što se danas uobičajeno u pučkoj kulturi naziva Sjeverna Koreja). Evo već dva dana mediji, po svome već tabloidskom, „žučkastom“ običaju nas bombardiraju čitavim nizom informacija o ovom generalnom sekretaru Radničke partije Koreje, predsjedavajućem Komisije o nacionalnoj odbrani Koreje, i vrhovnom zapovjedniku Korejske Narodne Armije (oficijelne titule Kim Jong-ila). Te vijesti su uglavnom obične besmislice i bespotrebni podatci koji su i slabo povjerljivi i egzotični tipa da je volio švedske prostitutke, da je bio najveći potrošač konjaka, da je volio nositi visoke pete (jer je izrazito nizak po zapadnjačkim mjerilima), da se plašio aviona... pa do toga da je bio odličan golfer (šta bi na to rekao drugi ljubitelj plavuša Tiger Woods), da je mijenjao mail – adresu sa Madeleine Albright (valjda je čovjek volio imati chat sa plavušama u kasnim noćnim satima). Možda da očekujemo da se otkrije i njegov profil na FB-u, te šta je lajkao i u koje je grupe ušao. Lako je objašnjiva poplava ovakvog karaktera informacija. U prvom redu riječ je o najzatvorenijoj zemlji na svijetu (što je uostalom i temeljna mantra ideologije Juche), pa je logično da se oko autarkične, totalitarne i izolirane zemlje (koja uzgred rečeno posjeduje nuklearno oružje). Zatim se na to nadograđuje uobičajena želja sadašnjih medijskih magnata i mogula da što je moguće

više zarade, a to je najlakše uraditi plasiranjem bezveznih informacija ekskluzivističkog tipa. Naravno, ne bi trebalo zanemariti ni doprinos propagandističkih mašinerija i sa sjevera Koreje i iz zapadnih zemalja. A i priča o plavušama kojima je kao seksualnim objektima bio općinjen Kim Jong Il je ustvari uobičajeni zapadnjački, kolonijalistički obrazac kojim se nativistički/domorodački lideri u pravilu predstavljaju kao seksualni predatori i devijanti prema zapadnjačkim ženama (posebno plavušama) koje onda treba zaštititi.

Sa druge strane ostali smo uskraćeni za čitav niz drugih informacija, počevši od toga da se pokuša objasniti šta je to npr. Juche. A riječ je o vladajućoj ideološkoj dogmi NDR Koreje na kojoj se zasniva trenutni koncept vladajućeg establishmenta i uprave u Sjevernoj Koreji. Režim u NDR Koreji je totalna negacija i suprotnost svega onoga što ova država nosi u svome nazivu. Ona definitivno nije narodna, još manje demokratska, a najmanje republika. Riječ je o totalitarnom sustavu koji je po preciznosti (do u najmanji detalj) dogmatske uprave prevazišao čak i svoj staljinistički uzor. Potrebno je reći da stvarna vlast u NDR Koreji ustvari pripada generalskoj eliti, koja je ustvari sve interese države i sve njene resurse podredilo samo interesima armijske soldateske. Ustvari najbolja i najjednostavnija definicija NDR Koreje je da je riječ o vojsci koja ima državu. Posebno je uloga generalske i oficirske klike rasla za vrijeme bolesti Kim Jong Ila. Uglavnom je u medijima ostalo nepoznato i da je svemoćni Chang Sung-taek, zet Kim Jong Ila, ustvari godinama već siva eminencija i po nekim analitičarima stvarni (uz užu generalsku kliku) gospodar NDR Koreje. I njemu i generalima odgovara postojanje dinastije Kim, jer osigurava njihovu praktičnu dominaciju. Tako iza zastora fraza „dragi vođa“, „najveći nasljednik“, „rođen pod dugama“ i vanjske (do degutantnosti) ceremonijalne reprezentacije vlasti dinastije Kim se krije praktična vlast gerijatrijskog generalštaba (u čijim je rukama i nuklearno oružje) i Chang Sung-taeka. Ustvari ovo nije ništa neobično za dalekoistočne monarhijske tradicije, jer dok su carevi obožavani kao božanstva ili polubožanstva, stvarna vlast je ležala u rukama vojnih (u slučaju npr. japanskog šogunata i generaliteta) ili civilnih (rođačkih, eunuhskih, birokratskih) sivih eminencija i institucija. Uostalom to postoji i na zapadu, gdje se uvriježio izraz „engleska kraljica“ za osobu koja ima veliko ceremonijalno poštovanje, a nikakvu stvarnu vlast. Vjerojatno će i mlađahni Kim Jong-nu prihvatiti takvu igru stvari, i radi toga od njega ne treba očekivati nikakve radikalne reformske poteze. Dinastija Kim je postala uobičajena monarhijska vlast tipična za daleki istok.

Ali niti je NDR Koreja toliki đavo, niti je Republika Koreja toliki anđeo. Ustvari u prvo vrijeme separacije (koja je nastala voljom Staljinističkog SSSR-a i Trumanove administracije u USA, a ne željama korejskog naroda) nivo demokracije i slobode nije se razlikovao među ove dvije korejske zemlje. Dok je na sjeveru ustoličen Kim Il

Sung (rodonadželnik dinastije Kim) koji je trebao stvoriti dogmatsku staljinističku upravu (sa svim onim što ona podrazumijeva : likvidacija političkih suparnika u redovima sopstvene partije, logori za neistomišljenike, nesmiljeni obračun sa tzv. klasnim neprijateljem, progoni, cenzura, kult ličnosti, zagarantirana „istina“ u vidu dogme), na jugu je po američkom paskom isto tako upravljao Syngman Rhee. Tako je na kraju II. svjetskog rata korejski narod koji je pretrpio u bukvalnom smislu zastrašujuću japansku 35-godišnju okupaciju, „oslobođenjem“ dobio nove strane gospodare koji su upravljali preko svojih marioneta. Prvih godina režim kojim je vladao Syngman Rhee je čak bio i krvaviji i brutalniji od onoga na sjeveru (pokolj 30 000 ljudi na otoku Jeju u toku 1948, likvidacija – streljanjem - stotina hiljada ljudi od strane tzv. BODO lige – ubilačke formacije Syngmana Rhee... itd...). Dok je na vanjskom planu NDR Koreja uspjela da se oslobodi i sovjetskog i kineskog patrona (Kim Il Sungu je pogodovao u tom smislu žestoki sukob između NR Kine i SSSR), na unutarnjem se zatvorila i konzervirala u stanje koje se u svojoj suštini i mentalitetu malo izmijenilo od 50-tih godina. Za razliku od svoje sjeverne sabaće, Republika Koreja je ostala na vanjskom planu protektorat USA, ali je na unutarnjem planu uspjela ostvariti u narednim decenijama i društvenu i ekonomsku i političku transformaciju koja je jednu totalitarnu zemlju preobrazila u moderno društvo. Tako je na jugu još 1960. svrgnut Syngman Rhee, a nakon proživljene dvije vojne diktature Park Chung-hee (1961 – 1979) i Chun Doo-hwan (1979 - 1987) Republika Koreja je uspjela, najviše zahvaljujući građanskim inicijativama da konačno izgradi sustav koji bi se mogao nazvati demokratskim. Čak je od početka devedesetih započeo i proces istrage zločina ranijih južnokorejskih režima, te uspostave Komisije za istinu i pomirenje koja se bavila ovim poslom. Moglo bi se reći da se Republika Koreja devedesetih godina uspjela više-manje uspješno da se suoči sa svojim unutarnjim demonima koji su je pratili još iz vremena pokolja BODO lige. Režim na sjeveru, zaokupiran i zadovoljan samo sobom, je dozvolio da ti demoni koje je proizveo prvotno staljinistički, a kasnije iz njega proizašli Juche dogmatski sustav još uvijek njime vladao. Niti dinastija Kim, niti generalska gerijatrija dozvoljavaju niti će uskoro dozvoliti tu unutarnju katarzu i oslobođanje od pritiska zločina koje su nanijeli, jer njihova vlast upravo na njima počiva. Svoj izlaz iz nagomilanih problema i dinastija Kim i generali će tražiti u jačanju vojne infrastrukture, na račun većine civilne populacije, monarhijskom ceremonijalizmu (dalekoistočnog tipa) i kontinuiranim održanjem zone konflikta.

Međutim, u ovoj kratkoj analizi je potrebno ukazati na još jednu protivrečnost modernog društva. Smrt Kim Jong Ila i čitava priča oko njega se predstavlja kao cirkus jednog zaglupljenog naroda, koji nariču, plaču, bacaju se u nesvjest, diraju pokretne stepenice u jednom supermarketu kojima je hodio posljednji put Kim Jon Il... itd... I naravno komentari su zburadi, jer eto to dokazuje koliko je naša zapadnjačka kultura superiornija u

odnosu te istočnjake... Takvom izražavanju su se pridružili i mediji na našem jezičkom području. Međutim, da li je baš to tako, da se eto mi razlikujemo od sjevernih Korejanaca. Po mome mišljenju, razlike su samo u nijansama. Zar to u našem svijetu nema onih koje je javnost (slično kao po sjevernokorejskom receptu) proglašavala „najvećim sinovima“, „najvećim vođama“, „očevima nacija“, „spasiteljima nacija“. Sjetimo se suza koje su isplakane na sprovodima i dženazama naših „dragih vođa“, od kojih su neki duboko zagrijavali optuženičku klupu na sudu za ratne zločine. Zar i danas među nama ne hodaju osobe koje su umislile da su soteri (spasitelji), dogmatske vođe koje su uvijek u pravu (u makro ili mikro vidu) i zar među nama nema i previše još ljudi koji u to vjeruju i koji ih „obožavaju“. Njih možemo sresti svugdje na čitavom političkom spektru od na jednom kraju okoštalih religioznih abrahamističkih fanatika do pseudo-alternativnih revolucionara na drugom kraju. Pa zar se čitav zapadni svijet nije prosto satirao od plača za princezom Dijanom (koja svoju poziciju isto nije dugovala volji demokratskog procesa, nego svojim aristokratskim nasljeđem i jednim propalim brakom). Pa 2004. god. danima su čitave USA bile ožalošćene (plakalo se i plakalo) kada je umro Ronald Regan.

I zato kada gledate žalost u NDR Koreji, ne ismijavajte one koji plaču (jer sve i vi bar jednom zaplakali za nekim od dragih vođa ili dragih celebritija), nego se zamislite da li u nekom čošku ili kutku u vašoj blizini ne čuči neki potencijalni dogmatski vođa, neka mini verzija svemogućeg dogmatskog Kim Jong Ila.

1.31 Smjernice za održanje Zemaljskog muzeja

Zemaljski muzej je korijen naše zemlje, naše historije, naše kulture, našeg sjećanja. Tu na onom prostoru oko Marin Dvora je najснаžniji stub na kojim počiva naš bosanskohercegovački narod. To je i posljednji bastion naše napaćene zemlje, jer se u njemu nalaze dokazi našeg 5000 godisnjeg postojanja. Poručujem svima onima koji bi željeli da od nas naprave novu Granadu, da im to neće uspjeti... necete uspjeti da unistite nase postojanje, necete uspjeti da nas prepustite zaboravu, necete uspjeti da nas zatrpate blatom i pijeskom....

1. Zemaljski Muzej u Sarajevu je prva oficijelna naučna institucija na prostoru današnje Bosne i Hercegovine, iz koje su proistekle i sve druge naučne i obrazovne institucije.
2. U toku cc 130 godina svoga postojanja Zemaljski Muzej u Sarajevu je održao visok nivo znanstvenog i edukativnog rada na prostoru Bosne i Hercegovine. To je uključivalo i stvaranje monumentalnog objekta u kojem se nalazi Zemaljski

- Muzej, koji ima i danas veoma veliku materijalnu, kulturnu i umjetničku vrijednost.
3. Zbirke Zemaljskog Muzeja predstavljaju najveće uskladišteno blago na jednom mjestu ne samo na području BiH, nego i čitavog prostora jugoistočne Europe.
 4. Sama vrijednost arheološke zbirke se može procijeniti na više milijardi eura u konkretnim parametrima tržišta i poslovanja. Njena metafizička, umjetnička i kulturna vrijednost je opet neprocjenjiva. Gubitak samo arheološke zbirke bi u konkretnim ekonomskim i finansijskim pokazateljima predstavljao ekvivalent prestanku rada više velikih industrijskih kompleksa. Slična je vrijednost i sa ostalim zbirkama odjeljenja Zemaljskog muzeja.
 5. Uslijed poznatih okolnosti Zemaljski Muzej u Sarajevu se našao u vrlo teškom stanju, na rubu svoje gole egzistencije.
 6. Temeljni problem Zemaljskog Muzeja je da se on kraja posljednjeg rata ne nailazi ugrađen ni u jedan sistem niti strukturu. Radi toga je ključno pitanje dugoročno riješiti njegov status zakonskim odredbama, koje bi Zemaljski muzej postavili u okvire trenutnog funkcionalnog sustava.
 7. Najbolje rješenje za Zemaljski Muzej u Sarajevu je da se pristupi procesu njegove integracije u okvire Univerziteta u Sarajevu. To bi bilo na obostranu korist, i omogućilo bi stvaranje zajedničkog naučno – nastavnog okvira u okviru kojeg bi se sinergijskim radom nivo naučne i nastavne aktivnosti podigao na znatno viši nivo.
 8. Zemaljski Muzej u Sarajevu ostaje jedinstvena administrativna i tehnička cjelina sa statusom pravnog lica, što podrazumijeva i odgovarajući pečat, upravne strukture, memorandum i transakcijski bankovni račun.
 9. Zemaljski Muzej u Sarajevu reaktivira svoj znanstveno/naučni centar u okviru kojeg se nalaze i naučne i nastavne aktivnosti odjeljenja Zemaljskog Muzeja, te biblioteka.
 10. Na osnovi postojanja znanstvenog/naučnog centra Zemaljski muzeja postaje sastavna članica Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu UNSA) i njen predstavnik postaje član Senata UNSA sa pravom glasa i diskutiranja.

11. Pojedina odjeljenja Zemaljskog muzeja u okviru svojih naučnih i nastavnih ili edukativnih funkcija predstavljaju i naučne institute/zavode odgovarajućih fakulteta, odsjeka i katedri sa UNSA. Npr. Odjeljenje za arheologiju u okviru svojih naučnih i nastavnih funkcija predstavlja i naučni segment Katedre za arheologiju na Filozofskom fakultetu.
12. Biblioteka Zemaljskog muzeja je otvorena i nastavnom osoblju i studentima UNSA.
13. Zemaljski Muzej u Sarajevu bi bio amandmanom uključen u okvire Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo. Njime bi se regulirale naučne, nastavne i edukativne funkcije Zemaljskog Muzeja u Sarajevu.
14. Na naučne i stručne kadrove Zemaljskog muzeja u Sarajevu bi se primjenjivala zakonska i druga pravila o napredovanju koja postoje na Univerzitetu u Sarajevu.
15. Pristupilo bi se kadrovskoj, prostornoj, materijalnoj i finansijskoj reorganizaciji Zemaljskog Muzeja u Sarajevu.
16. Postavljene bi bile sve izložbe, i otvorene za javnost. Učenici i studenti škola i javnih univerziteta kantona Sarajeva bi bili obavezni da bar jednom godišnje posjete Zemaljski Muzej.
17. Zemaljski Muzej u Sarajevu bi napravio program svojih djelatnosti kako bi bio atraktivniji za posjete, čime bi ostvario i svoju muzejsku funkciju.

1.32 Naša kulturološka katarza

16. juna 1953. god. tada tek rođenu Njemačku Demokratsku Republiku (DDR) zahvatio je štrajk građevinskih radnika, koji se narednog dana preobrazio u ulične neredne koje je vladajuća partija SED uz pomoć sovjetskih tenkova uspjela ugušiti. Iako je u početku podržao mjere režima, veliki njemački i svjetski dramaturg Bertold Brecht je nešto kasnije dao kratku, ali jezgrovitu kritiku na račun postupanja istočnonjemačkog establishmenta u elegijskoj poemi "Die Lösung" :

„Nakon ustanka od 17. juna,
sekretar udruženja pisaca
dijelio je letke u Stalinallee

navodeći da je vlada izgubila
povjerenje u narod, koji bi ga
mogao povratiti samo
uz dodatne napore. **Zar ne bi bilo
lakše u ovom slučaju da vlada
raspusti narod i izabere drugi.**“

U posljednjim rečenicama Brehtove poeme kao da izvire i neko rješenje za našu situaciju. Naravno, to rješenje bi bilo daleko pa i „obrnuto proporcionalno“ onome što je pisac želio reći. Dok Breht sarkastično poručuje da političari izaberu novi narod kako bi se spasio poredak kojim upravljaju, u našem viđenju stvari novi narod bi trebao da bude stvoren, izabran kako bi se spasilo naše bosansko-hercegovačko društvo, pa samim tim i zemlja koju bi ovo društvo trebalo reprezentirati. Za trenutnu protektorsko (međunarodnu) – lokalnu (plemensku) upravljačku samoproklamiranu elitu koja je ogrezla u korupciji, dekadensu, degradaciji, negaciji progresivizma, gluposti, destruktiji do svoje ogoljele srži ovaj narod je postao savršen. Oni sigurno ne bi željeli da izaberu novi narod, jer ovo sa čim sada raspolažu je jedna dobra masa kojom je lako upravljati i dobro manipulirati, bez obzira koliko sustav i pojedinci u njemu bili iskvareni. Naravno ono što je dobro za njih, ne mora značiti da je dobro za BH zemlju i društvo koje u njoj sada životari.

Skoro dvije decenije traje dezavuiranje jednog naroda (u kontekstu BH zajednice, a ne u smislu pojedinih nacionalnosti) u svim njegovim aspektima života. Besmisleno je trošiti riječi na ekonomski rasap koji je poprimio skoro apokaliptične razmjere, bespotrebno je govoriti više i o stanju potčinjenosti i zavisnosti koji na svojoj koži osjeća svaki građanin, kriminal u svim svojim vidovima je postao tako uobičajen da govoriti o njemu ne bi izazvalo nikakav šok. Zato ćemo se zadržati na nečemu što se u javnosti ne ističe, ali što susrećemo na praktično svakom koraku. To je naš totalni kulturološki, moralni i vrijednosni sunovrat u „živo blato“ neegzistencije normalnosti. Pogledajmo sebe same i ljude sa kojima se srećemo skoro svaki dan. Kako smo se samo uspjeli iskvariti za jedno u historijskom kontekstu zaista kratko vrijeme. Pa svuda se nailazi samo na bijedu, jad, čemer. Samodisciplina i samopožrtvovanje su zamijenjeni bezobrazlukom i licemjerjem. Lažne optužbe i neprovjerene vijesti su postale sastavnice svijeta oko nas, kao neki usud modernog informiranja. Vjeruje se lažima, a istina se optužuje. Fanstastika je zamijenila realnost i zdrav razum, kratkotrajna oduševljenost je odmijenila promišljenost, a intelektualnost je ustupila mjesto mediokritetima i glupanima koji žele da utiču na oblikovanje mainstream općekulture i načina života.

Hrabrost i kuražnost su izbljededili pred podmuklošću i nepovjerenjem. Svako svakog želi prevariti, niko ni u koga se više ne može pouzdati. Čast i ponos su postale mane, a altruizam je postao smetnja, čak i u ustanovama koje bi po svojoj osnivačkoj vokaciji trebale brinuti o ljudima. Forma, a ne suština je smisao rada i na zadovoljavanje forme, a ne na usavršavanje suštine se troše energija, snaga, volja i nervi.

Nikada više nismo imali nevladinih udruženja, a nikada manje civilnog društva, nikada više nismo imali odbora i službi za zaštitu ljudskih prava, a nikada manje ljudskih prava niti je ikada ranije pojedinac manje vrijedio. Nikada više nismo imali kojekakvih državnih, entitetskih, kantonalnih agencija a nikada manje funkcionalne državne strukture, nikada više nismo imali proroka – spasitelja (u raznoraznim ideološkim i dogmatskim bojama i izdanjima) a nikada manje nade i vjere u spas. Nikada više nismo imali raznih društava za pomoć ljudima i životinjama a nikada manje reda sa operacionalizacijom te pomoći, nikada više organizacija za mentalnu i drugu pomoć a nikada više ludaka na ulicama, nikada više policijskih i sigurnosnih službi a nikada manje bezbjednosti za obične ljude. Frustracije i kompleksi kod pojedinaca su dostigli tolike razmjere da oni predstavljaju u pravom smislu tempirane bombe. To što institucije i ustanove (bolje reći ljudi zaposleni u njima) ne rade svoj posao se pokušava kompenzirati sindromom humanitarne pomoći, od čega se nismo uspjeli osloboditi evo već 17 godina nakon rata.

Hrvatski intelektualac, književnik i liberalni političar Vlado Gotovac je gostujući davne 1997. god na HRTu kao protukandidat Franji Tuđmanu na tadašnjim predsjedničkim izborima izjavio rečenicu koja me se (još kao studenta) iznimno dojmila : „Kod nas se ne cijeni umijeće, nego snalažljivost“. E to je ono što se promovira, snalažljivost kao surogat i zamjena, substitucija za umijeće, kreativnost, marljivost i odgovornost. Nije više potrebno težiti znanju i vještinama, sada je dovoljno biti snalažljiv i sve će biti u redu i sve će biti prihvatljivo. I onda se pod tom snalažljivošću amnestira pokvarenost, spletkarenje, zakulisne igre, ludilo, bezobrazluk, korupcija, nemoralnost, friziranje porijekla i sve ostalo. Tako je nastalo plodno tlo na kojem izrastaju u neslućene visine (kao čarobni pasulj) raznorazne spletkke, manipulacije, ponašanje u stilu vriske, galame, laži, zakulisanosti u kojima osobe sa „đon - obrazom“ najbolje prolaze. Važno je biti bućan, a ne argumentiran je deviza pojedinaca. Vrijeđanje u javnosti je postalo norma, a argumentirana diskusija otežavajuća okolnost. Sa tim je direktno uvezan i sve prisutniji fenomen vođenja hajke na određene osobu, i to bez ikakvih skrupula. Ako neko nešto postigne ili ako se zalaže za javni interes, odmah ga udari čitava serija spletki i najpodmuklijih napada...jer jal, ljubomora i strah od progressa je najopasniji kod onih koji se boje progresivne budućnosti i kojima odgovora moćvarno stanje ustajalosti u kojem živimo... jer poslije njih potop. Iskoristiti nekoga poradi svoje (često samo kratkoročne)

sopstvene korist je prevagnulo nad zajedničkim djelovanjem na obostranu, pa i opću korist. Prevara je postala uobičajeno sredstvo snalaženja, pa se ljudi danas i javno hvale kako su nekoga ili nešto prevarili. Naravno, tu je i ona naša stara boljka, po kojoj se poslušnost i klimanje glavom više cijeni od marljivosti, sposobnosti, upornosti i kreativnosti. Radi protežiranja poslušnika i mediokriteta, često i osoba sa mračnom aureolom oko svoje ličnosti došlo se da institucije ne mogu raditi kvalitativno svoj posao.

Umjesto skromnosti i umjerenosti promovira se rastrošnost, besmisleno i nepovratno uništavanje resursa. Kako bi se dobilo na podršci ili popularnosti ide se u korist buđenja i zadovoljavanja niskih strasti i pobuda, onih iskonskih instikata koje je evolucijski razvitak humaniteta već odavno postavio na stazu atavizama. Tako se govori jedno, misli drugo, radi treće, a planira nešto sasvim četvrto. Um postaje defektna kategorija u našem BH svijetu. Bezrazložna prepotentnost i sklonost ismijavanju nekoga ili nečega su samo rezultat naših kompleksa niže vrijednosti, kojima kao da pokušavamo nadomjestiti naš stvarni položaj u ovom svijetu. Kao stil i trend se nameću pretvornost, mekušstvo i pokondirenost, a senzacionalizam je ono što nas pokušava ispuniti. Tako smo zatrpani vijestima o predstojećem smaku svijeta i 2012 i Majama, a da niko nigdje nije razložno govorio o velikoj civilizaciji Maja. Isto tako u naše glave se stalno i stalno serviraju vijesti o bezveznim likovima, a da skoro niko ne zna za epohalne rezultate genetičara Tomislava Domazeta. Naravno, ovakvom stanju je prilično doprinijela i naša „siva masa“, tzv. intelektualna elita koja se u dobroj mjeri u zadnje dvije decenije kompromitirala, prešla na „tamnu stranu“ ili prodala za „Judine škude“. Oni su se sada ili zavukli u mišju rupu ili se predstavljaju kao dežurni analitičari i moralne vertikale koje ponekad reda radi nešto izrecitiraju u određenim kontakt emisijama ili dnevnicima.

Ideja o radu kao spasenju i potrebi se gubi, pa pogledajmo samo koliko je polja i zemlje neobrađeno i ostavljeno neoplemenjeno, zašto naša polja nisu zasađena, zašto naše planine i naša brda nisu puna stada stoke. Tu ne postoje nikakvi izgovori...Je li se to stidimo svoga seljačkog porijekla i svoje tradicije. Pošto su se religijske institucije u potpunosti kompromitirale, a njihova učenja izgubila svoja suštinska značenja, ostala je samo religijska forma, prazna školjka unutar koje nema ničeg, izuzev potrebe pojedinaca da se u nju sklone kao pod neki moralni ili interesni pokrivač. Pošto je forma postala primarna, a suštinske i općehumanističke poruke se stavile u zavjetrinu desilo se da se danas ljudi svađaju i sukobljavaju radi totalnih bedastoća. Hajde neka naše abrahamističko i neabrahamističko svećenstvo pokaže narodu svoju „teologiju oslobođenja“, a ne „teologiju zavađenja“. Ja sam deista i to će i ostati, ali ako je neko dobra, marljiva, ustrajna i kvalitetna osoba uopće me ne interesira da li je on ateista, teista (abrahamista, hare krišna, paganin ili nešto sasvim drugo) ili agnostik... uvijek ću mu pružiti ruku sa ponudom da zajedno radimo na dobrobit i nas samih i drugih.

Mi smo jedina zemlja u kojoj se zatvaraju vrhunske institucije kolektivnog sjećanja, kulture i edukacije i to se više – manje u javnosti i kod većeg dijela stanovništva tretira kao zadnja rupa na svirali. Kao da niko ne shvata šta znači gubitak kolektivnog sjećanja. Pa to je prvi znak neumitnog nestanka, utabana staza koja vodi ka sudbini Granade ili maloazijskih Jermena... u kontrolirani zaborav. Nemojmo misliti da je riječ samo u slučajnosti, ima tu i nekih koji, iza zastora sive eminencije u dubokoj pozadini koju nismo dokučili, dirigiraju čitavim ovim procesom. Zapitajmo se koliko je naše djece i omladinaca posjetilo Zemaljski ili Historijski muzej, a koliko je općinjeno subkulturom šunda, bezmisla, nasilja, lažnog luksuza i površnosti. Kao da se u naše mlađe naraštaje namjerno ubacuje virus da je cool biti površan, bezobrazan, napadan, u centru pažnje (radi sopstvenog egzibicionizma, ludila i gluposti a ne svoje stvarne vrijednosti), kriminaliziran. Pa pogledajte naše elektronske medije koji se međusobno svadjaju o tome ko ima veću gledanost... a kakve je to gledanost... sapunice i sladunjave serijice bez smisla i originalnosti, provokativnost, politička pristrasnost i svađalačka raspoloženja i to sve u prime time. Sramota. Kada se većina od nas zatvori u svoju samoću možda postaje svjesna onoga šta se dešava, pa možda i onoga u čemu aktivno ili pasivno učestvujemo...jer smo na to prisiljeni ne svojom voljom, nego općom dominantnom atmosferom u društvu. Uzroci ovakvog takvog stanja su mnogostruki i bio bi potreban obim čitave jedne knjige kako bi se dali bar kakvi – takvi smisljeni odgovori na to pitanje.

Nema ni bolje ekonomije, ni boljih zakona, niti ćemo se riješiti kriminala, niti dobiti bolje obrazovanje, ni bolje političko uređenje ako ovaj narod, odnosno ljudi koji ga predstavljaju ne prožive duboku i suštinsku kulturološku, moralnu i vrijednosnu katarzu u samima sebi. Ako se ne odrekemo loših običaja ... osuđeni smo na neumitnu propast. Nema toga čarobnog štapića, nema tih integracijskih procesa u euroatlanske ili neke druge (npr. neosmanske, neocarističko - rusofilske) integracije, nema toga supermena ili lidera ili vođe koji nam može pomoći, ako sami sebe ne izliječimo. „Bog uistinu neće promijeniti stanje jednog naroda dok se on sam ne promijeni... „ Jednostavno rečeno, kulturološki, vrijednosni i moralni preobražaj je uvjet bez kojeg se ne može kako bi se spasilo naše društvo, a sa njim i mi sami kao pojedinci. To se mora učiniti, kako se Pandorina kutija u BH slučaju ne bi zatvorila i tako izgubili i nadu za naš spas.

Proces se mora radikalno obrnuti...preciznim kirurškim rezom. Ali to nije staza ispoljavanja bijesa i nove mržnje, u kojoj treba izaći na ulice, razbijati, galamiti i napraviti još veći problem. Nasilje koje bi bilo ispušni ventil samo bi se preobrazilo u još gori belaj nego što je život koji danas imamo. Rješenje je ustvari u sinagrijskom djelovanju još uvijek zdravih dijelova našeg društva koje bi započele proces u kojem bi svaki pojedinac bio u stanju da problemu sa kojim živi pride hladnorazumski i promišljeno bez srdbe i pristrasnosti. Zdravog društva nema bez zdravog građanina ili bar

većine njih, jer šta je društvo nego skup individua. Ako se kritična masa pojedinaca kontaminira, onda je i društvo kao naše kontaminirano. Taj proces dekontaminacije može započeti samo ako se počne doživljavati kulturološka, moralna i vrijednosna katarza, možda preciznije rečeno naša kulturološka revolucija. To bi onda uspostavilo nove parametre življenja. Medijske kuće bi konačno trebalo „da stanu nogom na loptu“, smire strasti, postanu odgovornije i promišljenije u smislu razmišljanja o dugoročnim posljedicama i ciljevima, a ne samo o zadovoljavanju trenutnim i kratkoročnim koje se na kraju raspe u vazduh kao mjehur od pjene. Profesionalizam mora postati prvo mjerilo odnosa prema javnosti. Konačno bi trebao i da prestane skoro 15-godišnji mentalni teror i ispiranje naših mozgova sapunicama i drugim trendseterskim, redkapitskim, turbofolk i realiti sadržajima. Umjesto toga bi se ponovo ubacio obrazovni program koji je do početka 90-tih bio redovan od ranoga jutra pa do 15-16 sati popodne. Počelo bi se raditi na povratku autoriteta i poštovanja, što su kategorije koje su postupno nestale kod nas. Pozitivni i progresivni autoritet i uzajamno poštovanje i uvažavanje nisu loše stvari, jer reda mora biti. Naravno da bi neki pojedinac ili neka institucija imali autoritet i poštovanje nesumnjivo moraju imati i nekompromitiranu i kvalitativnu poziciju. Naši muzeji bi trebali biti prepuni ne samo turista, nego i naših građana, a promoviranje toga bi trebalo da postane jedna od službenih politika državnih i drugih javnih institucija. Treba postupno izgrađivati takvu klimu da naše znanstvene i kulturne institucije u vrijednosnom smislu za naše građane predstavljaju isto ono što za stanovnike Beča predstavljaju Kunsthistorisches Museum i Naturhistorisches Museum. Ljude ponovo približiti prirodi, kako bi shvatili da su i oni sami jedan njen segment i da žive i djeluju u interakciji sa njima. Pojedinac mora shvatiti da je funkcioniranje općeg cilja njegov najvažniji osobni interes, jer bez zajednice on je ništa (bez obzira koliko mislio da je „superioran“ i bio „nafuran“). „Ono što nije dobro za košnicu, nije dobro ni za pčelu“, davno je primijetio car – filozof Marko Aurelije.

Kreativnost treba pomagati i promovirati na svakom koraku, a dogmatski način razmišljanja uklanjati. Svi oni koji su kulturno, moralno i vrijednosno osvješteni potrebno je da drugima ukazuju na to što je to dekadentno, a što je to avangardno. Naravno u tome ne treba pretjerivati niti nekoga na nešto prisiljavati, jer pretjerivanje vodi u dogmu i zastranjivanje (pa i prerastanje u ono protiv čega smo), a prisiljavanje u nasilje. „U vjeri nema pretjerivanja, ali niti prisiljavanja“ je deviza koje se trebamo držati. Svako od nas ima neku vrijednost, samo je treba ispoljiti i tako doprinijeti i sebi i zajednici kojoj pripada. Trendovski pristup životu u kojem je poželjno raditi ono što je sada „in“ i u modi je pogrešan, radi čega moramo otvoriti svoje umove da svijetu (a i samima sebi) pokažimo za šta smo sve sposobni. Takmičimo se po svome kvalitativnom radu, a ne po špekulantskim sposobnostima i ne gubimo vrijeme, snagu i energiju svađajući se zbog

besmislenih sitnica, forme i malih razlika. Nasa borba treba da se vodi knjigom, a nase oruzje da budu nase pisaljke i nase tastature, nas genije i nase stvaralastvo... Spoznajući i čitajući, vođeni slobodom savjesti i logikom, možemo odagnati sve te naše unutarnje demone, pobijediti naše iracionalne strahove i suzbiti naše iskonske instinkte. Postanimo „šampioni“ u davanju ideja i njihovoj realizaciji, postanimo kreatori suradnje i uvažavanja jer tada nam niko neće trebati pomagati ni EU, ni Rusija, ni USA, ni neosmanisti ni Kina....

Kao klasičar dobro znam da Rimljane nije stvorilo samo njihovo političko uređenje, samo njihovo oružje, nego primarno njihov moralni i vrijednosni odnos prema samima sebi, ali i prema drugima. Ti Rimljani republikanskog doba, starog kova, stoički disciplinirani, moralno utemeljeni, odgovorni, hrabri i samosvjesni su mogli jedan skup sela sa brda na periferiji Lacija preobraziti u najveću imperiju na svijetu.

1.33 MENADŽERI SVIH ZEMALJA, UJEDINITE SE...

Gledajući posljednju emisiju „Zabranjenog foruma“ u četvrtak (19. I. 2012. god.) konačno sam doživio i unutarnje i vanjsko prosvjetljenje (nešto slično što je proživio Keane Reeves u filmu „Mali Buda“). Tema je bila „Kulturno o (NE) KULTURI u BiH“ i trebalo se raspravljati o stanju „Sedam institucija“, koje se trenutno nalaze u stanju vještačkog disanja. Međutim, umjesto toga, rasprava je otišla u drugom pravcu, jer su je pojedini učesnici uspjeli prebaciti na lobističko – ideološki teren. Pa su se tako optuživali direktori tih institucija za sve i svašta, onako „ofrlje“ po našem starom balkanskom običaju. Glavna intencija priče je da njima nedostaje nešto što se naziva „menadžersko“ i da su „socijalistički direktori“ ili da imaju „socijalistički mentalitet“. Prvo što je moja skromna, nemenadžerska (samim tim i inferiorna) osobnost shvatila je to da je vrlo opasno i štetno ako te neko nazove „socijalističkim“. Svi ti nesposobni „socijalistički direktori“ koji su podigli Energoinvest, Unioninvest, Unis, Hidrogradnju... nisu ništa prema našim sadašnjim neoliberalnim menadžerima. Koliko su samo ovi naši menadžeri izgradili Potemkinovih sela, to je u pravom smislu neuporedivo sa onim što je zaboravljeni „socijalistički direktor“ Emerik Blum uradio za Sarajevo. Zatim je moja uvijek griješna duša shvatila da je menadžerizam ustvari snalaženje i lobiranje kako se prikačiti na neki javni budžet i prebaciti javni novac na račun svojih udruga, manifestacija, organizacija i firmi. I onda ti dobri alhemičari koji su uspješno ovladali znanjem pretvaranja javnog u privatno, mogu sa pravom da optužuju druge da su „socijalistički direktori“, odnosno nesposobni i da njima, tim uspješnim menadžerima treba prepustiti na upravu naše kulturno blago vrijedno milijarde eura. I tako će sve naše institucije dobiti menadžera tipa Sanje Grospić M. B. A. iz serije Naša Mala klinika. I

više se neće dogoditi da tim institucijama rukovode nemenadžerski „socijalistički direktori“ ili „habsburški upravitelji“. Možete samo zamisliti nesposobnost i nemenadžersko ponašanje evo npr. tih „habsburških upravitelja“ Zemaljskog muzeja kao što su Kosta Hörmann i Čiro Truhelka. Ni u jednom Glasniku Zemaljskog muzeja nisu naveli koliko su karti prodali. Da su neki naši vrli sadašnji neoliberalni menadžeri upravljali Zemaljskim muzejem i drugim institucijama garant se Habsburška monarhija ne bi ni raspala.

Danas imamo takvu produkciju menadžera da te ljude moramo zaposliti, jer je grijeh da oni nemaju posla. Evo npr. klasični historičari su bili pokretači renesanse, humanizma, prosvjetiteljstva, racionalizma i šta je to Europa dobila zahvaljujući njima ... samo urbanizaciju, industrijalizaciju, standardizaciju, Francusku revoluciju... pa to je ništa, gdje je tu novčana zarada, koliko su ti klasičari zaradili na svojim prijevodima sa latinskog i grčkog i otkrivenim skulpturama. Oni su obični nesposobnjakovici... i zato se kod nas ne smije dozvoliti bilo kakav upliv klasičara na javni život, oni imaju da slušaju (kao i ostatak kmetskog trećeg staleža). Nas će u novi vijek zato ubuduće voditi neoliberalni menadžeri, fashion gurui i stilisti kako ne bismo ponovili greške rađanja europskog novog vijeka.

I na kraju mi provijava misao kako oni na koje se stuštio bijes menadžerizma ustvari nisu shvatili suštinu, a to je da je riječ o religijskoj dogmi u apsolutnu istinu. Neoliberalno menadžerstvo je tako postalo suština života, esencija postojanja, a nepoznavanje tajni menadžerivanja je nešto što označava naše griješne duše. Samo oni koji su svečano na nekom od naših bezbrojnih studija menadžerizma posvećeni u taj kult mogu biti na vrhu, da budu upravljači i voditelji naših sitnih ropskih i kmetskih duša. Te menadžerijske sveznalice i analitičari znaju i upoznati su sa svime od stanja berzi u Tokiju, Šangaju i Wall Streetu do toga kako osnovna škola u Dejčićima treba da funkcioniра. Oni su naša nova svećenička kasta koja propagira ljubav u neoliberalnog boga prema kojem su sva ostala božanstva obične ništice, historijske i društvene smicalice. Zato i svako od nas treba da ima jednog, osobnog menadžera, jer drugačije ne bismo mogli funkcionirati. Oni bi imali ulogu našeg anđela – čuvara ili meleka koji bi pazio da naše griješne i samim tim slabe duše ne zalutaju sa staze pokornosti bogu neoliberalizma.

p.s. u zadnje vrijeme sam optužen za kukavičluk jer nigdje ne navodim imena, niti pljujem po ljudima sa imenom i prezimom. Možda sam kukavica, ali to neću ni sada uraditi, jer moj posao kao historičara je da analiziram procese a držim se i devize „*Nomina Sunt Odiosa*“.

1.34 In memoriam : Odlazak posljednjeg spomena „starih, dobrih vremena“

Prof. dr. Nijaza Duraković je bio historijska ličnost, koja je na više načina okarakterizirala posljednje tri decenije života Bosne i Hercegovine. Nesumnjiva intelektualna „gromada“, koja će kao takva vječno živjeti jer ono što produžuje život učenjaka su njihova djela i dostignuća. A iza prof. dr. Nijaza Durakovića je ostalo nemjerljivo mnoštvo znanstvenog i edukativnog rada, najbolja ulaznica za „vječni život“. Potekavši sa obala čiste, hladne i životne rijeke Bregave, Nijaz Duraković se uspinjao putevima učenjaštva i akademske karijere samo svojim stalnim radom, marljivošću za kojom mnogi teže, britkim i kritičkim umom. Njemu nisu trebale ni familijarne ni „jaranske“ veze da bi napredovao i da postao znanstvena institucija. Samo jedan takav učenjak je mogao pravilno da procijeni situaciju i razvoj historijskih procesa koji su se obušili na naše glave u posljednjim decenijama. U sebi je baštiniio i osjećaj za razlikovanje dobra i zla, i zato njegova životna opredjeljanja u ključnim trenucima naše historije nisu mogla biti niti dvosmislena niti dvojbeni.

Njegova ljevičarska ubjeđenja su proisticala iz istinske spoznaje i pobuda koja su dolazila iz srca i razuma, a ne iz želje za osobnim probitkom ili samopromocijom. Pripadao je onoj svjetloj plejadi bosansko-hercegovačkog komunističkog i državnog vodstva koju su obilježila imena Branka Mikulića, Hamdije Pozderca (kome je bio i asistent na Fakultetu političkih nauka), Džemala Bijedića....itd... To je bilo razdoblje koje se u kolektivnoj i historijskog svijesti našeg naroda utemeljuje kao „stara, dobra vremena“, kao neki moderni ekvivalent narodnoj izreci „od Kulina bana i dobrih dana“. Nažalost, prof. dr. Nijaz Duraković je morao na svojim leđima ponijeti breme naleta užasa koje se bezkrupulozno, nasilno, vulgarno obušilo na sve tekovine tih „starih, dobrih vremena“. Ali veličina i stoički odnos prof. dr. Nijaza Durakovića, u stilu drevnih rimskih državnika, prema tim dešavanjima je ono što sa svoje strane doprinosi izgradnji njega kao historijske ličnosti. Svojim postojanim opredjeljenjem koje i pored svih iskušenja nikada nije dovedeno u pitanje postavio je temelje moderne BH ljevičarske misli. Time je pokušavao da bar održi neki kontinuitet sa tim „starim, dobrim vremenima“. Zato je prof. dr. Nijaz Duraković za nas postao i simbol tih vremena, koja nam djeluju kao antipod sadašnjeg stanja u kojem životarimo u blatu podijeljene zemlje, korupcije, pokvarenjaštva i osjećaja izigranosti i bezizlaznosti. Zato je i njegov odlazak u pravom smislu i odlazak posljednjeg živućeg spomena tih „starih, dobrih vremena“.

Potrebno je ukazati na još jedan detalj, a to je da masovno izražavanje žalosti naroda prema prof. dr. Nijazu Durakovića treba promatrati i kao demonstraciju stava, preciznije

rečeno nezadovoljstva naroda, prema aktuelnom političkom, ekonomskom i društvenom trenutku. Pitanje je da li će to umjeti prepoznati sadašnje protektorske i domaće elite.

2. Opservacije

2.1 Pustošenje Bagdadskog muzeja ili kraj historije

Čovjek je prešao dug put. Milionima godina već traje to njegovo putovanje, od onih prvih koraka koje je ljudsko biće napravilo u istočnoj i južnoj Africi, kada se polako ali strpljivo odvajalo, u kvalitativnom smislu, od ostatka životinjskog svijeta, pa do koraka na Mjesecu i prvih začetaka osvajanja novih prostora van tla naše rodne Planete.

To putovanje je obilježeno i nizom prijelomnih tačaka, na kojima bi se ubrzavao hod ljudske vrste ka savršenijem i bogatijem životu. Bezbroj je tih tačaka obilježilo prošlost i nasljeđe koje baštine svi ljudi na svijetu, bez obzira bilo oni crni, žuti, bijeli, monoteisti, politeisti, ateisti, Pigmeji, Eskimi ili Bosanci, mrzili ili voljeli se među sobom. A jedan od najvažnijih fenomena u toj našoj zajedničkoj baštini, bez kojeg se da se nije desio ne bi bilo ni nas ni našeg svijeta koji poznajemo, ni naših religija, ni naših nacija, ni naših naroda, ni naših vjerovanja, je rođenje civilizacije.

Nekada davno, prije oko 8000 godina, kada su se posljednji tragovi četvrtog ledenog doba već dobrano povukli, u zemlji koju arheolozi i historičari zovu Plodni polumjesec, a koja se pruža duž tokova Tigrisa i Eufrata do bliskoistočnih obala Sredozemnog mora, čovjek se prvi put odvažio da proizvodi hranu, umjesto da je sakuplja i traži. Tu se čovjek prvi put odlučio i da živi u stalnim naseljima, umjesto da nomadski luta bespućima. Prvi korak ka stvaranju civilizacije je tako napravljen. A onda je prije nekih 5500 godina, na obalama Tigrisa i Eufrata u zemlji koju će stari Grci nazvati Mesopotamijom (Međurječjem) čovjek podigao prve velike i predivne gradove, izumio pismo, nauku i školu, i na kraju procesa stvoriti i državu, i tako se tu na obalama spomenute dvije rijeke počelo odmotavati klupko historije, koje će se, paradoksalno, više puta «zamotati» i oko vrata potomaka svojih tvoraca.

I zato, pored rezervi nafte, koje se procjenjuje kao druge u svijetu, Irak raspolaže danas i sa još jednim svojim neprocjenjivim bogatstvom, za kompletnu ljudsku vrstu i bitnijeg nego što je to nafta. Jer ljudi će jednog dana sigurno pronaći novu materiju i usavršiti

sopstvenu tehniku, koji će uspješno zamijeniti ljudsku potrebu za naftom, ali svoju historiju i nasljeđe, čovjek ne može ni sa čim drugim nadomjestiti, i zato je ovo ogromno kulturno bogatstvo koje su nam ostavili direktni preci današnjih stanovnika Mesopotamije, od izvora Tigrisa i Eufrata u brdovitom Kurdistanu do močvara Šat-el Araba na ušću u Perzijski zaliv neprocjenjivo. Sumeri, Akadani, Babilonci, Asirci, Haldejci, Medijci, i ini drugi narodi koji su stvarali pa i razgrađivali civilizaciju Međurečja ostavili su iza sebe veliki broj ostataka materijalne kulture i vidljivih svjedočanstava o svome životu u tolikoj mjeri da je izučavanje ljudske prošlosti bez oslanjana na tekovine civilizacije Međurečja besmisleno. Najveći dio arheološkog materijala iz Međurečja pohranjen je u prostorijama Muzeja u Bagdadu. Tu se nalazilo skoro 170 000 nalaza (od kojih su neki stari i više od 7000 godina), a njihova sveukupna vrijednost je tolika da ju je skoro nemoguće procijeniti i izraziti u novcu.

Ali ispostaviti će se da je to bogatstvo jedne zemlje samo inspirisalo strane invazije, i domaće ludosti i gluposti da se okome nanju, postajući vremenom i hronično zlo koje pogađa stanovnike Međurečja. I tako se ništa nije promijenilo još od gutske invazije prije 4200 godina pa do danas, ove suvremene invazije. I kada je Bagdad pao, a sa njim i režim i ludost jednog čovjeka koji je u sebi baštiniu neku čudnu mješavinu napoleonskih sklonosti za osvajanjem, staljinističkih načina eliminacije nepoćudnih, i luksuza i ekstravagantnosti francuskih kraljeva Luja XIV i Luja XV, nastao je kaos. Da li su invazori bili svjesni da će se dogoditi kaos, neviđeni kriminal i bezvlašće nezamislivo u modernoj historiji, je pitanje na koje nećemo dati odgovor, ali da su odgovorni za ono što se desilo, može se odgovori potvrdno, jer oni su imali i dovoljno snage i dovoljno potencijala da zaštite Muzej.

Samo par dana nakon što je «uspostavljena» kontrola nad Bagdadom, u četvrtak 10 aprila, gomila ljudi oslobođenih ne samo jednog režima nego izgleda i svoga razuma, upala je u Bagdadski muzej. Pustošenje je trajalo sa jednom kraćom pauzom sve do u petak u zoru. Za nepun dan uništeno je ono što je stvarano milenijumima. U izjavi koju je zamjenica direktora Iračkog Nacionalnog Muzeja u Bagdadu Nabhal Amin dala dopisniku agencije Reuters «*opljačkano je ili uništeno 170 000 nalaza iz drevne historije....vrijednih milijarde dolara*». Tako je uništena zbirka koja je čuvala i 5000 godina stare tablice koje su na sebi čuvale najstarije tragove pisma. Nestali su i iz obilja bogatstva u pohodu hiljada bijesnih, naoružanih i pohlepnih stanovnika Bagdada, na primjer, zlatna sumerska harfa, i kolekcija zlatnih ogrlica, narukvica i naušnica isto iz sumerske ere. Kako su službenici Muzeja rekli prisutnim novinarima u Muzeju praktično nije ostalo ništa od vrijednosti. Pustošenje Bagdadskog Muzeja može se smatrati najvećom kulturnom katastrofom u bližoj historiji Bliskog i Srednjeg istoka.

Nakon što su bagdadski pljačkaši napustili muzejske prostorije, novinari koji su u pratnji osoblja ušli u njih zatekli su prostorije sa uništenim vratima, a pod prekriven polupanim

staklom sa prozora i vitrina u kojima su se nalazili eksponati i hrpom razbacanog smeča i pocijepanih i razbacanih knjiga. Iako nisu učestvovali u sknavljenju kulturne baštine zatečene u Muzeju, glavni krivac za ružiranje Muzeja i posvemašnji nestanak skoro kompletne njegove zbirke, jer je ispražnjeno sve ono što se moglo odnijeti, su definitivno američke snage, koje nisu smatrale za shodno, iako im je to po svim konvecijama koje regulišu ponašanje zaračenih snaga u oružanom konfliktu bila dužnost, da spriječe uništavanje, pljačku, raznošenje zbirke Bagdaskog Muzeja, koja nije baština samo Iraka, ili samo jednog naroda, nego zbog svoga značaja, baština čitavog čovječanstva. I zamjenica direktora Muzeja direktno okrivljuje Amerikance da su prepustili muzejsko bogatstvo vandalskoj pljačkaškoj rulji. Da su htjeli da zaštite blago Muzeja, oni su to mogli uraditi na isti onaj način kao što su na primjer zaštitili zgradu Ministarstva nafte Iraka, koju su lopovi kao da je «začarana» zaobilazili, iako je i ona imala pljačkašima šta za «ponuditi». Uostalom od onih koji donose slobodu, demokratiju i prosperitet jednom narodu bi trebalo očekivati da zaštite i njegovo bogatstvo ili su možda baš u slučaju različitog tretiranja dvije zgrade u centru Bagdada, koja svaka za sebe reprezentuje bogatstvo jedne zemlje, konačno pale maske sa lica. Prepuštanje Bagdaskog Muzeja pustošenju, je po mome mišljenju, ravno uništavanju spomenika Bude i historijskog i arheološkog nasljeđa u Avganistanu koje su sistematski činili talibani. Istine radi, irački arheolog Raid Abdul Ridhar Muahmmad je uspio da bar privremeno obezbijedi pomoć pet marinaca koji su u vrijeme ručka u četvrtak uspjeli da rastjeraju rulju, ali su zato odbili da bar neko vrijeme ostanu u Muzeju, i brzo su ga napustili. I nakon samo pola sata nakon što su se marinci povukli, pljačkaška masa se vratila i pokrenula prema nezaštićenom Muzeju. Po riječima Raid Abdul Ridhar Muahmmad, pljačkaši su njemu zaprijetili da će ga ili oni lično ubiti, ili će otići Amerikancima da ga prijave kao špijuna Sadamove obavještajne službe, pa će ga u tom slučaju ubiti Amerikanci. U takvim uslovima sasvim je razumljivo da se irački arheolog povukao pred razbješnelim uništavateljima kulture sa početka XXI st.

I sada se znači najveći dio do sada pronađenog kulturnog stvaralaštva naroda Međurečja nalazi u rukama pojedinaca i grupa razasutih širom Bagdada. Teško je pretpostaviti da su pljačkaši koji su opustošili Muzej, bili u svome radu motivisani nekim kolekcionarskim žarom za starinama. Oni su to sasvim proračunato uradili. I pored toga što je zbirka je raspolagala sa ogromnim brojem predmeta od zlata, srebra i drugih plemenitih metala, koji se mogu ili unovčiti ili pretopiti, ipak mišljenja sam da oni koji sada u svojim rukama drže neprocjenjivo blago više računaju s tim da će ga uspjati preprodati na crnom tržištu antikviteta, koje će usljed svega što se desilo sigurno punom snagom procvjetati na Bliskom i Srednjem Istoku. Nesumnjivo će se naći veliki broj ljudi i institucija, zašto ne reći i uglednih Muzeja koji će se uplesti u ovu trgovinu kako bi za malo utrošenog novca došli do velikog bogatstva. I zato nas ne bi trebalo začuditi ako za koju godinu negdje van Bagdada i Međurečja u izložbenim postavkama javnih institucija i privatnih galerija

ugledamo dijelove nekadašnjeg bogatstva Bagdadskog muzeja koje je tog 11. aprila 2003 u pustošećem naletu nestalo.

Razaranja kulturno-historijskog nasljeđa civilizacije Međurečja, može izroditi jednu veliku opasnost. Bez pozivanja na baštinu polako će doći do uzmicanja historije i arheologije pred kvazi-historijom koju će propagirati nove mesije, religiozni fanatici i ludaci, a mase suočene sa postupnim bleđenjem sjećanja na blistavu prošlost svojih predaka postajati će sve otvorenije apsorpcijom negativnih uticaja. I zato nas ne bi trebalo čuditi ako uskoro na prostorima današnjeg Iraka osvanu kao masovni pokret, neki novi «talibani», bilo da su šiitskog, sunitskog, kurdskog, jazidskog ili asirskog backgrounda. I tako bi se zavedene lažnom historijom, kako me to podsjeća na još jednu zemlju, mase pokrenule na međusobno istrebljivanje i dugogodišnje življenje u mraku, beznađu i prokletstvu iz kojeg se jednostavno ne može izaći. A da se već nazire razvitak takvog žalosnog scenarija može se vidjeti na primjeru svetog šiitskog grada Nadžafa, gdje se jedan mladi radikalni šiitski duhovnik umislivši da je «izabran», beskompromisno i surovo obračunava sa konkurencijom.

A šta se dešava u Sarajevu i u BiH. Naši mediji nisu našli za shodno da bar obavijeste građane o uništenju najveće kulturne baštine čovječanstva, izuzev, i to samo ponegdje, u vidu kratke agencijske vijesti, izgubljene u moru drugih vijesti. Nigdje nema komentara, nigdje nema oglašavanja odgovarajućih institucija bar u znak protesta ili žaljenja, niti poruke osude za ono što je učinjeno u Bagdadskom muzeju. Izgleda da je našim medijima važnije da se bave međusobnim prepucavanjima i prenošenjem tračeva, političarima bitnije očuvanje svojih fotelja i po mogućnosti dodavanju novih, iako ni jedna od tih funkcija ne raspolaže istinskom moći, intelektualcima važnije prisustvovanje svojim uobičajenim vikend sjedeljama, a ostatku naroda potrebnije uživanje u latinoameričkim sapunicama, nego da se zabrinu i bar dignu svoj glas kako bi osudili temeljitu destrukciju kulturno-historijskog nasljeđa najstarije civilizacije na svijetu. Zar smo stvarno zaboravili da je ne tako davno sistematski i namjerno uništavana i baština naše zemlje. Jesmo li zaboravili Vijećnicu, Orijentalni institut, Ferhadiju, Žitomisliče, Plehane, Aladžu, Stari Most, nestanak ogromnog knjiškog blaga i umjetničkih djela i skrnavljenje historijskih i sakralnih objekata u zastrašujućim razmjerama. Zar smo zaboravili kako je neko pokušao brutalno ugasiti i naše sjećanje, i vratiti nas na nivo života bez kulture, i bez tradicije civilizovanog načina života. A kako nažalost izgleda po svemu sudeći, on je svome naumu bar djelimično i uspio.

Kao pojedinac, čija je profesija vezana za historijsko-arheološko nasljeđe smatrao sam dužnošću, da kao svoj maleni doprinos, podignem bar svoj glas protiv onoga što se dogodilo Bagdadskom Muzeju. I na kraju teško je ne složiti se sa mišljenjem već spomenutog iračkog arheologa Raida Abdula Ridhara Muahmmada da, «*ako je civilizacija jedne zemlje pokradena, kao što je iračka, onda njena historija završava*»

Sarajevo 13. IV. 2003. godine.

2.2 Trijada propasti : fantazije poremećenih, pokvarenih i naivnih umova

Zajednice koje nisu raščistile sa svojim unutrašnjim kompleksima i frustracijama, hororima svoje historije, rastrzane nivoom sopstvenog kulturnog razvitka i ekonomskog učinka, bez obzira u kakve se društvene strukture stavljale, makar one bile i idealno zamišljene, na kraju procesa kada nestanu autoriteti koji su ih sputavali unište i sopstvene društvene strukture. Tada, u vremenu posvemašnjeg sloma, nestaje i sistem vrijednosti i nastupa moralni sunovrat koji brutalno i neumitno uništava i ljudskost i razum, osnovne dvije kategorije koje obilježavaju čovjeka. Uslijed toga unutar takvog degenerisanog društva producira se «močvara» koja predstavlja, otrovni i bolesni svijet, talog i živo blato u kojem se utapaju nauka i njeni eksponenti, u kojoj se gazi sloboda savjesti, vrijeđa dostojanstvo i ponos i naroda i pojedinca i sprećava razvoj. Ali istovremeno ta «močvara» predstavlja savršeno stanište u kojem izniče i raste i razvija se jedan novi osebujni «ekosistem» koji obilježavaju fantasti, pokvarenjaci, varalice i proroci koji očajnom i izbeumljenom narodu nude navodno lakšu, a pouzdano lažnu prečicu do boljeg, a ustvari ga odvede još dublje u paklenu provaliju.

Radi svega toga, a posebice još i iz razloga bježanja od stoičkog suočavanja i prevazilaženja situacije u kojoj se nalazimo ali i kroničnog neznanja što se izgleda samo ovdje ne smatra manom, nije teško objasniti zašto pojedine fantastične ideje, koje su usto i lako oborive, zaokupljaju toliko javnost i zavode tolike mase. Izgleda da je dovoljno da se samo izrekne neka očita besmislica pa da se nađe i prostora i vremena, ali i sljedbenika, makar ona nemala ni jedan jedini dokaz ni argument. Nasuprot toga, stotine i stotine argumenata se gube u tišini kojom ih «močvara» pokriva, tako da nikoga nije briga za hiljade i hiljade stvarnih arheoloških lokaliteta kojima je prekrivena naša zemlja, a da bi se stekao uvid u njih dovoljno je samo pogledati Arheološki leksikon BiH. Nasuprot toga, naša javnost je zaokupljena «piramidama» iz Visokog, na koje ne želim više trošiti dodatne argumente jer je protiv te fantazije izrečeno mnogo toga u naučnoj javnosti, izuzev još samo jedne činjenice. Treba se upitati kako je tim vrlim «istraživaćima» promakao mostarski Hum, koji je po izgledu «bolja» piramida od one ili onih u Visokom, ili desetine drugih brda i planina koje su isto tako iste ili «bolje» piramide od visočkih. Međutim ovaj osvrt za svoju osnovnu temu nema ni Keopsovu ni Semovu piramidu, nego nešto sasvim drugo, koje se javlja kao popratna manifestacija cijelog ovog cirkusa. Nije ništa neobično čuti, u žargonu rečeno, «na ulici» sljedeću opasku «*ma pustite da i mi imamo piramidu, kad oni imaju gospu*». Ono što upada u oči, jeste da iz svega proistiće ona osnovica našeg prokletstva i naše tragedije, a to je podjela na nas i na one, nebitno na koga se te odrednice odnose u konkretnom slučaju. Znači li to

da u jednoj zemlji, trenutno zasnovanoj na jednoj triologiji podjele mora postojati i triologija fantazije, pa tako jedni imaju kosovski mit i carstvo nebesko, drugi gospu i nepriznato svetište, a treći piramide stare desetine hiljada godina. A jednađba izvedena iz te trijade je ustvari vrlo jednostavna, lažna nada za naivne i sujevjerne, izbacivanje strasti kod kompleksaša i frustriranih, i na kraju ono najvažnije bogastvo za promućurne. Pa kada ustrojimo i oblikujemo tu trijadu, onda bi se kao trebali međusobno nadopunjavati novim mitovima, i tako nastaviti gaziti po dostojanstvu i ponosu ove zemlje i maltretirati zdrav razum naših ljudi.

2.3 Slomimo zidove oko nas... oslobodimo se... 29. VI. 2008. god.

Okolo nas su postavljeni zidovi koje su postavljeni kako bi se držali u pokornosti. Ti zidovi su ustvari napravljeni od papira, samo većina poslušnih i isprepadanih još uvijek nije toga svjesna. Potrebno je da shvatimo da je dovoljno samo da se odlucimo da srušimo ili predjemo preko tih zidova i oni će sami pasti... i ispred nas će se pružiti veliki prostor koji je predodređen ljudima da ga nasele. A kakvi su ti zidovi... to su strahovi kojima nas od malih nogu pune, kojima truju nasu dušu, to su sve one nase male slabosti, nasi mali demoni, sve ono što je suprotno razumu, logici, progresu, odgovornosti, sloboda savjesti, marljivosti. A jedna od najvećih podržavalaca ovog sistema kakikracije (vladavina najgorih) jeste i sistem religioznih dogmi i lokalnih praznovjerica. Oslobodimo se straha od religijskih dogmi i institucija koje nam ih nameću. Nista se neće desiti ako se oglasimo od zahtjeve religijskih zajednica, nema više straha. STRAH UOSTALOM NE MOŽE I NE SMIJE BITI MOTIVACIJA ZA NECIJU VJERU U BOGA. BOGA SE NE SMIJEMO PLAŠITI, JER JE TO U SUPROTNOSTI SA VJEROM. BOGA TREBA SPOZNATI I RAZUMIJETI, A NE PLAŠITI GA SE (ONO NIJE NIKAKVO ZLO NI MONSTRUM DA GA SE PLAŠIMO), ALI NITI SAMO TRAŽITI OD NJEGA POVLASTICE I ISPUNJENJE OSOBNIH ZELJA. U strahu i pohlepi nema vjere... ima religije kao ljudske ideologije. Taj strah su nametnuli ljudi, svećenici jer zahvaljujući njemu oni kontroliraju mase. Sadašnje religije su ispunile svoju historijsku ulogu... sada je vrijeme da se oslobodimo njihovih ideoloških i dogmatskih okova. A najbolji način za to jeste da se posvetimo nauci i radu... sa punom slobodom savjesti ali i sa odgovornošću.

2.4 Lažni kolektiviteti 29. VI. 2008. god.

Po profesiji sam arheolog i anticki historičar, tako da ovo što sada iznosim ima punu potvrdu u znanstvenim podacima. Svi današnji ljudi su istog porijekla (zahvaljujući genetsko-genealogiskim istraživanjima) i potiču od jedne malene skupine iz istočne Afrike. Onda su manje skupine prešle u južnu Arabiju i od njih potiču Evropljani, Azijati,

sjeverni Afrikanci i američki Indijanci kao i australski Aboridjini. Tako smo u nekom koljenu svi međusobno rođaci. Samo do desetog koljena svi mi imao najmanje pola miliona rođaka. U nekom koljenu ja sam rođak i sa Pigmejem iz Ruande, kao uostalom i svi mi. Ako malo radikaliziramo ovo shvatanje, onda smo mi svi rođaci i daljim nasim precima koji nisu pripadali homo sapiensu, odnosno rođaci smo u nekom koljenu i sa neandratalcima, i sa homo erectusom i sa austropitekom. itd... A pošto čitav život na našoj Planeti počinje iz jedne male ćelije... onda su svi živi organizmi na Planeti ustvari rođaci u nekom koljenu. Pa smo tako rođaci i sa travom i cvijecom u našim baštama. Ovo izgleda smiješno, ali to je neumoljiva činjenica. Pa kada je takvo stanje i mi skupa činimo jedno jedinstvo, zašto vjerujemo da su nacionalna, religiozna, etnička, polna, rasna i slična pripadnost apsolutizirajuća... kao da ove podjele postoje od pamtivjeka. A ne postoje one su klasični proizvod historijskog razvitka. Nacije, narodi, religije, etnikumi, rase... to su sve obične tehničke stvari, a ne neke apsolutne vrijednosti. Uzmimo za primjer samo našu situaciju. Šta to znaci biti Srbin, Hrvat, Bošnjak... pa to su iluzije koje ne treba uzimati apsolutizirajuće. Sve tri nacije su nastale u toku XIX i XX. stoljeća.

2.5 Biti ili ne biti Turčin... 10. VII. 2008. god.

Danasnja Republika Turska je rezultat kemalističke revolucije iz prve polovine 20-tih godina XX. st., koja je radikalno raskinula sa Osmanskim Carstvom i njegovim tekovinama, praktično ugasivši i Carstvo i Kalifat. Zanimljivo je da je baština Osmanskog Carstva više sačuvana u pojedinim drugim zemljama koje su nekada pripadale njemu, nego u samoj RT. Međutim, u BiH danas postoji jedna prilično kontradiktorna pojava... a to je da se osmanonostalgija veže za danasnju RT. A osmanonostalgija se kod Bosnjaka opet uglavnom nalazi usko povezano sa religijskim islamskim sunitsko-hanefijskim identitetom, što dovodi do još jace proturječnosti. RT je danas primjer izrazito sekularne zemlje sa jakim nacionalnim, a ne religijskim identitetom... suprotnost od onoga što bi željeli da imaju osmanonostalgicari. Zato me iskreno začudjuje toliko identificiranje sa RT kod onoga dijela Bosnjaka koji sigurno nije prokemalistički i revolucionarno raspoložen, nego upravo suprotno izrazito je antikemalistički i tradicionalistički, konzervativan i proturevolucionaran. Osmanonostalgija se izražava i preko pravljenja od strane pojedinih predstavnika oficijelne i institucionalizirane Islamske zajednice kulta Mehmeda El-Fatiha II. Historijski gledano, El - Fatih je velika povijesna ličnost, vrlo obrazovan, visoke inteligencije, osoba sa umjetničkom i povijesnom svijesću, osoba koja nije bila religijski fanatik (privatno je bio vrlo svestran) i definitivno ne neki zatucanko. Renesansni lik u pravom smislu riječi. Osoba koja se smatrala legitimnim nasljednikom rimskih cezara. Vizionar u mnogim pogledima i koji se nije ustrucavao suprotstaviti i religijskim institucijama (nacionalizirao je oko 20 000 vakufa.). Međutim sa druge

strane... za Bosnu El Fatih je najoblicniji osvajac i nista vise (da ne upotrijebim rijec agresor). On je sa svojom vojskom skoro na prevaru napao Bosansko kraljevstvo (nakon sto je njenom izaslanstvu garantirao mir), vjerolomno dao da se ubije kralj i znatan dio plemstva. Unistio mnoge gradove, odveo znacajan dio stanovnistva u ropstvo... i unistio srednjovjekovnu drzavu. Nakon El Fatiha trebalo je cekati jos stoljecima da bi komunisti (znaci ateisticki pokret) u Mrkonjic Gradu obnovili drzavnost BiH. Nadimak Osvajac (El Fatih) je dobio nakon osvajanja Konstantinopolisa 1453. god. Medjutim činjenica je da je zemlje koje je on osvojio bile drzave i zajednice trecerazrednog karaktera koje su vec dobrobrano bile propale sa mnogo izdaje i unutrasnjih problema koje prakticno i nisu pruzale ozbiljniji otpor (Istocno Bizantsko Carstvo, Despotovina Srbija, Kraljevina Bosna i slicno). Ali cim bi se suocio sa znatnijim otporom i ravnopravnijim protivnikom stvari su bile drugacije. Matija Korvin, ugarski kralj, je preoteo Jajce i Osmanska vojska je bila nemocna da ga ponovo osvoji. Hercegovina (nominalno i dalje sastavni dio srednjovjekovne bosanske drzave) je pruzila vrlo ozbiljan otpor i El Fatih se povukao. Vlad Drakula se vrlo uspjesno suprotstavio El Fatihu i nanio im velike gubitke. Sve ovo govori da je pravljenje kulta El Fatiha za Bosnjake vrlo problematino (najveci dio predaka danasnjih Bosnjaka je na islam presao tek nakon El Fatiha).

2.6 Slijepa ulica Bolonjskog procesa 11. VII. 2008. god.

Osnovni cilj bilo koje reforme obrazovanja je izgrađivanje temeljno i svestrano obrazovanog pojedinca koji je ujedno i potpuno svjestan, sposoban i odgovoran da doprinese progresu i razvitku i samoga sebe ali i zajednice općenito. Nažalost, u toku ovih par godina kako se sprovodi Bolonjski proces stekao sam izvjesni utisak da taj cilj i nije baš u prvom planu. Plašim se da se zbog zadovoljavanja zadatih formi i načela zanemaruje suština, a to je izgradnja savršenijeg i fleksibilnijeg obrazovnog sistema i dobre naučno-istraživačke atmosfere. Izgleda da svi problemi sprovođenja Bolonjskog procesa proizlaze iz činjenice da se jako brzo ušlo u njegovu realizaciju na terenu, bez dovoljnih priprema i nastavnog osoblja i studenata i javnosti, ali i izgradnje materijalne i ljudske osnovice i osiguravanja resursa kako bi ovaj proces mogao da funkcioniše onako kako je zamišljen. Zatim izgleda kao da postoji određena tendencija za striktno unificiranje studija, što je isto teško izvodljivo. Posebni su uvjeti, potrebe, metodi i načini rada i ciljevi npr. studija medicine, filoloških disciplina, historijskih disciplina, prava, fizike itd. i neki oblici tih studija jednostavno moraju po prirodi stvari ostati različiti. S druge strane, ne moramo mi, a niti uostalom to i možemo, kopirati baš sve i to doslovno i nekritički sa Zapada. Imamo i mi nekih specifičnosti koje treba imati u vidu. Naravno o ovom pitanju itekako bi se moglo još mnogo više govoriti. Drugi problem su kadrovi... općepoznata je činjenica da i pored svih zaklinjanja u otvaranje perspektiva mladim kadrovima, da na terenu situacija stoji sasvim drugacije. Postoji citav niz administrativnih

i finansijskih zapreka za napredovanje mladjih kadrova. Sva ta mreza administrativnih zapreka ustvari samo sluzi da jos uvijek postojeći establishment zadrzi svoje pozicije i obeshrabri potencijalnu konkurenciju. Tako paradoksalno ispada da je najlakse dovrstiti i odbraniti doktorat, a prava borba tek predstoji sa paukovom mrežom administracije koja iznova postavlja nove zahtjeve, oteže i slicno. A posebna prica su istrazivacki radovi gdje vise dominiraju sujeta i novac nego zelja za ostvarivanjem otkrica i progressa. Naravno i u ovom slucaju su mladji kadrovi zrtveni jarci. A studenti i ono sto se desava sa njima su neko sasvim drugo poglavlje.

2.7 Samovoljno ropstvo 14. VII. 2008. god.

Da li smo mi slobodni ljudi? Mislim da danasnje socijalne, psihološke i ekonomske okolnosti, kao i stil života ustvari predstavljaju sužavanje naše osobne slobode. Problem je u tome što su moralni sklop i sistem vrijednosti koji trenutno dominiraju nametnuli okove koji u prilicnoj mjeri sputavaju našu slobodu djelovanja, postupanja i izražavanja. Naše društvo sa samoga kraja XX. st. i početka XXI. st. je izrazito kruto, netolerantno i konvencionalno... prilično konformističko. Ti okovi su nametnuti na prilično podao i perfidan način, koristeći masovne medije, degenerirane oblike tradicionalnosti, izokrenutu religioznost i slicno. Mi robujemo ustaljenim sablonima, moramo raditi ono što društvo od nas očekuje, moramo biti sukladni sa vecinskim misljenjem... ma ne moramo. Zasto se moramo povinovati i ponašati kako naše današnje društvo traži.

2.8 Pobjeda ili poraz socijalističke revolucije 14. VII. 2008. god.

Već 20 godina u ovoj epohi tzv. tranzicije stalno se ponavlja jedna misao, a koja predstavlja temelj na kome se bazira ovaj već dokazano propali eksperiment zvan „tranzicija“. Ta misao je da je komunizam propao, odnosno da su socijalističke revolucije bile historijski promašaj, neka vrsta iluzije, utopije koja je neostvariva, pa je eto potrebno da se napravi tranzicija. Međutim činjenice tako ne govore... nego upravo suprotno da su tekovine socijalističkih revolucija XX. st. itekako žive čak i u onim zemljama koje se kao ponose svojim antikomunizmom i slicno. Dovoljan primjer daje samo ex-YU područje. Prvo da vidimo koje su osnovne tekovine NOB-a i socijalističke revolucije bile : a) načelno slobodno obrazovanje dostupno i otvoreno prema svima b) socijalna zaštita c) zdravstvena zaštita d) industrijalizacija e) urbanizacija f) emancipacija žena g) podizanje opće intelektualne sposobnosti naroda i) dereligizacija u određenoj mjeri j) derogiranje aristokratizma. Pa ni jedna od ovih mjera nije ukinuta, nego u osnovi predstavljaju temelje svih društava na prostorima YU republika, entiteta, kantona, županija, pokrajina i slicno. Samo nema vlasti jedne partije, a to teorijski gledano i nije bila temeljna tekovina

socijalističke revolucije (uostalom i ovdje postoji kontinuitet jer su način rada pa i struktura tzv. nacionalnih i građanskih stranki preslika struktura Saveza komunista, a i vodstva i lideri tih stranaka su bivši funkcioneri SK ili njemu satelitskih institucija i organizacija). Sve se svelo samo na verbalno pljuvanje na socijalizam, samoupravljanje, Tita i slično, ali niko nije uspio (bilo je i još ima takvih pokušaja) da derogira gore spomenute tekovine. Nažalost samoupravni sistem (ali ne i mentalni sklop samoupravljanja kod našeg naroda) su uspjeli brutalno uništiti kako bi se obogatili. Dalje zapadnoeuropske zemlje su isto tako itekako osjetile posljedice socijalističkih revolucija. Njihove građanske vlade su bile prisiljene praviti prilične kompromise, pa su se one polako iz kapitalističkih zemalja transformirale u socijalne države (čak ni stranke kapitalističkog centra ili desnice nisu radikalni protivnici ovih socijalnih mjera). Tek danas kada se probudila pohlepna desnica, promovirajući i šireći neoliberalnu političku i ekonomsku ideologiju, počeli su se rušiti stubovi socijalnih država na Zapadu. Međutim, i ovdje se vidi da to vodi samo u totalnu propast tih društava, a ne u neki novi ekonomski zamah i društveni progres

2.9 Da li treba izjednačiti ideologije 14. VII. 2008. god.

Zadnjih par godina ultradesnicarske grupacije u Evropi vode kampanju za donosenje rezolucije kojim bi se osudio komunizam, pod firmom osude totalitarnih ideologija. Intencija propagatora ove tzv. ideje i vođa i potparola te kampanje je ustvari najobičniji pokušaj rehabilitacije nacionalsocijalizma i njim inspiriranim pokretima (kod nas u prvom redu ustastvo, ravnogorsko cetnistvo i slicno). Osuditi komunizam u istoj mjeri kao i nacionalsocijalizam je totalna besmislica. Prvo komunizam nikada nije bio unificiran, vec su od samoga pocetka postojale razlicite idejne struje, cesto medjusobno suprotstavljene - negdje i u oružanom sukobu- (npr. anarhokomunizam, luksemburgizam, trockizam, staljinizam, titoizam, eurokomunizam, agrarni komunizam, maoizam, latinoamericki komunizam, revolucionarni komunizam i itd...). Pa se postavlja pitanje a sta u takvoj raznolikosti ustvari osuditi. Nacionalsocijalizam je za razliku od komunizma idejno i organizaciono unificiran. Zatim temeljni razlog je ustvari u cilju postojanja i djelovanja komunizma, koji je u teoriji najhumanistickiji (i to u svim varijantama komunizma) i tezi najvisim vrijednostima čovjekovog postojanja. Sa druge strane teorijski cilj nacionalsocijalizma jeste iskonsko zlo (istrebljenje, progoni, genocid i sl). Slicna paralela bi se mogla povući i u slučaju judaizma, kršćanstva i islama jer je u ime ovih ideologija, i za vrijeme njihove vladavine, kroz historiju pobijeno bar 100 puta više ljudi nego u ime komunizma, i nanijeto nemjerljivo više patnje. Po toj logici bi se onda trebao osuditi i judaizam, kršćanstvo i islam kao totalne ideologije. Ali to ne treba uraditi jer je svima jasno da su teorijski temelji i ciljevi sve tri religije/ideologije pravedni, isto humanisticki i pozivaju na dobro, a zlocini su devijacije ljudskog ponasanja. Sa druge

strane u ime satanizma nigdje nisu izvršeni masovni zločini, ali niko pri zdravoj pameti ne bi odrekao oreol zla satanizmu. Znaci treba osuditi zločine komunizma, ali i zločine judaizma, kršćanstva, islama, hinduizma, budizma (bilo je i takvih kroz historiju), neoliberalnog kapitalizma (jos uvijek se ubijaju ljudi), konzervativizma, kapitalistickog imperijalizma (ubijeno bar 10 puta vise ljudi od komunizma), feudalizma, paganizma i sl., i to u isto vrijeme i na istom mjestu. Ali u slucaju nacionalsocijalizma treba osuditi ne samo zločine ucinjene u njegovo ime, nego i ideologiju kao takvu.

2.10 Vladavina najgorih 16. VII. 2008. god.

Često se postavlja pitanje koja je to danas ideologija dominantna. Kada se sagleda čitav sistem, može se reći da kod nas u praksi postoji i egzistira oblik vladavine koji se naziva KAKISTOKRATIJA. Riječ je o sustavu koji je apsorbirao u sebe najlošije dijelove drugih sistema, ideologija i oblika vladavine, a na čelu mu stoje neodgovorni, kriminogeni pojedinci koje interesuju samo osobni položaj i privilegije i posebno novac. Pošto nemaju ni znanje, ni umijeće, ni talenta, ni viziju kakistokrati su arogantni, oholi i mnogo pažnje poklanjaju “slikanju u medijima”. KAKISTOKRATIJU manifestira potpuno odsustvo bila kakvog sistema vrijednosti i morala, tu nema ni vjere ni poštovanja, a o časti da se i ne govori. Uglavnom se vlada masama koje se zaglušuju, koje se svode na objekt masovnim utjecajem preko mas medija i podržavanjem dekadentnih oblika kulture i subkulture. U sustavu kakistokratije propadaju najbolji, nestaju najsposobniji, marginaliziraju se svjesni i odgovorni; u tom sistemu se guši svaka individualnost, sve se svodi na podržavanje zacrtanih stereotipa, nastupa se demagoški i u nema nikakvog progressa, nema napretka, nema slobode. Mediokritizam i površnost postaju norme ponašanja. Znanje i umijeće se ismijavaju, ljubomora je normalan osjećaj a uvažavanje, potreba i partnerstvo se utapaju u močvarnom blatu bezvoljnosti i pohlepe, ujedno rečeno zla. Kakistokratija je kraj normalnog razvitka.

2.11 Dogma i ideologija 19. VII. 2008. god.

Pitanje razbijanja dogmatskog mišljenja je ključno za svaki napredak. Slobodan um neopterećen strahovima, dogmama, anksioznošću je ključ za budući čovjekov razvitak. Svaka ideologija koja preraste u dogmu, bez obzira koliko ta ideja ili ideologija bila pozitivistička ili humanistička, postaje sve više i više teret za zajednicu kojoj se nametnula. Ideologije prerasle u dogmu smatraju za sebe da su završetak historije, konačna riječ – otkrovenje. One tako pretendiraju da zaključe dalji ljudski razvitak i progres, jer se predstavljaju kao konačna i apsolutna istina i da nema više rasprave o toj činjenici. Ono što treba da ima primat na bilo kojom ideologijom nastalom u toku

Ljudskog historijskog procesa jesu logika i razum, ova dva kotača ljudskog daljeg razvitka moraju dominirati ne samo nad našim ideologijama, načinom života koji vodimo nego i nad našim emocijama i osjećanjima koja su nesavršena.

2.12 Zambiju za prijatelja 10. VIII. 2008. god.

Ovih dana smo prebukirani vijestima iz svijeta. Glavne vijesti su one koje se tiču Olimpijade u Pekingu, zatim novi rat na Kavkazu, te krize u odnosima sa Iranom. Irak, Palestina, Alžir, Bolivija, i slično su samo sitnice prema ovim glavnim događajima. Prvo o Olimpijadi. Prvo ćemo se malo zadržati na pekinškoj Olimpijadi. Činjenica je da je NR Kina iskoristila Olimpijadu za promoviranje svoje moći, političke, ekonomske i kulturne snage. Kao da žele pokazati snagu svijetu i staviti mu do znanja ko su i šta su i da na njih treba računati. Spektakularno otvaranje je samo djelić onoga što Kinezi žele reći ostatku svijeta, a to je da su oni Div koji svakom danim postaje sve snažniji i veći. Naravno NR Kina svijetu pruža samo tu sliku. Sa druge strane imamo uglavnom pravi izliv antikineskog raspoloženja koji se uglavnom ispoljava u zapadnim zemljama, posebno u USA i EU. To se sprovodi preko aktivnosti u smislu Free Tibet, Save Darfur, Ujgurska nezavisnost, ljudska prava i sekta Falun Gong. Sve ovo je samo fasada ispod koje se kriju mnogo prozaičniji razlozi, a to je kompromitacija i sukobljavanje sa NR Kinom. Međutim, hajde da vidimo što to znači Free Tiber... je li to dovodenje na vlast Dalaj Lama, ponovo uvođenje teokratsko- feudalnog uređenja nezamislivog u historiji. Dalaj lama i demokratija nemaju apsolutno ništa zajedničko. Tačno je da se u Darfuru dešava težak genocid nad narodom Fura. Međutim, ispada da je problem samo Kina. Pa Kina veto u UN stavlja samo radi svojih ekonomskih interesa, kao što to uostalom rade i sve druge zemlje. Da svijet hoće da zaustavi genocid u Darfuru, on to može uraditi. Ali jednostavno je mnogo lakše nečinjene skrivati iza fraze... „eto Kina je stavila veto na našu rezoluciju o uvođenju nekih sankcija vladi u Kartumu“. Pa i Saudijska Arabija ima vrlo izražene odnose sa Kartumom, pa niko ne protestira protiv kraljeva u Rijadu. Ja sam osobno veliki protivnik malih sekta, jer one uglavnom ispiraju mozak ljudima jer su po samoj svojoj vokaciji antiintelektualne i antirazumske, pa zato uopće nemam dobro mišljenje o sektu Falun Gong. Ali zašto optuživati NR Kinu zbog zabrane Falun Gong, ako se ima u vidu da je bilo udara na sekte i u USA (krvavo završena epizoda u Wacu) i to je američka vlada bila potpuno u pravu, Njemačka je zabranila (sa pravom) scijentologiju, Japan se obračunao sa pravom sa onom idiotskom sektom koja trovala sarinom. Ljudska prava su metafizička kategorija i svako ih može tumačiti kako hoće. Za Kineze je najveće ljudsko pravo sigurnost, za Amerikance sloboda. To je kulturološka razlika i niko ko to ne shvata ne bi trebao se uplitati u kritikovanje nekoga zbog ljudskih prava. Sada malo o Kavkazu. Tu je priča vrlo jednostavna. Ratuje se zbog nafte. Amerikanci su uzeli Sakašviljevu (koji se školovao u USA i oženjen je sa amerikankom)

vladu u Tbilisiju kao saveznika najviše zbog naftovoda kojim bi se izšlo u Kaspijski naftni pojas i zaobišla Rusija i Iran. Međutim, tu nastupa mali problem jer je Rusija suviše blizu, kontrolirala dvije male gruzijske pokrajine (status sličan Kosovu). Putinovska Rusija samo je tražila mali povod da rasturi te američke strateške planove i dobila je. Što se tiče USA, ona pravi stratešku grešku bar što se tiče Kavkaza. Priznanjem Kosova stvara opasan presedan i omogućava Rusiji da stvori diplomatsku osnovu za akciju na Kavkazu. Zatim. Sakašvili potpuno amaterski i glupo napada Južnu Osetiju i time daje dugo željeni povod za vojničku akciju. Ruska akcija je brza, vrlo djelotvorna, snažna i brutalna. NATO i USA ne mogu pomoći Sakašviliju jer bi to značilo sukob sa Rusijom, a to je prevelik rizik. Naftovod je u velikoj opasnosti. Iran je treće poglavlje. Ne bi me čudilo da neko pokuša iskoristiti rat na Kavkazu kako bi napao Iran, i dograbio se njegovih naftnih bogatstava. Međutim, NR Kina će se tome suprostaviti, ne zato što voli IR Iran, nego jer je Iran jedan od glavnih snabdjevača Kine naftom. O tzv. Islamskom svijetu je bespotrebno trošiti reči, jer on dok se iznutra ne promijeni od njega jednostavno nema ništa, kao što i nema. I gdje smo tu mi... nigdje, mi smo već davno dobili po glavi od strane velikih sila. JEDNOSTAVNO MORAMO NAUČITI DA JE POLITIKA NESVRSTANOSTI BILA NAJBOLJA POLITIKA ZA NAS. U SUPROTNOM POSTAJEMO MONETA ZA POTKUSURIVANJE VELIKIH IMPERIJALISTIČKIH SILA. I Rusija i USA i bezvezna i jalova EU, pa i Kina su obične imperijalističke sile, one žele da se dograbe tuđih resursa, oni ne mogu biti prijateljniti saveznici, mogu biti samo naši gospodari, a mi sluge i robovi. Zato koliko god to smiješno izgledalo, ali to je živa istina... bolje je za prijatelja imati Zambiju, nego USA ili Ruse.

2.13 Kraj Zapada 12. VIII. 2008. god.

Oswald Spengler, jedan od najvećih njemačkih, europskih i svjetskih historičara i mislilaca, pod utjecajem katastrofe I. svjetskog rata je napisao i objavio djelo „Propast Zapada“, u kome izlaže svoju teoriju o cikličnom razvitku ljudske kulture... civilizacije dolaze i prolaze. Spengler je racionalno zaključio kojim putem se započela kretati civilizacija koja se naziva „zapadnom“. Ova civilizacija je nastala transformiranjem srednjovjekovnog društva zapadne i centralne Europe i svoj dominirajući zenit, nakon stoljeća uspona, doživjela je u periodu uobičajeno nazivanom „Belle Époque“ (otprilike od 1870. do 1914. god.). Ako je I. svjetski rat označio početak propasti moderne Zapadne civilizacije, onda je augustovski rat 2008. godine na Kavkazu označio i simbolički Pad Zapada i završetak historijskog procesa koji je trajao u toku XX. st. i početkom XXI. st., a koji je vodio dekadensu te civilizacije.

Mala Gruzija postala je žrtva igre velikih sila, ali u prvom redu neracionalne politike sadašnjeg rukovodstva USA i njihovih trabanata. Ona je u strateškim planovima USA

bila jedna od okosnica, uglavnom radi naftovoda koji kroz nju prolazi. Gruzija je bila i poligon i „bušističke ekspanzije“, procesa kojim je sadašnja USA administracija i oni koji ideološki i ekonomski stoje iza nje željela da zagospodari glavnim energetske resursima na Planeti. U okviru tih strateških planova ona je trebala biti oslon i na američku bliskoistočnu politiku. Ta oslon je trebao biti usmjeren i prema Rusiji i prema Iranu. Savjetnici, instruktori, naglo enormno uvećavanje vojnog budžeta, kao i slatkorječivost umjerena prema gruzijskom sadašnjem predsjedniku bila je ustvari samo obični zavjesa totalnog promašaja. Sam Sakašvili je opijen američkim snom, što ne treba čuditi ako se poznaje njegov background, školovanje pa i porodica. Međutim, riječ je o jednom nekometentnoj osobi, koja izgleda nema ništa protiv da njegova zemlja bude obična moneta za potkusurivanje velikih sila. I tako je započeo rat. Brzom, vrlo djelotvornom, kirurški preciznom vojnom akcijom koristeći vrlo mali dio svoga arsenala i sa relativno malobrojnima snagama Rusijaje u potpunosti za nezamislivo kratko vrijeme slomila vojnu silu Gruzije, koja je kao eto obučavana i naoružavana po američkim standardima. Ovaj rat je samo kulminacija procesa koji mnoge zapadne vođe nisu vidjele. Samozadovoljno i opijeno svojom navodnom nadmoći i arogancijom zapadnjačka društva su se pokazala kao obični tigar od papira. Zapad je pokazao svijetu da je pao. Bušistička ekspanzija je bio samo labuđi pjev jednog svijeta, ogrezlog u totalnom dekadensu i njena ekspanzija i pored velikog zamaha sada ne samo da stagnira, nego se povlači. Razlozi tome su isti oni koji su doveli do propasti druge civilizacije a to su : prevladavanje konformizma, napuštanje odgovornosti, demografski pad, postupno napuštanje tekovina racionalizma, prosvjetiteljstva, preduzimljivosti, progresivizma. Čini se kao da je taj čitav svijet ustajao i da su nove generacija napustile vrijednosti onih generacija koje su izgradile Europu i Anglo-Ameriku kao najnapredniji dio čovječanstva, njegovu „parnu lokomotivu“. Britanija, Francuska, Njemačka nisu više nikakve sile, i kao takve ih treba i vrednovati i tretirati. Njihov utjecaj proizlazi samo iz tradicije i ničega više. Jedino još su ostale USA, ali pitanje koliko će i one uspjeti da još održavaju prilično poljuljanu dominantnu poziciju u svijetu. Planetom sada „marširaju“ nove sile i u ekonomskom i u političkom i u kulturnom pogledu, a to su Kina, Rusija, Indija i Brazil. Ovo je stoljeće ovih zemalja. Osobno ja bih najviše volio kada bi Brazil postao najjači i najbolji iz više razloga, prvo jer su stvarno cool nacija, zatim jer su Brazilke super, igraju lopte odlično i jer su nakon decenije prikazivanja sapunica stanovnici Zapadnog Balkana već postali prilično kulturološki bliski i srodni sa Brazilcima. A i Lula da Silva je mnogo bolji kao čovjek od Buša, Putina i njima slicnih

2.14 Alijansa za Republiku 16. VIII. 2008. god.

Vrijeme i prilike su teške, svijet je već dvije decenije poligon za ostvarivanje ambicija pohlepnih, neodgovornih lidera bez ikakve vizije za napretkom i boljim. Sada se situacija

posebno pogoršala. Američki i ruski imperijalisti dijele Europu kako žele, a sve željeći da ostvare svoje ekonomske interese i ovladaju resursima. Umjesto da se razvijaju nove tehnologije, stiču nova znanja, otkrivaju nova prostore i pomažu čovječanstvu...na djelu je antihumanističko doba neoliberalizma i imperijalizma kada se šalju vojske da se uzimaju tuđi resursi, kada se dijele zemlje, kada se ruini pravo. Radi svih tih razloga je potrebno razmotriti ideju da se progresivni, svjesni i odgovorni građani okupe u zajednicu koja bi pokušala da zaustavi ili bar amortizira negativni trend koji se odigrava. Ta Alijansa za Republiku ne bi bila stranka, ni politički pokret nego civilni savez koji bi djelovao na svim poljima (od obrazovanja, kulture preko politike, ekonomije do vjere i itd....) kako bi se suprostavilo dekadensu.

2.15 Oslobođeni građanin 21. VIII. 2008. god.

Patetika, pozivanje na ulogu žrtve (kontinuirana viktimizacija samog sebe), kukanje, demagogija, manipuliranje su loše osobine i pojedinca i zajednice kojoj pripada. Osobno se grozim ovih osobina i pokušavam ih izbjeći i u svome životu i u životima ljudi koji me okružuju. Zato ne bih želio da moje naredne rečenice shvatite u smislu nekog patetičnog patosa koji poziva na emocionalno djelovanje ili katarzu osjećanja. Naprotiv želim da postignem racionalističku katarzu kroz koju bi se odgovorni, svjesni i kreativni građanin oslobodio okova koje su mu nametnuli iracionalni strahovi, mentalitet okruženja i vladajuće dogme i institucija. Samo tako oslobođeni i preporođeni građanin moći će u sebi sabrati dovoljno snage i mudrosti da pokuša se izvući i sebe i zajednicu kojoj pripada iz slijepice ulice, natkrivene imperijalističkim potkrovom, a zatvorene zidovima dekadentnih dogmatsko – ideoloških izraslina koje su već dobrano metastazirale i ubile nekada zdravi organizam ideologija i religija iz kojih su izrasli kao maligna tvar. I kada se probije iz tih oklopa i izađe iz slijepice ulice na stazu Spoznaje i progresu, onda će i život biti bolji. Nažalost, danas se na svjetskoj pozornici odigrava završni čin sukoba imperijalističkih svjetova. Američki orao se suočava sa bijesnim ruskim medvjedom, željnim osvete, i ta borba se odvija iznad i po glavama malih pijuna. Hajde da se oslobodimo i naših demona, i naših strahova, i naših dogmatsko – ideoloških okova, da izađemo ponovo na svjetsku pozornicu i da oslobodimo i orlova i medvjeda i zmajeva.

2.16 Prizivanje duhova

U subotu (23. VIII. 2008. god.) je počela nova seansa šest političkih patuljaka i europske Snjeguljice. Ta seansa se ne razlikuje nimalo od posjeta mahalskim vračarama, pravljenja hodžinskih zapisa, gledanja u kafu i kuglu, bacanja graha, astralnih putovanja i posjeta piramidalnoj civilizaciji u Visokom. Te zatvorene seanse imaju tako mističan karakter,

obavijene su misterijama kao što i pristoji svim ozbiljnim magijskim obredima kojima se proizvodi magla. Ta magla ima samo jednu svrhu, a to je da zamagli oči, zapuši uši, začepi nos i izliza mozgove građane koji su, da budemo iskreni, već dobro izlizani i potrošeni u zadnje dvije decenije. Usput na tajanstvenim seansama tih patuljaka, stalno se vrši prizivanje duhova. Neki od tih duhova su vrlo drevni, još iz vremena Kosovskog boja. Onda ti patuljci puste te duhove da plaše narod. I dok smo u strahu od tih imaginarnih duhova i sa usađenim iracionalnim strahom, naši resursi se pljačkaju, mi se pretvaramo u zombije dekadentnog mentaliteta, otuđujemo se od svega, i tako polako propadamo... bolje reći kuhamo se u grotlu zaostalosti i gluposti. Nego da se malo zadržimo na tim patuljcima, ko su oni? Te velike vođe malih stranaka, koji su tako bezidejni, tako bezlični, tako beskorisni, su po broju ljudi kojima „predsjedavaju“ i po utjecaju i važnosti za ovu Planetu ekvivalenti npr. predsjednicima četvrti (mjesnih zajednica) u Pekingu, Tokiju, New Delhiju, New Yorku, Londonu, Rio de Žaneiru (u ovom slučaju favela) itd.... I sada su ti likovi umislili da su nešto jako bitni... a plemena koja predvođe mogu sva smjestiti u jedan nešto veći europski grad. Naravno bio bih jako nepravedan kada ne bih spomenuo još jednog umišljenog patuljka koji se krije i čuči u kutu koji se tako gordo naziva „opozicija“. Isto tako ne bi trebalo zaboraviti još jednog patuljka, koji je znao najviše ispustiti duhova (da ne kažem „vjetrova“) iz sebe, međutim danas je on u tuzi jer mu je otac stranke daleko, na boravku u jednom lijepom nizozemskom gradu Hagu. Međutim, u ovoj bajci samo jedna stvar ne postoji... a to je čarobni štapić kojim bi se ovi patuljci pretvorili u Divove. To jednostavno ne postoji... Narode, osuđen si na patuljke, a ne divove.

2.17 Slom 26. VIII. 2008. god.

Današnji dan je označio slom poretka ustanovljenog nakon II. svjetskog rata sa UN kao formalnim garantom takvog uređenja u svijetu. Rusko priznanje Južne Osetije i Abhazije je konačno označilo kraj toga poretka. Od sada UN više ne vrijede ništa. Osnovni argument je i formalno postala sila. Onaj ko je jači, taj i ustanovljava nove granice. Deklaracije, povelje, aranžmani sada ne vrijede ni pišljive bobbe. A kada nastupi anarhija u svijetu, tada je sve moguće... pa i novi ratovi koji bi po svome kapacitetu i opsegu daleko nadmašili dosadašnje ratove u cijelom svijetu u toku dosadašnje historije.

Današnji dan je označio slom poretka ustanovljenog nakon II. svjetskog rata sa UN kao formalnim garantom takvog uređenja u svijetu. Rusko priznanje Južne Osetije i Abhazije je konačno označilo kraj toga poretka. Od sada UN više ne vrijede ništa. Osnovni argument je i formalno postala sila. Onaj ko je jači, taj i ustanovljava nove granice. Deklaracije, povelje, aranžmani sada ne vrijede ni pišljive bobbe. A kada nastupi anarhija

u svijetu, tada je sve moguće... pa i novi ratovi koji bi po svome kapacitetu i opsegu daleko nadmašili dosadašnje ratove u cijelom svijetu u toku dosadašnje historije.

2.18 Jesam li ja heretik 6. IX. 2008. god.

Iako nisam religiozan, uvijek u vrijeme većih i značajnijih religijskih praznika koji se slave u mome okruženju počnem u nešto većoj mjeri razmišljati i analizirati ovaj fenomen zvani religija. Ja jesam Vjernik na neki svoj specifičan način, i zato mislim da imam i pravo na komentiranje ovog pitanja. Kada se samo malo zagrebe ispod površine, vidi se sva hipokrizija i licemjerje ovoga već bolesnog društva. Upravo je ponašanje za vrijeme religijskih praznika i način njihovog manifestiranja i ispoljavanja najbolji primjer kako ovaj narod više ne vjeruje u Boga niti više ima Vjere. Tačno... on ima religiju, ali samo u smislu neke dnevnopolitičke ideologije i naravno vjeru u boga neoliberalizma i profit. Pogledajte samo tzv. ramazanski program na nizu lokalnih televizija u Sarajevu. Ti programi su po svojoj sadržini direktna blasfemija Islama. Toliko su komercijalni da kod gledatelja, ako naravno nije obožavatelj neoliberalnog panteona bogova, mogu izazvati samo odium ili ogorčenje. Potpuno je nedokučivo kako neko u tolikoj mjeri može iskorištavati osjećanja građanina kako bi se prodalo praktično sve što se može naći na tržištu od deterdenta do kuhinjskog posuđa. Pa tako imamo i korištenje jednog hadisa kao reklamnog oglašivača za mineralnu vodu (Ilidžanski Dijamant), pa je tako vrlo dobrim marketinškim potezom ispalo da poslanik Muhamed poziva Sarajlije da iftare uz Ilidžanski Dijamant (koji uzgred rečeno, je dobra i kvalitetna mineralna voda). Tako se svako malo na ekranima TV Hayat i Kantonalne TV, koje imaju najveći tzv. ramazanski program, dok se vode kao duhovni i religiozni razgovori, pojavljuje čitav niz reklama a i sto je ukrašen samo marketinškim asortimanom od bajadera (jer je meni ubjedljivo najdraža kompanija „Josip Kraš“ sa pravom iskoristila komercijalnost Ramazana) pa do izbora iz velikih tržišnih centara. Posebna priča su gosti. To je vrhunac hipokrizije, licemjerja, samopromocije, antiintelektualizma, površnosti.... totalne negacije humanističkih tekovina vjerskog doživljaja čovjeka. Pa tako imamo redovne eksperte za Islam, kao što su Damir Mirković i Arduana Pribinja, a gosti vrlo redovito pripadaju samoproglashenoj eliti ili džet-setu. Gdje su obični ljudi, gdje su radnici i seljaci (poslužimo se malo marksističkim kovanicama), gdje su intelektualci.... Jednom je gost bio i Semir Osmanagić, prevarant svjetskog glasa, koji je pobornik new age religioznosti, znači koji nije musliman. Jedan gost je čak najavio i neku vrstu Bajram party-a, odnosno gostovanje Iggy Popa za drugu noć Bajrama. O diskusijama u tim emisijama ne vrijedi trošiti riječi. Priča se uglavnom svela, uz reklame i promociju, na emocionalno pozivanja na patrijahalno konzervativni tradicionalizam, bez imalo rasprave o stvarnim teološkim pitanjima, produbljivanju intelektualnih shvatanja kod gledatelja, vjerskom obrazovanju i

historiji Islama. Pa i lakše je formirati neki boys- ili girls band za duhovnu muziku, nego ulaziti u historijsko-duhovne i filozofske diskusije.

2.19 *Quo vadis, Europe?* 8. IX. 2008. god.

George Orwell je u političkoj geografiji svoga kultnog djela „1984“ predvidio postojanje jedne super-države koju je nazvao Eurasia. Ona bi ugrubo obuhvatala prostor kontinentalne Europe (bez britanskih otoka) i Rusije i prostirala bi se od Atlantika do Kamčatke. Da li je Eurasia moguća, ili će zauvijek ostati samo fikcija Orwella. Današnja vijest da su lideri EU došli na noge gospodarima Kremlja, kako bi pregovarali o Gruziji, ipak nas je nagnala da malo dublje promislimo o jednom mogućem, novom scenariju u budućim geopolitičkim i ekonomskim igrama na svjetskoj pozornici. Šta je danas EU, svijet labavo povezanih nacija još uvijek opterećenih traumatičnom prošlošću, ali sa sačuvanom arogancijom o nekadašnjoj veličini i kolonijalnoj i svjetskoj moći. Da ne bih čitatelje opterećivao detaljima o slabljenju (demografija, samozadovoljstvo, neinventivnost, nepreduzumljivost i sl.) i prolasku historijskog usuda za europske zemlje... navesti ću samo još jedan argument., zemljama EU nedostaju resursi tako neophodni za održavanje njihovog opstanka. Sama EU, kao i zemlje koje nisu njeni članovi ali joj gravitiraju ili su pod njenom protektorskom kontrolom sada su pokazali da su i sami zavisni. I to od svoga najbližeg, isto djelimično europskog, susjeda... Velike Rusije, sa brojnom populacijom, vrlo jakom oružanom silom, resursima. Izuzev Britanije, ostatak Europe sve se više okreće prema gospodarima Kremlja. USA se polako udaljavaju iz Europe, izuzev naravno britanskih otoka koja sigurno neće napustiti iz više razloga (od emocionalnih, jezičkih, strateških do ekonomskih), Kako godine prolaze i dolazi svaka nova generacija, tako se polako Amerikanci udaljavaju od svojih europskih korijena, postaju im sve manje važni. To posebno dolazi do izražaja kada se ima u vidu općeniti pad značenje Europe u svjetskim procesima. Sa druge strane, mijenja se i demografska slika USA sa povećanjem imigracijem iz srednje i južne Amerike koja je izrazito dominantna u odnosu na onu preko Atlantika. Sa tim se prirodno i američka pažnja prefokusira sa Europe. Interesi Anglo-američkog svijeta su primarno usmjereni i na izvore resursa i velika tržišta i to na Bliski i Srednji Istok, te na Daleki Istok. Britanija će za USA biti isto ono na zapadu, što će biti Australija i možda Japan na istoku, a Izrael u Istočnom Mediteranu i zemljama nafte.

2.20 Ibrahim Jukan, fenomen kvantne fizike na ramazanskom programu NTV Hayat i kantonalnoj TV SA

Zapamtite 24. IX. 2008.god. Toga dana čovječanstvo je ovladalo novom tehnologijom teleportiranja i to kao produkt uma naših naučnika. Pokusni kunic je bio Ibrahim Jukan, pjevac narodne muzike, koji je bio gost u današnjim ramazanskim programima Kantonalne televizije i Hayata, koji su se emitovali u isto vrijeme i to direktno. I tako se Ibrahim Jukan, uzajamno teleportirao cas sa Hayata na Kantonalnu, pa onda opet obratno... pa se gledatelju činilo da on u isto vrijeme boravi na dva mjesta. Ovaj fenomen u znanstvenu literaturu će ostati zabilježen pod nazivom "čestica Jukan". Ovaj fenomen "Jukan" je rezultat rada strucnjaka CERNa i urednistva ove dvije televizije. Naravno, potrebno je ovdje ukazati na zlonamjerne skeptike koji će tvrditi da eksperiment teleportiranja nije ustvari uspio, i da je bar jedna od emisija ustvari snimljena ranije..., što bi možda značilo da se iftarilo nešto ranije, možda i ujutro. Ali nas narod neće nasjedati na te zlonamjerne špekulacije, jer naš narod nije blećak... valjda nije.

2.21 Mjerama državnog socijalizma se spašava neoliberalni kapitalizam, 1. X. 2008. god.

U zadnjih par dana ekonomska i finansijska kriza je kulminirala. Čitav sustav neoliberalnog kapitalizma našao se pred totalnim slomom, što pažljivijeg analitičara ne bi trebalo nimalo da čudi. Čitav taj sustav je zasnovan na pogrešnim dogmatskim premisama, unutarnjim proturječnostima, odsustvu vizije i arogantnom samozadovoljstvu. Međutim, umjesto da ovaj krah osvijesti svjetske lidere kako bi konačno uvidjeli temeljne nedostatke sustava, oni donose mjere kojima samo privremeno zacjeljuju rane, ali ne i elimiraju uzroke bolesti. Umjesto da se pristupi korjenitim reformama ekonomskog, političkog, kulturnog života, pokušava se dobiti na vremenu ne mijenjajući osnovne i to pogrešne dogme neoliberalnog kapitalizma. Tako se, pod firmom očuvanja tržišta, banaka i berzi, donose i uvode mjere koje su antipod slobodnom tržištu. USA planiraju državnu intervenciju u rad banaka i tržišta od 700 milijardi USD, čime čine najveću plansku državnu intervenciju u ekonomiji. Britanija i zemlje Beneluksa nacionaliziraju svoje nelikvidne banke, u Njemackoj se pod državnu kontrolu stavljaju pojedine poslovnice, Rusija jednostavno dekretom obustavi rad berze. Kako se čini, neoliberalne kapitalističke vlade pokušavaju svoje ekonomije spasiti sovjetskim metodama etatističkog (državnog) socijalizma. Ono što je kvalitativna greška tih mjera jeste upravo njihov kozmetički (državno-socijalistički) karakter, a ne suštinsko rješavanje same srži društveno-ekonomskog poretka. Sa druge strane, blaga "sovjeticizacija" privrednog života u prvo vrijeme može donijeti privremeni oporavak, smirivanje panike,

tržišta... ali pošto je neoliberalni kapitalizam potrošen sustav, "sovjetizacija" će se nastavljati sve dublje donoseći samo nove nevolje. Državni socijalizam sa prevelikom i neodgovornom birokratijom nije rješenje, on jednostavno ne funkcioniše, izuzev bez jakog prisilnog državnog aparata. Puteve rješenja krize treba tražiti u drugim, liberalnijim, tržišnim oblicima socijalizma... kao što bi bili modificirani oblici samoupravljanja.

2.22 Zapatistička revolucija 19. X. 2008. god.

Bosansko-hercegovačka, i općenito zapadnobalkanska javnost, nije u dovoljnoj mjeri upoznata sa zapatističkom aktivnošću u južnom Meksiku, u pokrajini Chiapas. Nosilac ove aktivnosti je Zapatistička vojska nacionalnog oslobođenja (Ejército Zapatista de Liberación Nacional, EZLN). Osnovne informacije se mogu naći na <http://en.wikipedia.org/wiki/EZLN> kao i dokumentarni film ("A Place Called Chiapas") o zapatističkoj borbi koji se može vidjeti na net-u preko google video. Riječ je o prvom pravom (i oružanom i civilnom) pokretu koji se još prije 15 godina uspješnije suprostavio najezdi neoliberalnog kapitalizma, koji ovih dana doživljava svoj konačni kolaps. Veličina borbe EZLN se ogleda u tome što je ne samo zaustavio destruktivnu najezdu, nego što je i povratio duh i vjeru u budućnost meksičkih indijanaca, totalno obespravljenih stotinama godinama. EZLN je širok pokret koji pokušava pozitivno i progresivno utjecati na život građana u autonomnim municipalitetima. I pored negativnog stava meksičkih federalnih vlasti (koje su poduzimale niz vojnih akcija) te terorističkim operacijama kontrarevolucionarnih plaćenika iz organizacije „Mir i Pravda“, autonomni municipaliteti EZLN-a su dokazali da su ekonomski samoodrživi, i to bez trgovine narkoticima (po čemu se Meksiko nalaze na samom vrhu), čak i sa zabranom korištenja alkohola (koji je imao za Indijance skoro identičan efekt kao i narkotici). EZLN je posebnu pažnju (skoro primarno) posvetio širenju obrazovanja u jednom zaostalom području te emancipaciji žene, te zaštiti prirodne okoline (koju su multinacionalne kompanije nemilosrdno eksploatirale). Zapatistička borba nije ograničena samo na Meksiko ili Latinsku Ameriku (tradicionalno sklonu alternativnim ljevicarskim pokretima i teologiji oslobođenja), već se raširila širom svijeta. Danas EZLN predstavlja jedan od temelja na kojima se izgrađuje svjetska postmoderna ljevica, kao ideja (bolje reći skup srodnih progresivnih, socijalnih i demokratskih ideja) i njena akcija. Bez intelektualne snage EZLN-a, teško bi bilo zamisliti postmodernu ljevicu, koja je (sviđalo se to kome ili ne) jedina prava snaga koja može izvući čovječanstvo i rodnu Planetu iz kloake u koju ju je ubacio neoliberalni kapitalizam. Zapatistički pokret i ideja je i motivacija i intelektualnim krugovima, koji su prilično pasivizirani i zadovoljeni malim, ponižavajućim sinekurama i ili jednostavno parazitiraju u svojoj aroganciji, letargiji i samozadovoljstvu. Primjer Subkomandanta Markosa (poznat kao i Delegado Zero),

jednog od glavnih vođa i predstavnika zapatističke revolucija (koja je najmanje oružana, a više nenasilna socijalna, demokratska, obrazovna, emancipatorska, progresivna, oslobodilačka akcija) je najbolja ilustracija ponašanje svjesnih i odgovornih intelektualaca. Najvjerojatnije se pod ovim legendarnim nadimkom krije univerzitetski profesor Rafael Sebastián Guillén Vicente, koji shvativši kojim putevima se kreće neodgovorna i korumpirana vladajuća i društvena elita se nije ustručavao da se uputi tamo gdje mu to sudbina nalaže, među one koji su eksploatirani kao marva, među one za koje se smatra da moraju biti ponizni, među one koji pljačkani, među one kojima su oduzeta prava, među one koji potlačeni i prevareni. Njegova veličina leži u tome. Duh postmoderne ljevice, „inficiran“ zapatizmom će valjda jednom zahvatiti i ove naše napačene i unižene zemlje... i donijeti im neko dugoočekivano olakšanje i naravno oslobođenje od nametnutih imperijalizama i sa istoka i sa zapada.

2.23 Kratka kritika na tzv. ljevičarske stranke u BiH, 29. X. 2008. god.

U vremenu koji je nesumnjiva historijska prekretnica...kada se konacno topi i nestaje u nepovrat neoliberalni kapitalistički poredak, a umjesto njega počinju da niču novi, postmoderni ljevičarski i progresivistički pokreti, političke partije koje se definiraju kao ljevica u BiH ponašaju se kao da se to dešava u nekom drugom svijetu. Prvo teško je reći koje su to ljevicarske stranke, jer u BiH (pa i uopće Zapadnom Balkanu) postoji nesumnjiva kriza identiteta ljevice. Uglavnom se formalno kao ljevica deklariraju socijaldemokratske opcije, međutim njihovo praktično i akciono djelovanje je dnevopolitičko i sitnočarđijsko i više se svodi na matematičko kalkuliranje kako ugurati svoga kadra u neki upravni odbor ili neko vijeće ili neku komisiju nego borba za ostvarivanje istinskih socijaldemokratskih ideala. Karijerizam i elitizam u tim strankama su u potpunosti zasjenili ideju socijaldemokratije, koja je tako postala samo blijedi odraz raznoraznih programskih deklaracija. Neoliberalni moral i način ponašanja dominiraju u socijaldemokratskim organizacijama. Naravno, postavlja se i pitanje koliko su i ideje klasične socijaldemokratije adekvatne sadašnjem momentu ili je potrebno i tražiti neke revolucionarnije puteve razvitka. Mahanje Titovim slikama ili crvenim zastavama pred izbore je samo maska za oči pred nostalgичnim masama i ništa više. Potrebna je radikalna, suštinska preobrazba (ne reforma) socijaldemokratskih stranaka (u prvom redu SDP kao najjače, zatim NS kao najmlađe i SDU koja praktično nestaje) i prešaltavanje na novi aktivniji kolosjek gdje bi se jasno reklo da se nastupa sa pozicija uvođenja moderniziranih verzija samoupravljanja, progresivizma, uvođenja radničkih institucija i eliminacije štetnih posljedica neoliberalizma. Samo, mislim da će to biti teško jer to podrazumijeva promjenu i sustava vrijednosti i morala kao i novi način razmišljanja. Samo je samoupravljanje dovoljno snažna ideja da se suprotstavi kriminaliziranom društvu i ekonomici, isto kao što je komunistička utopija jednake snage kao i utopija

fundamentalističkog raja. Ljudi jednostavno ne mogu živjeti bez nade...i zato im je treba i dati.

2.24 Pogubne posljedice neoliberalizma i fundamentalizma 23. XI. 2008. god.

Posljednja zbivanja na svjetskoj sceni otvoreno pokazuju sve posljedice provođenja ideologija neoliberalizma i fundamentalizma. Problem sa obje ideologije je u tome što njihovi propagatori i provoditelji smatraju da je riječ o „konačnim rješenjima“, sustavima koji su savršenstvo iza kojih dolazi samo „kraj vremena“. Radi ove zaslijepljene fanatiziranosti, obje ideologije se odlikuju nesmiljenom brutalnošću, bez ikakve empatije i kao takve se prezentiraju i provode. Više ništa nije ni časno ni pošteno a niti sveto, jer su obje ideologije u svojoj biti dosta proste, iznimno su antiintelektualističke i nehumanističke; i temelje se na zadovoljavanju najnižih ljudskih strasti i poriva. Radi toga one „žive danas za sutra“, bez ikakvog interesa za kontinuirani progres u budućnosti. I zato ne treba čuditi da je naše društvo kontaminirano otrovom neoliberalizma i religijskog fundamentalizma od najmanjeg uzrasta do penzionera. Djeca se uče pohlepi, sebičnosti, nesocijalnom ponašanju, da su čast i poštenje loše osobine ili im se ispiru mozak mržnjom i fanatizmom. Starijim generacijama sve više postaje svjejedno, Ta kontaminiranost se duboko utopila u sve pore našeg društva, kao neki zločudni tumor koji je odavno metastazirao. Znači da bi se spasilo ono što se spasti može potrebne su korjenite reforme, a ne šminkerisanje dotrajalog i dekadentnog sustava kojim se samo produžava naša agonija. Dovoljno je vidjeti sudbinu javnih prihoda, da li iko postavlja pitanje gdje je novac koji se ubire od PDV; gdje ta golema količina novca nestaje, u kojim mišjim rupama našeg sustava se tope milijarde maraka. A već nam se najavljuje i počinje provoditi novi porez na dohodak, još jedna pljačka običnih ljudi i isisavanje preostale krvi iz ionako destruirane srednje klase. Iz naših građana sustav koji se pretvorio u „pohlepnog vampira“ siše i siše novac, rad, znoj i nerve. Strane banke samo dodatno doprinose pretvaranju čitavih naroda u zavisnu kastu koja radi za menadžmente neoliberalnih kompanija. Radnička klasa je prevarena, opljačkana i ponižena, ostavljena sama bez ikakve institucionalne podrške ni od izdajničkih sindikata ni od tzv. ljevičarskih partija. Zašto ni SDP ni Naša Stranka ni SDU nisu podržale radnike Feroelektra, zašto nisu nikada podržali radnike Krivaje, ima li tih stranačkih i sindikalnih lidera u Zenici u Mittal Steelu, ima li ih u HAK-u, ima li ih Sarabonu. Draže im je uletiti u neki upravni odbor, tu parazitsku i beskorisnu instituciju našeg kapitalizma, nego tražiti ponovno uvođenje radničkih institucija... radničkih savjeta/vijeća i radničkih skupština kao oficijelnih institucija. Poštovani drugovi, bitnije i časnije je boriti se sa uniženom radničkom klasom nego prisustvovati jalovim konferencijama o utjecaju globalne recesije na život pingvina.

2.25 Podržimo slobodu Palestine, ne zloupotrebljavajmo njihove patnje, 31. XII. 2008. god.

Krajem 2008. god. situacija na palestinskim teritorijama je ponovo uzavrela. To je jos jedan segment skoro stoljetne borbe za tzv. "svetu zemlju", od kada je cionisticki pokret odlucio da stvori domovinu za Jevreje i od njih načini naciju u europskom smislu. Odluka UN da prostor Palestine (pod mandatom Velike Britanije) podijeli na dvije drzave je bila greska, jer su time samo stvorili uzrok buducih ratova (po sistemu ko je sta jamio). Odgovornost za to snose USA, SSSR, mnoge druge tadašnje članice UN, izuzev UK i njenih komonvelt saveznika, arapskih zemalja koje su bile protiv i tadašnje Titove Jugoslavije koja je bila da se stvori neka federacija arapskih i jevrejskih kantona. I evo nakon niza ratova (uglavnom pobjedonosnih za Izrael) ponovo imamo to sto imamo... jos jedan mali rat na Bliskom Istoku. Palestinci, inace narod sa visokim procentom obrazovanih ljudi, su nesumnjivo narod i nacija koji su dobro nastradali... i od strane izraelskog nasilja koje se kontinuirano provodi od 1948. god., ali i od strane licemjerja svojih arapskih susjeda, pa i nekih radikalnih ideologija koje goleme patnje jednog naroda koriste za svoje svrhe. Naravno da treba podrzati palestinsku borbu protiv nasilja izraelske drzave, ali to ne koristiti za rasplamsavanje mrznje prema Jevrejima. Naravno da treba podrzati stvaranje Palestinske drzave u prostoru koji im pripada po rezolucijama UN i tako završiti sa izraelskom okupacijom, ali to ne znaci da treba dizati u zrak autobuse i diskoteke ili zahtijevati nerealan (kao uništenje Izraela koji ima značajan arsenal nuklearnog oružja). Svako normalan ce podrzati palestinske oslobodilacke organizacije, ali zanimljivo je kako se kod nas ovako zestoko podrzavaju akcije Hamasa, a to nije bilo slucaj sa Fatahom (koji je socijaldemokratske opcije), Narodnim frontom za oslobodjenje Palestine i Demokratskim frontom za oslobodjenje Palestine (koji su komunisticke i ljevicarske opcije), a koji su se borili za Palestinu duze i bolje nego Hamas. Možda je to zato sto su ove tri organizacije multireligijske (Palestinci su nacija sa više religija, i sa dobrim procentom ateista i agnostika) i sekularne, a Hamas nije nego je nastao kao produkt ideologije egipatske stranke Muslimanska braca (dok je ova stranka bila dominantna u egipatskoj politici, 1949 anektiran je od strane Egipta pojas Gaze, cime je i na taj nacin prijeceno osnivanje palestinske drzave). Sa druge strane veliki glas za Palestinu dizu i vehabije, selefije ili kako se vec zovu, sto je prilicno licemjerno ako se zna da je njihov glavni finansijer i patron saudijski rezim, koji je najveći saveznik i sluga onih konzervativnih krugova u USA koje najviše podrzavaju Izrael. Sta je to saudijski rezim pomogao Palestincima, i sta je to konkretno vehabijsko-selefijski pokret ucinio za Palestine??? Ali kao sto treba uvijek ukazivati na patnje Palestinaca i teror koji se vrši nad njima, tako je potrebno i ukazati na nevidjeno etnicko ciscenje u Darfuru, gdje je narod Fura (muslimani, ali africki Crnci) izlozen genocidu (desetine hiljada ubijenih), protjerivanju (milioni ljudi), silovanju od strane sudanskih Arapa (muslimani). Posto

arapska nacija ne postoji (to bi isto bilo kao kada bi govorili o romanskoj, slavenskoj ili germanskoj naciji), nego je to skup desetina razlicitih nacija (cesto medjusobno suprostavljenih)... nemoguće je optuzivati arapski svijet da nije zaustavio pokolj u Darfuru. Potrebno je ukazati i na ono sto se desava sa Kurdima (muslimani), zasto se oni bune...je li to bas bez nekog razloga ili zato sto nisu imali nikakvog prava na koristenje svoga jezika. Uostalom, isto se tako sprecava razvitak berberskog jezickog i kulturnog identiteta u Magrebu. I za kraj da zakljucim Palestinu treba podrzati, ali ne i zloupotrebljavati...jer time nanosimo samo dodatnu stetu samim Palestincima, a produbljujemo i domace sukobe i podjele.

2.26 Sarajlija Jehuda Haj Alkalaj, osnivač cionizma, 21. I. 2009. god.

Sarajevo je grad koji u odnosu na broj stanovnika i veličinu ima nesrazmjerno značenje po historijski proces. U okviru toga treba promatrati i pojavu i djelovanje jednog sarajlije koji je prvi iznio i zastupao ideju koja će danas postati poznata kao cionizam. Evo što o tome kaže najveći stručnjak za pitanja "abrahamske religioznosti" Karen Armstrong u svojoj knjizi "Bitka za Boga", izd. Šahinpašić, Sarajevo, 2007, str. 183 (poziva se na Arthur Hertzberg, "The Zionist Idea" New York, 1969, p. 106) : "Tokom devetnaestog stoljeća bila su dva pokušaja stvaranja jedne vrste vjerskog cionizma, ali nijedan od njih nije imao dovoljno podrške. Yehuda Hai Alkalai (1798. – 1878.), sefardski jevrej iz Sarajeva, 1845. godine pokušao je da od starog mesijanskog mita povratka u Cion napravi program za poduzimanje praktičnih mjera. Mesija neće biti osoba već process koji će započeti tako što će sami Jevreji uložiti određene napore; moraju se organizirati i ujediniti, izabrati svoje vođe i napustiti zemlju u koju su prognani". Naravno cionizam kao politički i nacionalni pokret zasnovan na religiji (slicno kao kod Srba, Hrvata i Bosnjaka gdje pripadnost određenoj varijanti "abrahamske religioznosti" isto čini temelj nacionalnog identiteta) se oblikuje i postaje relevantniji tek krajem XIX. st. sa Theodorom Herzlom kao vodećom ličnošću. Osnovni slogan cionističkog pokreta je "zemlja bez naroda za narod bez zemlje" (K.Armstrong, str. 185), što se sasvim uklapalo u tokove tada bujajućih nacionalnih pokreta širom Europe. Naravno, ovaj slogan je u potpunosti zanemario jednu banalnu činjenicu... da zemlja koju cionisti žele za "narod bez zemlje" ustvari nije "zemlja bez naroda" već da ima brojnu populaciju. Ali to zanemarivanje činjenica i svođenje vrlo bitnih stvari na "sitnicu" je logično kod svih nacionalističko-religijskih pokreta koji traže "svoju zemlju" (bolje reći više i više zemlje). Inače cionistički pokret nikada nije bio ideološki uniforman i kretao se od socijalističkog cionizma Davida Ben Guriona i njegove Hagane kao vojne komponente (više manje te ideje baštini današnja Laburistička partija Izraela) do desničarskog (kapitalističkog cionizma) ekstremizma Mehamena Begina i vojne komponente Irgun (više manje te ideje

baštini današnja stranka Likud). O Jehudi Haj Alkalaju vidjeti i biografiju na <http://www.zionism-israel>.

2.27 Da li je nama potrebna „teologija oslobođenja“ 22. I. 2009. god.

"Kada pomazem siromasnim milostinjom tada me slave, kada postavim pitanje odakle siromastvo, tada me nazivaju komunistom"

Oskar Romero, nadbiskup Salvadora

Danas su u Europi, pa samim tim i Zapadnom Balkanu dominantne i oficijelne, institucionalizirane religijske zajednice (koje se baziraju na abrahamističkim dogmama), pored toga što su reakcionarne, konzervativne i pseudo-tradicionalističke, uvezane i sa najbogatijim elementima društva, pa i raznim špekulantima. Međutim, u drugim dijelovima svijeta stvari stoje i dijametralno suprotno. Najbolji primjer pruža Latinska Amerika u kojoj je među lokalnom rimokatoličkom hijerarhijom zaživjela i duboko se ukorijenila ideja „teologije oslobođenja“ (o tome više na http://en.wikipedia.org/wiki/Liberation_theology). Teologija oslobođenja se obraća ne veleposjednicima, bogatašima i špekulantima nego potlačenoj i prezrenoj masi, koja čini ubjedljivu većinu stanovništva Latinske Amerike. U velikoj mjeri na nju utiču ljevičarske i humanističke ideje, pa nije ni čudo da su ljevičarski pokreti (mnogi i sa marksističkim tendencijama) prožeti i vođeni od strane katoličkog sveštenstva. Jedan dio toga sveštenstva je i poginuo mučeničkom smrću, tako što su brutalno ubijeni od strane ultradesnicarskih eskadrone smrti (najbolji primjer je salvadorski nadbiskup Oskar Romero). Katoličko sveštenstvo je pomoglo socijalnoj revoluciji i u Nikaragvi kao i u drugim zemljama. Istovremeno je i u Paragvaju bivši svećenik na celu nove ljevičarske vlade. Nazalost, kod nas svećenstvo jos uvijek nije pokazalo dovoljno hrabrosti da se prikljuci teologiji oslobođenja i povrati iskonske ideje među običan puk. Zasto se muftije i imami ne bi prikljucili radnicima Krivaje, Feroelektra, Zeljezare, Sarabona i drugih opljackanih i unistenih firmu i zajedno sa njima strajkovali i smrzavali se ... u zajedničkoj borbi. Zasto svećenici petrovci i franjevci ne bi pomogli radnicima Elektrobosne, zasto popovi SPC ne bi nešto praktično uradili kako bi spriječili prodaju svega i svačega od strane Dodikove vlade.

2.28 Masakr Darfura, 25. I. 2009. god.

Ni prva decenija XXI. st. nije ostala „uskraćena“ za još jedan veliki masakr sa etničkim čišćenjem, koji u pojedinim momentima poprima i elemente genocida. Informacije o tome etničkom (bolje rečeno rasnom) čišćenju u naše jezičko područje su ulazile dosta

šturo, a ni naša javnost nije bila posebno raspoložena da zna nešto više o dalekom Sudanu. Događaji u Darfuru su interesantni iz jednog vrlo bitnog razloga, a to je da glavni uzrok koji je doveo do pokolja, razaranja i čišćenja nije neka zaboravljena historijska trauma. Riječ je o sasvim svakidašnjem razlogu, a to je globalno zatopljenje koje je dovelo do sve dužih suša u inače polupustinjskom i sahelskom području, što je opet dovelo do toga da se borba za preostale esencijalne resurse (u konkretnom slučaju vrela vode) poveže sa rasnim, etničkim, jezičkim i plemenskim razlikama. Sama demografska struktura Darfura (Zemlja Fura /najbrojnija etnička zajednica) je dosta komplikovana i vrlo prosto se može podijeliti na one zajednice koje se identificiraju sa arapskom etničkom zajednicom (poglavito nomadsko-stočarske) i one (većinski dio populacije) koje se identificiraju sa afričkim, crnačkim nasljeđem (koje čine zemljoradničke zajednice). Iako se ugrubo stanovništvo dijeli na Arape i Afričke Crnce, fizički je za Europljanina jako teško razlikovati jednu darfursku zajednicu od druge i ta podjela je ustvari više kulturološka nego stvarno rasna (kako se pokušava nametnuti). Religijski svi Darfurci su jedinstveni, muslimani suniti sa konzervativnijim shvatanjem religije. Vladajuća elita u Kartumu (prijestolnici Sudana) je panarapska i od početka je bilo jasno na koju će se (sa svojim vojnim potencijalom) stranu staviti. Sukob je započeo 2003. god. pobunom dviju darfurskih „afričkih“ organizacija (JEM i SLA), na što je kartumska vlada odgovorila sustavnim napadom i podrškom paravojnoj organizaciji Janjaweed, lokalnoj miliciji sastavljenoj od pripadnika „arapskih“ nomadskih plemena. Napad je odmah poprimio elemente masakra nad civilima, etničkog čišćenja, uništavanja „afričkih sela“, masovnog sustavnog silovanja žena kao ratnog cilja i pretvaranja u robove zarobljenika (praksa ropstva u Sudanu i Sahari je uvijek postojala). Brojke ubijenih se kreću od 50 000 do 400 000, a protjeranih na oko 2 do 3 miliona. Najveći dio „afričke“ populacije je od strane Janjaweeda praktično raseljen i stjeran u pretrpane izbjegličke kampove, gdje umiru od gladi i bolesti. Međunarodna zajednica je po pravilu zakazala jer ovaj put je Kina (sa svojim pravom veta) ta koja sprečava da Vijeće Sigurnosti efektivno djeluje. Sudan je u zadnje vrijeme postao i veliki izvoznik nafte, koju tako očajnički traži sve ekspanzivnija kineska privreda, ali i politika. Inače u Sudanu boravi na desetine hiljada Kineza i sam Sudan je ustvari postao izvor sirovina za NR Kinu. Radi toga, Kina redovno sprečava da VS uradi nešto konkretnije izuzev pukih formulacija i verbalizma. A i Arapska Liga je potpuno zakazala, izuzev pojedinih osuda kartumske vlade koje su dolazile iz samo pojedinih krugova arapskog svijeta.

2.29 Nova antikapitalistička Partija 26. I. 2009. god.

Vizija postmoderne ljevice

Kriza i propast neoliberalnog kapitalističkog poretka iziskuju traženje novih političkih, ekonomskih i kulturnih pravaca kako bi se svladala dalja degeneracija socijalnih struktura i osigurao brži i efektivniji progres i održivi razvitak. U tome kontekstu potrebno je navesti jednu od tih ponudjenih varijanti. Riječ je ideji koja se javila u Francuskoj i koja nastoji da objedini one ljevicarske grupacije i ideje koje nisu do sada bile mainstream francuske, pa i europske ljevice. Kriza nije pogodila samo neoliberalizam, ona je već duže prisutna i u tradicionalnoj europskoj ljevici koja se već godinama pokušava pronaći u novim uvjetima razvitka. Ta lutanja i traženje identiteta su prilično naštetili ljevicarskim idejama. Uglavnom ljevicu danas zastupa Socijalistička Internacionala (u Europskoj Uniji kao Partija Europskih socijalista) koja okuplja stare socijalističke, socijaldemokratske te reformirane stranke koje su nekada zastupale naučni (sovjetski) socijalizam (kao Poljski i litvanski ljevicari, mađarski i bugarski socijalisti, rumunski socijaldemokrati) ili samoupravni (titoistički) socijalizam (SDP-i Hrvatske, BiH, Makedonije, Socijaldemokrati Slovenije i slicno) http://en.wikipedia.org/wiki/Socialist_international i http://en.wikipedia.org/wiki/Party_of_European_Socialists. Pored SI i PES-a prisutna je i asocijacija Europska ljevica koja okuplja nereformirane i tradicionalističke komunističke i demokratske socijalističke partije http://en.wikipedia.org/wiki/Party_of_the_European_Left. Pored ove dvije dominantnije asocijacije prisutne su još neke asocijacije ljevice kao : Europska antikapitalistička ljevica (koja okuplja uglavnom nedogmatske moderne ljevicarske stranke kao francuski LCR http://en.wikipedia.org/wiki/European_Anticapitalist_Left), Europsku zelenu partiju (zasniva se na ekološkoj ljevici http://en.wikipedia.org/wiki/European_Green_Party) te čitav niz anarhističkih, anarhosindikalističkih, antifastičkih organizacija. Ono što se upravo dešava u Francuskoj jeste uvezivanje ljevicarskih stranaka i pokreta koje nisu bile pod okvirima PES-a ili Partije europske ljevice. Činjenica je da se Francuska socijalistička partija i posebno Francuska komunistička partija nalaze u krizi identiteta i djelovanja, radi čega se ukazala potreba za stvaranje nove jedinstvene ljevicarske stranke. Radi toga su stranke i grupe krajnje ljevice koje su na izborima 2007. god. zajedno značajan procent glasova i imaju veliku popularnost u nizim slojevima stanovništva (po snazi su između socijalista i tradicionalnih komunista), odlučile da se ujedine u jednu stranku sa privremenim nazivom NOVA ANTIKAPITALISTIČKA PARTIJA (Nouveau parti anticapitaliste, NPA http://en.wikipedia.org/wiki/Nouveau_Parti_Anticapitaliste). Konačno definiranje imena i same partije će uslijediti na Osnivačkom kongresu od 6. do 8. II. 2009. god. Najjača od grupa koje ulaze u NPA je LCR (Liga revolucionarnih komunista; nekadašnja trockistička organizacija koja je zanimljiva jer ima samo par hiljada članova a na izborima dobija više miliona glasova!!!), inače članica asocijacije Europska antikapitalistička ljevica. Partijski cilj je izgradnja nove socijalističke, demokratske perspektive za XXI. st., inače po riječima jednog od lidera LCR-a Olivier Besancenot

NPA će biti ljevica koja se bori, antikapitalistička, internacionalistička, antirasistička, ekološka.... itd.... Inače NPA je bila nosilac i kampanje u protestima protiv izraelske agresije na pojas Gaze kao i kampanji da radnička klasa i obično građanstvo ne bude žrtva posljedica krize i sloma neoliberalizma. Inače zanimljivo je napomenuti da ideje SAMOUPRAVLJANJA sve više danas predstavljaju kod europskih nedogmatskih ljevicarskih mislilaca i pokreta mogućnost izlaska iz globalne krize i sloma svjetskog poretka. Tako da i postmoderna ljevica uviđa da samoupravljanje jeste korisna i vrijedna tekovina koja omogućava da se na jednoj strani spriječi etatizacija i podržavljenje društva (sto se danas radi kako bi se zaštitio poredak), ali i totalni raspada sustava.

2.30 Malo o prijestolnici Europske Unije, 5. III. 2009. god.

Kada već govorimo o zločinima u svijetu, ne bi trebalo samo isticati neke, a druge baciti pod tepih. Evo da se malo zagledamo u Brisel, glavni grad Europske Unije, toga samoproglašenog promicatelja ljudskih prava, slobode, itd... i naravno kritičara svih ostalih. I uvijek kada izgovorimo ime glavnog grada EU sjetimo se da se u njemu nalaze spomenici posvećeni jednom od najvećih zločinaca u historiji. To je belgijski kralj Leopold II (vladao 1865 do 1909) koji je odgovoran za umorstvo 10 milijuna Kongoanaca za samo 15-tak godina, kako bi iz ove bogate zemlje izvukao golem profit kojim je finansirao izgradnju i Brisela kao velelebne metropole, kojoj se danas divimo. A u Leopoldovom Kongu ljudske ruke su bile moneta i sredstvo razmjene. Belgijska kraljevska porodica se nikada nije ispričala za ono što je ovaj monstrum uradio. <http://www.youtube.com/watch?v=-NpuqTaqzRY> Kao uostalom ni ostale članice EU za ono što je u njihovo ime učinjeno (iznimka je jedino Njemačka). Glad u Irskoj, Glad u Bengalu, uništenje i etničko čišćenje Indijanaca (kao i biološki rat protiv njih), desetina miliona robova, itd....

2.31 Stjerajmo naše lidere u Big Brother Show 11. III. 2009. god.

Kao učesnik u novoj sezoni „Big Brother showa“ pojavio se i lider Lige Socijaldemokrata Vojvodine Nenad Čanak. Na taj način je Čanak i ovaj put pokazao političku promišljenost, jer će umjesto minute-dvije na centralnom dnevniku sada imati non-stop pažnju gledateljstva...odlična ideja za propagandu. E sada postavlja se pitanje, ako može Nenad Čanak zašto ne mogu i ostali političari. Zato predlažem da se naši problemi riješe jednim našim, domacim „Big Brother Show“ u kojem bi kao učesnici bili nasi cijenjeni političari. Pa zato predlažem da u jedan malo veći stan od oko 200 kvadrata smjestimo Dodika, Špirica, Silajdzica, Tihica, Bakira Izetbegovica, Lagumdžiju, Brankovica, Covica, Ljubica, Ivanica, Bosica, mitropolita Nikolaja, Mustafu efendiju

Cerica, kardinala Puljica, Radoncica, Selimovica, Kopanju, Lijanovica. Kao voditelja, odnosno „macu“ našeg BB Showa, predlazem Bakira Hadziomerovica. U BB show bi sa vremena na vrijeme kao povremeni gosti mogli dolaziti, onako kako bi malo razveselili i povećali gledanost i Durakovic, Dino Mustafic i Bojan Bajic. Gledatelji bi glasali za svoje favorite i svake sedmice bi se izbacivao onaj sa najmanje glasove. Učesnici bi tako imali vremena da do mile volje razglabaju o ustavu, dogovaraju se međusobno (pa bi tako umjesto Prudskog dogovora imali dogovor iz Špajza, amandmane iz kupatila, zakone iz hodnika). Učesnici bi trebalo i da odrade pojedine zadatke kako bi dobili bodove preko kojih bi im Veliki Brat slao cigare, pice, hranu i slicno. Pobjednik BB Showa bi dobio pravo da napise prijedlog ustavne reforme i da jedini ima kontakt sa Velikim Bratom, tj. sa buducim Visokim predstavnikom EU i OHR-a, ako ga uopce bude...!????

2.32 Ujedinjenje ljevice ili propast u vladavini maligne desnice, 14. III. 2009. god.

Posljednja godina je svjedokom konačnog sunovrata neoliberalnog kapitalističkog poretka, koji je skoro tri decenije dominirao svjetkom pozornicom. Kao što nije adekvatno znala dočekati informatičko-tehnološku revoluciju, tako BiH još lošije se suočava sa posljedicama sloma neoliberalizma. Teško je očekivati od jedne podijeljene zemlje sa čitavim „okeanom“ unutarnjih predrasuda i strahova, do srži korumpirane i sa uništenom privredom i opljačkanom imovinom, sa ruiniranom srednjom klasom i radništvom dovedenim na rub gole egzistencije da bude zaobiđena od trenutnih svjetskih procesa. Vladajućem i dominirajućem sustavu koji je kombinacija kolonijalno-izrabljivačke strane elite oličene prvenstveno u stranim bankama (poglavito austrijskim) i stranim koncernima i domaće maligne desnice, oličene u kriminaliziranim, nekompetentnim, skoro kolaboracionističkim krugovima i pojedincima, jednostavno nije stalo da BiH sa svim svojim sastavnim dijelovima uspije se odhrvati i sadasnjim nedaćama i narastajućem valu recesije i ekonomske krize. I ako se ovakav sustav zadrži još neko vrijeme, u kome navedeni elementi su pripijeni kao pijavice na ono još uvijek živućeg tkiva nase zemlje, vrlo brzo ćemo se naći na putu bez povratka... u pakao. Međutim, koliko strani ekonomski i politički protektori, kao i domaći maligni desničari bili krivi za trenutnu situaciju i za mogući put bez povratka... historijsku krivicu će nositi i naša ljevica ako ne prihvati povijesnu odgovornost i preuzme poluge kako bi se spriječila katastrofa. Sadasnja BH ljevica bi se mogla podijeliti na dva dijela : nestranački sektor sačinjen od čitavog niza organizacija (uglavnom vođenih od mladih ljudi) i stranački sektor sačinjen od više političkih partija. Nestranačka ljevica je danas praktično jedini nosilac progresivnih, ljevicarskih tendencija i aktivnosti na terenu. U prvom redu tu treba istaći Pokret Dosta!, zatim Demokratski omladinski pokret (koji je socijalhumanistička opcija), Akciju Građana, pokret Revolt, Gariwo, Društvo Josip Broz

Tito, Pokret za socijalnu pravdu, Jedinственu organizaciju za socijalizam i demokratiju i mnoge druge organizacije koje djeluju na prostoru BiH. I pojedini sindikati vode očajničku borbu za pravdu i dostojanstvo. Za razliku od nestranačkog dijela, na stranačkom polu ljevice stanje je teže, i upravo ta činjenica i olakšava djelovanje i vlast marionetsko-lopovskih struktura. Radničko-komunistička partija BiH je pred gašenjem, Socijaldemokratska Unija je skoro nestala dok je Nasa Stranka još uvijek strukturalno i organizaciono nesazrela i idejno nedovoljno profilirana. Posebna priča je SDP, čija je praksa djelovanja još uvijek na načelima neoliberalne filozofije, i sa nedovoljno demokračičnom unutarnjom atmosferom. Npr. portal SDP-a je vjerojatno portal sa najviše cenzure na internetu, sa brisanjem svakog komentara koji nije ulizivački ili koji se imalo kritički odnosi na stanje i djelovanje pojedinaca u SDP-u. Istovremeno ljevica, posebno ona stranačka, gubi i previše i vremena i energije na međusobna prepucavanja, unutarnje subobe i kalkulacije, međuljudske odnose, politikanstvo, neke sitne dnevnopolitičke kalkulacije i slično. Međutim, neminovno će se stranačka ljevica morati osloboditi ovih slabosti i stupiti u proces stvaranja zajedničkog fronta i međusobno i sa nestranačkom ljevicom, sada aktivnijom i snažnijom opcijom. Ta ideja zajedništva ljevice i njenog zajedničkog nastupa je jedina nada i šansa za Bosnu i Hercegovinu. To ne mora biti koalicija, dovoljno je postojanje jedne koordinacije koja bi usmjeravala rad ljevičarske misli na zadovoljstvo građana Bosne i Hercegovine. Naravno preduvjet uspjeha djelovanja Udruženog fronta ljevicarskih, demokračičkih i građanskih organizacija jeste prevazilaženje osobnih animoziteta, sujeta i ambicija te jačanje unutarnje demokračičnosti a sve radi ideje, općeg interesa i višeg cilja. Oni koji odbiju suradnju i savezništvo neminovno će na sebi ponijeti biljeg povijesne odgovornosti za neuspjeh ideje zvane Bosna i Hercegovina.

2.33 Na stazi Spoznaje, 20. III. 2009. god.

Činjenica je da je ljudska vrsta (bar njena ubjedljiva većina) je još uvijek nedovoljno intelektualno i tehnološki zrela da bi mogla živjeti bez metafizičkog staratelja. Međutim, činjenica je da progres čovječanstva u svim segmentima prilično obesmislio stare religije. One su zahvaljujući tome progresu, a najviše znanosti kao “udarnoj pesnici” napretka naše vrste, praktično mrtve. Nakon što su se u kanoniziranim dogmama religija, posebno onih koje su uslijed historijskog procesa, poprimile i institucionalizirani oblik, vidjele pogreške, nedosljednosti i nejasnoće, jasno je bilo da je tzv. duhovni smisao ustvari samo fasada nastala dugim historijskim procesima. Jednostavno rečeno, stare religije su odigrale svoju povijesnu ulogu i vrijeme je za odlazak u historijsku prošlost. Gubljenje prava i monopola na dogmatsku istinu i vlast proizvelo je u strukturama religioznih zajednica unutarnje frustracije, što je bio i razlog dvije pojave tako prisutne u modernom svijetu a) pojave religioznog fundamentalizma i b) krize “duhovnosti”. Radi toga, a

uslijed instikta samoodržanja, pojedini elementi starih religija su pristupili konačnom činu svoje borbe za opstanak...koja je na duge staze definitivno izgubljena. Taj konačni čin se sastoji u tome da se religija ubrzano pretvara u klasičnu političku ideologiju... a institucionalizirane religijske zajednice postaju dnevno-politički ili ekonomski aparat. Time one obraćaju sve manje pažnje na svoja dogmatska učenja, mišljenja, stavove i vrijednosne i moralne sudove koji su dobrim dijelom već prevaziđeni. Umjesto održavanja svoje temeljne, dogmatske svrhe, stare religije (bolje rečeno njihove institucionalne strukture i pojedinci) focus svoga interesa prebacuju na dnevno-političke i ekonomske interese. Tim svojim ponašanjem, pojedinci i strukture starih religija samo ubrzavaju svoj kraj... jer ono što je idejno obesmisleno ne može se braniti prebacivanjem pažnje na nacionalna, rasna, jezička, politička, stranačka i ekonomska pitanja. U tom slučaju dolazi i do prilične redukcije otvorenosti starih religija, koje su većinom zasnovane na nadetničkim i nadrasnim kategorijama. Prelazak iz aspekta tzv. "duhovne vlasti" u potragu za "svjetovnom vlašću" samo je posljednji stadij razvitka starih religija. Sada se čovječanstvo nalazi na putu da zakorači na novi stepenik u procesu Spoznaje. Pod terminom Bog možda bi se najbolje mogla sadržavati Konstantna zakonitost univerzalnog postojanja. Ona je samo jedna i iznad nje nema nikoga, sve joj je podređeno- Ona nema nadnaravne moći, niti je njena moć izvan granica mogućeg, odnosno izvan sebe same. U suprotnom, to bi bilo kontradiktorno sa samom njom. Ona nije neko zasebno ni «duhovno» biće, pa samim tim ne postoje kao osobnosti ni neka druga tzv. «duhovna bića», kao što su anđeli, demoni itd... Ona je krajnja i svuda sadržinska čestica koja u sebi sadrži bit i osnovu Univerzuma, ona je i uzrok njegovog nastanka, ali i sam nastanak, uzrok njegovog razvitka ali i sam razvitak, razlog njegovog postojanja, ali i samo postojanje, razlog njegove svrhe ali i sama svrha, i razlog njegovog cilja, ali i sam cilj. Znači riječ je o esencijalnoj srži egzistencije Univerzuma i njegovog toka Postojanja. Ona je samim tim svuda oko nas i u nama. Konstantna zakonitost univerzalnog postojanja je osnovni, nepromjenljivi, sveobuhvatni bitak, koji ujedno predstavlja i okvir tih nepromjenljivih, vječnih zakonitosti. Iz Konstantne zakonitosti univerzalnog postojanja proizlaze i ostale zakonitosti, koje su joj subordinirane i samim tim promjenjive, u skladu sa procesom toka Postojanja unaprijed. Da bi se shvatila i razumjela sva njena sveobuhvatnost ljudska svijest na kraju XX. st. početkom XXI. st. još uvijek nije u dovoljnoj mjeri sazrela, a da li će ta svijest biti u stanju da je shvati ostavićemo budućim generacijama, i posebno nauci. Važno je da mi samo postavimo nove stepenike i nivoe na putu ostvarenja cilja, ostvarivanja konačne Spoznaje. A NAJVAŽNIJA SNAGA U TOME NASEM KRETANJU PO STAZI SPOZNAJE JESTE "UDARNA PESNICA" PROGRESA = ZNANOST I SVE NJENE DISCIPLINE. Pravi vjernik je upravo onaj koji se kreće po toj stazi Spoznaje koristeći se znanošću.

2.34 Šta nam je činiti? 12. I. 2011. god.

„Plahog vakta za poganog čovjeka i poganog vakta za plahog čovjeka“

U ovim vremenima kada su konačno srušene sve moralne i vrijednosne norme, kada je gramzivi i bezkrupulozni neoliberalni kapitalizam (u našoj varijanti prošaran i sa nacionalno – šovenskom i fundamentalističkom demagogijom) dostigao svoju konačnu završnu fazu razaranja i propasti, postavlja se pitanje kako da se pozicioniraju istinski ljevičari u spektru od anarhokomunista, anarhosindikalista, anarhista, antifašista, nezavisnih marksista, ekologa, trockista, titoista, luksemburgista, eurokomunista, maoista, nezavisnih ljevičara, postmodernih ljevičara, progresivaca, zadrugara...itd pa sve do nekompromitiranih socijalista/socijaldemokrata i socijaliberala. Odgovor koji se nudi je vrlo jednostavan a to je čvrsto, nepokolebljivo i nekompromitirano ostajanje na pozicijama historijskih i suvremenih ljevičarskih i progresivnih ideja. Koketiranje sa neoliberalnim, nacional-šovenskim (odnosno kvazi-patriotizmom) i fundamentalističkim je za istinske ljevičare i progresivce u potpunosti neprihvatljivo u bilo kojem obliku. Radi toga u vremenima krize i neumitnog kraja neoliberalizma (nakon tri decenije njegovog izivljavanja nad čovječanstvom i Planetom) i mahnitavanja kriminaliziranog nacional-šovinizma i fundamentalizma (evo skoro 23 godine) potrebno je da istinski ljevičari i progresivci stisnu svoje redove i ujedinjeno nastupaju. Nama ne smiju biti patroni nikakve političke stranke, niti eksponenti ratnog i tranzicijskog profiterstva i kriminala, niti smijemo biti sluge stranih protektora i stranih bankarsko – korporacijskih gospodara i ulizice trećerazrednim EU narodnjačko – pesovskim i ambadorskim birokratama i nezalicama. Uvijek imamo svoj stav i uvijek ćemo ga iznijeti... jer ne želimo da se pamti da smo u poganim vremenima izdali svoju čovječnost, svoju savjest, svoju spoznaju i svoje ideale za „šaku novčića“.

Ono čega se istinski ljevičari i progresivci trebaju posebno kloniti jeste upadanje u baruštinu socijalrevizionizma i kaljužu socijalšovinizma (koji je drug V. I. Lenjin definirao kao socijalizam na riječima, šovinizam na djelu) jer je riječ o klasičnim i bezuvjetnim izdajama socijalizma kao poretka i sustava, što vodi ka podjeli naroda i radničke klase i prebacivanje na stranu (u našim sadašnjim uvjetima) neoliberalnog i nacionalno-šovenskog i fundamentalističkog poretka, koji su prirodni protivnici socijalizma. Ne bi trebalo zaboraviti da je Socijalistička internacionala propala 1914. god. jer su njene članice (uz časni izuzetak pojedinih članica i pojedinicica kao što je martir Žan Žores) odabrale socijalrevizionizam i socijalšovinizam...

KAKO DALJE... da li nam je potreban neki prosvjećeni čelnik na čelu naše države

(kraj oktobra 2012. god.)

Jedno od najkaotičnijih doba u klasičnoj Grčkoj je bilo ono nakon završetka Peloponeskog rata pa do uzdizanja argeadske Makedonije. Ratovi polisa su bili konstantni, a strane su se mijenjale u tolikoj mjeri da je sve to izazivalo konfuziju i kod tadašnjih ljudi i kod današnjih klasičnih historičara. Prvo su Sparta, Korint i Teba bili protiv Atene, onda Korint, Teba i Atena protiv Sparte, i na kraju Atena i Sparta protiv Tebe. U tom vremenu je živio filozof i učnjeka Platon. On je pod utiskom tadašnjih političkih okolnosti i vladajućih ideologija izašao sa svojim detaljnim prijedlogom preuređenja državno – političkih odnosa koji bi se mogao uprošteno svesti na to da se idealna država zasniva na ostvarenju ideje pravednosti i u kojoj svako radi posao za koji je sposoban. Glavni cilj države je dobrobit i sreća svih građana, a glavna funkcija je njihov odgoj. Na samom čelu države se nalaze učenjaci – mudraci. Oni su inteligentni, odgovorni, racionalni, mogu se samokontrolirati, obrazovani su, kultivirani,iskusni i dobro obučeni za upravu. Ustvari na čelu bi se nalazio najumniji i „najbolji od nas“. Ovaj Platonov ideal se ustvari jednom u povijesti i ispunio i to 161. god. n. e. kada je na čelo rimskog svijeta, kao njegov „Prvi građanin“ – Princeps zasjeo Marko Aurelije, car – filozof. Marko Aurelije je bio definitivno „najbolji od nas“ : veoma obrazovan, učevan, stoički filozof, marljiv, odgovoran, racionalan, spreman na iskušenja i teške odluke, ali ujedno i slobodne savjesti i svijesti, otvoren prema običnom građaninu i njegovim problemima, oslobođen dogmatskog razmišljanja i ispraznog načina života. Taj „Prvi građanin“ – Princeps je bio potpuna negacija, antipod i tiraniji i anarhiji. I došao je na čelo rimskog svijeta onda kada je bilo najteže, pandemija kuge je odnijela ¼ stanovništva, na granice su napadali Iranci i Nijemci, desio se i pokušaj izdaje i uzurpacije. Ali upravo poradi ovih iskušenja do tada neviđenih razmjera, u praksi se pokazala tačnost Platonove teorije. Car – filozof se ne samo za svojih 19 godina vladavine uspio izboriti sa svim problemima, nego je i nizao pobjede : zauzeti su današnji Irak, kao i prostori današnje Slovačke, Češke pa sve do granica Poljske. Ekonomija je stabilizirana, vojska je bila lojalna, narod nije izlagan novim nametima niti pljačkan, korupcije i pored sve težine situacije skoro da i nije bilo. Čak je i razbojništvo, toliko svojstveno zapadnom Balkanu bilo stišano. Ovaj uvodni tekst pokazuje da se u klasičnoj historijskoj epohi mogu nalaziti primjera i tražiti rješenja za neke naše goruće probleme.

Nešto duže od 22 godine na našim prostorima smo svjedoci postupnog ružiranja i države i društva koje ovih dana dostiže svoju kulminacionu tačku. Problem sa našom tzv. "demokratijom" je u tome, što smo u nju ušli naglo bez ikakvih zaštitnih mehanizama, bez ikakvog iskustva življenja u takvom ili sličnom društvu, i zato je i razumljivo da je na površinu isplivao onaj najgori soj ljudi : prevaranti, pokvarenjaci, lopovi, osobe bez časti i ponosa, doušnici, kukavice, neodgovorni, slatkorječivi, šupljeri raznih fela, fanatici -

dogmate, fantasti, neradnici, spletkaroši, egoisti, pohlepnici, lažovi, promicatelji mržnje, ljubomore i bijesa... Ustvari stvoren je slučajno ili namjerno takav frustrirani i kompleksirani sustav u kome mogu prosperirati samo oni koji su prešli na "Dark side".... Zato nas i ne treba čuditi da su kulturne institucije u potpunosti zatrte, da nam je obrazovni – vaspitni sustav u rasulu, kriminal caruje po ulicama, ekonomija pala ispod svih nivoa i da samo birokratija buja i buja (kao neki korov poslije kiše), političke institucije nemaju nikakav autoritet i služe samo za podsmijeh. Parastrukture su svuda, lobiji (više – manje svugdje prisutni, ali istina na vrlo niskom stupnju razvijenosti) vode neke svoje male uskogrudne interese često na uštrb općeg, republikanskog.

Za propast projekta „demokratije“ pa i „socijalizma“ nešto ranije ustvari je kriv taj naš narod, naš plebs. Jer demokratija može funkcionirati samo ako je plebs odgovoran, svjestan i spreman za nju i kulturološki i politički, ali nas plebs je katastrofa. U našem društvu emocije, posebno strasti, nagoni i instinkti imaju prednost u odnosu na racio... Svaki pojedinac koji dopusti da ga vode samo emocije, strasti i instinkti i zapostavi svoj racio ide u slijepu ulicu. A onda možemo samo zamisliti šta će se desiti sa društvom i državnom ako se dopusti da se takve osobe nađu na njihovom čelu. To se i desilo sa našom zajednicom, jer je u njoj racio namjerno bačen pod noge, a diskursom i načinom života dominiraju samo emocije, prizemni porivi i onaj animalni egzistencijalistički nagon. Javni interes je uvijek podređen osobnom interesu. Zato samo u našem jeziku postoje poslovice : "Dabogda komšiji crkla krava" ili "Više volim da Sarajevo izgubi nego da Željo dobije (može i obrnuta kombinacija)". Tako se više voli da komšija propadne, nego da on uspije i napreduje. Sa takvim ljudima praviti demokratski sustav je nemoguće. Zato se i može desiti da se neproračunato i nepromišljeno prosto srlja u neke reforme, koje umjesto da poboljšaju situaciju ustvari dodatno produciraju kaos (najbolji primjer vidjeti pod „bolonjska reforma“). Mi smo antiteza Aristotelovom poimanju građanina kao politički svjesne osobe. Dodatno je kod nas ovakvo stanje produbljeno širenjem svjetske ekonomske i finansijske krize prouzrokovane raspadom neoliberalnog ekonomskog, socijalnog i društvenog poretka.

Ako mozete kupiti glasove glasača i poslanika, ako se mozete truditi da manipirate glasačima, onda je postojanje demokratije besmisleno. Ako na političkoj sceni imamo na jednoj strani niz malih „sitnočardijskih božanstava“ koja kontroliraju politički život i međusobno se sukobljavaju skoro na iracionalnoj osnovi, a na drugoj strani kvazi-opozicione vječite kritičare, umišljene u svoju intelektualnu veličinu ali sa skučenim dogmatskim vidicima (utopljenim u anahrone ideologije XIX. i XX. st.) onda od progresa i pojedinca i republike (kao zajednice u kojoj građani prebivaju) nema ništa. Gdje je puno vođa, tu je kilava država. Najbolji primjer pružaju posljednje decenije srednjovjekovne bosanske države, kada su se velikaši Sankovići, Pavlovići, Kosače, Hrvatinići itd...kao i raznorazni pretendenti na kraljevsku vlast međusobno klali, ubijali i

zvali Osmanlije i Ugre da im pomognu u borbi za „zrnice vlasti“. Zbog toga je kraljevina bila toliko truhla iznutra, da je agresija iz 1463. god. bila brza i efikasna. Poseban problem je i to što je nekima više stalo do drugih država i naroda i njihovih interesa nego do sopstvene republike (u konkretnom slučaju naše BH republike). Svaki građanin neke republike je primarno i jedino odan svojoj zajednici, ali to kod nas baš i nije slučaj. U demokratiji, pa (i u socijalizmu na kraju krajeva) samo aktivni plebs je garant da će ti sustavi funkcionirati onako treba. Svjesni, obrazovani i racionalni građanin je stub tih projekata. Ako je plebs neodgovoran, slabog intelektualnog potencijala, pasivan pa i odan najnižim strastima ti sustavi počinju da vrlo brzo kolabiraju, i gotovo uvijek se urušavaju u diktaturu ili tiraniju... Tako se liberalna Italija, u kojoj je državna vlast kolabirala odmah po okončanju I. svjetskog rat, našla u „zagrljaju“ Musolinija, tako je i SSSR doživio užase Staljina, a Njemačka užase Hitlera (proizašao i u holokaust). To su zakonitosti historijskog procesa, jer obično stanovništvo u vremenima kaosa i nereda, sloma državnih struktura, sunovrata društvenih vrijednosti i morala, ekonomske krize i nesigurnosti, posvemašnjeg osjećanja straha i bijede uvijek preferira samo jednu stvar →stabilnost i red i dati će podršku bilo kome ko mu obeća osigurati sigurnost. Zato posljednje vijesti iz Grčke potvrđuju da po uzoru na SA odrede „Zlatna zora“ postaje gospodar atenskih i solunskih četvrti gdje uspostavlja svoje parastrukturu, mrežu i vlast.

E sada kako izbjeći da iz ove rašomonijade u kojoj se nalazimo ne izađemo tako što bi nam zavladao neka diktatura tipa "Zlatne zore" iz Grčke ili neka budala tiranskog tipa. Možda bi se rješenje upravo moglo tražiti u uvodnom tekstu u primjerima koje u teorijskom obliku daje Platon, a u praktičnoj realizaciji predstavlja Marko Aurelije. Potrebno je naći „najboljeg od nas“, koji bi u sebi sažimao sve osobine koje navodi Platon za uspješnog i dobrog Prvog građanina koji bi bio na čelu političkog uređenja i sustava. To nije samovlast, niti neka tiranija (makar ona bila i benevolentna kao ona Pizistratova). Riječ je o sustavu „prosvjećenog apsolutizma“ sa nizom zaštitnih mehanizama (Senat, Parlament). Taj naš „platonovski“ čelnik bi bio samo „prvi građanin“ = princeps, i ne bio iznad zakona i ustava. On bi bio krajnja instanca odgovorna za funkcioniranje i provođenje vlasti i sustava u kojem bi postojale procedure, pa samim tim i odluke ne bi zavisile od hira pojedinaca. On bi nesumnjivo morao imati vrlo izražen autoritet i biti iznad svih poslovičnih strančarenja i frakcijašenja, i bio bi garant stabilnosti, reda, rada i napretka. Taj princeps bi vladao na načelu „prosvjećenog apsolutizma“, samo sa jednim ciljem progresa naše republike i naroda (i običnih ljudi).

Jedan od temeljnih zadataka ovakve uprave bi bio i stvaranje mehanizama i vođenje procesa kojim bi se naš plebs preoblikovao u zajednicu racionalnih, aktivnih, odgovornih i političko – društveno svjesnih građana. To je potrebno, jer je principatski „prosvjećeni apsolutizam“ samo privremeno ad – hoc rješenje kojim se ustvari stvaraju uvjeti za izgradnju novog, prosvjećenog i progresivnog društva i Republike.

O Principatu u BiH II. dio

(kraj oktobra 2012. god.)

Ovih dana se aktualiziralo pitanje da li je sadašnji pseudo-demokratski, a ustvari uskooligarhijski sustav u BiH, definitivno završio sa postojanjem u jednom društvenom, ekonomskom, kulturološkom, moralnom i vrijednosnom rasapu i raspadu, kojem je uostalom i sam prilično doprinio. Samim tim se i ponudilo rješenje da se bar na privremenoj, mandatnoj bazi pređe na principatski način uprave, u kome bi Prvi građanin dobio specijalna ovlaštenja sa kojima bi djelovao u zakonskim okvirima i procedurama. Ono što bi se primarno očekivalo od Prvog građanina – predsjednika u okviru naše verzije principatskog sustava jeste više nego potrebna renesansa, preporod u pravom smislu, korjenit i sadržinski i to u četiri segmenta : kulturološkom, BH nacionalnom određenju, sigurnosnom i socijalnom. Onaj ko bude mogao garantirati da će to provesti, treba da dobije princepski mandat na otprilike 10 godina (po augustovskom modelu) koji bi se mogao produžavati.

U okviru mandata na princepsa bi se prebacila vrhovna komanda nad oružanim snagama, vrhovne ovlasti nad obavještajnom zajednicom i središnje policijske agencije. On bi imao i pravo imenovanja svih ministara centralne vlade, kao i imenovanje guvernera narodne banke i članova agencije za bankarstvo. Prvi građanin – predsjednik bi za pomoć u upravi imao i savjetodavno vijeće, sastavljeno od najumnijih i najuglednijih građana naše republike iz svih društvenih, ekonomskih, kulturnih i obrazovanih sfera. Po pitanjima nacionalne sigurnosti, Prvi građanin bi bio i vrhovna sudska instanca. Prvi građanin – predsjednik bi imao pravo i na podnošenje prijedloga zakona, ali zakonodavne ovlasti ipak ostaju samo na nivou izabranog Parlamenta ili Senata (kao posebne institucije koju treba uvesti). Promjene ustavnog uređenje se reguliraju samo narodnim plebiscitom.

Zadatci Prvog građanina – predsjednika bi bili : pojednostaviti državu (čime se ujedno ona i jača), uobličavanje preciznog i jasnog javnog sustava koji može funkcionirati u okvirima realnih potreba i mogućnosti, uspostavljanje funkcionalnih javnih institucija, sječa nepotrebnih propisa i zakona, dovođenje uprave i administracije u realne okvire, radikalno smanjivanje birokratskih pravila i osoblja, ukidanje onoga što je nepotrebno, rješavanje situacije u komunalnim i javnim ustanovama i preduzećima, žestok i neumoljiv obračun sa kriminalom, jačanje nacionalne, kulturne i socijalne svijesti, zaustavljanje kvazi – reformnih poteza, započinjanje javnih radova na masovnoj skali, zapošljavanje ljudi, zaštita domaće proizvodnje, zaštita domaćih intelektualnih i resursnih potencijala, relaksirati društvo i ljude i oslobađati ih straha i nesigurnosti, čišćenje izbornog sustava, raskid sa lošim običajima i demagoškim potezima, raskid sa neodgovornom kvazi-socijalnom politikom, prečešljanje učinjene privatizacije,

dovođenje u red sudstva i tužilaštva... itd... Možda se ovo čini radikalnim potezima, ali to je jedino za početak što je moguće učiniti kako bi se stvorili uvjeti da umjesto daljeg dekadentnog pada, prvo stanemo na svoje noge, a onda i pokrenemo proces progresa i razvitka u svim poljima. Dosta je više šuplje priče, spletkarenja, lobističkih interesa, slatkorječivih prevaranata i pokvarenještva...vrijeme je da se pokrenemo naprijed u svim aspektima. U suprotnom, vrlo lako bi nam se moglo desiti da padnemo u ruke nekog našeg malog Firera ili Hazjanina.

3. Trideset četiri komentara

Živimo u zemlji koja se nalazi u dubokoj dekadansi, gdje su razoreni sustavi vrijednosti i morala. Društvom dominira klima negacije progresa, napretka, razuma, rada, kreativnosti, časti, ponosa, suradnje, bratstva i solidarnosti. Dominirajuća ideologija je čudna skalamerija koju su oblikovali vladajuća protektorska i domaća oligarhija. Taj nakaradni sustav tako funkcionira da negira sve pozitivne tekovine ljudskog postojanja i da uništava volju građanina, njegovu unutarnju snagu i sposobnost, pretvara ga u običnog zombija, apatičnog podanika kojem se servira takav sadržaj koji ga kontinuirano zaglupljuje i uništava kao čovjeka. Promovira se strah, mržnja, kriminal, hipokrizija, laž, moralna nakaznost, destruktivnost, sebičnost, ljubomora, fanatizam, nasilje, površnost, a sve u svrhu oligarhijskog tlačenja masa, bogatstava, resursa i materijala. Da bi se došlo do toga, ne biraju se sredstva niti se ima obzira na bilo što, niti je bilo što sveto. Takvo destruktivno djelovanje za sobom ostavlja kaos, bijedu, očaj i metastaziranje u novi grozomorni sustav koji se zasniva na općoj zatupljenosti i servilnim mentalitetom. Ne treba zaboraviti da je glupost naš najveći neprijatelj, a njihov najbolji saveznik, jer se preko nje truje i pojedinac i društvo u cjelini, kako bi se nad vama, građani i radni narode, vama koji vrijedno radite, koji marljivo učite, koji svestrano saznajete, koji racionalno spoznajete, koji napredujete u svome radu i kreaciji, koji živite pošteno, perverzno upravljalo.

Naši životi su skoro uništeni, ne dozvolimo da budemo potpuno uništeni. Došlo je vrijeme za razmišljanje svojom glavom i početak kraja svekolike propasti, koju su mračne sile donijele. Oslobođenje od sila zla koje su zauzele naše društvo i kontaminirale sve njegove segmente pa i nas same neće nam donijeti niko sa strane, nego mi sami. Mi

moramo svojim snagama, svojom voljom, svojim umom pobijediti neprijateljske sile počevši od nas samih.

1. komentar: DREVNO ZLO

Bosna i Hercegovina, kao uostalom i sve druge zemlje jugoistočne Evrope, na svojim plećima nosi breme drevnog zla, onog što se stoljećima taložilo na njenom tijelu. Ova drevna zla oblikovala su se kroz historijski i sociološki razvitak čije bi objašnjenje zahtijevalo znatno više i vremena i prostora. Da bi ostvarilo pravo na svoj puni razvitak, BH društvo se mora osloboditi tog bremena drevnog zla. Prvo drevno zlo je velika sklonost BH stanovništva prema manipulacijama; nevjerovatno koliko malo energije je potrebno da se uloži kako bi se izmanipulirala javnost. Uzrok ovoga leži u odgoju, općenitoj navici da se naš čovjek od malih nogu sputava, da mu se guši njegova individualnost i vlastita sposobnost rasuđivanja, da se kao primarni oblik komunikacije uzima monolog ili neartikulirana galama a ne pristojni i kolegijalni dijalog, da se njegova mentalna energija usmjerava a ne da se individua razvija u pravcu da postane sposobna sama usmjeravati svoju intelektualnu ili fizičku sposobnost. Zato danas imamo jednu ogromnu masu živućih polu-zombija koji su apsolutno nesposobni da sami izgrađuju adekvatan život, ne samo zajednice kojoj bi trebalo da pripadaju, nego i samih sebe.

2. komentar: LAŽI I OBMANE

Sklonost lažima i obmanama su drugo drevno zlo koje se nesumnjivo nadovezuje na već navedeno prvo. Umjesto da teže Istini kao najvažnijoj i jedinoj vrijednosti, naša individua usvaja sve što joj se servira, proporcionalno tome što je veća laž ili manipulacija, veće su i šanse da se ona i brže usvoji i počne realizirati, što može imati i tragične posljedice.

U skladu sa tim, skepticizam koji je karakterna osobina ljudske vrste i koja ga odvaja od životinjskog svijeta se često uzima kao dokaz nepoštovanja zamišljenog autoriteta proizašlog iz tradicionalnih normi života. A kakvi su ti naši autoriteti? Korumpirani političari bez vizije, razni očevi nacija a u suštini ubice nacija, novoobogaćeni kriminalci, neobrazovani popovi i hodže, dekadentni i nekompetentni i poluprimitivni oficiri, nepismeni, tobože autoritativni predvodnici familija, frustrirani ljudi koji ništa korisno nisu postigli u toku svoga života izuzev što su se provodili a sada sole pamet mlađim generacijama kako trebaju biti ovakvi ili onakvi, samozvani intelektualci, kojekakve estradne karikature i gelipteri koji grabe novac sa naših leđa... (suviše ih je mnogo da bi se mogli nabrojati) i na kraju ti naši strani protektori, stvarni vladari ove zemlje, a u stvari najobičnije pohlepne i nezasićene pijavice.

Umjesto da se na svaku nelogičnu naredbu, tvrdnju, ili vijesti postave pitanja tipa Zašto..., Zbog čega..., Da li... naš čovjek uglavnom jednostavno odgovara ; u redu,

razumijem i postupiti ću po naredbi, čak ako mu to može donijeti i tragediju, gubitak vremena, imovine ili čak i života. To je samo dokaz do kojih je granica izgrađen smisao i sustav besmisla koji vlada na Balkanu.

3. komentar: PATRIJARHALNA SVIJEST

Drevno zlo je i patrijarhalna svijest koja je još uvijek prisutna. Ona je osnovni uzrok nastanka i većine drugih drevnih zla. Patrijarhalna svijest je u naš um vrlo rano usadila onaj dio zbog kojeg mnoge stvari primamo zdravo za gotovo. U svom neizbježnom nestanku, ona se brani time što sebe ističe kao branioca morala od poroka i zabluda modernog svijeta. A činjenica je da se upravo u patrijarhalnim društvima događa najviše nemoralna, tortura, nezakonitosti i sl. Samo je to dobro prikriveno ili objašnjeno nekim dubljim razlozima. Položaj žene i djece je u takvim okvirima jako podčinjen. Na zaostalim područjima BiH, po tom shvaćanju, žene postoje samo radi dvije stvari, rasploda i kućnih poslova. Djeca opet moraju slušati starijeg bespogovorno i ukoliko i odrastu i postanu zreli oni ostaju za svoga "pater familiasa" samo "mali" i ništa više. Patrijarhalna svijest ne cijeni obrazovanje, ne cijeni snagu razuma, nego samo snagu poslušnosti, ali je historijska neminovnost da je vrijeme postojanja i vladavine patrijarhata prestalo, isto kao što je prije nekih 5000 godina iščezao i matrijarhat koji je vladao ljudskim vrstama najmanje milijun godina. I samim tim patrijarhalna svijest mora biti zamijenjena novom racionalističkom svijesću o svrsishodnosti postojanja i razvitka i težnji i dostizanju apsolutne Istine koja se sada kao osnovni kod funkcioniranja mora usaditi u kompleks svijesti čovjeka.

4. komentar: ŠUND

Šund je velika opasnost, on krije zamke i pogreške modernog društva. Pod šundom treba se shvatiti sve ono što može sputavati slobodu građanina. On razara realnost, umanjuje kritičku sposobnost stanovništva, stvara iluzionističku sliku svijeta koja prilično odudara od stvarnosti, ima praktično dejstvo droge na umove građanina, uvodi primitivizam na mala vrata i stvara novi sistem vrijednosti zasnovan na nekoj novoj vrsti totalitarizma maskulture i uniformiranja, vrlo štetan za pojedince i društvo u cjelini. Upravo ta stavka da se šund nametnuo kao totalitaristički pokret je osnovni problem, jer njegovo samo produciranje i postojanje u skladu sa općim načelom "*da je svaki čovjek slobodan u onoj mjeri u kojoj ne ugrožava slobodu drugih ljudi*" ne može se smatrati opasnošću, jer i onaj ko želi da producira i živi sa šundom ima punu slobodu da to i uradi. Ali ukoliko taj šund postane opasnost za zajednicu i slobode drugih ljudi te teži da postane načelom života tada postaje opasnost.

Njega protežiraju oni koji žele da brzo i la(h)ko dođu do brze zarade ili masovne popularnosti, ne misleći na opće interese, zanemarujući načela kulture i kvalitete nauke

koja treba da se afirmira, ali ne, ona se sada pred poplavom šunda povlači. U muzici kao nepobitnom i neophodnom produktu civilizacije («samo u paklu nema muzike») je na primjer to posebno evidentno, jer se kvaliteta u muzici sustavno, pa i organizirano, razara samo da bi neki primitivac mogao sebi brzo osigurati ogromno bogatstvo. Najbitnije oružje šunda su mas-mediji koji su preplavljeni šundom a korisni sadržaji su prilično zapostavljeni ili se pojavljuju reda radi.

Nevjerojatno je kako svaki projekt, nakon svoga uspješnog razvijanja odluči da napusti svoju originalnost, i povede se za općim pomodarstvom i tako izgubi duh i šmek koji ga je ispunjavao i postane obična bezlična, luksuzna, bliješuća ljuštura glamura koja polako zapada u dekadentnost. Povede se za kopiranjem drugih, iznevjeri sebe, ljude koji su vjerovali u njega i tako «pojede» samog sebe, jer postane pozornica za najobičniji šminkeraj, a ne poprište «borbe» kreativnosti, novih stremljenja i novih ideja.

5. komentar: APSORPCIJA

Velika apsorpciona moć BH stanovništva ne bi bila loša stvar, samo kada bi se u tom procesu apsorpcije primale samo dobre stvari, a ne samo loše. ApSORPCIJA je loša i u onom segmentu kada se primanje vrši samo površinski, a ne i suštinski. Ustvari ovdje se primjećuje i visoki nivo zatvorenosti, podozrivosti i konzervativnosti prema apsorpciji dobrih stvari i vrijednosti, ali i nemjerljivu apsorpciju svih negativnosti. Zapanjujuće je da smo mi izgleda sposobni apsorbirati samo negativne stvari. Kao posljedicu toga imamo jedan veliki mix koji u biti ne funkcioniše. Kao rješenje može poslužiti stav da se BH društvo u potpunosti otvori utjecajima sa strane, ali i da vremenom razvije samosposobnost da razluči te uticaje, odbaci one koji mu mogu predstavljati problem, da one koji trebaju da budu modificirani, i da tako stvori svoj originalni sistem unutrašnjeg uređenja i sistema vrijednosti.

6. komentar: DUHOVNA BIJEDA

Sama BiH a i Balkan u cjelini je strukturiran na bazi zasebnih etničko-religioznih zajednica, to je njegova osnovna konstitucija i svaki čovjek koji živi na Balkanu, samim svojim rođenjem, prvo je programiran da se ponaša u skladu sa iskonstruiranim načelima po kojima funkcioniraju te zajednice. Ta načela su maligno zloćudno tkivo na tijelu Balkana koje ga stalno iznutra izgriza i uništava, tj. jede njegove ljude i same članove tih zajednica. Te zajednice su dosta male i beznačajne i u svom brojčanom odnosu i po svom ekonomskom potencijalu u odnosu prema ostatku Čovječanstva. Te male tzv. “nacije” imaju još jednu sklonost i da se i same dalje još više usitnjavaju. Tako da u BiH praktično postoje ali i djeluju na bazi suprotstavljenosti, tri etničko-religiozne zajednice kao da ne postoji tri i po miliona ljudi koji žive na jednom području nego samo tri entiteta koja se mrze i žele da se uništavaju međusobno, u svome glupom uvjerenju i za interese

stranih gospodara. Te bijedne zajednice nisu ni svjesne da su sada samo podanici jedne velike Imperije, kao što su uostalom oduvijek i bili samo podanici nekih Imperija, i da vođeni svojom glupošću samo služe bogaćenju protektorske, strane elite i domaće male privilegirane pa i kolaboracionističke oligarhije i svjetskoj moći pojedinih projekata.

Samo postoji jedno rješenje ovog problema; na ovaj način strukturirana organizacija BiH, ali i čitave jugoistočne Evrope, se mora, ne razrušiti, nego prosto zatrti i na novim temeljima stvoriti novo društvo i nove zajednice koje mogu biti progresivne i u kojima će se ljudi osjećati slobodno.

7. komentar: TOLERANCIJA KAO NAČIN ŽIVOTA

Jedna od kvaliteta ljudskog postojanja jeste i osjećaj tolerancije. Ali šta znači tolerancija u smislu našeg izlaganja. Sama tolerancija ima dva oblika :

- Vanjsku toleranciju, između različitih zajednica
- I unutrašnju toleranciju, između pojedinaca bez obzira na pripadnost nekoj od zajednica.

Na primjeru BiH stupanj vanjske tolerancije se ogleda u odnosu između tri religiozne zajednice, a unutrašnji u odnosu svake od tih zajednica, na pojedince unutar nje same ili u odnosu na nonkonformističke građanin. Nivo oba oblika tolerancije je vrlo, zabrinjavajuće mali, a posebno je ugrožena unutrašnja tolerancija.

U vezi vanjske tolerancije, pogrešna je teza da je tolerancija usađena u srž duha naroda Bosne i Hercegovine. Društvo je u biti bazirano na visokom stupnju netolerancije, jer je priroda većine stanovnika Bosne i Hercegovine isključiva. To se vrlo la(h)ko da dokazati. Krvavi ratovi, iako su često bili uzrokovani vanjskim podsticajima, kao svoju posljedicu su imali krvavo razračunavanje između pojedinih religijskih zajednica. Često se u kolokvijalnom govoru za pripadnike drugih zajednica upotrebljavaju uvredljivi, pejorativni nazivi (Balijs, Turci, Vlasi, Šokci) iako se ne zna njihovo pravo značenje. Oni se upotrebljavaju samo u svrhu dalje proizvodnje mržnje i njenog održanja, jer balkanska sadašnja paklena svijest može egzistirati samo stalno hranjena mržnjom i strahom.

Unutrašnja tolerancija ; Principi koje je stoljećima i desetljećima oblikovala tradicija, se u svijesti većine običnih stanovnika doživljavaju kao apsolut, tako da oni stavovi koji ugrožavaju principe tradicije se po sistemu automatizma proglašavaju neprijateljskim. Poglavitom malograđanska i ruralna struktura je ta koja u svom strahu od budućnosti ljubomorno čuva već dobrano iskvarene principe tradicije, pa se zato ne poštuje drugačije; svaki čovjek je slobodan da svoj život vodi na svoj način onako kako njemu to odgovara, da se oblači ili nosi boju kose i frizuru kako on hoće , da se bavi poslom kojim on hoće, da iznosi svoje mišljenje slobodno, da odrasta slobodno, da ga niko ne prisiljava

da radi nešto protiv njegove savjesti i volje, čak i da se ponaša ekscentrično i totalno nonkonformistički ali sve samo ako time ne ugrožava ista ta prava drugih ljudi ili opće interese zajednice. Jednostavno, možda malo prosto rečeno, unutrašnja tolerancija je ono stanje kada svaki građanin gleda i brine se za svoja posla a ne upliće se ni na koji način u slobodu drugih ljudi, i ne anatemišući, proganjajući ili segregacijski se odnoseći prema onima koji neće da budu uniformni već uvažavajući i njihovu slobodnu individualnost naravno ukoliko ne šteti interesima njih samih ili zajednice, ali to je, može se reći, ipak prilično široka sloboda. Samo ukoliko naš čovjek uspije provariti, a izgleda da to neće biti baš tako jednostavno, unutrašnju toleranciju on može biti sretan da će time izgraditi novu zajednicu koja će moći egzistirati u budućnosti. Da bi se uspjelo sačuvati ovo društvo mora njegovati toleranciju prema prirodnom slijedu stvari, odnosno prirodnim zakonima, ali i svijest o neophodnosti održavanja osjećanja dužnosti prema zajednici.

8. komentar: NEOPHODNOST SAMOPOUZDANJA I SAMOPOSTOVANJA

Nedostatak samosvjesnosti građanina i njegovog samopouzdanja ali i samopoštovanja, još jedno drevno zlo nastali su kao posljedica dugostoljetne sputanosti našega čovjeka. Njegova svijest je zatrovana, i vještački ograničena nizom uvjerenja koje su mu sustavno ulivane u glavu, srce, dušu i tijelo kako bi bio dobar podanik i ništa više a ne samosvjestan građanin koji izgrađuje samog sebe i zajednicu u skladu sa prirodnim zakonima. Kako se otarasiti tog bremena prokletstva na našim leđima i urezanim u naše zajedničko sjećanje. Samo obrazovanjem i razvijanjem novoga sistema vrijednosti postepenim putem se može razviti novo društvo

9. komentar: KRV I SLAVA BOJNOG POLJA

Lažna ratnička tradicija je toliko prisutna među našim narodima. Inače je ovo opća karakteristika zaostalijih naroda, i prisutna je među svim jugoistočnoevropskim narodima.

Da su kojim slučajem ti narodi bili veliki osvajači i ratnici, oni bi bili, a ne Englezi ili Francuzi, koji sebe i ne smatraju ratničkim narodima, tvorci velikih svjetskih imperija. Balkanci su uglavnom bili sluge stranaca, njihove pomoćne vojne snage, ili nedisciplinirane polubarbarske ratničke, pa i pljačkaške družine. U sklopu ovog mita nalazi se i sintagma koja je potpuno pogrešna; "Boj ne bje sjajno oružje, nego srce u junaka". Ustvari boj bje mozak, a ne srce u junaka. Taj mit je i najodgovorniji za ogromna stradanja balkanskih naroda, jer su se preko njega najlakše mobilizirale mase i masovno ginule na stratištima širom planete. Radi istine i naših budućih pokoljenja potrebno je u najhitnijem vremenu osloboditi se ovoga mita, koji je veliko drevno zlo kako bi nas zauvijek prestale karakterizirati izjave tipa; "Ne brinimo za velike gubitke dok god nam bosanske kobile daju dovoljno ždrebadi" čiji je autor sultan Sulejman

Veličanstveni (ili Zakonodavac ili Magnifico ili Kanuni, zovite ga kako hoćete), i u izjavi "u sukoba Bošnjaka dva krsta neće ostati ni S od slavenstva" kada su naši preci ratovali kao najamnici u nizu evropskih baroknih ratova koji su izbijali zbog propalih brakova kraljeva, njihovih razvoda, neplodnosti kraljica ili kraljeva i sl. Koliko je jugoistočnih Evropljana (a tu nažalost na prvo mjesto dolaze baš Bosanci i Hercegovci) odvojeno od svojih porodica, svojih ljubavi, želja i čežnji, i odvedeno u pustinje Persije, Afrike, u šume Njemačke, u ravnice Ugarske i stepe Ukrajine, u Galiciju i Bukovinu, na obale Soče, čak i na obale daleke Malte da ostave svoje kosti. Koliko je naših ljudi i muškaraca i žena i djece i staraca odvedeno iz naše zemlje u ropstvo ili izgnanstvo. Za što? Da bi smo eto imali sjećanje da smo bili nekakav bitan faktor, makar i kao topovsko meso zbog zadovoljavanja hirova drugih. A i danas mnogi naši sunarodnici organizirano idu i šire našu slavnu ratničku tradiciju po npr. Iraku gdje služe naftnim kompanijama i interesima svjetskih moćnika i sila ili se glupiraju kao plaćenici ili nekakvi idealisti po bjelosvjetskim pustarama.

Dobro je da smo prvo počeli postavljati pitanje ali na odgovor kako da izađemo iz tog krvavog kruga, ćemo morati prilično sačekati.

10. komentar: SLUGANSKI MENTALITET

Jedna sklopka u našem mentalitetu savršeno funkcionira već stotinama godina, po kojoj nas prepoznaje većina evropskih nacija. Tu sklopku nazvati ćemo "sluganski mentalitet". Mi smo jednostavno navikli da budemo nečije sluge, da prostiremo tepih pred nogama drugih, uživamo kada nam vladaju drugi, hvalimo se da smo nesposobni da sami sa sobom vladamo, što uzgred rečeno i nije tako daleko od istine. Volimo kada nas neko pohvali da smo kooperativni, na čast nam služi kada su sultani i carevi veličali naše žrtve učinjene radi njihove veličine (bilo bogatstva bilo harema), to pripovijedamo našoj djeci u historijskim udžbenicima i našoj epici, tom najvažnijem oružju kojim mučimo sami sebe. Ono čega se drugi stide nama služi na ponos, dokaz da koliko smo tragični toliko smo i smiješni. Ali nesvjesni da u sebi sadržimo tu sklopku sluge, paradoksalno, mislimo da smo samostalni, suvereni konstitutivni, bitni, slobodni. Besmislena iluzija koja nas tako skupo košta. A mi smo u stvarnom svijetu marionete, lutke, pioni i igračke u rukama drugih, onih koji se sastaju u bogatim i tajnim salonima u našoj zemlji ili daleko od nje, zajedno sa «našim» kolaboracionističkim političarima i odlučuju o našoj sudbini. Najčešće nas, nažalost tretiraju kao limene ili plastične vojnike koje pomjeraju na svojim improviziranim tablama koje predstavljaju bojna polja, geostrateške položaje i zemlje, slično kao u igri "Riziko". Ali tome smo mi krivi, a posebno naše takozvane vođe, a u stvari obične marionete. Prvo se mi moramo sami promijeniti a tek onda možemo postati slobodni a nikako obratno, jer zamislimo jednu futurističku situaciju, povući će se Zapad sa svojom infrastrukturom i vojnom i političkom i ekonomskom iz BiH ili sa Balkana. Pa

to će ponovo nastupiti stravično fizičko istrebljivanje i krvoproliće nevidenih razmjera jer trenutno ne postoji ni ideja ni snaga koja je može sprovesti, koja bi mogla amortizirati odlazak "dobrog gospodara" i spriječiti katastrofu. Tome je doprinio i sam "dobri gospodar" koji sigurno nije želio razvoj bilo kakve samosvjesnosti ljudi niti ideje o napretku građana jugoistočne Evrope, samo kako bi imao razloga za vječito mešetarenje.

11. komentar: INSTITUCIJE PROTEKTORATA

Najbolji dokaz o istinitosti 10. komentara se nalazi upravo u činjenici da je naša zemlja, a samim tim i svi mi u njoj kao **jedini u Evropi nalazimo pod Protektoratom**. Mi praktično uopće nemamo suverenost, vlada se, upravlja se i vode se nacionalni poslovi preko institucija **Protektorata** kod nas izraženom pod engleskom kraticom OHR (*Office of the high representative*) u značenju *Kancelarija Visokog predstavnika*. Nijedna se odluka ne može donijeti bez tih institucija (čak određuju i cijene struje, eto koliko se nisko spustio nivo naše suverenosti), ništa se ne može uraditi bez dozvole tih institucija. Zar treba išta više dokazivati da bi se konačno već jednom shvatilo da su nekakve velike riječi o nezavisnosti, suverenosti, velikim i «bogomdanim» nacijama, religijama i sl. najobičnija iluzija i floskula, neistina nevjerojatnih razmjera, tim tzv. svetim i čuvenim narodima ustvari vladaju penzionirani isluženi upravitelji.

Mi tako imamo san o našoj državotvornosti, živimo u iluziji o suverenosti i veličinama naših «nacija»; kako je to komičan život kada živimo godinama u takvoj zabludi. Protektorat je nastao i održava se samo zahvaljujući našem neznanju, kukavičluku i nehtjenju da napravimo nešto bolje. Niko nam nije kriv što smo dozvolili da budemo iskorištavani od strane multinacionalnih kompanija koje se instaliraju zahvaljujući «dobroj volji» našeg gospodara oličenog u Protektoratu. Iako je bilo i protektora koji su mislili na dobro ovoga naroda i sukobljavali se sa plemenskim poglavcima ove «afričke» kolonije u Evropi na prijelazu iz XX u XXI stoljeće, kompletan upravni aparat Protektorata polako se birokratizirao, uvećao, uljuljkao, postao klasični primjer kolonijalnog upravnog aparata sa kraja XIX stoljeća (postao je samodovoljan i svemoguć i koristan samo sebi i svojim patronima u multinacionalnim kompanijama).

12. komentar: ZLOČIN I KAZNA

Žalosno je za Protektorat i vojnu silu koja se nalazi u ovoj zemlji, a koji kao reprezentiraju moć i snagu «demokracije» i vrijednosti zapadne civilizacije da se najokoreliji ratni zločinci šeću sasvim slobodno gdje žele, da utječu i na svakodnevni život. Zločinci koji su bili naredbodavci, provoditelji i izvršitelji najvećeg genocida, pogroma i svekolikog uništavanja običnog naroda u Evropi od kraja II svjetskog rata još su na slobodi, a pojedinci su čak i rehabilitirani!?. Paradoks. Jedina šansa da se sa ratnim zločincima obračunamo bez obzira ko su, iz kojeg su naroda, čime se bave i sl. jeste

metoda koja je učinjena na našim prostorima na kraju i neposredno nakon II svjetskog rata.

13. komentar: MI (NI)SMO CENTAR SVIJETA

Mi smo centar svijeta, mi smo najvažniji, najbitniji, najjači, čitav univerzum se okreće oko nas, čitav jedan niz besmislica u koje jedan dio nas vjeruje. Prvo što moramo spoznati je da su danas skoro svi balkanski narodi najneinteresantniji narodi Evrope, da nas niko ni u čemu ne računa, i da smo često monete za potkusurivanje, šičar Evrope i Svijeta. Sve nam to ipak ne smeta da vjerujemo u gore navedene besmislice, bez obzira na to što je na primjer BiH po broju stanovnika ekvivalent jednog evropskog grada srednje veličine, a još smo iznutra prilično podijeljeni krvavim linijama pakla.

Mi ćemo postati snažni tek kada pređemo dugi put vlastitog unutarnjeg preobražaja, kada prvo postanemo sposobni za samostalno preživljavanje, a ne da budemo objekt pukog starateljstva i tek onda možemo početi razmišljati kako da postanemo korisni kompletnom čovječanstvu, jer mi smo samo jedan maleni djelić ljudske vrste, njegov sastavni i neotuđivi dio, i kao takvi smo dužni da radimo na dobrobit cjelokupnog čovječanstva, jer su globalni interesi i naši interesi.

14. komentar: PUTEVI SUJEVJERJA

Sklonost prema sujevjerju i praznovjerju su jedan od načina na koji pokušavamo da pobjegnemo iz stvarnosti, izliječiti naše frustracije i strahove, popraviti naše komplekse. Ali nas oni vode samo još dublje u propast. Preko praznovjerja pokušavamo i da pobjegnemo od rada, misleći da će nam neka nadnaravna moć olakšati život. Kakva smijurija, onaj ko je pravi građanin mora znati da se do pobjede nad zlom i osobnim uspjehom može doći samo vlastitim radom, učenjem, saznavanjem, stvaranjem i inventivnošću. Samo nakon napornog rada možemo biti svjesni da smo uspjeli u životu. Jer mi živimo, kako bismo živjeli a ne uživali.

15. komentar: NUŽNOST SAMOPOUZDANJA I HRABROSTI

Kukavičluk, još jedno drevno zlo, je ono što nas nažalost karakterizira, uvijek govorimo da se ne talasa, da se smiri, traži se sabur i sl. Naši ljudi nemaju hrabrosti da se suoče sa istinom u oči, da pogledaju realnost i da skupe snagu da je promijene, da se suprotstave lažima, demonima zla i protivnicima i prirodnih i ljudskih zakona na odlučan i jasan način spremno se suočavajući i sa mogućnosti vlastite žrtve u cilju viših interesa. Ulijmo u naše duše više samopouzdanja i hrabrosti i suočimo se sa drevnim zlom.

16. komentar: EKONOMSKA ZAOSTALOST

Bosna i Hercegovina, je slično kao i njeni najbliži susjedi, danas zemlja dosta zaostale privrede. Ekonomska zaostalost je i bazično drevno zlo iz kojeg se nikako ne možemo

izvući kao da smo upali u živi pijesak u koju prodiremo sve više i više. Četiri su uzroka tome.

Prvi je u sustavnom uništenju našeg priličnog značajnog i razvijenog privrednog nasljeđa. Gigantski i moćni privredni kapaciteti su u prošlih 15-tak godina sustavno destruirani, opljačkani i brutalno uništeni. To se izvodilo u jednom kriminalnom maniru da bi se uništila ekonomska osnova života građana i samim tim ugasila njihova volja za nezavisnošću. Pretvorba i napuštanje društvene imovine i samoupravljačkog sustava su prvi bili korak ka razgradnji i pljački našeg privrednog bogatstva i nekada brojnih izgrađenih i funkcionalnih privrednih kapaciteta koji su bili ponos naših građana i naše zemlje, garant naše samostalnosti, opstanka i razvitka. Sada toga više nema zbog svjesnog uništavanja i pljačke, ali i nemara. Nekada zemlja srednje razvijenosti sa dobrim mogućnostima i uvjetima za još veći napredak, sada se nalazi u bijedi. Ako koga treba da mrzimo to je onda ta oligarhija koja već skoro dvije decenije razara našu privredu.

Drugi je u općem nedostatku dobrih radnih navika, preduzimljivosti i stvaralaštva kod većeg dijela stanovništva BiH. Ustvari ove tri osobine se uopće ne cijene u društvu, nisu prisutne u sistemu vrijednosti koji trenutno vlada a niti se stvaraju mehanizmi njihovog mogućeg razvitka, nego se nasuprot tome i potiskuju.

Treći uzrok je miješanje kriminalnih elemenata, nepotističko-političkih veza, težnja za zgrtanjem kapitala a bez njegovog oplemenjivanja, sklonost monopolizmu i uplitanju nekih neformalnih političkih i kriminogenih krugova u privredni život i sl. Ekonomika se doživljava samo kao produžena ruka određenih združenih grupa političara i mafijaša, te zlatni krčag koji treba samo crpsti, jer nema jasnih razlika između javnog i privatnog, nego se nekada podrazumijeva da je javno privatno, ili obratno. Dok se jasno ne odrede imovinski odnosi u smislu javno-privatno nemoguće je i očekivati da će se moći stvoriti stabilna osnova za ekonomski progres i povećanje standarda. Jer privatno vlasništvo je neprikosnoveno ali samim tim i javno jer ono proizlazi iz privatnih imovina građana. Ovo se može postići i vođenjem progresivne zakonske, financijske i poreske politike.

Četvrti uzrok su interesi stranog elementa, izraženog u multinacionalnim kompanijama i njihovim predstavnicima, korumpiranim suradnicima iz protektorske i domaće uprave, koji žele ovladati resursima (pogotovu energetskim i vodom) ili ekonomski život staviti pod svoju punu kontrolu kako bi ga nemilosrdno crpili i tako dobili dobru sirovinsku bazu, zahvalno tržište, jednostranu ekonomsku suradnju, radnu snagu.

17. komentar: BESMISAO KVAZILIDERA

Ko su naše vođe i lideri. E tu postoji prava šarolikost. Nema manje zemlje a sa više ljudi koji se predstavljaju kao narodni predstavnici, pozivaju se na volju birača, podršku

nacije, religije, žive na račun javne imovine dok se istovremeno ponašaju bahato prema tom istom građanstvu, njegovim potrebama i težnjama ali i javnim interesima. Kod nas se razvila i jedna zanimljiva kategorija vječitih lidera. Bez obzira da li prave greške ili ih je vrijeme istrošilo oni ostaju lideri političkih stranaka skoro doživotno i ponašaju se kao kakvi mali despoti u svojim strankicama.

E ti i takvi žele da reprezentiraju politiku našeg naroda, ti koji ne vidi dalje od lakiranih stolova svojih ureda, udobnih fotelja, zadnjih sjedišta službenih vozila, suknji svojih sekretarica i naravno svojih tekućih računa ne mogu vidjeti bijedu i jad jednog naroda i jedne zemlje, njihovu apatiju i bezvoljnost, bezidejnost i propadanje. Oni žive od izbora do izbora na kojima se i uglavnom istine radi i rotiraju. Ali tragična je i žalosna činjenica da i pored toga što ih imamo tako mnogo oni su totalno nebitni za sudbinu naše zajednice, jer strateške odluke o našoj zajednici donose političari nekih drugih zajednica. Pored strane vladavine u BiH je danas prisutna i vladavina partokratije (odnosno vladavine stranaka a ne demokracije) i kleptokratije (vladavina lopova).

18. komentar: VIŠESTRANAČKA DEMOKRATIJA KAO IZLAZ?

Višestranačka parlamentarna demokratija i neoliberalizam se istrošio i izrodio kao sistem. Političke partije pretvorile su se u oligarhijske grupacije koje za cilj imaju samo dokopavanje vlasti ili održanje na vlasti kako bi tako bili u prilici da uživaju sve blagodeti i privilegije koje učestvovanje u političkom životu donosi sa sobom. Čitav sistem se pretvorio u najobičniju paradu i šaradu niza manipulacija, samozadovoljstva, i sve većeg opadanja političke kreativnosti. Oni koji učestvuju aktivno u izrođenom višestranačkom sistemu postali su potpuno uvjereni da uopće nema potrebe za promjenama u osnovi funkcionisanja sistema. Višestranačka demokratija se tako pretvorila u partokratiju, jednu od najgrubljih negacija demokratije. Vlast sada nije u rukama naroda i građana, ona je ustvari izbijena iz njihovih ruku i prebačena u zatvorene skupine udružene u pojedine partije koje se takmiče za naklonost birača u dobijanju vlasti, ne nudeći masama ništa konkretno, ništa originalno, ništa novo, ništa kreativno. Te zatvorene klike riješene, i imajući na umu samo da se što je moguće brže obogate ili osjete slasti vlasti, ma koliko ona bila mala u okvirima vladajućeg Protektorata nekada se okupljaju i oko određene ličnosti.

Sve se počelo svoditi samo na demagoške fraze, ulagivanje biračima koristeći i najniže strasti biračkog tijela. Politički programi su postali nepotrebni, obični komad papira koji niko ne čita niti analizira i sada služe samo kao preostatak nekadašnjeg funkcioniranja partija kada su one i nalastale kao artikulacija određenih ideoloških ili praktičnih interesa određenih skupina stanovništva. Skoro da su i svi programi većine političkih partija skoro identični ili se samo razlikuju u nijansama i može se slobodno reći da je danas potpuno

besmisleno govoriti o nekim idejama čije su nosioci pojedine moderne partije, a to što pojedine partije sebe tituliraju kao nacionalne, desne, konzervativne, socijaldemokratske/socijalističke, ekološke, demokratske, centrističke, liberalne, religijske, itd, su samo priče za naivne i služe za promidbu među onim zanesenjacima koji još uvijek žele vjerovati u neku ideju. Stranke i partije koje su uistinu bile ono što su trebale biti; nosioci određene ideje i njene realizacije danas su samo stvar historije, perfekt naše političke svakodnevnice.

19. komentar

Naše društvo je suočeno sa jednom opasnom činjenicom, a to je da pojedine grupe ljudi organizirane u određene institucionalizovane zajednice sebe proklamiraju kao jedino one koje su zadužene da brinu o našim vjerovanjima. Ovakav monopolistički pristup je u suprotnosti sa svim osnovnim načelima na kojima Vjera treba da se temelji. Svaka od tih institucionalizovanih zajednica propisala je norme i pravila za određeni skup našeg stanovništva. Svojim krutim stajalištima, odavno i same degenerirane i odavno odlutale od istinskog puta ka spoznaji Vjere, one predstavljaju ustvari najvećeg njenog neprijatelja, jer sprječavaju slobodu savjesti procesu spoznaje Vjere svakog pojedinca putem stalne nadogradnje, skepticizma i logike, vlastitog znanja i stalnog saznavanja, marljivosti i rada bilo pojedinca bilo u zajednici. Ovi pobrojani postulati su i najvažnija sredstva na putu ka konačnoj spoznaji Vjere, a svojim djelovanjem institucionalizovane zajednice ih guše i sprječavaju nas da se nalazimo na putu Vjere. Svako odstupanje ili dovođenje u pitanje njihovih dogmi, ponašanja i poslova (nekada vrlo unosnih) tretira se kao izdaja. A mi se pitamo čega izdaja?. Pa zar nisu oni ti koji su izdali, prvo Vjeru, zatim istinu jer se lažno predstavljaju i na kraju će zbog svega doći i pred Božiji sud. A mi smo priznajmo izdajnici njihovih laži, petljavina, služenja đavolu i zlu, bluda i kriminala, zavade i širenja mržnje, njihove gluposti i neznanja, da izdali smo i, jer se čvrsto, stoički, držimo puta Vjere, njihovo odstupanje sa toga puta. Na kraju ako je Vjera jedna i ako se do nje dolazi individualnim saznavanjem i kolektivnom razmjenom mišljenja, kako neko uopće može i pomisliti da natura, naređuje i monopolistički propisuje dogmu, i vjerske propise. Samo se upitajmo ko mu je dao takvo pravo? Zar je to apsolutna istina objavljena pa neko ima pravo da tvrdi da je ono što on propovijeda apsolutna istina, a ne samo u nekim segmentima i zar se još uvijek ne nalazimo na putu spoznaje Vjere. Samo se držimo istinskog puta Vjere, razmišljajmo, radimo, učimo, slobodno vjerujmo u ono što nam naša savjest, a ne propisi neke organizacije, nalaže, i tako se približimo kao pojedinci Bogu, jer između čovjeka i Boga nema posrednika.

20. komentar

Religijski fundamentalizam ili integrizam je društveno-politički trend u historiji zadnjih decenija XX i početka XXI st., i predstavlja najobičniju političku ideologiju. Zasniva se na političkoj instrumentalizaciji religije, njene dogme, njenih institucija i osjećanja pripadnika religijske zajednice. Ova ideologija danas predstavlja najjaču, najbolje uvezanu i najekspanzivniju političku ideologiju na čitavom svijetu, jer danas osvaja dušu većeg dijela čovječanstva koristeći se svim sredstvima. Danas osnovne motore njegovog razvitka predstavljaju *bušizam*, proces koji nesumnjivo i dosta uspješno vodi pretvaranju američkog društva u religijski uokvirenu zajednicu koja kao svoju političku i općekulturnu ideologiju na kojoj razvija svoj razvitak ima religijski fundamentalizam na osnovama kršćanskog evangelizma i ponovnog buđenja i *vehabizam*, koji nastoji da svoju ideologiju tzv. islamske verzije ponovnog buđenja bez ikakvih skrupula i morala nametne dobrom dijelu svijeta. Iako su ova dva procesa verbalno zavađeni, ona su u praktičnom svijetu najbolji saveznici, jer se međusobno dopunjuju i ispomažu čime samo povećavaju agresivnost fundamentalizma. To kvarenje religijske misli izazvane fundamentalizmom je već prilično zahvatilo ljude BiH unižavajući religijske dogme i pretvarajući ekstremni religijski fundamentalizam u stil života, čime još više razara naše društvo, sistem vrijednosti i morala, svjesno uništava nauku, osnovicu našeg postojanja. Trenutno se naš jadni narod nalazi ostavljen bez ikakve zaštite na udaru fundamentalizama koji dolaze sa raznih strana. Oni koji su ga trebali štititi, oličeni u uglednim teolozima, građanskim političarima i intelektualcima ili su pobjegli, ili su se oportunistički privili uz nova kretanja, ili samo parcijalno pružaju otpor. Zajednički front koji bi predstavljao savez svih onih koji su svjesni opasnosti fundamentalizma jednostavno ne postoji.

Fundamentalizam je kao politička ideologija krajnje destruktivnog karaktera u odnosu na ideju Vjere i Boga, jer on uništava njene elementarne principe na kojima ona počiva. Uništavajući duhovni segment čovjeka, fundamentalizam uništava također i njegovu pokretačku snagu i suzbija ljudsku samostalnu svjesnu aktivnost. Time čovjek prestaje biti razumno i svjesno biće i postaje mašina koju je oblikovao i programirao fundamentalizam ili grupe koje stoje iza njegove promocije. Time je on suprotan Vjeri u Boga koja razum i svjesnost ističe kao posebnu ljudsku karakteristiku.

21. komentar

Zemlja je ogrezla u kriminalu koji se ogleda u organiziranom kriminalu, drogi, trgovini robljem, prostituciji, reketarenju itd. Geneza zla koja se još uvijek razvija na Balkanu doprinijela je da se kriminal organizira, institucionalizira, postane opasniji od sicilijanske mafije jer ovaj naš «skorojevički» organizovani kriminal nema ni tradiciju niti neki svoj interni pravilnik čime postaje beskrupulozniji, nesavjesniji, gluplji i suroviji. On je ujedno toliko uvezan sa plemenskim vrhuškama da lokalne vlasti ne samo da mu se ne

suprotstavlja nego i surađuje sa njim. Protektorat koji kao zaštitnik multinacionalnih kompanija, trustova, konzorcija i banaka koje kupe ubjedljivo najveći «kajmak» iz ove zemlje nema interesa da se suprotstavi organiziranom kriminalu. Tako mi postajemo zemlja u kojoj vlada jedna čudna koalicija između Protektorata (koji štiti interese kapitalističkih bogatih konzorcijima koje sišu bogatstvo ove zemlje), partokratije i kleptokratije, s tim da su ove dvije zadnje spomenute karike koalicije koja upravlja ovom zemljom usko uvezane.

Organizirani kriminal za razliku od onog u Italiji i USA kod nas je ne samo vezan, nego čini jedinstvo sa ratnim zločincima. Oni organiziraju mrežu koja štiti i osigurava materijalna sredstva ratnim zločincima, koji su često i vrhovni bosovi organiziranog kriminala.

22. komentar

Položaj nauke u BiH je katastrofalan, i to upravo jer se ona svjesno uništava jer se jedino sa njom možemo adekvatno suprotstaviti ovome zlu koje se nadvija nad nama. I svi oni kojima dobro nije na pameti žele da destruiraju bavljenje naukom i spriječe sve one koji se bez kompleksa, predrasuda i prijevara žele istinski i svjesno njom da se bave. Bez nauke i obrazovanja nema ne samo napretka nego i opstanka. Nauka je bačena na krajnje margine, a ljudi koji se njom bave ne iz želje za dobiti nego jer je to srž njihovog života, njihova misija u našem društvu, su uniženi i odbačeni. Zašto se to radi, zašto ne cijenimo nauku i obrazovanje, zašto smo dopustili da nam drugi nameću svoj dekadentni stil života. Oduprimo se tome, postavimo nauku i obrazovanje na mjesto koje im pripada, kao temelja na kojima počiva naš opstanak i razvitak.

23. komentar

Mediji su vrlo loši, oni ne predstavljaju savjest javnosti niti ispunjavaju osnovnu funkciju svoga postojanja=prijenos informacija. Naprotiv većina medija su danas glasila na čudan način obogaćenih svojih vlasnika koji preko njih ostvaruju svoje interese (uglavnom ekonomske i političke), onda ratnohuškaškim, zatim pojedinih partokratskih, kleptokratskih i novoobogaćenih domaćih bogataša, a u pojedinim slučajevima i interesima Protektorata a neki daju i potporu ratnim zločincima. A i dobar dio novinara je i neobrazovan, neobjektivan, neozbiljan, neodgovoran, neprofesionalan i senzacionalistički usmjeren, i nažalost potkupljiv.

24. komentar.

Još jedno zlo koje vlada u našoj zemlji jeste iluzija u kojoj živimo. Ona se sastoji iz sljedećeg. Na masmedijima stalno nam se fabricira jedna priča kako u ovoj zemlji nije baš sve crno. Prikazuju nam se lokalni bogataši, glupost šunda i slatkorječivi političari, a

stranci i kojekakve bezvezne i besposličarske komisije, grupe i slično nas bombarduju nekim nejasnim podacima o GDP, usponu, padu proizvodnje nekim ISO certifikatima a da običnim ljudima uopće ne kažu šta je to. Pred našim očima stvaraju se Potemkinova sela. A kakva je prava slika, bijeda i siromaštvo se stalno šire tako da se može govoriti o općoj epidemiji siromaštva (i materijalnog i duhovnog) koja je zahvatila sve. Sve je u kaosu. Ljudi nam bježe iz zemlje jer ne mogu osigurati egzistenciju. Zar nije tužno gledati penzionere kako gladuju kakvu to poruku šaljem onima koji sada počinju raditi kada vide penzionere, a šta je sa seljacima, radnicima, ljekarima, profesorima, službenicima, vojnicima i poštenim policajcima ostalim bez posla i mnogim drugim i sa ogromnom masom nezaposlenih koji bogu krađu dane. Ovakvo stanje je i najbolji rasadnik na kome najbolje uspijeva primitivizam i poročnost koja u našoj zemlji i među našim narodom poprima neslućene razmjere u svim svojim oblicima. Iz takve situacije sasvim je normalno da će se izroditi i sve nemoralnosti i neprirodnosti, sklonost običnom kriminalu, prostituciji, opojnim sredstvima, gubljenju radnih navika i lijenosti, šupljiranju, sirovosti, gledanju samo sebe i zadovoljavanju instinkta i na kraju samoubistvima. Ove pojave poprimaju zastrašujuće razmjere a dekadencija se virusno razvija i širi na svim stranama. Teško je razumljivo ali je istinito da u našoj zemlji se pojavilo i ljudsko ropstvo kao i robovlasnici i to u velikoj mjeri. Pa mi se vraćamo u prošlost. Dok na jednoj strani imamo sve manju ali sve bogatiju elitu na drugoj strani imamo sve siromašniju ali brojniju masu.

Ne naše oči to ne žele da vide. Jesmo li to mi dopustili da se u našem susjedstvu dešava tako nešto, jesmo li se to mi navikli na zlo. Hoćemo li pogledati isitni u oči razbiti oblak iluzije ispred naših očiju. Prvo uradimo ono što prvo možemo, ukinimo satanski biljeg ljudskog ropstva sa lica našeg naroda, to mi sami možemo uraditi, ne treba ni vojska Evropske Unije ni njena policija, a niti njen protektor. Pokažimo se dostojni Vjere u Boga. Ako uspješno elimiramo ovaj grijeh otvoren nam je uspješan put da, opet kažem samo mi sami, samo našim umovima, srcima i rukama eliminiramo i ostala drevna zla siromaštva i bijede.

25. komentar

Nedostatak osjećaja za sadašnjosti i budućnost. Okrenutost prošlosti i nekim dostignućima i prednosti koje smo imali u historiji u odnosu na druge narode. Npr. *"imali smo vodovod prije Londona , Pariza itd"*, pa šta ako smo imali u XVI st. vodovod prije većine drugih evropskih gradova? Danas je to samo historijska činjenica i ništa više. Ali ovakav ili sličan stav služi da se često opravda naš sadašnji javašluk, nerad, nedostatak preduzimljivosti i sl. Mi treba da mislimo kako unaprijediti sadašnjost i osigurati

budućnost, a ne da izgrađujemo bezrazložnu prepotenost na osnovu nečega što je bilo nekada davno, jer pobogu postojali su i dinosaurusi, pa gdje su sada?

Historija je učiteljica života i samo tako se možemo prema njoj ophoditi. Treba je promatrati takvu kakva je sviđalo se to nama ili ne, i tumačiti je ljudima samo kao istinu, a ne ideologiju.

Jadna naša historijo, što su te Balkanci koji su te kao nauku i stvorili, sada tako degradili, tako opoganili, tako unizili. Ovo je činjenica sa kojom treba živjeti. Predvodnici užasa XX st. uvijek su čeprkali po historiji, izvlačili iz nje ono što joj odgovara, i to dotjerivali prema pravilima svoje ideologije i na kraju koristili kao najopasnije oružje.

26. komentar

Društvena struktura svake zajednice je po prirodi stvari dosta šarolika, pa tako i naša. Ona se sastoji iz različitih segmenata različitih klasa, staleža, imovinskih raslojavanja i slično. Moderna društva poznaju jednu kategoriju koja se definira kao srednja klasa. U modernim društvima ona je nosilac razvoja, poglavito intelektualno-naučnog, ekonomskog i političkog i vrlo je brojna. U sklopu najčešće srednje klase (ona postoji i u nižim i višim klasama i staležima ali je ipak najprisutnija u srednjoj klasi) postoji još jedna posebna kategorija koju možemo nazvati "korisna siva masa" stanovništva. Ona je srž društvene zajednice njen mozak i srce. Teško je definirati u par riječi ali može se smatrati da je to onaj dio stanovništva koji je svjestan i prava i obaveza, odnosno koji je intelektualno i radno najsvjesniji i najstabilniji te pokretač progressa. Pogrešno je opet tu kategoriju smatrati intelektualnom klasom ili privilegiranom grupom sa diplomama, jer iskreno rečeno diploma ne čini građanina niti čovjeka, na kraju krajeva čovjek se može odlično samoobrazovati bez ikakvog većeg utjecaja škole. Ali šta se desilo u zadnjih deset godina srednja klasa je planski osiromašena, dok je opet "korisna siva masa" koja bi trebala da bude načelu zajednice se ustvari tek bila formirala bila tako na samom početku svoga razvitka uništena. Preživjeli su samo ostaci koji su nepovezani i ne znaju šta da rade. Dijelom su doslovce i fizički eliminirani u toku genocida, a dijelom su i otišli na Zapad. Oni koji su ostali ne predstavljaju više od 1 % ukupne mase stanovništva danas što je zastrašujući podatak pogotovu ako se ima u vidu da se i nadalje ta dio stanovništva sistematski i nadalje razgrađuje i rastočuje.

27. komentar

A šta su oni u BiH koji sebe nazivaju intelektualcima. Oni su postali suprotnost sami sebi. Postali su ono protiv čega se trebaju boriti. To su često pojedinci koji su u potpunosti zaboravili svoje dužnosti, prava i obaveze. Nekada formiraju kružoke isfrustriranih intelektualaca koji mlata praznu slamu. Pretvorili su se u najobičnije ljude

koji sami sebi krađu vrijeme. Naši intelektualci su ipak nešto uspjeli otkriti. A to su subotnje i nedjeljne sjedjeljke tzv. tribine i okrugli stolovi na kojima se kao okupi ta samoproglasa intelektualna klasa BiH a onda raspravlja ili češće sluša poluspavajući ili spavajući nekog nadobudnog ovog ili onog. Ti intelektualci, krijući se iza svojih diploma i visokih zvanja, ne vole izlaziti iz svojih kabineta, iz salona gdje se održavaju prijema i udaljiti se sa prijatnih ćaskanja na kojima tabire visoku politiku, zastupaju narodne i državne interese, oni ne žele da uđu u narod da zapišu njegove probleme ili da predvode borbu protiv drevnih zla, a pogotovu ne da budu uzor mlađim generacijama. Gospodo intelektualci sa vikend-sjedjeljki ustanite sa svojih stolica, idite u običan narod, pokažite koliko ste umni prosvjeđujući ga, obrazujući ga, radeći sa njim, budite njegova siva masa, ulijte djeci znanje, snagu i volju za životom a ne da nam se ubijaju. To je vaša zadaća da stvorite intelektualno snažne ljude a ne da prosipate i svoje ali i tuđe vrijeme na vikend-sjedjeljkama. Jer to što se sada radi je pravi kvazi-intelektualizam.

Potrebno je i spomenuti i još jednu žalosnu činjenicu vezanu za tzv. “intelektualce”, a to je da su pored “ispijanja kafa”, maltretiranja podčinjenih postigli još nešto. Jedino su se iz intelektualnog i kriminogenog dijelova stanovništva regrutirali ratni zločinci u prošlom ratu, vođe pohoda užasa, i slično, čije su obrazovanje svi građani financirali okrenuli su oružje i svoje znanje protiv tih istih građana. Ustvari upravo u redovima naših sadašnjih intelektualaca postoji najviše isfrustriranih, najviše manipulanata, najviše prodavača magle, najviše špekulanata i čega sve ne. Pa pogledajte samo jednu činjenicu, oni su se besplatno školovali a sada za drugu djecu nameću da moraju plaćati. Jednostavno jedan sloj intelektualaca želi da bude nedodirljiv i nezamjenjiv, jer poslije njih će doći potop.

Na drugim stranama svijeta ima ljudi koji su isto tako intelektualci a nisu se stidjeli, nego naprotiv bila im je čast da se bore za progres naroda, svoje zemlje i čitavog čovječanstva. Zar Subkomadante Marcos profesor filozofije sa Univerziteta u Meksiko Sijetu nije se libio ostaviti svoga kabineta i prihvatiti borbe za prava potlačenih predvodeći zapatiste i EZLN, i postajući moderna legenda.

Intelektualci se prvo moraju otresti onih koji su izdali principe humanosti, napretka, pravde, rada i znanja. Zatim je neophodno pomladiti u velikoj mjeri BH intelektualni sloj, ukloniti čitav niz administrativnih i zakonskih zapreka da se brže i većoj mjeri infiltriraju mlađi, ljudi sa novim vizijama, sa novim načinom razmišljanja. Potrebno je onda početi širiti znanje među građanina, svakome građaninu prenijeti dio znanja.

28. komentar

Najveće drevno zlo BiH je neznanje i općenito izbjegavanje obrazovanja (bilo samostalnog-individualnog ili institucionalizovanog), to je najveći produkt Satane u našem društvu. Ovo drevno zlo je duboko usađeno u samo biće naših etničko-religioznih

zajednica i načina njihovog funkcioniranja. Iako je dobar dio stanovništva BiH, uvjetno rečeno to jest na papiru i u statističkim rubrikama, školovan, odnosno završio je osnovnu školu, u principu je najveći dio tako školovanih građana nepismen. Zahvaljujući neadekvatnom obrazovnom sistemu, a koji se posebno degradirao u zadnjih deset godina, došlo je do općeg zaglupljivanja stanovništva BiH. U stvari tu ima sistema, jer je sa glupima najlakše vladati. Ali tu ne treba okrivljivati samo obrazovni sistem nego i same naše ljude jer obrazovanje i ono u školama a pogotovu samoobrazovanje nije uopće cijenjeno niti popularno u našem društvu, pa se izbjegava ne znajući da se tu krije ključ rješenja njegovih problema. Obrazovanje, pogotovu ono individualnog tipa predstavlja vrlo bitan segment razvitka i preporoda našeg naroda i ove zemlje, a izbjegavanje i odvrćanje nekoga od rada i stjecanja znanja na bilo koji način predstavlja veliki grijeh koji i dan danas čine mnogi pogotovu u izoliranijim i zaostalijim ruralnim sredinama.

Pored već navedenog zapaženo je da se pojavljuje još jedan problem u sve većim razmjerima koji se može shvatiti iz sljedećeg pitanja; Zašto smo mi učili i zašto naša djeca uče? Da bi stekla znanje i sposobnosti ili obični komad papira zvani diploma. Izgleda u mnogo slučajeva, upravo ovo drugo. Neshvatljivo je kako se ovakva praksa uvukla u našu svijest kao nešto sasvim normalno, ali kao proizvod ovog procesa dobićemo besplodne diplomce koji će biti savršen materijal za regrutiranje u mnoge vikend-sjedjeljke intelektualce.

Da bi se ovakav trend suzbio i uklonio ovaj najveći problem napretku, potrebno je otvoriti izvore znanja narodu, kako bi se mogao osposobiti kako bi doprinio progresu cijelog čovječanstva. Ti izvori znanja su biblioteke, muzeji, internet, knjižnice, kursevi i sl., a posebno uliti našem narodu u glavu činjenicu "DA SU KNJIGA I ZNANJE NAŠA NAJSNAŽNIJA ORUŽJA". Da bi se ovo ostvarilo potrebno je mnogo upornosti i želje., ali je činjenica da nikada u potpunosti neće biti pobijedeno. Borba protiv neznanja treba da bude javna, opća, terenska ne u uskim akademskim, kvaziintelektualnim krugovima, jer se pokazalo da je upravo najveći dio intelektualaca bio zaražen ovim virusom, drugi dio ostao pasivan (što je značilo praktično svrstavanje na stranu zla). Neznanje usko isprepletano sa našim unutrašnjim frustracijama koje su se nagomilavale u našem biću može postati vrlo opasno i dovesti do pogubnih posljedica.

U zadnjih dvije stotine godina desile su se tri tehnološke revolucije. Prva mašinska, druga energetska i treća informatička koja još uvijek traje. Mi nismo učestvovali ni u jednoj iz jednostavnog razloga imali smo pametnijeg posla, klali smo se. Ali gubitak koji smo doživjeli je nemjerljiv, jer smo ne učestvovanjem u tim tehnološkim revolucijama strašno zaostali. Zbog toga moramo da se ubrzano razvijamo i da forsiramo naučni razvoj. Ali do sada umjesto da naučni razvoj bude osnovica društveno-ekonomskog razvitka on se

stavlja u trećerazredan status. Taj mentalitet je potrebno korijenito izmijeniti postupnim putem vođenjem beskompromisne politike.

29. komentar

Još jedno zlo moramo istrijebiti, našu sebičnost, prikrivanje naše pohlepe iza zastora viših interesa. Pojedincima su puna usta nacija, interesa ljudi, Bosne, Srbije, Hrvatske, ove ili one religije, čini nam se kao da su ti ljudi čitav svoj život podredili humanosti, višim ciljevima i da oni sebe smatraju samo opeativcima višeg nacionalnog cilja kome su kao sve žrtvovali. Kakva njihova demagogija i naša zabluda. Možda su im nacionalni viši interesi stvarno nalaze na usnama, ali tamo sigurno i ostaju, jer su im oči, srca, um, i duša puna pohlepe, pokvarenosti, zajedljivosti, mržnje. svugdje vide samo svojelične interese a onda da bi ih ostarili zaogrću ih općim interesima. U stvari bi većina tih naših političara i intelektualaca (o kriminalcima ne govorim, jer su oni poseban soj stanovništva) prodali bi za mrvu vlasti, mrvu ispraznog autoriteta, i mrvu novca i svoje dostojanstvo, i dostojanstvo zajednice kojoj pripadaju, sve nas i naše interese, i građane i državne interese, sistem vrijednosti i morala i svoje države i svoga naroda. Kao da niko nema kočnicu koja će zaustaviti njihovu pohlepu na mjestu gdje stvarno počinju viši interesi i ciljevi. Žalosno, ali tako je!!!!!!!

30. komentar.

Čovjek mora biti i u svjestan i prirodnog okruženja, njegovih snaga i posebno njegove izdržljivosti, jer drevno zlo najviše utiče na ljude da uništavajući prirodno okruženje uništavaju i svoju djecu i unuke. Zar nije bolje da se odrekemo malo luksuza kako bismo omogućili i našem potomstvu da živi normalno, jer kroz naše potomstvo i mi živimo. Nemojmo biti sebični i misliti da svijet i sve ono što Univerzum pruža da postoji samo zato da bi mi trenutno živuće jedinke mogli sami iskorištavati kako želimo, bez ikakvog obzira na izgled budućnosti koju ostavljamo za sobom, jer niti je život počeo radi nas, niti umire poradi naše smrti. Naprotiv on i dalje nastavlja da postoji.

Najviše služimo Bogu ako poštujemo njegovo djelo, a to je čitav Univerzum koji nas okružuje.

31. komentar

I gdje se nalazi rješenje da bismo preživjeli. Očajni pojedinci izgubivši sve nade, posežu za samoubistvom, bježeći tako iz ovog nesretnog svijeta. Nažalost riječ je uglavnom o omladini, o onom dijelu stanovništva koji je i najvažniji za zajednicu. Ali to nije rješenje, jer se time ništa ne postiže. Jer oni kojih se to trebalo ticati su bezosjećajni i slijepi, izuzev kada treba napuniti svoje đepove ili luksuzom i šundom još više razblažiti svoje plitke umove. Drugi dio opet ide na Zapad u prekomorske zemlje. Oni su izgubili iluziju u život ovdje ali ne i u sam život i žele da sve počnu ispočetka negdje drugdje. Oni koji su ostali i dalje pate ili se prepuštaju fatalizmu, ali da li imamo snage da sve preokrenemo i pokrenemo zaustavljeni točak historije. Budimo dostojni samih sebe, borimo se za

iskorjenjavanje drevnog zla, umjesto sluga postanimo ne gospodari drugih ljudi, nego gospodari svojih sudbina. Postanimo vrijedni Vjere.

Prvo napustimo ova drevna zla, onda se ujedini sa svima onima koji nas podržavaju i prihvaćaju naše ideje i na kraju pokažimo ostatku čovječanstva kojim putem treba da ide.

32. komentar

Jedna atenska država, koja je postojala prije 2500 godina, u jednom kratkom razdoblju, od samo par decenija je dala čovječanstvu najveće filozofe i umjetnike čija misao i dan danas utiče na svijest ljudi. Dala je najveće državnike, zakonodavce, velike vojskovođe, iznjedrila demokraciju i slobodu, i bila klica iz koje će se razviti između ostalog i moderna civilizacija. Uspjela se ne samo obraniti od velikog Perzijskog carstva, nego stvoriti i veliku državu. Iz svoga građanstva je iznjedrila prve pisce drama, tragedija, komedija, čija djela se i danas smatraju nekim od najvećih književnih vrhunaca ljudske vrste. A ta tadašnja Atena je imala manje stanovnika nego današnje Sarajevo.

Pa u čemu je onda problem? Mi nismo ni gluplji, ni zaostali od tadašnjih Atenjana, naprotiv čak raspoložemo i sa tehnološkim mogućnostima i potencijalima koje ni približno Atenjani nisu imali. Znači da problem leži u vladajućem sistemu vrijednosti, i miljeu kojim smo okruženi, licemjerjem, pohlepom, lijenošću i posebno neznanjem, ustaljenim uštogljenim, konvencionalnim već zastarjelim i prevaziđenim normama. Sve to guši naš duh, sputava našu slobodu i posebno duh, koji se mora osloboditi jer samo tako možemo vođeni slobodom savjesti da težimo boljem, sadržajnijem, savršenijem.

33. komentar

Zalaganje za ukidanje protektorata i ponovno prenošenje suvereniteta na građane, ne znači da treba biti protiv Europske Unije i njenih institucija. EU je politički, društveni i ekonomski fenomen koji je potrebno respektirati i podržavati, ali ne tako da naši građani budu podčinjeni i podređeni skoro u statusu kulija i felasa, jeftine radne snage dok se naša bogatstva, resursi, kapaciteti i kapital bezobzirno crpe od strane interesnih skupina koje dolaze iz EU. Jednostavno trebamo se boriti da budemo izjednačeni sa evropskim građanima u pravima i obavezama, da nismo moneta za potkusurivanje i prelamanje nećijih interesa ili objekt stranog bogaćenja, pohlepe i diktiranja. I naravno da sami ili u sporazumu sa EU donosimo odluke od općih interesa naših građana, jer naša ideja nije da se suprotstavimo EU nego da se suprotstavimo samo zloupotrebama, jer ni cilj pobunjenika iz rata 6-9 god. n. e. nije bio da se suprotstave Rimskoj Imperiji, nego protiv činjenice *«da su Rimljani za čuvare svojih stada poslali ne pse ili pastire, nego vukove»* Potrebno se zalagati i za EU koja pripada svim njenim građanima sa univerzalnim građanstvom, ali i za dostojanstvo, prava i čast naroda koji kulturološki i etnički potiče i koji pripada dinarskom pojasu. Nažalost danas ono što se naziva EU, odnosno države i nacije članice nisu ono što bi ona trebala predstavljati. Nove generacije starih nacija EU su ljubomorne, prilično već ljubomorne, dekadentne i samodovoljne, bez idejnosti za

novi razvitak, ogrezle u potrošačkom nazovi luksuzu tako da EU, odnosno njene tzv. stare članice predstavljaju drugorazredni fenomen na svjetskoj sceni, bez ikakvog autoriteta i realne snage, ali sa još uvijek prisutnim neshvatljivo visokim stupnjem arogancije, kao da su to još uvijek glavni kotači historijskog razvitka, ali pojedinačno evropske nacije su davno prestale biti ti glavni kotači. Opčinjenost profitom, koji postaje jedina idejna platforma postojanja EU, pretvara se ustvari u sasvim realnu opasnost po samu ideju ujedinjenja Evropljana. Tako i u našu zemlju dolazi mnogobrojni pohlepnici ili pametnjakovići koji misle da će ovoj svojoj novoj koloniji moći ispirati mozak i soliti pamet.

34. komentar

Ali da bi se uspjelo osloboditi svih tih drevnih zla koja nas pritišću, potrebno je da prevladamo strah, osjećaj koji je najprisutniji u kolektivnom duhu našeg naroda i kod pojedinaca. Strah se polako uvlačio i hranio našim bojaznima, našim neznanjem, našim manjkom povjerenja i u sebe i u druge, u naše sposobnosti i naša znanja, umijeća, ali i tradicijom i stranim faktorom. Generacije i pojedinci se od konstantno pune strahovima svih mogućih vrsta i iracionalnim i racionalnim, od malih nogu se učimo da se plašimo, da nam strah (koji je prerastao u pravi maligni sistem koji nad uništava i sprečava u razvoju) predstavlja pokretački motor naših života, utjeruju se u nas taj pogubni osjećaj na sve moguće načine i on je jedan od najvećih uzroka iz kojih proizlaze sva ostala drevna zla.

Zaključak komentara Šta smo to mi u stvari?

Da bi se moglo poboljšati stanje u našoj zemlji i izgraditi novo bolje društvo, potrebno je izvršiti analizu svih aspekata postojanja i djelovanja ljudske vrste u Bosni i Hercegovini. To se najbolje može postići kada bi se parcijalno dao komentar svakog od ovih aspekata. Naravno ovo će se odnositi samo na mane i slabosti. Možda će se neko i upitati zar smo mi to samo narod mana i slabosti, zar na današnjem Balkanu ne postoje vrline. Pa naravno da postoje, ali vrline ne treba posebno isticati, one se same podrazumijevaju i njih treba biti samo svjestan, jer i samo naglašeno isticanje vrlina i samo vrlina i ničega drugog i predstavlja u stvari jedan vid slabosti, jer se zatvaraju oči pred slabostima i manama i bježi od odgovornosti za njihovo rješavanje. S druge strane i vrline ne treba zanemariti, nego ih treba njegovati i dalje usavršavati, a mi imamo toliko lijepih i snažnih vrlina po kojima bi nam i ostatak svijeta pozavidio, zato ovo nije bilo mjesto na kome smo govorili o vrlinama nego mjesto na kome smo govorili o našim jugoistočnoevropskim manama i slabostima.

Naših mana treba biti itekako svjestan, jer one nažalost u tolikoj mjeri danas preovlađavaju unutar ljudskih zajednica na Balkanu da su vrline u velikoj mjeri prigušene i bačene u duboki zasjenak. I zato smo ovom prilikom izdvojili u niz zasebnih komentara samo mali dio mana ali koje su duboko usađene u svijest ogromne ljudske mase koja nastanjuje dobar dio Balkana, odnosno kako se danas moderno kaže, da bi se prikrilo zlokobni prizvuk riječi “Balkan” i “balkanski”, jugoistočna Evropa. Iako se drugačije kaže suština je ista.

Biografija

Doc. dr. sc. Salmedin Mesihović je rođen 5. IV. 1975. god., u Sarajevu gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, odsjek historija u oktobru 1999. god., na temu „Glasiška kultura“. Od aprila 2000. god. zaposlen je na istom Odsjeku kao asistent na nastavnom predmetu Opća historija starog vijeka. Poslijediplomski studij iz arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisao je krajem 2001. god., i magistrirao na temu «Problem kulturne i etničke zajednice Autarijata» 7. VI. 2004. god. u Zagrebu. Naredne 2005. god. nastavio je školovanje na jednogodišnjem doktorskom studiju iz stare povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Doktorirao je na temi «Dezitivati: kulturna i narodnosno-politička zajednica u Iliriku i osvajanja Oktavijanova doba» 30. I. 2007. god. u Zagrebu. U martu 2009. god. izabran je u zvanje docenta na oblast stari vijek na Odsjeku za historiju Filozofskog fakulteta. U aprilu 2009. god., izabran je za šefa Katedre za arheologiju Odsjeka za historiju.

Doc. dr. sc. Salmedin Mesihović je u dosadašnjem radu objavio veliki broj znanstvenih radova iz antičke historije i pitanja klasičnog doba, više udžbenika i priručnika, kao tri stručne knjige : 1. ANTIQVI HOMINES BOSNAE (ISBN 978-9958-625-18-3), 2. Revolucije stare Helade i Rimske Republike (ISBN 978-9958-625-19-0), 3. Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba (ISBN 978-9958-625-21-3).